

Jessie
Chaffee
Florența
la apus

Cuprins

<u>Prolog</u>
<u>Capitolul I</u>
<u>Capitolul II</u>
<u>Capitolul III</u>
<u>Capitolul IV</u>
<u>Capitolul V</u>
<u>Capitolul VI</u>
<u>Capitolul VII</u>
<u>Capitolul VIII</u>
<u>Capitolul IX</u>
<u>Capitolul X</u>
<u>Capitolul XI</u>
<u>Capitolul XII</u>
<u>Capitolul XIII</u>
<u>Capitolul XIV</u>
<u>Capitolul XV</u>
<u>Capitolul XVI</u>
<u>Capitolul XVII</u>
<u>Capitolul XVIII</u>
<u>Capitolul XIX</u>
<u>Capitolul XX</u>
<u>Capitolul XXI</u>
<u>Capitolul XXII</u>

JESSIE CHAFFEE

FLORENȚA LA APUS

Traducere din limba engleză de Liliana Pelici prin LINGUA
CONNEXION

Titlul original: *Florence in Ecstasy*, 2016

RAO Distribuție, 2020

Versiune ebook: v1.0, octombrie 2020

„Apoi, dintr-odată, a fost umplută de iubire și de o îndestulare inestimabilă care, chiar dacă sătura, genera în același timp o foame inestimabilă.”

*Cartea binecuvântatei
Angela din Foligno*

„Îți imaginezi că lucrul îngrijit și format cu atenție ce îți este prezentat este adevărul. Exact acesta nu este. Adevărul este improbabil, adevărul este fantastic; dar în ceea ce crezi că este o oglindă care deformează vezi adevărul.”

Jean Rhys, *Bună dimineața,
miazănoapte*

Prolog

Această dimineată este la fel ca oricare alta. Sunt aici de aproape o lună și tot mă trezesc prea des, prea devreme, în bâzâitul țânțarilor, în lumina cenușie, lângă obloanele ferestrelor care se leagănă în timp ce se deschid și se închid. Mă trezesc din vise violente, pline de vânturi puternice și de uși ce se trântesc. Corpuri aruncate pe ferestre cu rame slăbite, legănându-se în deschizăturile lor. Mă trezesc în Florența speriată. Obloanele se deschid și, de fiecare dată, zăresc Palazzo Vecchio și turnul său pe fundalul cerului violet, înainte să se închidă din nou. Imaginea îmi e cunoscută acum. Acest apartament gol e al meu. Totuși, asta nu e chiar o viață. În această dimineată, reaprind spirala de lămâiță și merg la fereastră. Pe alee, un bărbat își pune o cască magenta, se urcă pe un moped și se îndreaptă spre Via Malenchini, fiind ultimul care pleacă din barul de jos. După ce se îndepărtează, rămân doar păsările care trec repede pe lângă fereastra mea, ca niște săgeți țipătoare aruncate de o mână nevăzută. E vremea să se hrănească.

Aștept, așa cum fac în fiecare dimineată, să apară soarele. Când apare, strălucește într-un asemenea unghi, că imediat se ivește orașul ascuns. Nu mai văd margini și contururi. În schimb, țiglele de pe acoperișuri, țevile de scurgere, zidurile tencuite, pietrele pavajului și ochiurile de geam devin o singură pânză pentru modelul desenat de această lumină. Văd doar acest tipar gravat în lumină și umbră. Sunt într-un loc nou, neînsemnată și vie. Acest moment este un răspuns, un punct de oprire. Această dimineată este la fel ca oricare alta. Acesta e momentul în care nu mă simt singură, în care mă simt susținută de oraș. Până când soarele e sus și modelul dispare ca un film expus, iar acoperișurile, țevile de scurgere, pietrele și ferestrele își recapătă marginile și se întorc în prim-plan. Încă o zi lungă se întinde înaintea mea. Dar ceva se schimbă.

Merg la baie, îmi trag tricoul peste cap, îmi las pantalonii să cadă pe podea și iau cântarul portocaliu de lângă perete. Acesta zăngăne pe plăcile albastre de faianță, prinzându-se în fiecare adâncitură. Reglez acul la zero. Nu trișez – niciodată nu trișez –, ci doar privesc numerele învârtindu-se ca la jocurile mecanice până când se opresc, previzibil.

— *E bine*, spun eu voce tare, plimbându-mi mâna de-a lungul feței, pe braț, apoi pe burtă. *E bine*, repet, foarte hotărâtă și trează, încercând să-mi conving reflexia din oglindă să fie de acord.

„Astăzi, mă gândesc în timp ce mă îmbrac, îmi leg părul la spate și urc cele trei trepte de piatră până la bucătărie, va fi altfel.”

Deschid ușile înalte, cu șipci, și ies pe micul balcon, care e înclinat atât de tare, încât am senzația că s-ar putea răsturna în curtea de jos. E unul dintre motivele pentru care am luat acest apartament, chiar dacă, atunci când proprietara mi-a spus costul chiriei, am simțit o greutate în stomac. A simțit-o și ea, văzându-mi teama de pe chip, apoi mi-a arătat un alt loc, mai mic și mai întunecos, spunându-mi „un preț mult mai bun” cu vocea ei răgușită, dar n-am putut, n-am putut. Aveam nevoie de lumină.

— Celălalt, i-am spus eu, cel luminos, în timp ce ea mă privea sceptică, repetând „Caro, caro, caro”.

— Nu e nicio problemă, am mințit eu, am nevoie de lumină, de lumină, de lumină.

Când trec pe lângă ea, pe scări, mă privește întotdeauna la fel.

E sfârșitul lui august. De câteva săptămâni, e liniște și întuneric la celelalte ferestre, cu excepția apartamentului de vizavi aflat cu un etaj mai jos, în care o bătrână stă toată ziua cu brațul întins pe pervaz. Uneori se holbează la ce e afară, alteori gătește un sos pe care îl miroso când aburul se ridică peste acoperișurile de teracotă. Dar chiar și fereastra ei e goală în dimineața asta. Italienii au fugit din orașe și s-au dus pe coastă, iar în Florența sunt peste tot anunțuri scrise de mână, lipite pe ușile

magazinelor. *Chiuso per ferie fino al 1 Settembre*. Genul de mângăleală care spune, în mod normal, „mă întorc în cinci minute” – doar că, în acest caz, înseamnă „mă întorc luna viitoare”. Anunțurile nu descurajează turiștii, care umplu piața din jurul Domului, se aliniază din zori ca să intre primii în Galeria Uffizi, se tocimesc și se sâcăie în Piața Centrală, strigă la autobuzele care merg încet pe străzile înguste și nu iau pe nimeni, merg seara pe poduri cu înghețata prelingându-li-se pe mâini și privesc formațiile italiene care cântă melodiile trupei The Beatles. O mișcare nebună și frenetică repetată zi după zi, noapte după noapte. Se uită în sus, întotdeauna în sus. În sus, la frescele de pe tavanele bisericilor; la parada Madonelor din muzee; la capul, mâinile și picioarele supradimensionate ale lui David; la actorii îmbrăcați în mumii care se mișcă doar la auzul sunetului făcut de banii care cad în borcanele lor; la clădirile cu îngeri pe margini, pe care le înconjoară și le tot înconjoară.

Nici eu nu sunt altfel. Tot nu pot să traversez Piazza della Signoria noaptea fără să mă uit în sus, la Palazzo Vecchio și la leul auriu din vârf, la privirea aspră a lui Neptun care stăpânește fântâna de afară, la sculpturile contorsionate din galeria de la colțul pieței – acolo, luminată de jos, femeia sabină se tot răsucește ca să scape din strânsoarea atacatorului ei și toată acea piatră se subțiază de la baza masivă până la unicul punct al degetului ei, care se întinde spre cer. „Există și altceva”, spune acesta.

Capitolul I

Signorina.

Signora Rosa. Un nume atât de delicat. Trebuie să fie bunicuța cuiva, robustă și blândă, cu o aureolă de păr alb; asta m-a păcălit să cred că va fi blândă și cu mine. Dar e doar dură. Nici bine nu am închis ușa apartamentului, că e acolo, pe scări, privindu-mă dintr-o parte. De ce? E aproape septembrie. Aproape o nouă lună.

— Doar bani gheață, mi-a spus ea când a fost de acord să-mi închirieze acest apartament luminos, chiar dacă era „*Caro, caro, caro*”.

Doar bani gheață. Direct.

— *Signorina*, spune ea cu o voce răgușită.

Un termen menit unei persoane mult mai tinere decât mine, o fetiță, și așa vrea să îi contrazică bănuielele, să-i spun că intenționez să o plătesc, dar nu pot forma cuvintele. În schimb, mormăi:

— *Sì, sì, mi scusi, momento*, apoi alerg până după colț, la bancă, să îmi văd fondurile micșorate.

Am destul cât să îi plătesc și pentru septembrie, dar atât. Până la ultimul cent. Însă, de îndată ce îi înmânez bancnotele în holul vechi de piatră, mă simt liberă.

În fiecare dimineață mă plimb, înconjurând iar și iar oasele Florenței, călcând pe câte o cărare bătătorită, printre trecători pentru care sunt invizibilă – grupuri de turiști, familii, studenți din străinătate –, care nu știu cine sunt, cine am fost. Astăzi merg până când simt că-mi ia foc pielea și până când îmi transpiră și încep să îmi tremure picioarele. Până când mi se face rău din cauza mirosului de apă de canal pe care căldura îl ridică din fiecare crăpătură. Până când ameteșc, mintea îmi amortește și ajung în locul în care îmi închei întotdeauna aceste plimbări – la zidul râului Arno, în centrul orașului. Mă reazem de el, simt căldura care iese din piatră, simt corpurile ce mă apasă, turiștii care se îngheșuie să facă poze cu Ponte

Vecchio, camerele lor stocând aceeași imagine din nou și din nou.

Clubul de canotaj e jos, pe un dig îngust, la umbra podului. E un punct de lansare pentru bărcile care, chiar și pe căldura asta, lasă urme în susul și în josul leneșului Arno. De câteva zile, îi urmăresc, din acest loc înalt, pe tinerii italieni care cară bărci până jos, la râu. E ceva liniștitor în mișcările lor, în felul tăcut în care poartă pe umeri acele bărci, ca o procesiune de sicrie, și le pun jos, pe suprafața apei.

Dar azi este altfel. Pentru că, pentru prima dată, o femeie se ivește pe dig, cu barca echilibrată pe umeri și cu vâslele echilibrate pe șold. E singură. E relaxată. O privesc cum coboară obiectul de lemn în apă, introducând o vâslă în inelul metalic în formă de „u”, apoi și pe cealaltă. Se oprește, uitându-se în susul și în josul râului Arno – încă nu e nimeni pe apă, e doar a ei –, apoi pășește cu grijă în cochilia bărcii. Împinge cheiul cu o mână, iar râul nu se împotrivește deloc în timp ce ea înaintează cu grație, reglând vâslele și începându-și traseul; își croiește drumul spre următorul pod cu mișcări hotărâte. E o existență separată. Una departe în acest oraș, cu toate trupurile care se ciocnesc, cu zgomotele și mirosurile lui. O privesc până dispare din peisaj, un singur corp îndepărtându-se împăcat.

Ascunsă pe strada aglomerată din spatele meu, e o ușă verde, pe care am privit-o de nenumărate ori în aceste dimineți; și, lângă ea, o plăcuță:

Canottieri Firenze, scrie pe ea. *Clubul de Canotaj al Florenței*.

E pe jumătate ascunsă de căruța unui vânzător, încărcată de curele groase și întunecate ce atârnă ca niște plante agățătoare. În dreapta e curtea lungă, încadrată de laturile Galeriei Uffizi; în stânga e această ușă verde.

„Astăzi va fi altfel.” Inspir adânc și mă împing printre oamenii din jurul meu, traversând strada. Dar, înainte să ajung la ea, ușa se deschide, un aer răcoros năvălește afară și câțiva adolescenți ies cu greutate, înghiontindu-mă în timp ce spun în cor:

„*Permesso, scusi, permesso*”. O altă siluetă e în urma lor. Un bărbat înalt, cu părul negru dat pe spate.

— *Attenzione, ragazzi*, strigă el în timp ce ei dispar pe stradă într-o explozie de sunete. *Scusi*, îmi spune, proptind ușa cu mâna.

Pielea i se adună în jurul ochilor în timp ce pomeții i se întind ca să facă loc unui zâmbet larg. Mă simt înconjurată de el.

— *Dove va?* Unde mergeți?

Mă uit pe lângă el, spre întuneric, cu fața încă fierbinte de la plimbare și cu rochia lipită de corp.

— *Mi dica*, zice el după aceea. Ce să-i spun?

— *Questa e la Canottieri Firenze?*

Cuvintele ies într-un fel ciudat din gura mea, pe jumătate înghițite.

— *Sì, sì*. Îmi face semn să intru. *Che cosa vuole, signora?*

— *Vorrei...*

Îmi întind brațele în jur prostește și simt mirosul propriei transpirații. Mi se pare că are un iz acru, ca o infecție – așa e de câteva luni și nu știu dacă simțul meu e cel care s-a schimbat sau mirosul.

— Să mă înscriu, spun în cele din urmă, întinzându-mi brațele din nou în lături.

— *Va bene*, chicotește bărbatul. Deschide ușa mai larg. *Allora*, trebuie să vorbiți cu Stefano.

— *Grazie*, îndrug eu, trecând repede pe lângă el și pășind în holul întunecat.

— *Certo. Arrivaderla, signora, arrivaderla*.

Îl aud râzând până când ușa se închide brusc, luând cu ea căldura, lumina și pe acest bărbat care hohotește.

Cobor orbește un rând de scări, până când ochii mi se obișnuiesc – văd un birou care strălucește fluorescent, apoi o altă ușa. Nu e nimeni aici. Ar trebui să plec. Dar mă gândesc la femeia de pe apă, apoi aud sunete îndepărtate care trebuie să fie ale unor oameni. *Stefano*. Rețin numele și continui să merg, apoi trec de ușa și mai cobor câteva scări. Umblu ca printr-o peșteră sau o vizuină, cobor și iar

cobor, până când ajung la o intrare joasă din piatră, unde trebuie să mă aplec ca să trec, și, când o fac, sunt întâmpinată de miros de cafea și de transpirație. E un mic bar plin de mese, iar lumina zilei e dincolo de el. Un bătrân într-un costum de canotaj își ridică privirea din ziarul lui, uitându-se chiorâș, ca un pitic furios. Aștept să-mi spună o ghicitoare, dar el își scutură ziarul și își coboară privirea.

În spatele tejghelei, un bărbat cu o mustață albă umple un pahar cu un suc de un roz aprins. Mă privește.

— *Buongiorno*, spune el. *Americana*? Pune o lingură în pahar, apoi arată spre el. Manuele.

— Hannah. Mă relaxez. Fără ghicitori, fără farse. Stefano e aici?

— Anna, spune el, pierzând „h”-ul. Anna *di*...

Își ridică sprâncenele.

— *Di Boston*.

— Anna di Boston – *ecco Nico*, spune el dând din cap spre bătrân, care oftează și vine târșâindu-și picioarele până la tejghea.

— *Sera*, bombăne el înainte să soarbă din suc.

Manuele îmi face cu ochiul, apoi strigă:

— Stefano!

Și al treilea bărbat apare în intrarea luminată de soare. E înalt și foarte bronzat, iar gura lui e ca o linie subțire. Manuele vorbește cu el, prea repede ca să înțeleg ceva, până când aud „Anna di Boston”.

— Hannah, spun eu. Aș vrea să mă înscriu. Bărbatul de sus mi-a spus...

— *Sì, certo*. Zâmbetul lui Stefano încă e încordat, iar fruntea îi e încruntată. Vâslești?

— Nu.

— Niciodată?

Ezit. Știu cum trebuie să arăt pentru el. E scris pe trupul meu, în spații și scobituri. Dar am ajuns atât de departe, încât continui:

— Nu. Dar mi-ar plăcea să învăț.

Stefano rămâne tăcut, apoi zice:

— *Va bene*. Vei învăța. *Andiamo!*

Și îmi face semn să îl urmez la lumina soarelui. Deasupra noastră se întinde Ponte Vecchio, o bestie cu trei burți, cu reflexii pe arcuri și cu apa curgând printre picioarele lui ca o umbră agitată. Turiștii se apleacă peste zidul râului, unde stătusem și eu cu câteva clipe mai devreme – dar acea lume e departe acum. Mi se pare că orașul s-a deschis, de parcă m-aș uita la el dinăuntru său.

— O, expir eu încet.

— *Bello, no?*

Mă uit în jur după femeia pe care o văzusem mai devreme, dar nu e nimeni pe apă, nici pe întinderea de iarbă sau pe treptele lungi ce se întind până la marginea râului Arno.

— Azi e liniște, spune Stefano. Din cauza *Ferragosto*. Dar mâine se vor întoarce oamenii.

Apoi, într-un amestec de engleză și italiană, îmi povestește că, la început, locul acela fusese un grajd pentru caii familiei de Medici. În timp ce vorbește, zâmbetul lui nu mai e încordat. El e directorul clubului, iar înaintea lui fusese tatăl său.

— Hei, Stefano, spune un tânăr cu veselie, în timp ce trece pe lângă noi în drum spre chei.

— Și el e american, îmi explică Stefano. E student.

Mă conduce înapoi înăuntru și îmi arată vestiarele și sălile de forță, apoi mă plimbă printr-un coridor întunecat, mărginit de bărci – la capătul lui, un bătrân se ocupă de o vâslă, întinsă ca un cadavru înaintea lui. Îi lustruiește cu blândețe laturile îndoit de lemn.

— *Ciao, Correggio*, îi strigă Stefano înainte să mă conducă într-o cameră plină cu aparate de vâslit.

Lângă un perete e o piscină înaltă plină cu apă, cu patru scaune glisante echilibrate de-a lungul marginii ei.

— Pentru antrenament pe vreme rea, spune el. Asta e o cameră specială. Știi de ce? Mă uit la ergometrele mute, la apa liniștită, la reflexia noastră de pe peretele acoperit de oglinzi, până când

Stefano arată spre tavan, zâmbind crispat. Uffizi, zice el, dezvăluindu-mi secretul. *C'èstate?*

— Bineînțeles, zâmbesc eu, zâmbesc cu adevărat pentru prima dată după nu știu câte zile, poate chiar săptămâni.

Suntem chiar sub muzeu. Îmi imaginez mulțimile care se plimbă prin galeriile de deasupra, printre care aş putea fi și eu, pe unde am fost și eu, și totuși – într-o lună, într-o zi, într-o după-amiază – poți deveni ceva nou: poți fi distrus, dar și transformat.

Așa că, atunci când Stefano îmi spune costul taxei de membru și mă întreabă „E în regulă?”, eu dau din cap, chiar dacă abia am destui bani ca să rezist luna asta; dar tot dau din cap.

— E perfect, spun eu.

— Bine. Mâine se întoarce secretara mea – te înscrie ea. Apoi începi aici, în camera asta – să te antrenezi, să înveți, bine? Vreo două sau trei săptămâni. După aceea, pe râu!

— Așa de repede?

— *Sì. Certo.* De ce nu?

— De ce nu? repet eu, strângând mâna caldă pe care mi-o întinde.

Înainte să plec, mă plimb înapoi și încolo pe holul mărginit de bărci de lemn. Sunt răsturnate pe rafturi, cu spinările ridicate și corpurile întinse, așezate din podea până la tavan în rânduri, de la cele mai mari bărci, pentru opt persoane, până la cele mici, de o persoană. Am senzația trecutului plutind exact sub prezent, așa cum mi se întâmplă adesea aici, a propriului meu trecut, sărind rapid și fioros, și brusc îmi amintesc. Merg încet, cercetând numele vopsite cu litere mari lateralele bărcilor – *Fortunato, Borea, Persefone*. Caut incoerențe în simbolul repetat al steagului de canotaj roșu și alb care se ondulează pe fiecare barcă, încercând să găsesc un loc unde mâna omului a tremurat.

Boston. Muzeul era întunecat. Era o zi de luni din iulie, după program – așa fusese plănuțit, astfel încât să pot veni și pleca aproape nevăzută –, iar acum

plecam sau ar fi trebuit să plec. M-am ascuns în baie și mi-am privit fața scobită în oglindă. Am vărsat.

Apoi am mers de-a lungul galeriilor goale, strângând plicul cu salariul compensatoriu – ce-mi fusese înmănat cu ochii în pământ fiindcă ajunsesem în halul acela, la fundul prăpastiei –, până când am ajuns la tablou. O nocturnă dominată de mare. În albastru și argintiu, dar, de aproape, cu mult cenușiu, o ceață îngreunată de umbre, singurele întreruperi fiind cele câteva pete portocalii, cea mai luminoasă în apropiere de centru –, poate un foc pe un țărm îndepărtat, dar atât de șters și de îndepărtat, că știai că nu aveai să ajungi niciodată la el. Așa mă simțeam. Poate de ani buni. De parcă toată lumea din jurul meu pricepuse ceva ce eu nu puteam înțelege. Așa că am rămas în ceața aceea.

Eram epuizată, de fapt abia puteam să mai stau în picioare, dar tot m-am oprit în fața acelui tablou ca să mă holbez la pata portocalie din apropierea centrului său, la locul de dincolo de locul în care mă aflam eu, într-un mod inexplicabil. Mi-am întins mâna pentru a o atinge. De ce nu? Ce mai puteau să-mi facă acum? Voiam să ating foarte ușor acel punct în care totul dispărea și se reunea. Era o vale puțin adâncă și aspră sub degetul meu. Am simțit evenimentele lunilor precedente alunecând mai departe.

Am simțit că o ușă se deschidea, lărgindu-se suficient cât să mă strecor prin ea.

— Hannah?

O voce s-a auzit apoi din capătul coridorului și m-am grăbit să ies în seara cenușie de vară fără să mă mai uit înapoi.

Îmi aleg cu grijă cinele în Florența. La început, am făcut greșeala de a merge într-un loc tradițional, luminat de lumânări, plin de cupluri care mă priveau cu suspiciune. Nu m-am așteptat la asemenea priviri dezaprobatoare și muștrătoare,

prezentându-se ca un front comun și transmițându-mi: „Locul acesta e al nostru”. Eu citeam meniul la nesfârșit, oprindu-mă inevitabil la *contorni* – garnituri. Apoi am comandat repede, evitând privirea sceptică a ospătarului.

— *E tutto?*

— Da, asta e tot.

Când mi-au fost aduse farfurioarele, toate privirile s-au întors spre mine, perechile ridicându-și ochii din platourile lor pline cu paste sclipitoare sau carne – păreau că până și acele lucruri se holbau la mine. Le-am simțit insistența și am mâncat cât de repede am putut.

Așa că am ales cu și mai multă grijă. Este Fuori Porta sau Dincolo de Poartă, un bar cu vinuri aflat dincolo de una dintre marile porți ale orașului, ultima clădire luminată dintr-un cartier modern, înainte ca drumul să urce șerpuind pe dealurile întunecate. Între șase și nouă, în fiecare seară, tejgheaua e plină cu aperitive. La cină, mănânc murături și morcovi. Beau trei pahare cu vin. Ascult murmurul. Când tânărul barman mă întreabă dacă aș dori și al patrulea pahar, zâmbesc și spun „nu”. „Mă întâlnesc cu un prieten la cină, mă gândesc. Din câte știe el.” Întotdeauna plec de la Fuori Porta simțindu-mă mai bine. Ceva din plimbarea până acasă pe străzile liniștite, pe lângă clădirile prăfuite și peste Ponte alle Grazie – podul mulțumirilor –, mă face să mă simt mai ușoară.

Apoi este Shiso, un local de sushi la care merg când mă simt destul de trează ca să port o conversație cu proprietarul, Dario. În seara asta, îl văd după colț certându-se cu unul dintre bețivii care împânzesc piața de afară – părul lor e sârmos din cauza unsorii, iar ochii le sunt decolorați. Uneori, le simt respirația fierbinte când trec pe lângă ei și îmi adresează câte o frază, dar nu merg mai departe. Nu sunt o amenințare pentru ei. În plus, am ceva din ei în mine.

— *Dai! Dai!* strigă Dario la una dintre aceste umbre, cu o țigară atârându-i în mână.

Când mă zărește, își coboară vocea și apasă ceva în palma bărbatului. Apoi își împinge umerii în spate și inspiră adânc, uitându-se în depărtare, în timp ce bărbatul dispare pe alee. Se prefacă că nu m-a văzut.

— *Ciao*, spune exagerat de prietenos când ajung lângă el. *Come stai?*

— *Bene*. Tu ce mai faci?

— Sunt ocupat, întotdeauna ocupat, oftează el.

Asta e mantra lui, chiar dacă niciodată nu sunt mai mult de câțiva oameni în restaurant. Cred că eu sunt singurul lui client fidel.

Își stinge țigara și deschide ușa, punându-și o mână pe cotul meu ca să mă conducă înăuntru. Interiorul e din oțel și cu mult roșu, cam cu un deceniu în urmă ca să fie modern. Locul acesta e pasiunea lui; l-a deschis după călătoria în Japonia, după cum mi-a explicat într-o seară.

— Foarte bun, am mințit eu, alegând cu grijă feliile mici de pește mult prea scump pentru mine.

Pentru că, uneori, chiar e bun și asta trebuie să se știe. L-am lăsat să mă conducă până acasă într-o seară și să mă sărute în fața ușii. Dar nu în seara asta. În seara asta va fi altfel.

O singură masă e ocupată – de un cuplu de tineri americani –, iar ospătărița nu zâmbeste și nici nu se mișcă din locul ei de lângă bucătărie. Dario șterge tejgheaua și îmi toarnă un pahar de vin cu generozitate.

— Ai avut o zi bună? mă întreabă el.

— Foarte bună, spun, vorbind serios pentru prima dată.

— Ai noroc să fii într-o asemenea vacanță. Pentru mine, tot ce contează e munca, tot timpul sunt ocupat. Tu ce lucrezi în Boston?

Întrebarea mă ia prin surprindere.

— Strâng fonduri, îi spun, de parcă lucrul ăsta chiar ar mai fi adevărat. Pentru un muzeu.

— *Cosa?*

— Lucrez în domeniul artei.

— A... O artistă.

Nu îl corectez. Ce rost ar avea să îi explic că slujba mea nu avea nicio legătura cu arta – deși de asta mi-o dorisem – și că era vorba doar despre bani? La început, fusesem bună în ceea ce făceam. De fapt, ce vreau să spun e că mă prefăcusem că îmi păsa. Mă prefăcusem că era importantă pentru mine.

— Atunci înțelegi ce înseamnă, continuă el, să fii tot timpul ocupat.

Certitudinea lui e agresivă și molipsitoare, așa că mă port și eu de parcă n-aș vedea mesele goale, încruntarea ospătăriței când îmi ia comanda, broboanele de sudoare de pe fruntea lui Dario și scalpul cu părul rărit. Accept al doilea pahar de vin și mănânc încet după ce mi se aduce comanda, gândindu-mă la ce s-a întâmplat în timpul zilei. Dario își încrucișează brațele puternice și începe un nou monolog.

— Am localul ăsta de trei ani, să știi. *Tre anni*, aproape.

În timp ce vorbește, încep ritualul necesar – lista. O construiesc cu grijă în mintea mea.

— Uneori, mă gândesc...

Cafeaua de dimineață – fără lapte, fără zahăr.

— ...*è brutto*, Hannah. *Davvero*.

Peste ea pun pâinea prăjită – două felii, mâncate cu greu.

— ...*Sicilia... Penso di...*

Salata de după plimbare e mai dificilă.

— *È sempre la stessa cosa*.

Dau din cap. Dario tace și îmi umple din nou paharul.

— *Allora* merg în vacanță...

Încep din nou: împart lista în compartimente, împing pâinea prăjită într-o parte, pun vinul în pătrățelul lui – un pătrat mai mare, ce-i drept. Alcoolul contează, nu e aer, știu asta. Dar mă ajută să rezist, așa că îl iau în considerare. Las spațiu.

— ...*è diverso...*

Mă întorc la salată. O descompun. Strâng bucățile.

— *...che cazzo...*

Un rulou de verdețuri. Roșii feliate. O felie de brânză, aproape transparentă.

— *...non voglio ma...*

Nu am loc pentru migdale, un pumn în seara asta, înainte să plec.

— *...è un casino.*

În cele din urmă, somonul. Cinci bucăți. Scârboase, deja le simt înotând în stomac.

— Și ea îmi spune: „Dario...”

Apoi pun bucățile unele peste altele, transformându-le într-un turn înalt și subțire.

— *Che posso fare?*

Dar turnul acesta nu pare subțire. Îi simt greutatea.

— *Così è la vita...*

Migdalele stau într-o parte, supărătoare. Nu le pot pune în vârf.

— *...però in futuro...*

Nu îndrăznesc.

— *...credere...* Telefonul lui Dario sună tare. *Cazzo*, strigă el, apoi îl ridică și merge repede până în colțul barului.

Mă uit din nou la turn. Închid ochii. Încerc să-l înțeleg. Îl încep din nou.

Cineva chicotește în spatele meu. Deschid ochii. În oglindă, văd cuplul american – se uită în direcția mea, femeia ținând mâna peste gură. De ce? Mă uit la reflexia mea. Ce vede? O femeie de aproape treizeci de ani, mai în vârstă decât ea – trebuie să fiu mai în vârstă decât ea –, cu fața trasă și serioasă. Părul îmi atârnă subțire. L-am aranjat cu uscătorul înainte să ies, în ciuda căldurii, și ar trebui să îmi încadreze trăsăturile, pentru că are o culoare închisă. Dar asta nu a funcționat și s-a lăsat, așa că stă drept, atârnându-mi în şuvițe pe umeri. Ca oamenii de afară. Ca niște șuvoaie. Șuvițe de șuvoaie.

Am uitat să fac ceva. Cumva, în timpul zilei, de-a lungul acestei serii, am uitat. Încerc să mă concentrez, să înțeleg, dar nu mai e, nu mai pot

ajunge la lucrul acela, a dispărut. De ce nu pot să țin de nimic? Întotdeauna îmi alunecă ceva printre degete.

Aud o voce strigând. E a mea? Nu. Afară. Un bărbat strigă la cineva sau la ceva de pe stradă.

— *Magari*, oftează Dario tare. *Hai visto?* Ce pot să fac? Întotdeauna ocupat.

Dispare afară, iar eu îmi deschid poșeta și las banii pe tejghea. Cred că sunt prea mulți, dar voi pleca. Înainte ca Dario să se întoarcă și să-l las să mă conducă până afară. Mă uit repede după ospătăriță, dar și ea a dispărut. Mai e doar cuplul care rânjește.

Afară e întuneric, dar aerul e încă greu. Aud în spatele meu voci ridicate care mă urmăresc. Tocurile mi se aud pe pietre, iar ecoul este puternic de fiecare dată. Am uitat să fac ceva. Strada mea e goală, iar muzica din club e asurzitoare. Ușa clădirii mi se pare grea, iar aerul din hol e închis. Apăs întrerupătorul becului cu cronometru și, cu un clic, casa scărilor se luminează, dar lumina se stinge până ajung la etajul trei. Pun mâna pe perete și reușesc să urc, cu pași zgomotoși și stângaci, iar undeva jos se deschide o ușă.

— *Signorina?*

Proprietara – ce mai vrea de la mine? Mă grăbesc și îmi lovesc coapsa de balustrada care se rotunjește la colț. Simt că mă arde, durerea se împrășteie, locul se va învineți. Când ajung pe palierul meu, aud telefonul sunând strident.

Da, asta e. Am uitat din nou. Sună de patru, cinci, șase ori. Îmi găsesc ușa, bag cheia în broască. O întorc o dată, de două, de trei ori. Telefonul continuă să sune. De șapte, de opt, de nouă ori. Ușa se deschide și sunetul răzbate în afară. De zece, unsprezece, douăsprezece ori.

— Hannah?

Vocea surorii mele mă lovește ca apa rece și mă scufund în ea. Chiar și de atât de departe, mă simt trasă la fund. Îngreunată. Inspir, expir.

— Draga mea, ești bine?

Dau din cap. Nu voi plânge.

— Hannah?

— Sunt bine. Doar că m-am lovit la picior.

— Ce? Ce spui?

Kate e bănuitoare. Întotdeauna e bănuitoare.

— Nimic. Nu știu. Tocmai am ajuns acasă.

— Lista, Hannah. Au trecut cinci zile. N-ai...

Lista. Inventarul meu. Turnul înoată în fața mea acum, în întuneric. Se aud râsete de la parter.

— *Bastardo!* strigă un bărbat.

Mai multe râsete.

— Hannah, nu poți să faci asta.

O văd așezată pe un scăunel, lângă tejgheaua ei. Formând numărul o dată și încă o dată, hotărâtă să rezolve problema. Ea e un om care repară tot.

— Sunt bine. Văd cuvintele, apoi le spun. Am fost ocupată.

— Cu ce? Ce faci toată ziua? Îmi pare rău. Cum mai stau lucrurile pe-acolo?

— Am ieșit la cină, îi spun. Și voiam să-ți scriu, dar am uitat.

— Hannah, nu poți să uiți. Asta e înțelegerea.

Acesta e acordul nostru. La fiecare trei zile: lista. În plus, fără cântare – dar Kate nu știe de cântarul portocaliu cumpărat în prima mea zi aici. Și îi trimit lista. Dar azi a fost altfel, iar cuvintele mele încep să se rostogolească, vărsându-se din mine în timp ce explic – masa, vinul, bărbații, strigătele, teancul de bancnote lăsat pe bar.

— Prea mulți, dar trebuia să plec înainte să se întoarcă Dario. Apoi am uitat să-ți scriu. Din cauza tuturor lucrurilor care s-au întâmplat.

Am încurcat-o. Știu asta înainte să vorbească.

— Despre ce vorbești? Cine-i Dario?

Mă gândesc la toate. La oglindă, la migdale, la strigăte. E un răspuns în ele pe care nu îl pot găsi. Îmi tot scapă. Renunț – nu va avea nicio logică pentru ea. Kate inspiră adânc și parcă o văd privind pe fereastra ei de parcă m-ar putea vedea de la atâția kilometri distanță.

— Vorbim despre asta săptămâna viitoare, spune ea. Când te întorci.

Iar acum va trebui să-i spun.

— Nu plec.

— Ce? Ai...

— Rămân. Un pic mai mult. Deja mi-am schimbat biletul. Am făcut-o.

— Ești sigură? Nu crezi că e timpul să te întorci acasă? Să începi să-ți cauți de lucru? Ai început să cauți? Sau nu-ți faci griji pentru asta? Poți să stai cu noi.

— Nu, spun eu încet.

— Hannah... își pierde vocea. Nu poți dispărea pur și simplu.

De asta se teme, de ștergerea mea totală. *Dispar*. Dar nu și acum. Nu și de data asta.

— Asta trebuia să fie doar o pauză, insistă ea. O pauză. Așa ai spus. Dar a trecut o lună. Ce o să faci fără bani? Cum o să trăiești?

— Sunt bine, spun eu, concentrându-mă asupra cuvintelor.

— Nu înțeleg asta. Nu știu ce să fac.

E aceeași voce pe care am auzit-o și în urmă cu câteva luni, când ajunsesem cât de jos puteam ajunge. Vocea care îmi reflecta fundul prăpastiei în care se afla existența mea.

— Nu vii acasă?

Mă cuprinde furia, care trece prin ceață, și sunt surprinsă de mârâitul din vocea mea când îi spun din nou:

— Nu.

Nu sună deloc ca vocea mea. „E a mea”, vreau să spun. Nu știu ce e, dar e a mea.

Kate plânge acum. Am nevoie de ceva. Ceva cu care să o conving. Apoi se ivește o imagine din ceața zilei. Femeia de pe apă, cu corpul ei relaxat.

— Am vâslit, îi spun. M-am înscris într-un club de canotaj. Mă ajută. E frumos pe râu. E liniște.

Și nu e chiar o minciună – nu și dacă fac asta cu adevărat, ceea ce chiar intenționez. Dacă pot trece de această convorbire telefonică, dacă mă pot culca,

dacă mă pot trezi în următoarea dimineață ca să iau totul de la început.

— Sună frumos, spune Kate cu blândețe. Apoi adaugă: Sună-mă mâine. Sună-mă mâine, când te simți mai bine.

Închid telefonul și îmi dau jos fusta, simțindu-mi corpul agitat. Mă întind pe pat. Cina pare departe acum. Clubul pare departe. Casa – și mai departe. Sunt proptită aici fără niciun sprijin. Sunt rigidă, dreaptă. Nu moale, ca sora mea, cum ar trebui să fiu. Ea e un semn de întrebare, mă gândesc înainte să adorm. La kilometri distanță, ghemuită în întuneric, ea e un semn de întrebare, iar eu sunt un semn de exclamare. Și mi se pare că totul devine clar când mă gândesc că tot ce trebuie să fac e să devin din nou un semn de întrebare.

Mâine. Voi începe să mă îndoi. Mâine voi începe.

Capitolul II

O sală de sport. Trei fete aliniat, stând drepte – de ce? Băiatul care rânjea. Mi-era groază de băiatul acela care mergea de-a lungul cozii, arătând cu degetul în timp ce ne eticheta sânii. „Dreaptă ca scândura. Înțepături de țăntar. Pepeni.” Nu era mai înalt, nici mai puternic decât noi, dar tot i-am observat rânjetul, privindu-l în timp ce contempla fețele goale și incapacitatea de a răspunde. Apoi zâmbetul lui s-a lărgit, devenind un lucru pe care nu puteam să-l ocolesc, și a plecat satisfăcut. Nu ne-am uitat una la alta. Nici nu am vorbit despre asta.

Dar nu e adevărat. Asta e o poveste pe care mi-a spus-o cineva. „Aici începe”, au spus ei, arătând spre ecrane și afișe și spre băieți care rânjeau, cu degetele ascuțite, care aveau să devină bărbați și să nu mai rânjească, să nu mai arate cu degetele, și totuși să continui să simți la fel. Dar nu de acolo a început. Nu pentru mine. Cu toate acestea, timp de ani întregi, de câte ori vedeam grupuri de elevi la muzeu, mă așteptam să apară acel băiat cu micul lui rânjet. Îl priveam înconjurând fetele ca mine și aș fi vrut să-l fac să tacă înainte să poată vorbi, să îl urmăresc în grup și să-i fac pe toți să se împrăstie ca niște păsări. Oare asta m-ar fi ajutat? Până la urmă, copiii fac asta. Copiii fac asta și nu ajung ca mine.

În următoarea dimineață, găsesc orașul transformat. Italienii s-au întors, revendicându-și Florența încă de la prima oră, iar orașul se mișcă, încă neîngreunat de traficul lent al turiștilor, care se deplasează precum niște amibe imprevizibile. În schimb, mașinile huruie și bicicletele zăngăne pe pietrele vechi; autobuzele opresc și pornesc din stații la fel de repede, în timp ce bărbați și femei purtând costume sar în ele sau din ele; mopedurile care s-au aliniat pe lângă borduri în două rânduri, toată noaptea, pleacă unul câte unul, alăturându-se bâzâitului de pe poduri; iar camioanele de livrări

stau cu încăpățănare în fața băcăniilor, blocând străzi întregi. Mă simt impulsionată de noua energie în timp ce merg prin centru. Asta e Florența în septembrie.

Folosesc o cabină foto de lângă gară, clipind des de fiecare dată când se declanșează blițul. Cele patru fotografii sunt identice. Ochii mei par mirați, nasul meu, prea mare, zâmbetul, prea larg. „Uită-te la tine.” Asta sunt eu?

Dar nimeni nu mă hărțuiește în timp ce îmi croiesc drumul spre club. Se pare că nimeni nu mă vede. Nici bărbații cu cămăși apretate și cu mocasini. Nici femeile purtând pantofi cu toc și fuste lucioase, care coboară ușor de pe scuterele lor. Toți intră și ies din gălăgia cafenelelor înghesuite – fiecare fiind un orașel bâzâitor în dimineața asta –, înainte să dispară dincolo de ușile birourilor sau ale școlilor, evaporându-se din peisaj înainte de apariția unui al doilea val – și sunt ușurată că mă pot alătura lor în felul meu, în timp ce intru în club, hotărâtă să dau viață cuvintelor pe care i le-am spus lui Kate.

— *Per la carta*, îi explic unei femei din birou, înmânându-i fotografia, după ce mă taxează de pe cardul de credit.

Ea se uită la fotografie, dar nu spune „uită-te la tine”, ci doar *sì*, însoțit de un zâmbet. O introduce într-un card de membru și mi-l înmânează.

— *Eccola*.

Sunt și membră oficială.

Mergând pe drumul de ieri, cobor până la vestiare. Ecourile vocilor din camera bărbaților se aud zgomotos, dar camera femeilor acoperită cu plăci de faianță albe și reci este goală și liniștită. Mă schimb repede.

— *Ciao*, Anna di Boston, spune Manuele când intru în cafenea, care astăzi e plină.

La fel ca în orașul de deasupra, localnicii s-au întors, doar că aici toți sunt bărbați și nu mai sunt invizibilă când își ridică repede privirile. Mă grăbesc să ies în lumina soarelui. Și mai mulți ochi. Bărbați vârstnici – cu Nico în costumul lui de

canotaj printre ei – stau pe scaunele de pe iarbă. Își ridică privirile pe deasupra ziarelor lor și încep să murmure. Șoaptele lor mă umplu de furie și mă fac să-mi doresc să mă ascund.

— *Attenta*, Hannah!

Mă întorc și aproape că mă ciocnesc de barca mare și grea de pe umerii lui Stefano și ai altor doi bărbați.

— *Buonasera*, spune unul dintre bărbați în timp ce trec; pașii lor neregulați se aud de-a lungul cheiului de metal.

Transferă apoi barca de pe umeri în mâini, cu mișcări automate, și rotesc corpul de lemn, apucându-l de margini înainte să-l coboare în apă. Stefano se ridică, ștergându-și mâinile de coapse.

— *Aspetta*, le spune el însoțitorilor lui.

Îmi face semn să cobor, îmi ia mâinile într-ale sale și mă sărută pe fiecare obraz, iar asta îi liniștește pe bătrânii care bombăneau.

— *Ti presento* Sergio.

Stefano apucă antebrațul colegului său de echipă, un bărbat îndesat, cu un păr roșcat necaracteristic și cu dinții mari, care îmi zâmbește larg.

— *E* Giovanni.

Al treilea bărbat – înalt, cu bărbiță și cu ochi sclipitori – mă ia de mâini.

— *Per gli amici*, Gianni.

N-am mai avut parte de atât de mult contact fizic de săptămâni întregi. Nu de când Kate m-a strâns tare în brațe la aeroport, iar corpul meu a rămas țeapăn, respingând îmbrățișarea. Spunea întruna:

— Ai grijă de tine. Te iubesc.

Dar eu mă simțeam sugrumată.

Însă aceste mâini nu sunt curioase și nu mă controlează – sunt doar calde –, așa că mă simt euforică. De parcă ar intuit acest lucru, Gianni îmi dă drumul, își întinde larg brațele și își lasă capul pe spate.

— *Che bello giornata, no?* Soareeeeeee! strigă el, ca o pasăre înaltă și elegantă care salută ziua în colanți fosforescenți.

— Prima noastră zi de antrenament după concediu, explică Stefano.

— *Ragazzi, che giornatta!*

A patra siluetă apare din întuneric, cu patru vâsle pe umăr.

— *Ecco Luca*, spune Stefano.

Luca zâmbește surprins și îl recunosc pe bărbatul care râdea și pe care îl întâlnisem la intrarea clubului cu o zi înainte.

— Hannah, spun eu, simțind că-mi arde fața iar.

— *Buongiorno*, Hannah. Bine-ai revenit! spune el cu același surâs.

Dar nu zice mai mult, nu mă dă de gol. Îl bate pe Stefano pe umăr și le dă vâslele lui Gianni și lui Sergio, care le introduc în inelele de la marginea bărcii. Apoi pășește în cochilia bărcii, cu o mână pe chei, și coboară pe al doilea loc.

— Ne antrenăm împreună de ani întregi, spune Stefano. De când... își pune mâna la brâu. *Questi ragazzi sono i miei*, cum se spune – vechi prieteni.

— Cei mai buni prieteni, strigă Gianni, ocupându-și locul în barcă, urmat de Sergio.

— *Sì. I miei grandi amici*, zice Stefano demonstrativ.

Toți dau din cap, cu excepția lui Luca. El își ridică privirea spre mine, fără să zâmbească.

— Prietenii mei cei mai buni? *Io, no*, nu-mi plac tipii ăștia, spune el, provocând un cor de gemete.

— *Allora*, Hannah. Te antrenezi azi? mă întreabă Stefano.

— Înăuntru, la aparate.

— *Ci vediamo presto*, bine?

Stefano mă strânge de braț înainte să ocupe primul loc.

— *Alessandro, vieni qua!* strigă Gianni.

Un adolescent trece repede pe lângă mine și urcă în partea din față a bărcii, cu ochii la Stefano și cu picioarele îndoite sub el. Apucă o frânghie care îl leagă strâns de cârma din spatele lui. Timonierul. Se împing mai departe de chei, apoi se opresc.

— *Pronti!* Vocea lui Stefano străbate totul, iar băiatul reglează frânghia, trăgând-o până o întinde, în timp ce fiecare bărbat se pregătește ridicându-și vâsla. *Via!* strigă Stefano, iar ei își cufundă vâslele simultan și încep să vâslească cu lovituri ușoare, folosindu-și doar brațele.

Se mișcă încet pe Arno, spre Ponte alle Grazie, unde lasă o urmă în diagonală, apoi întorc barca până când sunt toți cu spatele la club. Se opresc, inspiră și expiră o dată, apoi se aude din nou vocea lui Stefano:

— *Pronti... Via!*

Și, cu un mare vâjâit, pornesc cu o viteză incredibilă, folosindu-și și picioarele, în timp ce Stefano strigă:

— *Tutti insieme! Uno! Due!*

Când trec pe lângă club, văd că se mișcă de parcă ar fi unul, în timp ce corpurile lor se îndoaie și se întind, se îndoaie și se întind, iar mușchii li se contractă și se relaxează la timp.

— *Uno! Due! Uno! Due!*

Ecoul vocii lui Stefano se aude peste apă când se apropie de Ponte Vecchio. În câteva secunde, ajung la umbra podului, apoi se pierde în lumina soarelui de pe cealaltă parte.

Cu patru luni în urmă, stăteam în fața unui tablou despre Buna Vestire, înconjurată de oameni, toți potențiali donatori. Era un tur special, iar eu fusesem aleasă să îl conduc pentru că studiasem aceste lucruri – și pentru că unul dintre clienți vorbea italiana, iar eu studiasem și asta, chiar dacă, imediat ce bărbatul a început să vorbească, privirea mea în gol l-a oprit.

Era foarte multă lumină în galerie și era dificil să disting trăsăturile fețelor din jurul meu, cu excepția femeii bogate din mijloc, cea care mă întrebase „Nu ți-e cald, dragă?” la începutul turului, dând din cap în timp ce se uita la cardiganul meu. Era mai, dar întotdeauna îmi era frig pe atunci.

Vorbeam despre perspectivă atunci când podeaua a devenit brusc instabilă, iar fețele din jur s-au încețoșat, de parcă cineva le ștergea una câte una. Apoi trebuie să fi căzut cu putere. Întuneric. Nimic. Apoi o voce, o lumină, un chip pe care îl cunoșteam. Unul dintre paznici mă ajuta să mă ridic. Mă plăcea. Nu ar fi spus asta, nici nu a spus asta. Dar cineva a spus-o. Cineva a făcut-o.

Pentru că, a doua zi, Claudia m-a invitat la prânz. Ea era foarte diferită de mine, dar ne cunoșteam de multă vreme. Mă ajutase să mă angajez cu cinci ani în urmă, devenind mentorul meu, apoi prietena mea. Aveam încredere în ea.

Am mers la o cafenea de lângă muzeu. Soarele era nemilos și traficul urla în jurul nostru, dar Claudia era calmă ca întotdeauna – așezată, rece și înaltă, cu buzele ca o linie subțire și dreaptă în timp ce se uita pe meniu. Am ezitat. Am comandat însă fructe și un iaurt – o risipă.

— Hannah, n-ai prea fost tu însăși în ultima vreme, m-a încolțit ea imediat ce am rămas singure. Ochii ei – pătrunzători și albaștri, albaștri, albaștri – nu lăsau loc pentru întrebări sau îndoieli. Ai făcut greșeli.

Am încuviințat. Întotdeauna fusesem bună în ceea ce făceam. Nu bună precum Claudia, care se ocupa de donațiile majore. Dar puteam să zâmbesc la nesfârșit. Eram competentă și, aproape tot timpul, invizibilă. Dacă nu făceam vreo greșală. Ceea ce făcusem de mai multe ori în ultima vreme.

— Astea nu sunt greșeli mici.

Existau goluri în zilele mele. Detalii consumate de următoarea masă, de exercițiul fizic pentru a o nega, de nevoia de a vomita, cum și unde. Apoi aceea voce, întotdeauna aceea voce. „Dacă ai fi.” În fiecare zi mă simțeam tot mai aproape de ea.

— Costă bani.

Amețeam scrutând ecranul, alegeam fișierul greșit, aprobam plata greșită...

— E-mailul acela a fost o bombă.

...redirecționam mesajul greșit. Și, brusc, nu am mai fost deloc invizibilă.

— Și a fost făcută o plângere legată de eveniment. Unul dintre oaspeți a spus că ai leșinat.

Am dat din cap prosteste. Dacă am fi păstrat conversația doar în zona aceasta, vorbind despre muncă și despre numeroasele mele greșeli...

— Le-am zis că ești bolnavă, a spus Claudia. Robert nu știe despre asta.

Directorul.

Ne-a fost adusă mâncarea și am privit-o mâncând. Nu m-am apărut. Am crezut că totul se va sfârși acolo. Dar ea a revenit cu cruzime.

— Cred că ai o problemă, mi-a spus, privindu-mă în ochi din nou.

Părea să vadă prin mine.

Iaurtul stătea rece în fața mea. Nu puteam să ridic lingura.

— Hannah?

Am inspirat, apoi am încercat să o asigur că sunt bine. Poate nu-și dădea seama. Dar nu o puteam privi în ochi.

— Nu cred că înțelegi, mi-a spus Claudia. Ai o adevărată problemă.

Ceva s-a oprit în mine. Scena a început să se desfășoare lent. Nu eram o sursă de încredere, știam asta, și totuși...

— Sunt bine, am spus eu încet.

— Dar nu ești bine. Mori de foame. Uită-te la tine. Îți cad genele.

Poate că această imagine va rămâne pentru totdeauna în mintea mea. Nu era adevărat, dar mi-a rămas în minte. Acesta a fost sfârșitul prieteniei noastre. Am pierdut și alți prieteni, dar nu în același mod.

O întâlnesc pe Francesca la sfârșitul primei mele săptămâni la club.

Am fost acolo în fiecare zi, lucrând la un ergometru din sala de sub Uffizi, iar mișcările acestei noi rutine îmi devin cunoscute, încetul cu

încetul: mă poziționez pe scaunul glisant al aparatului de vâslit și apuc mânerul de lemn. Când împing cu picioarele, scaunul alunecă în spate, pe bara de metal. Trag mânerul până la piept, iar presiunea coardei de care e atașat, imitând rezistența apei, crește. Apoi îi permit să mă tragă înapoi spre picioare, scaunul alunecă, trupul mi se ghemuiește înaintea, genunchii mi se îndoaie și se ridică până la bărbie. Roata care se învârtă creează o briză ce mă răcorește înaintea să mă trag din nou pe spate. Am pierdut foarte multă masă musculară în ultimul an, iar primele trageri sunt dificile – brațele și picioarele îmi tremură, iar scaunul se clatină sub mine –, până când reușesc să intru în ritm. Mă ghemuiesc în față, mă trag pe spate. Încet, apoi tot mai rapid. Mișcarea e o ușurare, contrabalansând lista care se tot extinde, inventarul meu. Dar tot nu mă uit la imaginea mea de pe peretele cu oglinzi. Stau cu ochii pe mâner, pe roată, pe picioarele mele.

Pentru că m-a găsit luptându-mă cu aparatul de câteva zile, Stefano m-a ajutat. Am vorbit doar cu el și cu Manuele, nu și cu ceilalți, toți bărbați, indiferent ce oră a zilei era. Dimineața, sunt bărbații bătrâni, iar ecourile glumelor lor se aud pe coridoare împreună cu zăngănitul aparatelor de ridicat greutate. Muncitorii ajung la amiază, ca să se antreneze în timp ce orașul își face siesta. După școală, vin băieții. Se agită pe râu în timp ce Stefano le strigă instrucțiuni dintr-o barcă cu motor, zâmbetele lui liniștitoare alternând cu grimase în timp ce ei se leagănă, se clatină și se apropie prea tare de malurile pline de gunoaie ale râului Arno. Bătrânii încă mai sunt pe chei la ora aceasta, umplându-și ziua cu critici în timp ce siluetele băieților alunecă pe lângă ei în bărcuțele de lemn.

Apoi, sâmbătă, intru în vestiar și o găsesc pe Francesca aplecată peste chiuvetă, goală, cercetându-și ochii în oglindă. Sunt roșii.

— Ce faci? mă întreabă ea într-o engleză fără cusur. Eu sunt Francesca. Tu ești americanca.

— Hannah.

Vocea mea sună ciudat.

— Hannah. Ești studentă?

Asta ar trebui să mă flateze.

— Nu. Nu studiez. Doar vizitez.

— Cât vrei să stai aici?

Își întinde crema pe sub ochi, apoi pe deasupra, masându-și bine pielea.

— Nu știu sigur.

— Hm... Ei bine, ai grijă – timpul trece altfel aici. Își freacă degetele unele de altele. E alunecos. Pare că trece mai încet, dar e un truc. Îmi vezi fața? Mă privește în oglindă în timp ce își întinde pielea. Întotdeauna poți să-ți dai seama cum mă simt. Nu pot să fiu prea tristă. Vezi imediat. Să știi că astea se lipsesc de tine.

— Vrei să spui...

— Ridurile. Vârsta. Oricum, ești prea tânără ca să știi. Câți ani ai?

— Douăzeci și nouă.

— Hm... Se întoarce la reflexia ei. Am crezut că ești mai tânără.

În mod normal, comentariul ei m-ar enerva, dar sunt mai preocupată de cum mă voi schimba. Cumva, nu m-aș schimba la vedere, dar aș evita privirile care ar putea deveni întrebări. Nici după ce am început să mă mânc din nou nu am pus carne pe mine, iar oasele îmi ies în afară. Apoi mai am și vânătăi. Apar în unele dimineți fără nicio cauză, înflorind pe corpul meu ca niște dovezi. Dar nu sunt spații private aici, așa că mă schimb cu grijă, înlocuind o piesă de îmbrăcăminte cu alta. Mă uit la Francesca. Nu sunt firavă în comparație cu ea. Sunt o amazoană – mult mai înaltă, cu mâini și picioare mari. Un ecou al femeilor din trecutul meu. Francesca are o altă origine. E minionă și suplă. Trebuie să aibă peste patruzeci de ani, dar, în afară de ridurile din jurul ochilor, nu-și arată vârsta.

Râsul din vestiarul bărbaților se aude prin orificiul de aerisire.

— Sunt nebuni, zice Francesca dându-și ochii peste cap, întoarsă în direcția sunetului; apoi se îndreaptă spre dulapul ei. Bărbații ăia sunt nebuni. A fost o australiancă aici – s-a ars de trei ori! De trei ori! Își trage colanții scurți și își ridică ochii spre mine, privindu-mă cu seriozitate. Avea treizeci și trei de ani. Ai crede că ar fi trebuit să știe mai multe. S-a purtat de parcă ar fi avut treisprezece. Băieții ăștia aduc numai vești rele. Dar băiatul din Chicago pare drăguț. L-ai întâlnit?

Dau din cap. Peter. Studentul. E un canotor serios. Merge prin club ținându-și brațele tonifiate un pic mai departe de corp, de parcă tocmai ar fi fost umflate. E tânăr, chiar și pentru mine.

— Băieții americani sunt drăguți. Simpli. Am petrecut o perioadă în America. Ar fi trebuit să rămân acolo – ha! Cu tipii de aici nu știi niciodată. De trei ori s-a ars.

— Ce vrei să spui cu... s-a ars?

Francesca își strânge buzele și face o mișcare cu mâna.

— A fost umilită. Toți știau. Și doi dintre tipi erau însurați.

— Nu i-a spus nimeni?

— Ce să-i spună?

— Că erau însurați.

— Am crezut că știe! Ar fi trebuit să fie mai deșteaptă în legătură cu asta. Treizeci și trei de ani! S-a ajuns într-o asemenea situație, că n-a mai putut apărea pe-aici. Ce poți să faci?

Francesca se întoarce la oglindă, încolăcindu-și părul tăcută, în timp ce din camera alăturată se aude o cascadă de râsete. Zona noastră mi se pare ca o criptă, ca un mausoleu. Suntem rarități, la fel ca plăcile roșii de faianță împrăștiate pe pereții albi și curați. Blocuri întâmplătoare de culoare.

— Nu sunt multe femei la clubul ăsta, nu-i așa? o întreb.

— Sunt câteva, spune Francesca ridicând din umeri. Dar sunt mai mulți bărbați. Asta nu mă deranjează atât timp cât soțul meu nu e unul dintre

ei. Dacă el ar fi membru aici, atunci eu n-aș fi. Asta e sigur.

Nu spun nimic, dar ea mă privește în ochi și continuă:

— Nu îl văd toată ziua. Doar o jumătate de oră noaptea. Apoi merg să plimb câinii ca să nu trebuiască să-l mai văd.

Își trage șosetele scurte până la gleznă, iar norul trece pe deasupra noastră, uitat. Are experiență la tranziție, dar sunt curioasă cum.

— Ești din Florența?

— Eu? Doamne ferește, nu! Sunt dintr-un oraș adevărat: Milano. Sunt aici de douăzeci de ani. Oftează din cauza poverii. Cum am spus, pierzi noțiunea timpului.

— Ți-ai întâlnit soțul în Florența?

Urmează un alt oftat și o mișcare rapidă a mâinii.

— Da. Aveam douăzeci și unu de ani. Câți ani ai spus că ai?

— Douăzeci și nouă, repet.

— *Ah, sì.* Douăzeci și nouă. Atunci, înțelegi. Aveam doar douăzeci și unu de ani. Prea tânără ca să știu mai multe. El e genul acela gălăgios, știi? Un adevărat nevrotic. Văd asta și la fiica mea câteodată. E la vârsta aia ciudată – e plină de coșuri, are părul scurt. Tace o vreme. Peter e singur, nu-i așa?

— Nu știu. Vreau să spun... e student.

La ce se gândește oare?

— Da, e singur. Toți bărbații sunt așa la vârsta lui. Își închide dulapul cu hotărâre. Mergi la meciul de luni?

— Nu cred.

Stefano a împărțit invitații la eveniment – un meci de fotbal, unul dintre primele din sezon. A cumpărat la reducere bilete pentru membri și, chiar dacă am acceptat unul și i-am zis că ne vom întâlni acolo, nu sunt sigură că voi merge. Una e să vin la club și să schimb câteva vorbe cu el la o cană de espresso bun și cu totul altceva să mă întâlnesc cu unul dintre oamenii aceștia afară, în lume.

— Ar trebui să vii, spune Francesca. Să știi că mi-ar prinde bine să fie și o altă femeie acolo. Iar meciul va fi tare fain. Ei bine, ai grijă de tine. Poți să mă întrebi orice despre oricare dintre băieți. Tace o vreme ca să se uite din nou în oglindă. Să știi că apreciez și lucrurile rele.

Nu mai știu despre cine sau despre ce vorbește.

— M-au învățat ceva. Dar e păcat să înveți așa, spune ea mergând spre ușă. *Ciao!*

— *Ciao*, îi răspund, dar ea nu pare să mă mai audă, ci doar zâmbește și se alătură vocilor de pe partea cealaltă.

Mai târziu, după-amiază, mă lupt din nou cu ergometrul, hotărâtă să o fac bine. Mă uit în jos, la brațele mele, care par mai groase, apoi privesc în altă parte. Fața mea din oglindă e roșie, umflată de căldură. O simt cum se umflă. „Uită-te la tine.” Închid ochii, împing scaunul înainte, mă ghemuiesc, împing în spate cu picioarele și trag cu brațele. Aud pași și îl văd pe Stefano intrând, urmat de Luca. Acesta are o geantă pe umăr. Privesc imaginea lor.

— *Eccola*, spune Stefano. *Troppo veloce.*

— Prea repede? întreb eu.

— Trebuie să aștepți.

— Ce să aștept?

— *Spingi e poi...*

— Stefano! se aude o voce de pe hol.

— *Scusi*, spune el și dispare.

Luca mă privește în oglindă și nu mă mai mișc. Zâmbește, dar nu spune nimic. E un om împăcat cu el însuși și cu lumea. Asta mă enervează.

— Trebuie să aștepți, spune el în cele din urmă, în timp ce traversează camera și își pune geanta jos, lângă mine. Împinge cu picioarele *e poi* trage cu mâinile. Încearcă.

Mă aplec înainte, mă ghemuiesc, apoi mă las repede pe spate, trăgând mânerul cu mine.

— Prea repede, spune Luca. *Di nuovo.* Încet.

Mă aplec înainte, mă ghemuiesc și încep să trag, dar o apăsare pe spate mă oprește. Îi arunc o privire

în oglindă. Se apleacă, iar mâna lui mă susține. Caut un zâmbet cu subînțeles, aștept o replică.

— *Aspetta*, e tot ce spune. Apoi: împinge cu picioarele.

Își ține mâna ferm, ușurând apăsarea treptat, în timp ce eu alunec în spate. Când picioarele mele sunt aproape drepte, spune:

— *Adesso*, iar eu trag mânerul până la pieptul meu.

— *Così*, spune el. Înțelegi?

Încuviințez.

— *Di nuovo*.

Repet mișcarea, de data asta singură.

— *Brava*.

Se ridică zâmbind, iar pielea i se adună în jurul ochilor. La fel ca Francesca, trebuie să fie mai în vârstă decât arată, dar greutatea vârstei nu e deloc vizibilă, nici gravitatea prea multor experiențe.

— *Grazie*.

— *Di niente*.

Se întoarce ca să plece.

— Vei fi aici și mâine?

Ecoul vocii mele se aude tare, iar el se întoarce surprins.

— *Domani? No*.

Pare confuz. Am făcut ceva greșit, i-am confundat amabilitatea relaxată cu altceva.

— Mâine e duminică, îmi explică el. Clubul de canotaj e închis.

— Oh... Bineînțeles. Duminică.

— *Allora*, pe curând. Poate ne vedem luni, da? La meci?

Își înclină capul, zâmbește și pleacă, lăsând în urma lui o ușurare pe care încerc să o mențin în timp ce mă ghemuiesc înainte și mă împing în spate, așteptând să trag cu mâinile. Apoi mă opresc și las roata să se învârtă încet până se oprește.

Capitolul III

Duminică. Clubul e închis, la fel ca și orașul. Nu este închiderea specifică orașelor americane – schimbarea programului sau o plimbare mai lungă până la băcănie ci o nevoie de *odihnă* imperativă care închide obloanele tuturor magazinelor. Ar trebui să încep să-mi caut o slujbă acasă. În loc de asta însă, mă grăbesc să ajung la gară, cumpăr un bilet la clasa a doua până în Siena și plec din Florența pentru prima dată de la sosirea mea.

Pe când ne pregătim să ieșim din stație, ușile trenului se deschid, apoi se închid rapid în urma unui bărbat mărunț cu ochelari cu ramă subțire. Strânge în mână o țigară, uitându-se pe culoar după vagonul de fumători. Vizavi de mine sunt două tinere. Una cu ochii mari și buze mici, de păpușă, îi citește cu voce tare dintr-un roman însoțitoarei ei, care își odihnește picioarele pe rucsacul mare de pe podeaua dintre noi. Încerc să nu mă holbez în timp ce reconstituie povestea cu mișcări ample ale mâinii și ale feței, ochii ei mărindu-se într-un moment și îngustându-se în următorul, iar mâna liberă ridicându-se, apoi coborând înapoi pe genunchi atunci când întoarce o pagină. Cu fiecare gest, ea e un nou tablou. În câteva minute, ajungem în suburbiile Florenței. Suntem pe dealuri când ea se oprește ca să răsuflă și își întinde brațul confortabil pe scaunul prietenei ei, aruncându-mi o privire înțeleaptă cu coada ochiului, de parcă ar ști că sunt în căutarea unei fisuri sau a unui defect. Negăsind nimic, închid ochii, bucuroasă că aceste fete există.

Soarele încă nu e destul de sus, iar dealurile ne înghit acum, cu o parte verde și cealaltă neagră, ca umbrele unui teatru de păpuși. Mergem spre sud. Nimic nu sună mai bine și mă simt confortabil în timp ce trenul oprește, apoi pornește din fiecare oraș aflat de-a lungul drumului, iar soarele se ivește încețoșat din spatele norilor. Merg într-un loc nou în această zi cenușie. Cu fiecare curbă, coborâm tot

mai mult, iar împrejurimile devin tot mai îndepărtate, până când casele dispar și rămân doar întinderi lungi de pământ, întrerupte de litere groase pe peroane. *Montelupo. Empoli. Castelfiorentino*. Câte dintre aceste prime impresii vor dispărea?

Vizavi de mine, fata care ascultă alunecă de sub brațul prietenei ei și scoate din geanta ei un castravete enorm și un briceag. I-l înmânează primei fete, care scoate lama și începe să-l descojească în fâșii fără să se uite la el, încă citind cumva din carte, fără să-și piardă sau să-și risipească energia – și, din nou, e un tablou. Știe precis unde merge, la fel cum știe și să descojească acel fruct, urmărind ușor coaja, fără să piardă deloc din pulpă. Ceva din gestul ei îmi amintește de povestea mea. Undeva, am avut siguranța acestei fete.

În Boston, mă uitam peste acoperișuri, aplecându-mă pe fereastră, cu abdomenul rezemat de calorifer. Cunoșteam acea priveliște, marginile și prelungirile ei, și felul cum se legau toate. Cunoșteam toate punctele ei – oamenii și locurile trecutului și prezentului meu, constelația existenței mele. Țineam periferia aceea tot timpul în mintea mea. Atunci nu mi-am dat seama, dar acum știu cât de multe țineam. Nu m-am gândit atunci, dar acum știu că, de fiecare dată când spuneam numele unei străzi, al unui cartier, al unui prieten, spuneam și „aceasta e a mea, acesta e al meu, acesta e al meu”. Acum sunt doar un singur punct și privesc în depărtare: câmpul acela la stânga, marginea copacilor la dreapta, fetele acestea în fața mea.

Ascultătoarea își bagă mâinile în geantă și găsește un mic pachet cu un amestec de condimente pentru supă și o cutie de tablă cu biscuiți. În sfârșit, fata care este un tablou își abandonează romanul, tăind felii subțiri de castravete pe un șervețel de pe scaunul dintre ele. Apoi privesc cum amândouă, concentrate și tăcute, pun castravetele pe biscuiți și presară amestecul secret deasupra. E o rețetă pe care au furat-o de la mamele lor. După ce și-au

încheiat sarcina, își ridică privirile spre mine, iar eu mă întorc înapoi spre fereastră, jenată. Îmi vine să strig: „Sunt cunoscută undeva”.

Sfârșitul lunii iunie. E imposibil ca asta să se fi întâmplat cu mai puțin de trei luni în urmă. Stăteam la fereastra surorii mele, uitându-mă afară. Lumea de jos era un set de jucării: vârfuri de copaci, corpuri întinse pe un pătrat verde, un loc de joacă și, dincolo de toate, râul Charles. Totul era ușor rezonabil, ordonat. Îmi doream să fiu un copil care privește acele zone pline de viață. Îmi doream să fiu un copil care se bucură de primăvară, de zilele tot mai lungi, așteptând vara. Nu știam care era cauza nefericirii mele – pierderea, munca, stresul. Julian era cea mai ușoară variantă. „Lasă-mă în pace”, i-am spus. Până m-a lăsat.

Apartamentul lui Kate era un teritoriu imaculat, neatins de războaie și de recesiune. Puteai să stai în camera ei de zi – cu canapea albă, pereți albi, nimic care să concureze cu vederea spre lumea aceea de jucării – și să crezi că nimic nu s-a întâmplat. Dar se întâmplase. Era real. Și ce se întâmplase cu mine era real.

— Poți vedea râul iarna, mi-a spus sora mea, venind să stea lângă mine.

— Mi-am pierdut slujba.

— Știu, a spus ea încet.

— I-am făcut de rușine în fața comisiei. Țsta e singurul motiv. Altfel, nu le-ar fi păsat.

Mai era ceva, dar Kate nu trebuia să știe restul. Nu ar fi înțeles.

— Nu mai contează acum. Trebuie să ai grijă de tine, mi-a spus ea.

Ea era o reparatoare încă de când se despărțiseră părinții noștri, iar tata dispăruse într-o nouă familie, în timp ce mama se cufunda în muncă, neclintită și de neclintit. Mama nu era o reparatoare. Era o „revino-ți”. Kate era amândouă. O supraviețuitoare și o reparatoare.

— Poți să stai aici. Renunță la apartamentul tău.

— Îl subînchiriez. Voiam să o bat la propriul ei joc. Am un plan.

— Ce plan?

— Voi pleca din Boston. Voi pleca departe pentru o vreme.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Hannah! Îmi pare rău, dar asta e ceva grav. Ai nevoie de ajutor. Nu de o vacanță. Nu a mai spus nimic preț de un moment, apoi a șoptit: Când a început asta?

N-am mai respirat. Știam că se gândea la momentul acela în care fusesem pe punctul să plâng la cină, când recunoscusem în fața ei ceea ce ea deja înțelesese. Eram un copil, un copil.

— Nu a fost din cauza lui Julian, nu-i așa? Părea atât de drăguț... Încă nu înțeleg de ce...

— Nu mai încerca să dai vina pe ceva!

Julian era drăguț, fusese drăguț luni întregi, apoi devenise îngrijorat și, în cele din urmă, bănuitor, la fel ca sora mea. Apoi plecase și durerea rămăsese. Fusese acolo cu mult timp înaintea lui și se întorcea întotdeauna, ca o rană veche înainte de ploaie.

— Sunt singură și sunt bine, i-am spus întorcându-mă cu fața la ea, întorcându-mă împotriva ei. Ce altceva mai vrei?

— Vreau doar să fii... să fii tu însăși, a spus Kate, cu aceeași voce pe care o auzisem la telefon în dimineața aceea.

Acea voce care mă găsisese în patul meu, în care stăteam nemișcată de trei zile. Era o voce care putea să îmi frângă inima dacă o lăsam.

— Sunt eu însămi, am spus ceva mai tare. Nu mai încerca să m-ajuti.

Ar fi trebuit să mă opresc acolo, dar eram furioasă. Eram foarte furioasă.

— Poate că tu ești problema. Crezi că nu observ cum mă urmărești? Mă urmărești tot timpul. Nu sunt un experiment.

Și-a lăsat capul în jos.

— Știu ce faci, i-am spus. Și nu mă ajuti. Aș vrea să mă lași în pace. *Nu mă ajuti.*

Și-a pus mâna pe față, dar am continuat să-i arunc cuvinte grele, până când a șoptit:

— Când ai luat-o razna?

Apoi a început să plângă în hohote. Dar am continuat să vorbesc până când a plecat în dormitorul ei și a încuiat ușa. Apoi am auzit-o vorbind la telefon și am rămas lângă fereastră. Se întuneca și oamenii plecau din parc, ieșind prin diferitele porți, cu pași fără vlagă.

„Ea nu știe ce pot fi”, m-am gândit atunci. Uitându-mă la acea lume ordonată, știam că puteam fi în anumite feluri. Trebuia doar să scap de priviri. De urmărire.

Ajutată de indicatoare, care mă conduc printre zidurile originale, merg în centrul vechi al Sienei. La începutul după-amiezii, slujbele din biserici s-au terminat, iar vitrinele magazinelor sunt întunecate. Doar câte o cafenea, din loc în loc, e deschisă, interiorul ei fiind un dreptunghi răcoros cu nu mai mult de una sau două persoane strângând cești de espresso și uitându-se în sus, la un mic televizor. Fotbal.

Străzile sunt mai înguste decât în Florența, iar clădirile aflate de fiecare parte sunt mai aproape de mine, tăind cerul în fâșii subțiri. Siena este un oraș al unei generații mai vechi, izolat și închis, și mă simt prinsă ca într-o capcană, fără alte locuri din care să mă uit în afară de sus, la turnurile bisericilor, sau în jos, la picioarele mele. *Medieval*. Așadar, asta înseamnă. Mergând printre clădiri ca printr-un tunel, găsesc drumul până la singurul spațiu deschis, Piazza del Campo, o piață rotunjită, mărginită de cafenele. Vizitez Domul neterminat, apoi merg la marginea orașului, într-o biserică echilibrată ca înălțime, aflată pe unul dintre dealurile Sienei. E mare, dar simplă, iar ușa de lemn învechită dintr-o parte a ei e aproape imposibil de observat. Ușa e întredeschisă și intru descoperind un interior la fel de gol, de rece și de liniștit. Îmi place simplitatea acestui spațiu – pereții sunt din

piatră deschisă la culoare, iar tavanul are grinzi de lemn. Mi-ar plăcea să stau aici ca să citesc, să scriu și să gândesc. Mi-ar plăcea să stau aici ca să aștept răspunsuri. Expir, apoi inspir, și simt aroma tămâii. La jumătatea naosului, o femeie îngenunchează lângă o capelă laterală, dar în rest biserica e goală. Cu toate acestea, după ce fac câțiva pași, apare un preot. E mărunț și bătrân, cu smocuri de păr alb în jurul urechilor. Mă privește chiorăș, zâmbind însă, cu buzele răsfrânte în afară, și îmi oferă un tur.

— *Grazie*, îi spun, apoi îmi dau seama de greșeala mea.

Începe să vorbească repede în italiană, dar cu un entuziasm atât de mare, încât nu îl opresc. Mă trage de marginea mânecii și mă conduce în partea din spate a bisericii, la o mică frescă.

— *Conosce Santa Caterina?* întreabă el.

Încuviințez. Sfânta Ecaterina din Siena. Am învățat despre ea la facultate – sau măcar despre tablourile cu ea, iar acesta îmi e cunoscut. Poartă un veșmânt monahal negru cu alb și ține o tulpină de crini. Prerenaștere – trăsăturile ei sunt plate, ochii ei migdalați privesc în jos, inexpresivi, proporțiile sunt puțin incorecte și are o strălucire verzuie. E stranie. Pe fiecare mână are câte o picătură de sânge, stigmatul. Ce altceva? Cred că a avut viziuni și extaze ca Sfânta Tereza. Și, convenabil, a susținut că s-a căsătorit cu Iisus într-un vis.

Mai stăm un moment, preotul uitându-se în sus, la portret, și dând ușor din cap. Pare că-i vine să plângă. Apoi mă trage din nou de marginea mânecii și pornim – el vorbind fără ca eu să-l înțeleg, trăgându-și picioarele pe podeaua de marmură cu un *șșșt, șșștș șșșt*, iar eu încercând să pășesc mai ușor. Mă plimbă prin partea stângă a bisericii, se oprește la câteva tablouri de pe drum, gesticulează spre tavan, iar eu observ câteva date. Când ajungem în partea din față a catedralei, arată cu degetul spre fiecare vitraliu, numindu-le. Apoi mă conduce până la o capelă cu fresce pe trei părți. În centrul ei e un mic altar ornamentat, o catedrală în miniatură.

— *Questa e la sua testa*, spune el serios.

— Capul ei? întreb eu.

— *Sì*, capul ei, confirmă el.

Într-adevăr, în altar se află capul mumificat al Sfintei Ecaterina, strâns într-un veșmânt monahal alb și apretat. Obrajii sunt scobiți, nasul aproape a dispărut, dinții de sus se văd, ochii sunt închiși, iar sprâncenele par prea ridicate. Mă uit în jur ca să văd dacă nu cumva sunt copii care ar putea fi traumatizați de această mumie medievală, dar suntem doar eu, preotul și Sfânta Ecaterina.

— *E anche il suo dito*.

Gesticulează spre o cutie din sticlă dintr-o parte, unde un singur deget strâmb arată spre cer.

— Degetul ei?

Dă din cap fericit și arată și el în sus. Continuă să zâmbească – trebuie să fie sfârșitul turului. Dă din cap în semn de refuz când îi ofer bani, dar gesticulează cu un mare entuziasm spre pereții cu fresce ai capelei și se apleacă puțin înainte de a dispărea.

O las în pace pe sfânta dezmembrată și mă uit la frescele care ilustrează viața Ecaterinei. Aceste imagini sunt mai credibile. Trebuie să fi fost pictate la un secol sau mai târziu după moartea ei. Au perspectivă și expresie și, în loc de un fundal gol, în spatele Ecaterinei apare arhitectura unui oraș. Într-o imagine e căzută, primind stigmatul. Se uită în sus, în extaz – propriul corp nu-i mai aparține. Pe un alt zid, se roagă pentru sufletul unui om în timp ce acesta e executat. Capul lui, ca și al ei, a fost separat de trup.

A treia frescă mă face să mă opresc brusc. Sfânta Ecaterina, cu mâna dreaptă ridicată, stă deasupra unei tinere femei posedate de demoni. O mulțime s-a adunat în preajmă, dar oamenii o privesc de după stâlpi sau își ascund fețele, retrăgându-se din scenă. Lași. Doar Sfânta Ecaterina este calmă; privește în jos cu mâna ridicată, stând nemișcată. Femeia posedată se zvârcolește pe pământ, sub ea, cu

brațele ridicate în unghiuri nefirești, cu capul lăsat pe spate.

Care dintre aceste femei sunt eu? Cea care se încordează nebunește în fața cuiva nevăzut sau cea care privește înainte, calmă? Am fost amândouă. În ultimul an, am fost amândouă. Am fost femeia nebună care țipa, se încorda, săpa șanțuri în jurul oaselor. Și care sculpta.

„Când a început asta?” – vocea surorii mele, o notă slabă în timp ce mă privea dispărând. Și tot nu am putut să mă opresc din săpat sau din sculptat. *Aveam* să fiu bine sculptată. Dar nu eram nebună. Eram calmă. Ea nu putea vedea. Ea nu putea vedea că eu făceam mai mult decât să iau. Eu mă întindeam după ceva. Eu cream.

Stau probabil de multă vreme în micuța capelă, în fața acestei fresce. Chipul Ecaterinei nu trădează nimic în timp ce se uită la femeia posedată, dar chiar și sfânta, sunt sigură de asta, reprezintă mai mult decât răbdarea ei rezervată. Mă uit la primul tablou, cel cu Ecaterina în extaz, apoi din nou la imaginea acelei femei care se zvârcolește. Par la fel și mă întreb dacă nu cumva, uitându-se la nebuna aceea, Sfânta Ecaterina s-a recunoscut pe ea însăși, înmărmurită într-unul dintre extazele ei, având viziuni. Bineînțeles, i s-a spus că femeia era posedată de o ființă rea, nu de Dumnezeu. Totuși, mi se pare că Ecaterina se uită într-o oglindă și mă întreb dacă și-a dat seama de asta și dacă i s-a părut ciudat că i s-a cerut să își vindece propria reflexie.

Mă opresc la un magazin de suvenire, singurul deschis, și găsesc o carte despre viața sfintei. Dar când trenul iese din oraș, la amurg, nu mă pot concentra la cuvinte. Pun noua carte pe scaunul de lângă mine și închid ochii. Deja mă văd înapoi în Florența. Pentru o clipă, sunt în două locuri deodată. Întotdeauna e astfel când călătorești. Exiști în două locuri deodată, ca doi oameni în același timp. Există locul în care te afli în prezent și locul imaginat spre care mergi, unde deja rătăcești pe străzi, cinezi, te întorci la hotel. Ești tu cel de aici și

tu cel din viitor, care e deja acolo, zâmbitor și sigur. Iar acel loc din viitor nu este o intersecție aglomerată din Florența, în timpul nopții, sau o alee întunecată în care mă urmăresc vorbele tuturor. Nu este locul în care mă simt cocoțată, întotdeauna precar cocoțată în această perioadă. Locul din viitor e mai bun și, în el, și eu sunt mai bună. Nu sunt eu, cea care merge singură cu trenul, fugind de tot ce am știut și am fost, ci eu, femeia educată, cochetă, naturală, isteță, vindecată. Gândul e liniștitor, dar apoi, când se schimbă, devine îngrozitor. Acea femeie din viitor nu sunt eu și știu cum se va uita la mine, la ea, cea din trecut. Știu cum mă va compătimi, cum mă va trata cu dispreț, cum va vrea să mă șteargă și să mă distrugă. Ea va spune: „Îmi amintesc cum am fost înainte să învăț”. Va vrea să șteargă ce e al meu. Dar asta sunt eu și asta e a mea. Iar călătoria aceasta singuratică cu trenul e tot a mea.

Afară, dincolo de geam, e o paradă de umbre, iar eu sunt un singur punct în întuneric, un geam luminat care trece. „Asta e prima zi, mă gândesc în timp ce privesc în întuneric, văzându-mi brusc propria față. Asta e prima zi din restul. Restul. Restul. Asta e prima zi. Asta e prima. Restul. Vieții tale. Restul vieții tale. Dacă acesta e restul vieții tale?”

„Dar acesta e locul în care sunt.” Într-un tren, în întuneric. Și, într-adevăr, locul spre care merg nu există. Ea încă nu există.

Capitolul IV

În următoarea seară, la stadion, mulțimea strigă chiar dinainte să înceapă meciul, iar ploaia nu ține pe nimeni departe. Când îmi scot biletul la intrare, îmi aud numele și văd pe cineva alergând spre mine, cu umbrela zburând în urma sa.

— Hei!

Zâmbește când ajunge lângă mine. E studentul american. Obrajii îi sunt îmbujorați și îi curge nasul.

— Sunt Peter. De la club.

— Hannah, spun eu în timp ce îi întind mâna, dar el mă cuprinde cu brațul, îmi face cu ochiul și exclamă:

— Știu!

Oare știe că sunt cu un deceniu mai în vârstă decât el?

Intrăm împreună și scrutez băncile în căutarea unor fețe cunoscute pe măsură ce ne apropiem de teren, unde se înghesuie fanii serioși, toți în violet și roșu, culorile Fiorentinei.

— Nu e minunat? strigă Peter în timp ce ne scoatem biletele pentru o altă verificare și coborâm un nivel. Primul meci din sezon. Am cumpărat un fular din piață, chiar dacă e prea cald pentru el. La naiba, e grozav! Ai mai fost vreodată la un meci?

— Nu, n-am mai fost!

Încerc să fiu la fel de entuziasmată ca el, o misiune imposibilă, mai ales când încep să mă simt stingherită. Pereții înalți de plexiglas de pe fiecare parte a sectorului nostru separă fanii de acasă de vizitatori. Mă uit întruna vizavi și jos și, în cele din urmă, văd un rând de gecii roșii care îi identifică pe membrii clubului, cu Stefano și Luca undeva printre ei; dar, înainte să ajungem la ei, simt o mână pe braț – Francesca.

— *Ciao!* Ochii ei sunt larg deschiși, încercuiți de un machiaj închis la culoare. Veniți aici voi doi. Stați lângă mine.

Vreau să mă alătur restului grupului, dar nu vreau să merg acolo singură, așa că mă strecur pe lângă Francesca și mă așez lângă peretele transparent. Ea și Peter încep să vorbească imediat în italiană, așa că eu mă uit în altă parte și descopăr o bătrână care se holbează la mine prin zidul despărțitor. Dincolo de ea e o mare de trupuri, toate în galben. Fanii Parmei. Îmi întorc privirea spre teren, unde jucătorii se încălzesc. Aliniați în spatele porților stau mai mulți polițiști cu câini de pază și arme. Francesca și Peter încă sunt complet capturați unul de celălalt și încerc să nu ascult, încerc să nu o judec pe această femeie, care m-a avertizat foarte alarmată, dar care, în mod clar, are propriile planuri cu acest bărbat mult mai tânăr. Acest băiat, de fapt. Nu vede că e doar un băiat?

Vine o rafală de vânt și îmi încrucișez brațele strâns, dorindu-mi să-mi fi luat o geacă. Mi-am petrecut după-amiaza cu Sfânta Ecaterina, citind într-un parc de lângă râu. Părinții ei au fost vopsitori de pânze și au sperat că-i vor găsi un soț bun, dar ea a avut o viziune cu Dumnezeu la șase ani – l-a văzut de fapt destul de clar, planând deasupra ei și binecuvântând-o cu semnul crucii în timp ce mergea pe una dintre străzile înguste ale Sienei – și de atunci nu s-a mai gândit la altceva. Când a împlinit doisprezece ani, mama ei a încercat să o scoată în lume, să fie văzută, să atragă un soț. Dar ea s-a ras în cap și și l-a acoperit cu o eșarfă. A refuzat vizitatorii, a dormit pe o scândură și a purtat un lănțisor cu cruci și mici cârlige în jurul taliei, strângându-l atât de tare, încât sângera de fiecare dată când se mișca. „Luați asta, le spuneau acele cârlige părinților ei, pețitorilor și oamenilor care nu credeau în viziunile ei. Credeți asta.” Până aici am citit când cerul s-a deschis și a început să plouă, udându-mă până la piele.

Cu un fluier începe meciul și, imediat, nu mai pot să văd nimic, pentru că toți spectatorii s-au ridicat. Cineva trage cu un pistol de semnalizare, undeva în tribune, și câinii de pază se mișcă neliniștiți în timp

ce fumul coboară pe stadion, ștergând siluetele în violet și galben. În această seară se scrie istoria și secolele de competiție se văd pe chipurile oamenilor care strigă în jurul meu. Aceste rivalități regionale sunt profunde. În seara asta e Parma, dar ar putea fi orice echipă.

— Grozav, nu? strigă Francesca lângă mine.

Mariotti, marea speranță a echipei florentine, are mingea. Zboară pe teren, cu părul lung fluturând în urma lui. Are un aer dur și neglijent, care i-a asigurat un loc pe coperta fiecărei reviste mondene. A ratat un gol și fanii Parmei încep să scandeze:

— *Vaffanculo! Vaffanculo!* Du-te naibii! Du-te naibii!

De parcă ar răspunde, Francesca își încrucișează mâna cu a lui Peter.

— Vii după meci? mă întreabă ea în minutul douăzeci al meciului. Are loc o petrecere la clubul de dans deținut de unul dintre membrii clubului de canotaj. Și Mariotti trebuie să meargă acolo. Dar cine știe dacă-și va mai arăta fața după faza asta? Oricum, trebuie să vii. Va fi distractiv.

Mulțimea se mai ridică o dată în valuri înainte să pot răspunde – Fiorentina a marcat – și un bărbat solid se împinge printre noi, cu pumnul ridicat. Încerc să vorbesc pe lângă trupul lui proeminent, dar, când abdomenul uriaș se lasă pe spate, fața Francescăi – cu ochii mari și gura deschisă – se întoarce de la mine spre Peter, iar degetele ei subțiri îl apucă de obraji. Apoi se pierde în mulțime când oamenii sar de pe scaune și simt o apăsare în spatelul genunchilor. Partea mea dreaptă e lipită de zidul despărțitor și nu mai am loc nici să mă așez din nou pe scaunul meu. Strigătele din jurul meu se aud tot mai tare și se contopesc, până când din haos se naște un cântec, o melodie cunoscută. Vocea Francescăi se aude tot mai tare și mai sacadat, oprindu-se doar când o strâng de braț:

— Ne vedem la petrecere.

Mă strecur pe lângă ea, apoi pe lângă Peter, care continuă să cânte tare, cu ochii luminoși. Când

ajung la refren, îmi dau seama că e o versiune a melodiei *Yellow Submarine* – probabil *Fuck your yellow submarine*. Mă împing printre corpuri și mă străduiesc să urc spre ieșire. Aproape am ajuns acolo când simt o vibrație pe umăr, așa că mă întorc și văd un băiat – cu părul dat pe spate și tricoul galben al echipei Parma lipit de perete – care se uită urât la mine și lovește în sticlă. Apoi începe să strige:

— *Vaffanculo! Vaffanculo!* Du-te naibii! Du-te naibii!

De unde să știe că își irosește înjurăturile cu o străină? Continui să-i urmăresc buzele până când dispar după un mare scuipat, care mă face să mă dau în spate chiar dacă e strivit de peretele despărțitor dintre noi.

Clubul de dans pulsează în mijlocul unui parc întunecat de lângă râu. Când apar la ușă, după câteva ore, paznicul tatuat nici nu se prea uită la mine înainte să-mi facă semn să intru. Prima sală e enormă și fiecare centimetru e plin. Basul muzicii mă copleșește. Mulțimea iese dintr-un bar circular care strălucește ca un orașel. Spațiul se întinde pe câteva etaje și, sus, oamenii se apleacă peste balustradele balcoanelor, zgomotoși și roșii. În perimetrul camerei sunt câteva uși negre ale altor săli, una dintre ele fiind cea pe care au închiriat-o canotorii. Deja am consumat două băuturi la masa de la cafeneaua de lângă stadion, dar abia aștept încă una.

Sunt îmbrăcată prost – blugii, sandalele și o cămașă mi s-au părut ținuta potrivită pentru un meci și pentru petrecerea la bar de după aceea, dar par copilăroasă în comparație cu femeile din acest club, care poartă toate tocuri cui și materiale strânse pe corp. Dar, mai mult decât hainele, îmi lipsesc gesturile. Peste tot în jurul meu, ele vorbesc, râd, își pun mâinile pe brațe, își lasă capetele pe spate, își arcuiesc trupurile, își leagă șoldurile în dreapta și-n stânga și toate aceste mici mișcări se contopesc,

formând un singur S. O mișcare fluidă în apropiere și în depărtare, un S răsucit cu o spinare puternică. Se apleacă înainte și în afară, dar tot sunt legate de mijlocul acela. Invită orice ar aduce noaptea; atrag și intimidează. Eu nu am aceste gesturi, nu am niciun gest. Eu doar *exist*. Simt că mă trage cineva de păr și mă întorc, dar nimeni nu e cu ochii pe mine. Îmi plimb mâna pe cap și continui să merg. La a treia intrare, parțial acoperită de o perdea groasă de catifea, e un indicator scris de mână: „Clubul de canotaj al Florenței”. Cobor într-o sală unde totul e mai jos – tavanul e jos, luminile sunt slabe, mesele sunt joase, cu lumânări aliniate lângă peretele din spate, unde oamenii sunt așezați jos, în grupuri. Centrul, un mic ring de dans, e gol. Scrutez camera în căutarea Francescăi, a oricui – credeam că voi întârzia, dar am venit prea devreme și nu recunosc pe nimeni în acele cerculețe: nici bărbații și nici femeile care, și în această cameră, reușesc să se miște ușor. Comand o votcă și un suc la tânărul barman. Trebuie să fie obișnuit cu studenții americani, pentru că nici măcar nu clipește când o beau rapid și o comand pe a doua.

Îmi ridic ochii când se mișcă perdeaua, sperând să văd o față cunoscută, apoi arunc o privire reflexiei mele de dincolo de sticlele din spatele barului și încerc să par normală. Îmi suflec o mânecă a cămășii, apoi o trag în jos din nou. Mă aplec într-o parte, apoi în cealaltă, sprijinindu-mi cotul ușor pe marginea barului. „Uită-te la tine.” Îmi pun mâna pe față, simțind mai multă carne, apoi o las repede în jos și mă uit în altă parte. Când comand a treia băutură, încerc un gest, mă apropii de barman un pic și zâmbesc, dar fața lui rămâne inexpresivă în timp ce pune gheață în alt pahar. Sunt hotărâtă să plec atunci când aud gălăgie lângă ușă.

— *Oh, Fiorentina...*

Stefano intră și se oprește pe treapta de sus, cu brațele ridicate și cu câțiva oameni în urma lui. Aerul se umple de sunete când toată lumea din jurul meu începe să cânte.

— *Oh, Fiorentina...*

Stefano coboară câte două trepte deodată, conducând atacul, iar eu îi zăresc pe Luca și pe Gianni printre însoțitorii lui. Cântecul se înalță și coboară și chiar și barmanul li se alătură.

— *Ricorda che del calcio è tua la storia. La, la, la, la, la...*

Încerc să-i atrag atenția lui Stefano, dar el nu mă vede; grupul coboară, apoi se împarte, bărbații împrăștiindu-se ca să salute oamenii. Cântecul piere încet, dar în sală rămâne un zumzet.

— *Ne prendre un altro?* mă întrebă un bărbat mai în vârstă, cu părul rar.

E mai scund decât mine și cămașa prea descheiată îi atârână.

— *No, grazie.*

Scutur paharul aproape plin în direcția lui.

Își întinde mâna.

— *Sono* Bernardo.

— Hannah, spun eu, luându-i doar degetele.

— *Piacere*, Anna, spune el, lungind vocalele, fără să-i piară rânjetul de pe față. Ești la clubul de canotaj?

— Da, sunt.

— De ce nu te-am văzut până acum?

Încerc să mă gândesc la un răspuns care să pună capăt conversației, dar zâmbetul lui încremenit pare de neclintit.

— *Basta*, Bernardo. *Ciao, bella!* spune Stefano, strângându-mă de mână și uitându-se la Bernardo într-un fel – iar lui îi dispăre rânjetul și ridică din umeri, bombănind ceva în șoaptă înainte să se retragă.

— *Grazie*, îi zic.

Stefano dă din cap și cere niște băuturi.

— A fost un meci grozav, nu-i așa? *Forza Fiorentina!*

— Un meci grozav, repet, chiar dacă am ratat cea mai mare parte din el.

Cu trei pahare echilibrate în mâini, Stefano arată spre spatele sălii, unde câțiva bărbați stau în jurul

unei lumânări ca o grămadă de vrăjitoare; eu îl urmez până la ei. Când ajungem la masă, conversația se oprește, iar Luca se ridică zâmbind.

— *Sera*, spune el, mâinile lui cuprinzându-le ușor pe ale mele.

Gianni și Sergio stau cu el, împreună cu un bărbat pe care nu îl cunosc, cu umerii mai largi decât ai celorlalți și îmbrăcat într-un costum bine călcat.

— Hannah di Boston, explică Stefano.

— Carlo, spune bărbatul, apoi îmi ia mâna și o strânge un pic cam tare.

Conversația reîncepe, iar eu sunt uitată de toți, cu excepția lui Luca. El se întoarce spre mine și mă întreabă ce am mai făcut prin Italia. Mă gândesc un moment și îi spun despre călătoria până la Siena, ceea ce pare cel mai sigur răspuns.

— Siena, dă el din cap. Frumos oraș. *Ma Firenze e piu bella, no?*

Confirm că Florența e un oraș mai frumos, iar el mă lovește ușor pe genunchi, aprobator, lăsându-și mâna să zăbovească un moment înainte să o întindă după băutura lui. Mă simt în siguranță cu el și am încredere în zâmbetul lui la lumina lumânării, deși probabil e totul ca urmare a alcoolului. Îi povestesc despre capela Sfintei Ecaterina.

— *Ah, Santa Caterina*, îngână el. O femeie interesantă.

După un moment, îmi spune că există o biserică în Florența pe care ar trebui să o vizitez. Sfântul Frediano din Cestello. „Sfântul Frediano din Cestello”, repet în sinea mea. Îmi termin băutura și mă duc să comand alta. Merg ușor, mă strecur prin mulțime și îi zâmbesc barmanului, care acum îmi zâmbește și el. Oamenii au început să danseze pe un cântec care mi se pare cunoscut.

Francesca. Îi aud numele când mă întorc, în timp ce toți cei de la masă izbucnesc în râs.

— Francesca?

Arunc numele înapoi în centrul cercului, iar Luca se întoarce surprins, în timp ce restul bărbaților

continuă să glumească.

— *Sì*, Francesca. E foarte amuzant, *no*? Zâmbește, apoi îmi observă privirea confuză. *Non hai capito?*

— Nu, vorbiți prea repede.

— Hmm, se gândește el. Doar engleză atunci. Exersez, *va bene*?

— Bine.

— *Allora*, inspiră adânc Luca, apoi începe cu greutate. O cunoști pe Francesca, nu-i așa? Întotdeauna merge în bărcile largi *perché* îi e frică.

Bărcile mai largi din lemn. Stau ferm pe apă și nu se clatină la fiecare mișcare precum cele netede din aluminiu.

— Așa că azi, continuă el, i-am spus să încerce una mică. Dar ea azis: „*No! No! No!*”

Aici, Luca o imită cât de bine poate pe Francesca, strângându-și buzele și încrucișându-și brațele în timp ce dă din cap hotărât dintr-o parte în alta.

— Dar râdem de ea, *epoi* ea zice: „*Va bene*”. *Altora*, Correggio o pune în barcă și pornește. Are niște... ochelari mici de soare, da? Și ne face semn cu mâna de parcă am fi proști.

Luca deja începe să chicotească printre cuvinte în timp ce povestește scena. Simt căldura lui.

— Dă de câteva ori din vâsle *epoi* țipă. În barcă e... *una nutria*.

— O ce?

Luca își ciupește fața și își ridică mâinile strânse în pumni mici. Carlo râde tare de cealaltă parte a mesei.

— O, spun, făcând o grimasă. Te referi la șobolani. I-am văzut umblând de-a lungul malurilor râului sau înotând în largul apei, unde li se vedeau doar capetele.

— *No!* spune Luca, punându-și mâna serios pe antebrațul meu. Nu un șobolan. *No. Una nutria*. Drăguță, nu-i așa?

— Nu, spun eu hotărâtă. Nu e nimic drăguț la un mare rozător de râu.

Stefano se întoarce cu mai multe băuturi, iar Luca se oprește ca să ia una.

— *Allora*, continuă el. Pe noi nu ne deranjează. Nicio problemă. Dar Francesca își agită mâinile *e allora* barca se clatină, iar noi strigăm: „*Tranquilla!*”, dar ea se mișcă prea mult *e poi* e în apă. *E la povera nutria...*

— Biata Francesca, râd eu cu ușurință, iar sunetul mă surprinde.

— Biata Francesca? spune Carlo cu voce tare. *Macche povera Francesca.*

Luca îl ignoră.

— Încearcă să înoate, dar Francesca se mișcă *e poi* lovește *la nutria! Allora, la nutria* țipă și încearcă să plece *perd* e blocată *nella... nella...*

— În curent? îi sugerez eu.

— *Sì*. În curent. Exact. O nebunie. A, Francesca, oftează el.

Luca e gata să spună mai multe, dar Carlo îl întrerupe din nou cu o voce înceată și aud cuvântul *puttana*. Curvă. Toți bărbații tac.

— Pe bune? sparg eu tăcerea, simțindu-mă mai îndrăzneată cu alcoolul circulându-mi prin vene; apoi sunt toți cu ochii pe mine, mirați.

Dar privirea lui Carlo rămâne aspră.

— De ce, o cunoști?

— *Ma dat*, intervine Luca. *Fascia perdere*, Carlo. Ești beat.

— Se poartă așa doar ca să te impresioneze, spune Carlo cu un zâmbet ce îmi dă fiori. *Stai attenta*. E la fel ca orice bărbat.

Luca își împinge scaunul în spate, dar Stefano intervine:

— *Basta, ragazzi*. Carlo, ajunge!

— *Sì, basta*, repetă Gianni.

Carlo se uită la Luca, încă stând în picioare, apoi ridică din umeri.

— Și Mariotti? Unde e lașul ăla?

Luca îi aruncă o privire, dar se așază din nou.

— Îmi pare rău, îmi spune, în timp ce conversația bărbaților reîncepe.

— E în ordine.

— Probabil îți dai seama că nu e prima dată când Carlo vorbește așa. Dar e o poveste nebunească, *no?*

Apoi e atras din nou în grup, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

Merg până la bar și iau o altă băutură, un pic dezechilibrată, însă ajung bine la masă. Mă așez încet și încerc să par interesată. Apoi încep cu dimineața. Cafeaua, pâinea prăjită, înghițită cu greu. Salata de la prânz – felii de ton, roșii rulate într-o parte. Seara, după meci, la bar, îmi amintesc ospătarul nepoliticos, masa de lemn, meniul din plastic cu pete de grăsime – dar ce am mâncat? Nu-mi amintesc. Nu destul. Nu destul pentru băuturile astea și simt ceva în stomac – groază.

Mă uit la bărbați și încerc să le urmăresc conversația, dar ceva s-a schimbat și nu mai pot înțelege ce spun. Le privesc buzele mișcându-se și mă străduiesc să rezist în timp ce vocile lor se învârt, presărate cu exclamații și râsete. *Prendere in giro* e un termen pe care am ajuns să-l cunosc. A face mișto. Italienii îl folosesc atunci când tachinează pe cineva și, cu aceste cuvinte învârtindu-se în jurul meu, încep să bănuiesc că eu sunt cauza râsului lor.

Îmi fixează privirea pe profilul lui Luca pentru a nu strica seara. Pentru o vreme, asta funcționează.

Lucrurile continuă să cadă în jurul meu.

— Ce s-a-ntâmplat? m-a întrebat Julian, plimbându-și degetele pe partea interioară a antebrațului meu cu un chip tot mai îngrijorat.

Era aprilie. Eram în South End, la barul în care ne întâlnisem cu opt luni în urmă, pentru un fel de aniversare.

Mai devreme, în seara aceea, răsturnasem tot ce era pe rafturile de sticlă din baie. Întinzându-mă după un obiect, le răsturnasem pe toate. Căzuseră peste tot: rujul se legănase în chiuvetă, rimelul se rostogolise pe jos. Măinile mi se întinseseră repede

ca să oprească avalanșa, iar brațul meu atinsese marginea oglinzii. Ciobită de ani întregi, așteptând să mă prindă, îmi făcuse o tăietură adâncă și roșie în carne. Încercasem să ascund linia aceea sângerândă, dar el o găsisese. Degetul lui mare mi-a atins ușor rana.

— Ce s-a-ntâmplat? m-a întrebat din nou.

— A fost un accident.

— Altul?

Îngrijorarea lui înclina spre bănuială și asta m-a supărat.

— Sunt bine, i-am spus.

Încă aveam slujba. Totul era echilibrat. El putea doar să perturbe totul.

— Hannah, de ce nu vorbești cu mine? Așa ceva nu e normal.

Mi-am retras brațul cu ciudă.

— Ce nu-i normal? Poate tu nu ești normal.

Dar avea dreptate. Nu era normal. Totul se prăbușea. Dovada se afla pe corpul meu și în acea rană pe care el o citea cu degetele.

Am continuat să bem până când s-au încetășat marginile nopții, până când i-am spus: „Lasă-mă-n pace” și am început să flirtez cu un străin fără chip, care nu m-ar fi împuns și nu și-ar fi băgat nasul în treburile mele. L-am invitat pe străin la dans. Dar Julian tot nu a plecat, nu în noaptea aceea. În cele din urmă însă, când îi spusese de suficiente ori și cu destulă răutate „Lasă-mă în pace”, a făcut-o.

— *E Mariotti?* strigă Carlo acum.

— *Boh*, spune Stefano.

— E prea speriat, îmi șoptește Luca.

Nu știu la ce se referă, dar tot dau din cap; încercând să stau mai dreaptă, imitând femeile din jurul nostru, dar camera se mișcă, se rupe în fâșii. Îi privesc pe bărbați și le aud vocile, dar tot nu le pot înțelege cuvintele. Până când Gianni se ridică și anunță:

— *Su, balliamo.*

Luca se întoarce spre mine și mă întrebă:

— Dansăm?

Nu vreau să dansez, nu-mi pot imagina nici cum aş putea să stau în picioare acum, dar e mai uşor să îl urmez decât să îi explic, aşa că îl însoţesc în centrul camerei. Apoi dansăm. Şi nu aşa se întâmplă întotdeauna? Lucrurile merg bine, apoi nu mai merg. Sunt într-un loc în care nu am vrut să ajung, privind cum situaţia se înrăutăţeşte. „Ține-te pe picioare, mă gândesc eu, ține-te pe picioare de data asta”, dar totul se mișcă prea repede. Îmi pierd echilibrul. Luca zâmbește, în timp ce se leagănă dintr-o parte într-alta; mirosul apei lui de colonie mă copleșește. Încerc să imit mișcările lui, dar podeaua se mișcă. Îmi amintesc S-ul italiencelor, mișcarea lor ușoară. Mă aplec înainte, mă aplec înapoi. Dar e inutil. Nu am spinarea potrivită pentru așa ceva. Mă duc prea departe într-o parte sau alta. E tot ce pot face. Tot ce pot face e să rămân în picioare. Mulțimea devine o singură ființă, se înclină, se întinde, se apropie. Mă aplec înainte. Mă aplec înapoi. Mă aplec înainte. Mă aplec înapoi.

Simt niște mâini pe brațe, care mă susțin și mă ridică. Vocile mă înconjoară.

— *Andiamo*. E vocea lui Luca, iar brațul lui e în jurul meu. Te duc acasă, *va bene*?

Vocile continuă să se audă. Dau din cap. Vreau să aud, vreau să știu ce spun despre mine. Dar acum e imposibil și să îmi pun un picior în fața celui alt. De ce? De ce am băut atât de mult? Ce-am mâncat? Încep cu dimineața. Cafeaua. Pâinea prăjită.

Aerul rece de afară mă lovește, mă trezește.

— Îmi pare rău, reușesc să spun în timp ce mergem încet. Vreau să spun, *mi dispiace*.

— *Di niente*, zice el. E târziu și pentru mine.

Mașina lui Luca e mică, iar el conduce repede. Luminile de afară par încetoșate în timp ce ieșim rapid din parc și ajungem pe străzile vechi. Aud cum totul zăngăne. Virăm brusc într-o curbă când ne apropiem de Piazza del Duomo și simt cum îmi tresare stomacul. Apuc mânerul portierei și îmi

închid ochii, sperând că el nu va observa. Dar mă vede.

— *Stai bene?* întreabă el. *Stai bene?*

Nu pot să vorbesc. Mă concentrez asupra bâzâitului motorului. Într-o secundă, Luca virează lângă bordura din fața unui bar mic. Iese și îl privesc alergând aplecat până în bar. Vreau să mă ascund, vreau să plec, dar asta doar ar înrăutăți situația. Mă uit la Domul amuzant de mare, cu dungi verzi și albe, iar unghiurile lui se mișcă. Parcă nu-l văd niciodată pe tot. Trebuie să fie târziu, foarte târziu, dar, chiar și acum, un jongler stă pe trepte, înconjurat de un grup mic de studenți. Jonglerul spune ceva ce eu nu aud, iar ceilalți râd. Portiera mașinii se deschide, iar Luca intră cu o pungă mică și îmi întinde o sticlă cu apă fără dop.

— *Grazie*, murmur eu, apoi iau o înghițitură mare și încerc să zâmbesc. *Mi dispiace*. Am băut prea mult. Cred că ți-am confirmat toate stereotipurile.

Luca nu zâmbește. Deschide punga și scoate un corn.

— *Mangia*. O să te simți mai bine.

Mă gândesc: „Ce faci?” și, în același timp, „Cum ai știut?” Dar nu mai am cum să mă ascund, așa că iau o bucată, o bag în gură și mestec încet, încercând să nu mă gândesc la nimic. Înghit și mă concentrez la jongler, apoi la doi bărbați care apar de după colțul catedralei, ținând în mâini două sticle de un litru. Unul din ei se oprește, apoi îi întinde berea prietenului lui și se întoarce ca să urineze lângă zid, șuvoiul întunecat sclipind pe marmură.

— *Che schifo*, spune Luca, privindu-i și el.

Nu știu cât stăm în mașină. Luca pornește radioul și îmi mai dă câteva bucăți de pâine. Le accept și ascult muzica, mestecând încet până când termin totul. Studenții se împrăstie, iar jonglerul se așază pe treptele Domului, numărându-și banii.

— *Allora*, spune Luca în cele din urmă, mergem?

Dau din cap. Mă ajută să ies din mașină, încuind-o imediat după aceea.

— O să te urmez, spune el.

Măcar atât știu și eu, drumul până acasă. Ne îndepărtăm de Dom, apoi mergem prin Piazza della Signoria, care acum e goală. Posibilitățile par să se deschidă odată cu spațiul și, dacă situația ar fi diferită, dacă eu aș fi diferită, ar putea fi ceva romantic. Dar statuile pe care le ador sunt stranii în lumina lunii, iar eu sunt o copilă care nu poate merge drept, așa că mâna lui Luca ajunge din când în când pe cotul meu ca să mă împiedice să deviez prea mult de la drum. Îmi amintesc de primul meu prieten, din urmă cu mulți ani. Stăteam pe o bordură, la jumătatea unui noiembrie rece, iar el îmi scosese unul dintre teniși, ca să îmi încălzească piciorul cu mâinile lui, și știusem că aveau să se întâmple anumite lucruri și că trebuia doar să aștept. Dar acum nu aștept, doar merg. Iar Luca e obosit și tăcut. În cele din urmă, ajungem la râu, unde reflexiile felinarelor se întind pe apă în dungi lungi de lumină.

— Încotro? mă întreabă el.

Fac semn spre stânga și, în scurt timp, ajungem la ușa mea. Deja simt regretul pe care îl va aduce ziua de mâine.

Luca mă ia de mâini și mă sărută repede pe obraji.

— *Buonanotte!*

— *Notte*, îi răspund, apoi mă întorc și pun mâna pe ușă, ca să mă sprijin în timp ce caut cheile.

Le găsesc și o aleg, incredibil, pe cea corectă. Încerc să o bag în broască.

— *Aspetta*. Luca ia cheia și deschide ușa ușor. Te însoțesc până la apartamentul tău?

— *No*, răspund repede.

Sunt cuprinsă de furie. Carlo avea dreptate în legătură cu el.

— Nici măcar nu te cunosc.

El începe să râdă, iar sunetul vocii lui blânde se aude în întuneric.

— Te conduc doar până la ușă, *sai?*

Simt că mi se încălzește fața.

— *Grazie*, sunt bine.

Vreau să îndrept lucrurile, dar el pare derutat când intru în hol și închid ușa.

Apartamentul e întunecos. Merg în dormitor și deschid obloanele înalte. Luca merge încet pe stradă și dispare după colț. Tremur și corpul mi se relaxează doar când mă aplec pe pervaz și fumez o țigară, obicei rezervat pentru asemenea nopți. Plouă din nou și simt aerul mușcător pe mâini în timp ce privesc cum cade scrumul. Încep cu dimineața. Închid ochii și văd cum crește cunoscutul turn. Ce zi lungă... Atâtea lucruri pe care trebuie să mi le amintesc. Cafeaua, salata. Ajung la club, dar sunt nevoită să estimez numărul băuturilor. Apoi îmi amintesc bucățile mici de corn, rupte cu blândețe și oferite ca o cuminicătură în mașină. Încerc să uit, să văd doar mâna, gestul, bunătatea lui. Dar mâna e pierdută, gestul e pierdut. „Nu. Nu.” Începe să-mi vâjâie capul. Scap țigara, fug la baie și îmi vine totul pe gât.

Capitolul V

Mă trezesc în următoarea dimineață pe o ploaie care nu se mai oprește. La club, toți vor fi înăuntru – toate corpurile se vor înghesui, toate ecourile sunetelor se vor auzi tare, toți bărbații mai în vârstă se vor aduna la bar în loc să stea pe chei. Vor fi doar ochi și voci. Evit asta. Ar trebui să îmi deschid laptopul, să îmi caut un loc de muncă, dar evit și asta.

Vizitez biserica Sfântului Frediano din Cestello, aflată pe partea cealaltă a râului, în cartierul Oltrarno. Luca a avut dreptate – biserica e frumoasă. O plăcuță de pe zidul exterior anunță că mistica, Santa Maria Maddalena de Pazzi, a trăit și a murit în mănăstirea învecinată. Înăuntru e o capelă dedicată ei, cu un tablou al sfintei în extaz, iar pe tavanul în formă de clopot al capelei o văd primind sufletele în rai cu brațele deschise. Pentru asta m-a trimis Luca aici. Dar mai e ceva – nu în mica broșură care mi-a fost înmănată și nici în ghidul meu –, iar porțile mănăstirii de lângă biserică sunt încuiate.

Găsesc o cafenea mică, nu departe de biserică, strălucind caldă în această zi cenușie. Mă opresc pentru o cafea, dar locul se infiltrează în mine, mă ține acolo, așa că stau de la începutul după-amiezii până seara, citind și privind alternativ oamenii care se luptă cu ploaia prin fereastra largă. Mă întorc a doua zi, dar și în următoarea. Personalul nu pare să aibă vreo problemă cu trecerea mea de la cafea și salată la un pahar de vin atunci când se golește cafeneaua, iar angajații cinează și ei, golind tot din farfurii și râzând, în timp ce eu privesc lumina cenușie ce se întinde peste mese în dungi mișcătoare și se reflectă în paharul meu.

Încă citesc despre Sfânta Ecaterina. Ca adolescentă, s-a rugat să se alăture Mantellatelor, un grup de văduve bătrâne retrase în bazilica Sfântului Dominic, însă părinții ei au refuzat – nu era destul

de în vârstă și nu era văduvă. Trebuia să se mărite. Până când și-a folosit atuul – s-a îmbolnăvit atât de tare, încât tatăl ei a dus-o la băile termale, dar apele fierbinți nu au avut niciun efect. Ea a spus că „boala ei era un semn de la Dumnezeu”, așa că părinții i-au acceptat cererea, permițându-i să li se alăture văduvelor în rugăciune, iar Ecaterina a fost vindecată.

Cariera ei a început cu o mișcare interioară, cu viziuni și extaze. Când era în transă, nici nu tresărea când necredincioșii îi înțepau picioarele cu ace. Acest lucru, precum și viziunea ei despre o căsătorie mistică cu Hristos i-au asigurat celebritatea. Odată cu înaintarea în vârstă, a căutat și în afară, dincolo de bazilica Sfântului Dominic. A vindecat șchiopii, a scos otravă și a băut puroi din rănilor bolnavilor. A învățat să citească și să scrie, apoi a devenit activă în politică, adresându-i scrisori critice papei.

Mai mult, s-a golit cu totul pentru rugăciune. Pe la opt ani, punea carnea în farfuria fratelui ei. La șaisprezece ani, mânca doar fructe și legume, apoi folosea instrumente – o tulpină de fenicul sau o pană – ca să le vomite.

Când un fel de mâncare aburind este adus în apropiere, iar mirosul greu și afumat plutește spre mine, stomacul mi se întoarce pe dos – mai întâi de poftă, apoi de scârbă – și, cu asta, înțeleg refuzul sfintei. Îmi amintesc bine perioada când zilele mele erau presărate cu senzații puternice...

Frisoane.

Lumina soarelui era prea puternică.

Sunetele mă atacau.

Am numărat. Și, cu numărul, au venit laudele și, cu laudele, au venit întrebările. „Cum reușești?” m-a întrebat Claudia când am început să-mi pierd carnea, din decembrie până în februarie. Era admirație în vocea ei – una dintr-un cor – și știam ce întreba: „Cum reușești să tai atât de aproape de os?” Când Ecaterina li s-a alăturat Mantellatelor, a încetat să mănânce aproape complet. „Trupul acesta

al meu rămâne fără hrană, în chinuri trupești atât de dulci cum n-am îndurat niciodată.” Era goală pe dinăuntru, deschisă. Mi-ar plăcea să cred că nu aparținuse nimănui în afară de ea însăși, că dulceața suferinței fusese doar a ei. Dar scrie: „Trupul meu e al Tău”.

Iubire. Scrisorile ei sunt pline de acest cuvânt. „Sufletul nu poate trăi fără să iubească. Sufletul se unește întotdeauna cu ceea ce iubește și este transformat de acel lucru.” Îi invidiez extazele. Asta e iubirea? Tot golul acela și transa care urmează? Cred că iubirea e trecerea printr-un tunel. O imagine, apoi un tunel al viziunii, cu marginile dispărând până când rămâne doar ființa iubită. Am sperat că voi simți asta alături de Julian, că alături de el voi scăpa de diminețile în care mă trezeam apăsată și în care mă forțam să mă întorc la vise care nu mă alinau. Dar el nu s-a putut compara cu cealaltă alinare pe care o găsisem. A căzut împreună cu toate celelalte.

În cea de-a doua zi a șederii mele la cafenea, sunt pe finalul cărții despre viața Ecaterinei. „Sufletul e tot timpul plin de jale, scrie ea, și nu se suportă pe sine.” Afară, oamenii se grăbesc prin ploaie, la slujba de seară. Clopotele încep să răsună cu furie, ricoșând unele din altele. Apoi apare un membru al personalului.

— *Un altro bicchiere?* mă întreabă el ridicându-mi paharul.

— *Sì*, răspund, dorindu-mi să mă lase în pace ca să ascult clopotele.

Cântă un imn. Îl cunosc și simt că mă cuprinde o fericire neîntreruptă. Chiar și în această lumină cenușie, o simt crescând și mă tem de momentul în care voi aluneca din vârf și o voi simți risipindu-se. Închid ochii și clopotele continua. Ele pun o întrebare: „Cauți? Cauți?”

A treia zi se întoarce soarele, dar eu tot nu merg la club, ci la cafeneaua mea, ținând cartea în mână. Mi-am promis că, atunci când o voi termina de citit,

îmi voi căuta un loc de muncă. Mi-au mai rămas trei săptămâni aici. Trei săptămâni.

Aleg o masă de afară. Strada e diferită în lumina soarelui, iar colțul unde se află cafeneaua devine brusc un loc de oprire pentru mulți trecători. Întâi, o tânără se sprijină de clădire, cu tocurile înalte strălucindu-i. Își lasă capul pe spate, râzând la gluma însoțitorului ei. E înlocuită de un bărbat mai în vârstă, care stă cu ochii închiși.

Mă tem că, odată cu venirea vremii bune, voi vedea pe cineva de la club și, bineînțeles, exact când după-amiaza se transformă în seară, Francesca apare de după colțul aglomerat împreună cu fiica ei. E aproape la fel de înaltă ca Francesca, dar trebuie să aibă doar unsprezece sau doisprezece ani – încă are o față de copil. Ține un balon – un soare zâmbitor care atârna de un băț de bambus. Se uită în sus, la el, în timp ce Francesca o grăbește, vorbindu-i cu emfază. După un moment, o aud:

— Hannah! *Come stai?*

Apoi stau amândouă deasupra mea.

— *Bene*, spun, sperând că vocea mea nu sună prea tare.

Fiica ei se uită la mine, apoi se uită iar în sus, la ceea ce îmi dau seama acum că nu e un balon, ci un lampion de hârtie. Îl răsuțește ușor, așa că acesta se leagănă dintr-o parte într-alta, iar vopseaua lui metalică reflectă lumina.

— Chiar ai dispărut, spune Francesca. Unde-ai fost?

Ridic din umeri, fără să am încredere că vocea mea va spune mai multe. Apoi iau o gură de apă.

— Ai cunoscut-o pe Adriana?

O ciupește ușor de braț, iar fata își întinde mâna.

— *Buonasera*, spune ea, privindu-mă direct în ochi.

Zâmbește, dar zâmbetul îi dispare când intervine mama ei.

— Ce citești?

Îi arăt coperta cărții mele.

— Sfânta Ecaterina? Interesant. Știi că au capul ei în Siena?

— Știu. L-am văzut.

— *Allora*, mergem la Piața Santissima Annunziata. Pentru *Festa della Rificolona*. Ai auzit de ea? E un festival al lampioanelor pentru copii. Copii mici, de fapt. Adaugă mai încet: Dar asta a vrut să meargă.

Adriana se uită din nou la mine.

— Ar trebui să vii. Sunt doar copii și turiști, dar s-ar putea să-ți placă. Putem vorbi.

Mă simt amețită și mai iau o gură de apă. Dar nu-mi vine în minte nicio scuză ca să nu merg.

— Bine, spun, apoi mă ridic cu grijă, lăsând câteva bancnote pe masă.

Mergem la râu, unde lumina apei e orbitoare. Oamenii sunt adunați în fața gelateriei de lângă Ponte Vecchio, iar magazinele de bijuterii de la marginea podului încă sunt deschise. Clubul e vizibil printre magazine – întrucât e soare, bătrânii s-au întors la locurile lor de afară, iar Stefano stă la marginea cheiului, făcându-și umbră la ochi și strigând indicații pentru adolescenți. Mă uit după Luca, dar știu că nu va fi acolo.

— M-am mirat că nu te-am mai văzut la clubul de canotaj, spune Francesca de parcă mi-ar ghici gândurile. Eviți pe cineva?

Își ridică sprâncenele nerăbdătoare.

— Nu.

— Ei bine, se mai întâmplă!

— Am fost ocupată, spun, dar Francesca nu pare să mă audă.

— Oricum, e inutil. Florența e ca un sătuc. Nu-mi pasă ce-ți spun oamenii. Nu ai cum să eviți pe nimeni.

— Bostonul e la fel. Cred că multe dintre orașe sunt așa când ajungi să le cunoști.

— Nu sunt ca Florența, spune ea dând din cap.

Când ne apropiem de piață, mulțimea devine mai numeroasă și tot mai mulți copii apar cu lampioane. Francesca o împinge pe Adriana în fața ei și își

ridică vocea pentru a fi auzită prin pălăvrăgeala generală...

— Am venit aici dintr-un oraș și am crezut că o să mă mut într-un alt oraș. Asta a spus *el*. Centru cultural, istorie... Toate astea. În schimb, m-am ales cu sătucul ăsta. Să nu lași pe nimeni să te prostească. Nu ai unde să te ascunzi aici, spune ea apoi, de parcă ar vrea să-și dovedească ideea. Am auzit că ai plecat de la petrecere cu Luca.

Mă îmbujorez, dându-mă de gol, dar reușesc să spun:

— Doar m-a condus până acasă. Atât.

— Sigur. Nu trebuie să-ți fie rușine. Ești adultă. Luca, spune ea dând din cap, s-a întâlnit cu multe femei. Apoi una i-a frânt inima – l-a distrus. Știi că asta schimbă o persoană?

— N-am făcut-o, îi zic. Nu s-a întâmplat nimic. Nu caut nimic aici.

— *Va bene*, spune ea ridicând din umeri. Doar am crezut că ar trebui să știi. Niciodată nu poți să știi cu bărbații ăștia.

Adriana se uită înapoi, la noi, în timp ce suntem împinse în piață.

— Studiezi engleza? o întreb eu, iar ea încuviințează.

— Da, o vorbește perfect, spune Francesca cu voce tare. Apoi îmi zice: Când vorbește. Sincer, uneori mă simt ca și cum aș trăi într-o biserică.

Mă uit la Adriana, dar ea deja a plecat, iar lampionul ei devine unul dintre multe altele în timp ce dispare în mulțime, sfera lui legănându-se dintr-o parte într-alta.

Francesca mă împinge pe scările vechiului spital de orfani, care încadrează o margine a pieței. De-a lungul porticului său, în spațiile în care coloanele se transformă în arcade, e un rând de portrete de copii înfășați în scutece, albe, pe un fundal albastru pudrat. Îmi ridic privirea spre corpurile lor mici și mă întreb când voi sângea vreodată, dacă voi mai sângea din măruntaiele mele uscate și fragile. La capătul clădirii, o mare roată din lemn e fixată în

perete. Am citit că, acum câteva secole, oamenii își puteau abandona pruncii nedoriți acolo – puneau copilul pe roată și o învârtteau, astfel ca micul orfan să intre în orfelinat într-un anonim absolut.

Dar în seara asta piața e plină de copii de la cei mai mici, care stau pe umerii părinților lor, până la cei de vârsta Adrianei, care caută agitați alți adolescenți în mulțime. Fiecare copil ține câte un lampion de hârtie.

— Face parte din sărbătoarea Madonei, îmi explică Francesca în timp ce ne uităm spre piață. Jur, sunt o mulțime de sărbători și de festivaluri în orașul ăsta... Nu mă înțelege greșit, sunt catolică, așa am fost crescută. Părinții mei m-au chinuit cu asta. Tu?

— Nu. Nici pe departe. Mama crede în yoga – în yoga și în muncă.

— Aha. Și tatăl tău?

— Cred că acum merge la biserică datorită celei de-a doua soții. Oricum, faptul că l-a găsit pe Dumnezeu nu a schimbat ce simțea pentru noi. Tot nu ne-a fost alături.

— *Ho capito*. Îmi pare rău.

Ultima rază de soare dispare în spatele clădirilor, iar aerul devine sulfuros din cauza lampioanelor care se aprind.

— Oricum, mâine e ziua cea mare, spune Francesca. Nașterea Madonei. Înapoi la biserică.

Adriana re apare cu o altă față lângă ea, care o salută pe Francesca repede, apoi își coboară vocea până la o șoaptă emoționată, în timp ce Adriana își apleacă lampionul spre noi. Francesca scoate o brichetă ca să aprindă lumânarea de dedesubt, iar soarele pare să tremure din cauza luminii și a umbrei. În piață se aprind și alte lampioane și devin vizibile modelele lor. Sunt capete de animale, stele cu raze, un sigiliu al familiei de Medici. Prietena Adrianei are o pisică ce zâmbește cu gura larg deschisă. Imaginile devin neclare când mulțimea începe să se miște, iar Francesca mă ia de braț. Ieșim din piață în urma celor două fete și ne

alăturăm șuvoiului de lumini care curge, sclipind, printre clădirile vechi.

— Parada merge în susul râului, explică Francesca.

Brusc, din mulțime se aude un strigăt și unul dintre lampioane explodează. Proprietara lui, o fetiță foarte mică, începe să plângă în timp ce bucățile de hârtie cad la pământ. Adriana și prietena ei se uită în jur, cu privirile înnebunate de așteptare.

— Ce-a fost asta? întreb eu.

— Nu-ți face griji, spune Francesca. E normal. Unii dintre copii poartă – cum li se spune? Își strânge buzele, apoi adaugă: Sarbacane. Mai mult băieții. Îi sună telefonul. *Aspetta*, spune ea, în timp ce se uită la telefon, zâmbind înainte să răspundă. *Pronto? Sì...* Da, sunt aici cu Hannah. O știi pe Hannah... *Sì, certo*. Ponte alle Grazie. *Va bene. A dopo*. Îl închide. Uite, e unul acolo.

Un băiat se repede prin mulțimea din fața noastră. Își ridică mica sarbacană la buze și țintește un leu strălucitor. Suflă și, într-o clipă, lampionul e dezumflat.

Francesca dă din cap.

— Sunt exact ca bărbații, vezi?

Țintește apoi un alt lampion, dar de data asta ratează. S-a lăsat noaptea și, deasupra noastră, oamenii se apleacă la ferestrele lor ca să privească trecerea lampioanelor. Mergem după un colț, apoi după un altul, până ajungem la râu, unde alți oameni vin de pe alte străzi ca să se alătore liniei neîntrerupte de lumină. Pe Arno, mai multe bărcuțe luminoase sunt purtate rapid de curent, până când sunt prinse în grămada de la baza podului Ponte alle Grazie.

— Peter! strigă Francesca.

Îl văd rezemat de zidul de lângă pod. Ea îl prinde de mână când trecem pe lângă el și îl sărută pe obraji.

— *Ciao*, Hannah, spune el îmbujorat.

Adriana se uită înapoi cu o expresie confuză, înainte ca ea și prietena ei să își încrucișeze brațele

și să se îndepărteze fără să vorbească. El se uită la Francesca.

— *Non ti preoccupare*, spune ea. Nu e nicio problemă.

— Ați început în piață? ne întreabă Peter vesel. E un eveniment grozav. Se întâmplă doar în Florența, să știi. Tace o vreme. Noi ți-am simțit lipsa la clubul de canotaj.

— Mersi, spun eu, deși, după bârfa Francescăi, mă întreb cine ar putea fi acești „noi” despre care vorbește.

Încerc să-mi amintesc sfârșitul nopții din clubul de dans – cine mă văzuse când căzusem? –, dar fețele lor mi-au dispărut din memorie. Mai mult pierd timpul.

— Ai ieșit pe apă? mă întreabă Peter.

— Nu, nu cred că sunt pregătită.

— Ar trebui să încerci. Pot să te-ajut dacă vrei. Și Francesca ar putea. Nu e chiar așa de rea.

Francesca îl lovește pe braț, iar Peter zâmbește.

În jurul nostru, copiii încep să cânte, iar cuvintele devin tot mai clare în timp ce le repetă:

— *Ona, ona, ona. Ma che bella rificolona. La mia l'è co'fiocchi e la tua l'è co'pidocchi.*

„Ce lampion frumos, al meu e legat cu funde.”
Dar ultima frază e neclară.

— *Pidocchi?* întreb eu.

— Păduchi, spune Francesca.

— De ce păduchi?

Ea ridică din umeri.

— Cine știe?

— Din cauza istoriei, spune Peter entuziasmat.

Francesca își încrucișează brațul cu al lui.

— Micul profesor. I-am spus lui Hannah că e o chestiune catolică. O să mă dai de gol?

— Nu te dau de gol, spune el trăgând-o mai aproape. Apoi se întoarce spre mine. E o chestiune catolică. Dar sărbătoarea era și una dintre cele mai mari zile de piață ale anului. Fermierii veneau de la țară ca să își vândă bunurile, dar în piață nu era

destul loc – Santissima Annunziata –, așa că plecau cu o noapte înainte ca să găsească unde să stea.

— Aha, spune Francesca încântată, prin urmare veneau cu lampioane.

— Exact, spune Peter.

„*Ona, ona, ona*”, continuă cântecul, mai tare acum. Înainte, la următorul pod, lumina se răspândește orizontal în timp ce oamenii se împrăștie.

— Și păduchii? întreb eu.

— Ei bine, fermierii își purtau cele mai bune haine. Era mare lucru să vină la Florența, să știi. Dar florentinii îi vedeau tot ca pe niște țărani plini de păduchi. Iar copiii care locuiau în oraș trăgeau în lampioanele lor.

— Și, râde Francesca. Florentinii sunt un pic cam aroganți, *no*? Sute de ani și nimic nu se schimbă.

Oftează și își lasă capul pe umărul lui Peter.

— Ar trebui să plec, le spun când ne apropiem de pod.

Parada se transformă într-o petrecere. Adulții se adună în grupuri, iar lampioanele care au scăpat de micii lunetiști cad uitate pe stradă sau devin ele însele arme, în timp ce copiii se urmăresc unii pe alții.

— Mă bucur că ai venit, spune Francesca, îmbrățișându-mă cu afecțiune.

Peter mă sărută pe ambii obraji.

— Pe mâine, spune el insistent. Ne vedem pe apă, bine?

Sunt gata să-i spun „nu” când apare Adriana în fugă, cu lampionul găurit, atârând moale. Nu plânge, ci e în culmea bucuriei.

— *È scoppiata!* îi spune ea Francescăi, strângându-l ca pe un premiu – lampionul pierdut înseamnă că cineva ținea pentru ea.

— *Brava, brava!* zice Francesca, zâmbindu-i pentru prima dată în seara aceea.

— Bine, îi spun lui Peter. Ne vedem pe apă.

Seara, înainte să adorm, citesc ultimul capitol al vieții sfinte. Ca toate viețile importante, se pare că

a fost una scurtă. Ecaterina a murit la treizeci și trei de ani, din cauza unui accident vascular cerebral, după o perioadă în care nu a mai mâncat aproape nimic, supraviețuind doar cu apă și cuminecătură.

Capitolul VI

— *È la prima volta?* întreabă Correggio. *Prima dată.*

— *Sì.*

Încerc să par sigură pe mine.

Suntem pe holul din club, alegând o barcă de pe raft. Correggio întreține bărcile și ajută canotorii singuri, așa ca mine, să le care până la râu. E mai bătrân și are un zâmbet amabil, dar nu vorbește engleza aproape deloc.

— *Allora.* Se uită la mine, apoi la bărci. *Persefone*, spune el după un moment.

Nu e cea mai largă barcă, dar tot arată ca o barcă de canotaj. E greu de răsturnat.

— *Sì. Persefone.*

O apucă de un capăt, făcând-o să alunece încet de pe suport, și o sprijină pe umărul meu. Merge apoi în jurul meu și ridică celălalt capăt pe umărul lui – și atunci îi simt toată greutatea. E masivă, îmi intră până la os și trebuie să o prind cu ambele mâini ca să nu se răstoarne.

— *Andiamo*, îmi ordonă el, așa că ducem barca pe hol.

— *Ciao, Hannah di Boston*, spune Manuele când trecem – afară, la soare, coborâm treptele de cărămidă și ajungem pe cheiul de metal.

E o zi luminoasă. Nu pare o zi de luni din septembrie. Sunetul jazzului din curtea Uffizi, oamenii care se apleacă mulțumiți peste zidurile de lângă râu și blițurile camerelor de pe podul vechi sugerează că încă e vară, că viața încă e liberă.

Correggio ridică barca de la capătul lui, iar eu îi imit mișcările. Îi învârtim corpul și îi coborâm spinarea în apă. Apoi apucă marginea cu o mână și mi-o întinde pe cealaltă. Pun un picior în ea – barca se mișcă, iar cheiul se clatină –, apoi pe celălalt și mă ghemuiesc pe scăunelul de lemn. Mă simt rău nemaifiind pe un teren solid. Râul e gol azi și sunt

recunoscătoare pentru asta. Correggio îmi pune mâna pe chei și mi-o strânge.

— *Un momento.*

Dispare din nou în tunelul întunecat și iese cu două vâsle pe umăr. Le strecoară în ramele de metal, apoi ține barca pe loc în timp ce eu apuc mânererele. „Nu le scăpa”, mă gândesc.

Dar Correggio zâmbeste încurajator și, după ce îmi zice *a dopo*, mă împinge fără vreo altă instrucțiune. Avântul mă poartă departe de chei și barca se mișcă dintr-o parte în alta. Correggio îmi face cu mâna ultima dată, înainte să-mi întoarcă spatele. Mă simt expusă, paralizată, fără nimic care să mă ancoreze. Mă uit peste umăr la Ponte alle Grazie. Nici măcar nu m-am gândit la faptul că nu voi fi cu fața în direcția în care voi vâsli. Va trebui să navighez fără să văd încotro merg. Barca începe să se învârtă de la sine, forțându-mă să acționez. Trebuie să încep să mă mișc. Trebuie să găsesc un ritm. Mă imaginez de deasupra. „Barca asta e un pește.” Nu, barca e o pasăre cu aripi lungi de lemn. Sau e o persoană cu brațele întinse și cu palmele curbate, cu dungi roșii și albe, întinzându-se în jos, în râu.

Îmi țin picioarele pe loc și îmi folosesc doar partea de sus a corpului ca să încep, așa cum am văzut că fac ceilalți, apoi cufund fiecare vâslă. În timp ce trag înapoi, împotriva rezistenței apei, îmi imaginez că acele mâini de lemn sunt ale mele, că acele palme dungate îmi aparțin, că mâinile mele ajung sub suprafață. Dar le bag prea adânc. O vâslă se prinde de ceva și barca se înclină spre stânga, în timp ce capătul iese la suprafață pleoscăind. Inspir, expir, realiniez vâslele în formă de T, apoi îmi aplec corpul înainte și împing vâslele în spatele meu, ca un scafandru gata să se arunce. Închid ochii, le cufund din nou, nu prea adânc. Trag – îmi tremură mușchii – și privesc cum brațele de lemn se îndoaie înainte, luând cu ele o parte din râu. Capetele ies simultan de data asta și mut mânererele astfel încât să fie paralele cu suprafața apei, cu palmele spre cer,

ca Sfânta Ecaterina în extaz, cu mâinile întinse, gata să primească.

Mă uit peste umăr – sunt aproape de pod acum și va trebui să mă înapoiez. Cufund o vâslă în apă și o folosesc pe cealaltă ca să mă întorc, iar barca se leagănă într-o parte, apoi în cealaltă, până când ajung cu fața la Ponte alle Grazie. Când mă întorc spre Ponte Vecchio, îmi folosesc și picioarele; fac scaunul să alunece înainte, împing suporturile pentru picioare, apoi trag cu brațele. Dar ceva nu e în ordine. Linia lăsată pe apă în urma mea nu e dreaptă, ci în zigzag. Vâsla mea dreaptă lovește o piatră, zăngăne tare și zgomotul reverberează prin mine. Mă opresc și corpul îmi pulsează – sunt prea aproape de zid. Mă uit spre club, care acum e vizavi de mine, dar nu e nimeni pe chei care să fie martor la asta. Mă împing mai departe de piatră, apoi folosesc o vâslă ca să trag barca din nou în centru în timp ce mă apropiu de Ponte Vecchio. Nu îmi ridic privirea spre corpurile aplecate peste zid sau spre cerul luminos de deasupra lor. Privesc fix un punct din urma mea în timp ce trec prin umbra arcului din mijloc. Partea de dedesubt a podului e atinsă de reflexii slabe și aud apa atingând ușor suporturile. Mă opresc, bucuroasă că sunt ascunsă acolo, și îmi trag vâslele în barcă. Palmele lor se îndoaie în jurul picioarelor mele, picurând. Barca începe să se învârtă din nou singură și respir o ultimă dată acest aer mai răcoros înainte să ridic brațele de lemn și să o îndrept.

Lovesc o dată, apoi încă o dată. Cu fiecare lovitură, mă simt tot mai hotărâtă. Când m-am simțit ultima dată atât de hotărâtă? „Cum poți să tai atât de aproape de os?” Da, atunci, chiar și când comentariile și-au schimbat direcția, lauda a fost înlocuită de bănuială și de întrebări formulate cu grijă. M-am gândit că *erau invidioase*. Nervii feței mi-au amorțit, dar tot m-am simțit hotărâtă. N-am mai dormit. N-am mai sângerat, dar tot m-am simțit sigură pe mine.

Mai. Stăteam așezată în curtea muzeului, unde mergeam când nu mai voiam să aud lumea. Studenții erau împrăștiați prin grădină și mergeau încoace și încolo pe aleile cu arcade, separați în mici grupuri. Desenau și din când în când vorbeau, iar vocile lor erau absorbite de aerul gol de deasupra lor. Fiecare își alesese un alt model: Persefona, cu șoldul înclinat într-o parte; Meduza mozaicată țipând; o menadă întinzându-se spre o figură nevăzută.

Stăteam cu picioarele încrucișate, privind departe. La cafeneaua muzeului, casa de marcat zăngănea, iar sunetul plutea în aer ca un diapazon lovit. Lumea era încetoșată, dar eu eram clară. Hotărâtă, îmi simțeam fiecare vertebră, de parcă ar fi fost niște nasturi, pe coloana de piatră, șanțuri puțin adânci săpate în jurul osului. Inelul îmi era larg, pantalonii îmi erau largi, articulațiile îmi erau dezlegate. Îmi schimbam forma.

Galeriile de la etaj conțineau cicluri nesfârșite de iubire și de suferință. Înțelegeam această mișcare. Am auzit vocea lui Julian înconjurându-mă exact când i-am spus „Lasă-mă în pace”. Iar acum el plecase. Dispăruse și el. Sau fusese înlocuit, de parcă, atunci când mă întinsesem după un lucru, găsisem cu totul altceva.

Ploua și picăturile loveau tavanul de sticlă de deasupra. Lumina din curte a devenit albastră, apoi cenușie. Una dintre studente a țipat, vocea ei străpungând ceața – când devenise lumea atât de gălăgioasă? Apoi a țipat din nou.

Am auzit tocuri care făceau zgomot pe marmură și imediat a apărut Claudia, uitându-se în jos, la mine.

— Hannah, aici erai, a spus ea pe un ton care sugera că nu eram cu nimic diferită de studenți, că eram o copilă care avea nevoie de o însoțitoare.

M-am chinuit să mă ridic, căutând scuze în mintea mea, însă apoi nu am mai spus nimic – de ce ar mai fi contat? Claudia a zâmbit discret și și-a pus o mână pe brațul meu, dar gestul ei era fals. „Uită-te

la tine”, spuneau ochii ei. Greșea; nu putea vedea cine deveneam. Puteam fi în anumite feluri.

— Robert vrea să te vadă.

— Bine, am răspuns.

Casa de marcat a zăngănit, iar eu am urmat-o încet. Eram bine sculptată. Eram aproape de ceva.

Nu știu cât timp a trecut până când o altă siluetă să apară pe râu. Am făcut un singur tur – pe sub cele trei poduri și înapoi – și mă apropii din nou de Ponte Vecchio când văd o strălucire argintie ajungându-mă din urmă. E Peter. Mă opresc din vâslit când trece el.

— *Ciao*, Hannah, spune el fără să-și încetinească ritmul, zâmbind larg în timp ce alunecă pe lângă mine.

Lasă în urmă o linie curată, încadrată de o serie perfectă de cercuri. Mă uit peste umăr și privesc cum el și barca lui devin o singură formă din nou trecând pe sub următorul pod. El e o pasăre – el și barca lui argintie. Oare voi avea și eu vreodată această grație?

„Există anumite feluri în care pot fi”, m-am gândit în lumina cenușie a muzeului. Dar ce știam atunci? În lunile care fuseseră o ceață, un vis – lumea se vedea clar, apoi devenea de nedistins, cu un contrast mai puternic decât mișcarea din întunericul de sub al doilea pod și lumina soarelui de pe partea cealaltă –, în acele luni, o voce venise și plecase, apoi se tot întorsese. „Dacă ai fi...” Nu venise așa cum mă așteptam. Strânsoarea ei fusese blândă la început și o promisem cu drag. „Asta e a mea”, spusese, învelindu-mă cu ea. Îi oferisem cuvinte. Îi oferisem limbaj. O auzisem, o îmbrățișasem și îi răspunsesem, săpând șanțuri în jurul osului. „Dacă aș fi...”

Dar acum, când trag aceste brațe lungi de lemn, știu că nu voi fi niciodată în anumite feluri. Nu voi fi niciodată pasărea care este Peter în acea barcă, nu voi fi niciodată apartamentul ordonat al surorii mele, nu voi fi niciodată mișcarea în formă de S a

italiencelor. Gândul mă prinde și mă copleșește. Mă alină, mă îngrozește, îmi frânge inima. „Dacă ai fi... nu vei fi niciodată.” Mă aruncă într-o parte, apoi în alta.

Trebuie să fie un echilibru între felurile în care pot fi și felurile în care nu voi fi niciodată. Trebuie să vină o vreme în care spinarea acestei bărci să țină totul stabil de-a lungul unui curs drept. Trebuie să existe cuvinte pentru acel moment.

Capitolul VII

Coborârea în club, salutul lui Manuele, zâmbetul lui Correggio, greutatea bărcii pe umărul meu, explozia de lumină solară pe fața mea, clătinarea cheiului de metal sub picioarele mele, așezarea pe scăunel, suporturile de picioare strângându-mi călcâiele, vâslele alunecând la locurile lor și prima tragere a apei, toate devin obiceiuri, toate devin cunoscute.

„Ești aici, spune fiecare mișcare. Ești aici.”

Merg acolo în fiecare dimineață. Râul e liniștit la începutul zilei și îmi place singurătatea. Pentru prima dată de la sosirea mea în Florența, nu mă simt singură – e firesc să fac asta în solitudine. Mușchii mă dor dimineața nu pentru că m-am zvârcolit și m-am întors toată noaptea, ci din cauza acestei mișcări, a alunecării înainte, a tragerii înapoi, a urmăririi unei elipse lungi. După câteva zile, durerea se atenuează și încep să fac cinci circuite în loc de patru, pe sub trei poduri și înapoi.

În timpul după-amiezilor, iau prânzul la cafeneaua mea – o salată, dar cu mai multe ingrediente acum, și, uneori, chiar și o cană cu supă. Cu excepția studenților, orașul e mai puțin aglomerat de turiști – toți s-au întors la școală sau la muncă în alte țări – și vizitez bisericile orașului. Observ fațada simplă a bazilicii Santo Spirito, mormintele lui Michelangelo și Galileo din bazilica Santa Croce, siluetele moleșite ale Zorilor și ale Amurgului din Capelele familiei de Medici, toate lucrurile pe care nu le-am văzut, dar despre care am învățat cu ani în urmă, iar trecutul planează pe aproape, ca un vis pe jumătate amintit. Observ aceste lucruri și nu mă gândesc la greutatea mea – nu mă uit în oglindă, nu urc pe cântar. Fac asta bazându-mă pe credință – nu mă uit și nu măsoar. „Când a început asta?” Nu mai contează. Trebuie să merg înainte.

Nu mai ies la cină și mă feresc de restaurantul lui Dario. În schimb, merg la supermarket în fiecare seară; cântăresc roșii, dovlecei și vinete și apoi tipăresc prețul lor. O pun pe tânăra din spatele tejghelei raionului de delicatese să îmi cântărească *due etti* de brânză. Mă cunoaște destul de bine acum, așa că nici nu mai trebuie să îi cer asta. Adaug pâine rustică sau o pungă de cartofi. Îmi pregătesc mesele acasă și beau doar un pahar cu vin. Mă îndrăgostesc de detaliile vieții mele de aici; mă îndrăgostesc de acest oraș.

O evit pe *signora* Rosa. Singura dată când o văd, o asigur că voi pleca până la sfârșitul lunii. Îi scriu lui Kate la fiecare trei zile despre lista mea; o sun o dată și, în acest fel, reduc la tăcere acea lume. Și, când primesc un e-mail de la Claudia, cu subiectul „verificare”, nu îl deschid. Nimic nu va perturba acest echilibru.

Trec două săptămâni și, brusc, se apropie momentul plecării mele. Ar trebui să-mi fac planuri, să caut locuri de muncă. Dar nu o fac. Am nevoie de acest timp. Am nevoie de acest timp cum am nevoie de lumină.

Luni dimineată, când plec de la club, cu trupul strălucindu-mi după plimbarea pe apă, îl găsesc pe Luca așezat la micul bar din cafenea, citind un ziar. Fața lui se luminează și riduri adânci îi apar în jurul ochilor; odată cu asta, trecutul – faptul că era să leșin, plimbarea noastră ciudată până la apartamentul meu – pare să dispară.

— *Come stai?* mă întreabă el, apoi se ridică și mă ia de mâini. Unde-ai fost? Ai plecat din Florența?

— No, *qui*. Am fost aici. Cuvintele mele sunt întrerupte, planând printre limbile țărilor noastre. Am fost aici în fiecare zi.

L-am văzut de câteva ori de pe apă, aplecat până când ajungea la ușile mari de sticlă, unde se îndrepta cu pasul devenind tot mai ușor.

— Ai fost în *palestra*?

— Nu. Într-o barcă – pe apă.

El își ridică sprâncenele.

— *Brava*, spune el. Ți place?

— E frumos, răspund, apoi tac o vreme, încercând să transmit profunzimea. *Molto calmo. Molto tranquillo. E anche...* consolator.

— *Sì*. E ca un prieten.

— Exact.

Luca mă cercetează preț de un moment, de parcă ar încerca să înțeleagă ceva. Apoi gândul lui e întrerupt și zâmbește din nou.

— Și acum? Mergi să te întâlnești cu alți prieteni?

— Nu. Nu cunosc mulți oameni. Vreau să spun... am fost ocupată. Am vizitat biserici, am văzut orașul. Oh, am mers și la cea pe care mi-ai recomandat-o. Sfântul Frediano din Cestello.

— *Ah, sì. Ma sempre da sola?*

Întotdeauna singură. Încuviințez.

— Nu e nicio problemă? Să fii atât de mult timp singură?

Ezit.

— Păi, am râul. Cel mai bun prieten, nu-i așa?

— *E vero*, râde el. *Allora*, Hannah, eu trebuie să plec. Stefano și Sergio mă așteaptă la tren. *Ma, se vuoi*, luăm cina sau mergem să vedem ceva interesant în Florența. *Insieme*.

— *Sì*, spun automat.

Mă trezesc că spun „da” destul de des în conversații și asta mă face să mă simt foarte diferită de italieni.

Luca scoate un pix din rucsacul lui și își scrie numărul de telefon pe un șervețel din bar.

— *Perfetto*, spune el. Poți să mă suni dacă vrei. Măine, săptămâna viitoare. *Quando vuoi*.

Ar trebui să plec sâmbătă, să iau un tren până la Roma, să stau acolo peste noapte, apoi să mă imbarc într-un avion duminică dimineață; dar tot iau șervețelul și îl îndoi în palmă.

— *Sì*, spun pentru ultima dată.

Până la urmă, multe se pot întâmpla într-o săptămână.

Când plec din club, aerul e mai răcoros și cerul începe să se înnoreze. Părul meu e ud de la duș și briza e energizantă. Mi se pare că va ploua, așa că alerg după autobuzul care mă va trece râul și mă va duce în josul lui și îl prind. Când urc, un bărbat se ridică, eliberând un loc. Deja ziua mi se pare o victorie. Începe să plouă – confirmându-mi decizia – și picăturile mari se întind pe geamul autobuzului, hașurează suprafața râului și ajung în crăpăturile orașului, scoțând mirosuri cunoscute din piatră și pe vânzătorii de umbrele pe străzi. Ploaia trece și, când autobuzul oprește în stația aflată la câteva poduri depărtare, mai în josul râului, soarele apare strălucind puternic și noi mirosuri se ridică din centrul orașului, un amestec de piatră fierbinte, de apă de canal și de pământ. Mi s-a spus că așa e toamna în Florența. Un pic de ploaie și un pic de soare, dimineți răcoroase și după-amiezi fierbinți care dezminț faptul că e aproape octombrie, în timp ce orașul ezită ambivalent între anotimpuri. E foarte diferit de climatul de acasă și mă întreb cum îi afectează pe oamenii de aici lipsa unor limite clare.

Merg la cafeneaua mea obișnuită și o găsesc închisă. Nici măcar asta nu-mi poate strica ziua. În schimb, încerc la barul de după colț. Ușa lui mică ascunde un interior plin de viață, unde iau prânzul oameni de afaceri. Se aude o muzică americană, amintindu-mi de unde am fost, de unde sunt. Comand o salată, vin și apă de la robinet. Ospătarul e prietenos, dar eficient, și mâncarea sosește repede. Mi-e foame, iar mozzarella proaspătă e bună. Iau chiar și o coajă de pâine, iar ospătarul se întoarce cu ulei și sare fără să-i cer. „Ar putea avea nevoie de asta.” Coregrafia acestei zile e potrivită. Vâslitul, autobuzul, ploaia, castronul pătrat de salată cu colțurile lui rotunjite, ceștile de espresso care lovesc farfuriile aliniate pe bar, urmate de lingurițe. Fiecare lucru își cunoaște rolul. Și lucrurile acestea se adună. Și contează. Se așază unele peste altele pentru a forma un întreg.

Îmi scot carnetelul și notez ce am mâncat, dar nu mă mai gândesc la asta după ce îl pun deoparte. Acum am un inventar nou.

După prânz traversez râul Arno din nou – de câte ori am traversat acest râu? – și merg la Santa Maria Novella, singura biserică ce mi-a mai rămas pe listă. Stau multă vreme în capela din spatele altarului principal, înconjurată de frescele lui Ghirlandaio. Sunt pline de culoare și detalii și, chiar dacă spun poveștile Sfântului Ioan Botezătorul și ale Fecioarei Maria, nu sunt, de fapt, despre religie. Sunt despre Florența, orașul acesta pe care îl simt tot mai mult ca acasă. Sunt despre frumusețe, trupuri, hrană. Nașterea Sfântului Ioan e o notă de subsol în scena dormitorului florentin: căpătâiul patului cioplit cu grijă, perna cu cusături, servitoarea care intră cu un coș de fructe pe cap și cu rochia albă curgătoare în jurul corpului. Banchetul lui Irod e o petrecere luxoasă cu cină, iar mica farfurie ce conține capul sfântului pare un amănunt regretabil în toată această splendoare. Apoi e îmbrăcămintea. Rochii grele din brocart, gulere cu margini aurite, mâneci delicate și încrețite, în nuanțe închise de violet și de roșu ars.

În timp ce observ această existență bogată și aurită, mă simt din nou ca un copil, imaginându-mi un viitor în care sunt, cumva, transformată, având o viață plină de frumusețe, stabilitate, siguranță. Înțelegerea mea despre acest viitor este atât viscerală, cât și intangibilă – fără limite clare pentru a-l defini, doar o senzație de posibilitate. Poate că voi rămâne. Pentru că nu mă pot gândi la Boston, unde totul va pieri în curând; iarba va deveni maronie, iar frunzele se vor fărâmița până când va rămâne doar praful din ele. Mă uit iar la bebelușul din primul tablou, la formele rotunjite ale femeilor. Mă simt mai bine, mănânc mai bine și tot nu sunt plină ca ele: sunt tot uscată. Mă simt departe de fanteziile copilăriei. Speranțele mele de a avea un viitor sunt înrădăcinate în realitate, în pământ, în trupul și în sângele meu.

— E uimitor, nu-i așa?

Mă întorc și îl descopăr pe Peter, holbându-se la același tablou.

Nu l-am mai văzut de când a trecut pe lângă mine pe apă – o pasăre în barca lui argintie. Uitându-se cu ochii mijiți la perete, în sacoul lui bleumarin, arată mai mult ca un profesor decât ca un atlet.

— E hipnotic, spun eu. N-am știut că pot fi atât de...

— Decadente?

— *Silenzio*, spune un paznic aflat la marginea capelei.

— Exact, șoptesc, aplecându-mă spre el. Dacă aș fi trăit atunci, mersul la biserică m-ar fi făcut să-mi doresc să mă îmbogățesc și să păcătuiesc. Și să fac cumpărături.

— Ha! Atunci funcționează. Își coboară vocea când paznicul ne mai aruncă o privire aspră. Știi că au fost comandate de bancheri? De familia Tornabuoni.

— Ca strada?

Via Tornabuoni e principala stradă comercială din Florența – Ferragamo, Versace, Gucci.

— Mda. Giovanni Tornabuoni, spune Peter, arătând spre un bărbat de vârstă mijlocie care îngenunchează în centrul unui tablou, a plătit pentru asta.

— Așa e.

E ciudat – am o diplomă în istoria artei, dar am uitat atât de multe... Cred că asta se întâmplă după trecerea a zece ani.

— Mă gândesc să-mi schimb specialitatea și să trec la istoria artei. Sau la istoria Italiei. Sunt dependent. Chiar acum fac un curs despre femeile Renașterii – eu sunt singurul tip din clasă ceea ce e o mare prostie. Profesoara e fenomenală. Ai văzut-o pe-asta? spune el, mergând mai în spate.

Maria și Elisabeta se întâlnesc în mijlocul străzii unui oraș, cu trei doamne de onoare în spatele lor, dintre care una iese în evidență – e reprezentată din profil și observ părul ei încolăcit la ceaf[, buclele care îi încadrează chipul, gâtul lung și palid. Dar

rochia ei o deosebește de celelalte – porumbei și sori se învârt pe un fundal auriu, iar o broșă de la decolteu are aceeași culoare magenta ca și pelerina pe care o poartă.

— Giovanna degli Albizzi, spune Peter urmărindu-mi privirea. E superbă, nu-i așa? S-a măritat cu singurul fiu al lui Giovanni Tornabuoni. A murit la naștere, după un an – cred că era deja moartă când a fost pictat acest tablou.

— Asta e ceva sinistru.

— Ei bine, a fost imortalizată. Poți să-ți imaginezi cât de mulți oameni se holbează la ea în fiecare zi?

Mă uit din nou la profilul ei.

— Totuși...

— Iar asta e Lucrezia Tornabuoni, spune Peter, arătând spre femeia mai vârstnică din scena nașterii.

E în haine simple și are capul acoperit. Nu am observat-o mai devreme, dar numele ei mi se pare cunoscut.

— A fost *într-adevăr* interesantă, continuă Peter. A fost politiciană și scriitoare. S-a măritat și cu un bărbat din familia de Medici, ceea ce a ajutat-o – a controlat totul.

— Hm...

O examinez pe Lucrezia din nou. E trasă la față și are ochii mici. O femeie de lângă ea îi vorbește cu o mână întinsă, de parcă ar vrea să și-o așeze pe brațul femeii mai în vârstă, dar Lucrezia privește drept înainte, cu buzele strânse. Mi-o imaginez în dezbatere, mi-o imaginez scriind. Sunt intrigată, dar mă întorc din nou la frumosul chip de piatră al Giovannei, atrasă de promisiunea ce pare să-și găsească sălașul în frumusețe. Așa a fost întotdeauna? Așa va fi întotdeauna?

El încuviință și oftează.

— Nu-mi vine să cred că va trebui să părăsesc cândva orașul ăsta. Ascultă! Merg în Orvieto sâmbătă. Ar trebui să vizitez cel puțin încă patru orașe pentru cursuri și unul trebuie să fie dintr-o altă

regiune, așa că, în weekendul ăsta, e Umbria. Ai fost vreodată acolo?

— Nu.

— Păi, atunci ar trebui să vii. E doar o excursie de o zi. Cred că s-ar putea să-ți placă.

E a doua invitație pe ziua de azi. Și, din nou, accept.

Poate că am fost deja pregătită de potopul de frumusețe din artă, dar, în drum spre casă, cu alimentele în mână, sunt șocată de lumină. Scapă dintr-o alee și se întinde într-un dreptunghi pe stradă. Nu poate fi numită lumină de vară sau de toamnă. E unică. Urmez tunelul auriu până la râu, unde devine o rază solidă. Pe stradă e o activitate înflăcărată și, brusc, sunt complet îndrăgostită de tot: de cuplul de pe bicicleta pentru o singură persoană, pe care el stă cu brațele întinse în jurul ei până la ghidon; de femeia cu ochelari albaștri care își plimbă câțelul, de un rest de înghețată – doar triunghiul unui con – din cealaltă mână a ei; de magazinul zgomotos în care cineva taie marmura, în care zăresc, prin ușa întredeschisă, un tânăr puternic, cu barbă; de valurile pe care briza le provoacă pe suprafața râului; de întreruperea bâzâitului mopedelor când un semafor din depărtare arată roșu și traficul se oprește. Nici măcar o sirenă din zare nu sună a moarte.

Vreau să rămân pe strada asta, dar mă întorc la blocul meu. Nu mă gândesc la viitor sau la coaja de pâine din stomacul meu. Mă gândesc la senzația piciorului ce calcă pe aceste trepte și la aerul cald trimis pe umărul meu de un autobuz în trecere. Nu simt atracția cântarului. În schimb, simt cum lumina și căldura soarelui îmi ating corpul. Sunetele și mirosurile mele ating acest oraș, fără să îl schimbe însă, și, în sfârșit, chiar dacă doar momentan, sunt în armonie.

Capitolul VIII

Gara Santa Maria Novella păstrează amprenta trecutului – orele, liniile și destinațiile încă se schimbă cu mici triunghiuri de cauciuc, iar multe dintre indicatoare își îndeplinesc misiunile originale: *Farmacia*, *Tabacchi*, *Informazioni*. Aștept sub panoul de plecări și privesc mulțimile de excursioniști cu ochi somnoroși care vin și pleacă, ceața primei ore a dimineții plutind visătoare prin clădire. Un rând de pasageri șerpuiește de câteva ori prin sala de intrare. Din cele douăsprezece case de bilete, două sunt deschise. E sâmbătă.

Noaptea trecută, cineva a bătut insistent la ușa mea chiar după ce am ajuns acasă. O voce cunoscută – „*Signorina?*” *Signora* Rosa. Am rămas nemișcată și mi-am ținut respirația, deși probabil mă auzise intrând, urmărindu-mă când am urcat scările; în plus, putea vedea că lumina era aprinsă. Pentru că acum e octombrie, iar eu sunt tot aici. Mi-am schimbat biletul din nou, cu taxele de rigoare. I-am scris lui Kate – nu am sunat-o, nu aș fi putut înfrunta întrebările ei. Cu ce bani? Cu ce plan? Acum trag de timp. Știu pericolele acestui tip de negociere. Am mai făcut-o, dar cu mâncarea – refuzuri pe care mi-am promis să le corectez mai târziu, mâncând mai mult ca să umplu vidul care se extindea. Dar adevărul e că mă simțeam destul de confortabil cu vidul. Mă simțeam în siguranță dansând în jurul marginii lui.

În dimineața asta, când m-am trezit, am simțit din nou atracția sarcastică a cântarului, de parcă ar fi știut că nu trebuia să mă mai aflu aici. Am fost slabă și am cedat: am mers pe acel coridor lung și i-am târât afară corpul portocaliu. Am fost pe punctul să mă urc pe el, căci siguranța pe care mi-o promitea mă umplea, dorința fiind insuportabilă. Apoi m-am aplecat și l-am împins cât de tare am putut. M-am simțit bine făcând asta. A zăngănit puternic, apoi s-a

lovit de perete. Atât de tare încât e posibil să se fi stricat. „Bine, m-am gândit eu. Las’ să fie stricat.”

Apoi am plecat pe furiș, evitând-o pe *signora* Rosa, și m-am îndreptat spre gară, gândindu-mă tot timpul: „Nu e nimic greșit”. E doar ceva nou. Fără limite.

Toate trenurile sunt în întârziere și cam la fiecare minut se aude un clopot, urmat de înregistrarea unei voci afectate cu ecou distorsionat: „*Il treno regionale impartenza dal binario uno da Firenze per Napoli partirà con quarantacinque minuti di ritardo... Il treno Eurostar in partenza dal binario dodici proveniente da Roma per Milano viaggia con unora di ritardo*”. Întârziere de patruzeci și cinci de minute, de o oră. Mă uit din nou la ceas. Poate că voi fi singură. Dar voi merge oricum. Sunt blocată în incertitudine și, în mod ciudat, mă simt eliberată. Singurul lucru pe care pot să-l fac e să continui să mă mișc. Nu mai ascult numele locurilor și mă concentrez la cuvintele repetate: „*il treno... in partenza... da... per... di ritardo*”. Trenul pleacă de la... către... întârziere. Apoi doar la cuvintele accentuate, care par niște mici lovituri în înregistrare: „*d... per*”. De la. Către.

— Hannah, hei! Peter apare și mă sărută repede pe ambii obraji. Remarc că devine mai italian în mod conștient. Ești bine? Arătai de parcă ai fi fost într-o transă sau ceva de genul ăsta. Oh, ea e Pam. Face parte din programul meu de studii.

O americană se ivește din spatele lui – e blondă, cu părul adunat într-o coadă de cal, cu un pulover strâmt, sigură pe ea. Manierată.

— Mă bucur să te cunosc, spune ea veselă, privindu-mă din cap până-n picioare.

Apoi zâmbește discret, neimpresionată, și brusc mă simt ca o însoțitoare la balul liceului.

— Încă nu ți-ai cumpărat bilet, nu-i așa? mă întreabă Peter și, înainte să pot răspunde, adaugă: Am cumpărat trei. Doamne, uite cât e oral *Andiamo*, copii! Linia opt.

— Cred că toate trenurile sunt în întârziere, spun, sperând că asta îmi va oferi un motiv de a mă retrage.

— Nu și al nostru – e un Intercity. Pleacă în fiecare oră.

Și pornește, cu mine și cu Pam după el.

— Și tu ești studentă? mă întreabă Pam de îndată ce ne așezăm în compartimentul prăfuit.

Eu și Peter stăm vizavi de ea. Bănuiesc că știe deja răspunsul.

— Nu. Doar vizitez.

— Are diplomă de istoria artei, spune Peter, abia ridicându-și privirea din ghidul lui. Lucrează la un muzeu din Boston. Ți-am spus asta, nu-i așa?

— *Nu*, nu mi-ai zis, spune Pam cu o voce melodioasă și ușor acuzatoare. Nu mi-a spus *nimic* despre tine. Nici nu știu de unde vă cunoașteți.

— De la clubul de canotaj, îi zic.

— Și tu vâslești? Poate ar trebui să încerc și asta. Mă refer la toți carbohidrații ăștia... Nu știu cum reușesc italiencele. Ce n-aș da pentru un sushi bun!

— Ascultați aici, intervine Peter când trenul începe să se miște ieșind din gară. Orvieto e construit pe un deal, care e alcătuit în întregime din tuf – un fel de rocă vulcanică.

Tace o vreme, scrutând pagina.

— Și au și un vin bun, nu-i așa? Mi-a promis un loc cu un vin local bun.

Peter încuviințează, apoi continuă:

— E un întreg oraș sub oraș. Construit de etrusci. Va fi grozav!

Mă uit din nou la Pam, care privește acum pe geam. Nu împărtășește entuziasmul lui Peter, dar el nu pare să observe asta.

La a doua oprire, un bărbat mai în vârstă ni se alătură în compartiment.

— *E libero?* întreabă el, gesticulând spre scaunul de lângă mine.

— *Sì*.

Se așază, își pune un picior peste celălalt și aranjează lângă el o pungă mică, pe care scrie

Intimissimi. Un magazin italian de lenjerie – „foarte intim”. Punga ajunge pe scaunul meu. El se mișcă, își depărtează picioarele și își așază punga pe partea cealaltă. Apoi se ridică, își pune punga pe polița de deasupra și se așază oftând. Pam se uită la mine cu sprâncenele ridicate, după care se apleacă pe culoar ca să-i șoptească ceva lui Peter. El zâmbește, dar continuă să citească. *Intimissimi*. Mă întreb dacă e un cadou pentru o soție sau o amantă. Mă uit pe geam, dincolo de Peter. Culorile clădirilor din orașele prin care trecem continuă să se schimbe: de la casele cu obloane aurii și verzi din Florența la nuanțe de piersiciu, muștar și maro. Sunt mai puțin vii, mai arse. Mi-ar plăcea să văd o diagramă de culori a caselor din Italia, modul în care se schimbă nuanțele stucului.

Cerul se înnorează și stropii de ploaie încep să traseze linii pe geam.

— Perfect, spune Pam, dar până ajungem la următoarea gară, e însorit din nou.

O italiancă tânără urcă și se așază lângă Pam. Adoarme aproape imediat și capul îi cade într-o parte; tresare, apoi capul îi cade din nou, vârfurile buclilor ei negre atingând umărul lui Pam. Ea oftează tare și se apropie de geam. Îmi închid ochii.

Când mă trezesc, soarele strălucește puternic și îmi încălzește fața, iar Peter râde, tremurând din tot corpul lângă mine. Bătrânul a plecat, iar femeia cu părul ondulat alunecă iar de pe scaun, de data asta înainte. Se mișcă în jos, apoi în sus. Se ghemuiește, apoi se îndreaptă, dar nu se trezește nici măcar când Peter râde.

— Bine-ai revenit! îmi spune Pam.

Zâmbesc, dar nu știu ce să-i răspund acestei femei; nu am cuvinte care să mă includă în lumea ei. Îmi amintesc întrebarea lui Luca: „Nu e o problemă să fii atât de mult timp singură?” Julian m-a întrebat o dată ceva asemănător, dar cu alte cuvinte.

Mă uit pe geam, spre câmpurile pe lângă care trecem, brăzdate de dungi largi. Baloturi de fân

ruinate sunt adunate din loc în loc. Aș putea urca în vârful aceluia deal pentru a le împinge în jos unul câte unul și aș fi perfect mulțumită, privind lumina reflectată când pe o parte, când pe cealaltă. Apoi le-aș privi rostogolindu-se tot mai jos.

Când trecem pe lângă indicatorul pentru Cortona, Pam exclamă:

— Cortona! Acolo se petrece acțiunea acelei cărți! Se apleacă pentru a-l apuca pe Peter de genunchi. *Trebuie* să mergem în Cortona.

— Sigur. Poate pe drumul de întoarcere. Hannah? Ridic din umeri.

— Sună bine.

Ea și Peter vorbesc apoi despre unul dintre profesorii lor, până când Peter pleacă să găsească o toaletă. Pam mă privește în ochi.

— Care e povestea ta, de fapt?

— Povestea mea?

— Păi, nu ești studentă. Ce faci aici?

— Te referi la Florența?

— Da.

Privirea ei e fixă, foarte diferită de a mea, care trebuie să i se pară nervoasă, ca o molie zburând ici și colo, fără să aterizeze vreodată. „Uită-te la tine.” Aș vrea ca femeia adormită să se trezească. Știu ce caută Pam. Nu știe care e locul meu. Dar nici eu nu știu.

— Am avut nevoie de o pauză, îi spun.

— De la muncă? insistă ea.

— De la toate. De la medicul care nu mă putea ajuta. De la sora mea care nu înceta să mă urmărească. De la fiecare colț al orașului care îmi reflecta izolarea. De la toate.

Pam așteaptă să spun mai multe, dar ceea ce aș vrea să adaug e că aveam nevoie de o pauză de la femei ca ea. O privesc în ochi și las două secunde să treacă, apoi mă uit în altă parte. Intrăm într-un tunel și simt pocnituri în urechi. Când ajungem din nou la lumină, tânăra ghemuită se agită, în sfârșit, frecându-și ceafa. Apoi se aude un anunț:

— *Prossima fermata: Orvieto.*

Iar trenul oprește.

— *Eccola!* strigă Peter, care apare din nou la ușa compartimentului. Am ajuns!

Orvieto e cocoțat pe o grămadă de stânci aride, care se înalță tot mai sus. Luăm un tramvai până în vârf și mergem pe un drum pietruit până în centru. Mă simt bine umblând pe aceste străzi ciudate și trăgând de timp. Toate clădirile sunt joase și un pic înclinate, rezemându-se unele de altele. Întâi, vizităm catedrala. E disproporționată, precum cea din Florența, dar îi lipsește uniformitatea Domului. Arcade gotice înalte încadrează mozaicuri bizantine; reliefuri complicate și cioplite acoperă cadrele ușilor; o armată de sfinți de marmură încercuiesc rozeta; pe fiecare set de uși masive din bronz, îngerii în zbor se ivesc pe jumătate, răsucindu-se de bucurie sau în agonie. E monstruos de impresionantă.

Peter ne ghidează prin biserică, șoptindu-ne fraze din cartea lui.

— Nu o să vă vină să credeți asta, spune el, conducându-ne la o capelă din capătul nartexului.

Îmi amintesc frescele imediat – Apocalipsa și Învierea –, îmi amintesc că le-am văzut pe diapozitive într-o clasă întunecată și că imaginile acelea m-au pătruns, scoțând din mine totul, golindu-mă pe dinăuntru.

— Signorelli, îi spun eu. Artistul.

— Da, zice Peter. Asta e capodopera lui.

Siluate goale și schelete se ridică de jos, chinându-se să-și elibereze câte un picior sau trunchiurile încă îngropate în pământ. Deasupra lor, doi îngerii sună din trompete, iar siluetele fantomatice ale copiilor dansează în purgatoriu. Oricât de ciudat ar părea, scena e liniștită în comparație cu fresca grotescă de lângă ea, unde demonii taie păcătoșii. Corpurile tonifiate ale demonilor sunt multicolore – au picioare roșii, piepturi violete, capete verzi –, ca niște ouă de Paște prost vopsite, și își fâlfâie aripile solzoase în timp ce torturează cu indiferență, leagă mâini, răsucesc

membră și se ospătează cu urechile oamenilor chinuiți, care par complet șocați de acest sfârșit macabru, stând cu gurile deschise în semn de protest. O zdrobire a cărnii chinuite.

— E dezgustător, spune Pam.

— Asta e ideea, îi zic.

A vrut un răspuns emoțional.

În centrul scenei, găsesc o imagine pe care mi-o amintesc foarte bine. O femeie e ținută strâns de un demon albastru cu un singur corn. Fruntea îi e încruntată, dar nu luptă – capul ei e căzut într-o parte, de parcă ar dormi. „Trezește-te! îmi vine să țin la ea. Trezește-te până nu e prea târziu!” Dar, bineînțeles, e deja prea târziu și poate că ea are dreptate. Trage de timp.

— Acela e Signorelli, spun eu.

— Unde? întreabă Peter.

Arăt spre demonul încornorat și femeia fără viață. Ochiul artistului privește spectatorul, rânjind cu jumătate de gură în timp ce își revendică premiul.

Luăm prânzul în piață. Când Peter comandă paste și un fel de mâncare din carne, simt că mi se strânge stomacul. Mă simt mai bine, dar încă nu sunt la fel ca toți ceilalți. Nu sunt normală. Analizez meniul pentru un fel de mâncare sigur. Dar Pam comandă repede o salată și decid să iau la fel, recunoscătoare pentru prima dată că e cu mine. Ba chiar mă întreb dacă n-ar trebui să încerc să petrec mai mult timp cu ea și să îi sugerez lui Peter să se alăture clubului nostru în excursii – oriunde ar fi convenabil să o am alături pe fata asta care nu mănâncă mult; nimeni n-ar observa și nici nu aș mai fi singură. Asta fac femeile – nu mănâncă, cel puțin americancele. Ospătarul întreabă dacă aș dori și un pahar cu vin, iar eu accept.

— *Sicura?* întreabă el, ridicându-și sprâncenele. E local. Foarte bun.

— Ți-am zis eu, spune Pam înainte să comande o sticlă pentru masa noastră.

După prânz, vizităm orașul subteran. Turul englez începe la trei, iar la două și patruzeci și cinci

de minute stăm în fața catedralei cu o mulțime de americani și cu o familie germană. La trei, mulțimea s-a mărit și ghidul nu se vede.

— Întotdeauna întârzie, oftează Pam, lăsându-și capul pe umărul lui Peter în timp ce rupe marginile biletului ei. Nu înțeleg cum pot trăi oamenii aici.

La trei și un sfert, apar două italience care ne conduc până la marginea zidului orașului, unde ne anunță că trebuie să ne împărțim în două grupuri.

— Haideți să o urmăm pe ea! șoptește Pam, arătând spre femeia mai tânără, cu pantaloni în dungi viu colorate și cu zâmbet larg. Pare amuzantă.

Ne alăturăm mulțimii din dreapta și ne urmăm ghidul – pe Elena, după cum se prezintă – pe poartă și în jos, în prima peșteră.

— *Tufo*, spune Elena în timp ce își plimbă degetul de-a lungul pereților, desprinzând norișori de praf. E substanța care formează măruntaiele dealului pe care stă Orvieto.

Ușoară și permeabilă, se rupe ușor și umple aerul și îmi imaginez că voi pleca din acest loc acoperită de praful etruscilor.

E clar că Elena și-a memorat turul în engleză. Chiar dacă știe istoria locului și transmite povestea în general, propozițiile sunt distorsionate și nu atașează niciun sens cuvintelor individuale, care îi ies din gură în feluri ciudate. Așa trebuie să par și eu când vorbesc italiana. Doar două expresii sunt clare și le repetă cu exces de zel: „dar de ce” și „fiți atenți”.

Ne spune că acolo sunt straturi de istorie, nu continue, ci întrerupte. Peste casele etrusce sunt cotețe medievale de porumbei și ateliere de ceramică din Renaștere, transformate în râșnițe de ulei de măsline și, mai târziu, în adăposturi antiaeriene. Totul e acoperit de orașul de deasupra și de Domul lui masiv. O vizuină complexă formată din 1.200 de peșteri create de om reprezintă cel mai vechi strat.

— Dar de ce? întreabă Elena când stăm în mijlocul uneia dintre aceste peșteri, uitându-se în

jos, spre un tunel vertical din centrul ei. Tuful e foarte ușor – *poo-rus*, spune ea, pentru că apa a trecut prin el, forțându-i pe etrusci să sape fântâni. *Nouăzeci de metri*, adaugă ea. Tunelul are un rând de adâncituri. *Dar de ce?* întreabă apoi. Locuri de sprijin pentru picioare.

O urmăresc pe Elena, urcând pe o scară spiralată îngustă până într-o peșteră mai mare, unde o fereastră adâncă oferă un instantaneu al peisajului rural înconjurător. O singură rază intră pe fereastră, trecând prin corpurile noastre în timp ce stăm în cerc tăcuți cu toții, cu excepția celor doi copii germani care joacă o leapșa modificată, folosindu-și părinții ca obstacol. De-a lungul unui perete, pământul a fost sculptat în forma unei rețele de nișe, care arată ca niște suporturi primitive de pantofi.

— Cotețe de porumbei, spune ghidul nostru. Cotețele medievale de porumbei. Arată apoi spre partea din spate a peșterii, unde mai multe trepte gata să se prăbușească duc direct la un perete unde fiecare coteț e legat de bucătăria unei case. Porumbeii erau ideali pentru că se hrăneau singuri, plecând prin ferestrele adânci în căutarea hranei și a apei și întorcându-se ca să fie mâncați. Au rămas o hrană de bază până în Renaștere, când, ne spune ghidul nostru, papa a ordonat ca ferestrele să fie închise. *Dar de ce?* apoi adaugă: *Fiți atenți!* Oamenii aruncau atât de mult gunoi pe stânci, încât negustorii puteau intra în oraș cățărându-se pe grămezile formate, evitând astfel taxa piperată de la poarta orașului Orvieto.

O urmăresc pe Elena în alte două peșteri – una, o fabrică de teracotă, iar alta, o moară de ulei de măsline.

— Dar de ce? De ce e diferit tavanul acesta de cel de acolo? Fiți atenți... De ce? De ce au făcut uleiul aici? Fiți atenți!

— Nu vorbește prea fluent, nu-i așa? îmi șoptește Pam din mers.

— Fluența e supraestimată, îi șoptesc și eu, pentru că îmi place ghidul nostru.

În ultima peșteră, Elena ne povestește despre Giacomini Nazzarino, omul de afaceri care a deschis Cariera din Pozzolona în 1882. Acesta a săpat tuful și l-a vândut apoi ca material de construcție pentru casele și afacerile orașului de deasupra. După zece ani, toate carierele au fost închise.

— Dar de ce? întreabă Elena cu ochii mari. Fiți atenți! Chiar și cei doi copii se opresc din urmărirea lor. Au săpat dedesubt ca să construiască deasupra. Își ilustrează cuvintele cu mâinile. Săpat dedesubt, construit deasupra.

— Au săpat în fundație, șoptește Peter. Nu e de mirare.

— Orașul de deasupra începe să... spune Elena mimând surparea orașului. *Allora*, au încetat activitatea în cariere – își întinde mâinile cu palmele în jos, apoi arată cu degetul în sus și ne uităm cu toții la tavan – ca să salveze orașul.

Când ajungem la gară, Peter studiază orarul îngălbenit prin sticla încetoșată.

— Ei bine, ne putem opri în Cortona, dar nu vom putea sta prea mult acolo. Ultimul tren de întoarcere e la șapte și patruzeci și cinci. Dar vom avea cam o oră la dispoziție.

— Destul pentru un pahar de vin, spune Pam.

El își pune brațul în jurul ei și o strânge.

— Așa e. Turul tău de vinuri.

Ea se uită în sus la el și îi zâmbește.

— Și după aceea pot spune că am fost acolo.

Când trenul nostru oprește în Cortona, o bătrână deschide ușa cafenelei gării și aprinde luminile. O face doar pentru noi – nu mai e nimeni altcineva aici privindu-ne în timp ce se așază pe un scăunel din plastic de afară.

La fel ca Orvieto, Cortona e construit pe un deal, dar nu există niciun tramvai care să ne ducă în oraș și, conform orarului, ultimul autobuz al zilei deja a plecat.

— Cifre, spune Pam.

— Încă n-am renunțat, zice Peter, mergând la un mic panou pe care scrie „Taxi”. Uau, astea sunt numerele unor persoane. Cei cinci taximetriști ai orașului Cortona! Pe cine să sun, pe Pietro sau pe Angela?

Pam oftează, uitându-se la ceasul ei.

— Nu vom avea destul timp. Ce rost are?

— Bine, pe Angela, spune Peter deschizându-și telefonul.

Pam se așază pe bordură, urmărindu-l cu privirea.

— Peter nu înțelege nimic. Se uită în sus, la Cortona, și orașul parcă o tachinează. Nu te înnebunește? Nu Peter, nu la el mă refer. Italia. E foarte inefficientă. N-aș putea trăi niciodată aici.

Femeia a renunțat și începe să-și închidă din nou cafeneaua.

— Aștept tot timpul, continuă Pam. Nici măcar n-am vrut să vin la Florența.

— Atunci, ce cauți aici? o întreb, bucuroasă că pot să-i întorc întrebarea.

— Părinții mei au crezut că mi-ar prinde bine. Dar cred că doar le place să spună că fiica lor studiază în Italia. Sau poate că au vrut să mă despartă de prietenul meu. Nu e ca și cum nu am fi fost deja într-o grămadă de locuri. Dar tata spune că nimic nu se compară cu traiul adevărat într-un loc, cu „experiența completă”... sau ce-o fi.

— Cred că îi dovedești că a greșit.

— Măcar încerc, zice ea zâmbind. Familia ta se bucură că ești aici? Vreau să spun... știu că nu e la fel, ești adultă.

Dacă ar ști.

— Părinții mei nu mai sunt în preajmă, îi spun și e adevărat. Tata are o altă familie, alți copii.

— Și mama ta?

— Suntem foarte diferite.

„Revino-ți”, mi-ar spune ea. De fapt, asta mi-a și spus ultima dată când ne-am văzut. Era iunie. Era în oraș cu afaceri și ne-am întâlnit în salonul hotelului la care stătea, care s-a dovedit că găzduia concursul de frumusețe Tiny Miss Patriot – și mi s-a părut că

universul râde de mine. Fete cu vârste cuprinse între patru și șase ani se plimbau pe holuri machiate, pozând provocator de fiecare dată când găseau câte o oglindă. Erau trase de mână de către părinți, majoritatea supraponderali și mulți dintre ei furioși. Când am intrat în hol, am văzut-o pe una dintre concurente ghemuindu-se într-un colț în timp ce tatăl ei țipa la ea.

Mama era îmbrăcată într-un costum, pregătită pentru ședința pe care o avea după întâlnirea cu mine, al cărei subiect era greutatea mea. Mă tot uitam la ea și dădeam din cap, dar nu am putut să o înțeleg. Am dat din cap și când a zis *doctor*, la fel și când a zis *terapie*.

— Totul e în ordine? ne-a întrebat ospătarul.

Mama i-a făcut semn să plece.

Am luat o gură de cafea. Salonul avea vedere spre piscină, unde micile regine erau copii din nou, având părul ud și dat pe spate. De unde stăteam, observam apa albastră și fețele lor albe, iar singurul indiciu cum că totuși ceva nu era cum ar fi trebuit să fie erau ochii lor de raton, cu rimelul curgându-le pe obraji în timp ce săreau în apa puțin adâncă a piscinei. De aproape, îmi imaginam fardul lor de pleoape, fondul de ten, fardul de obraz și rujul amestecându-se în apă ca într-o cană murdară, care ține pensulele la sfârșitul unei zile de pictură.

— E dezgustător, a spus mama. Nu te-ai aștepta să vezi asemenea lucruri, nu aici. Vrei să mergem altundeva?

Am încuviințat. Ea și-a pus mâna pe a mea și a așteptat să o privesc. Chipul ei era chinuit și de altceva – se simțea jenată? Îi era rușine? Am vrut să mă uit în altă parte, dar ochii ei m-au reținut.

— Draga mea, trebuie să-ți revii. Tu nu ești așa. Noi nu suntem așa.

„Noi”, mi-a spus ea. Dar adevărul e că niciodată n-am fost ca ea. N-am avut niciodată tăria ei, nici rezistența sau abilitatea ei de a „continua să merg înainte”, mărșăluind cu cele două fiice după ea și uitându-se în urmă cu tristețe atunci când noi nu

puteam ține pasul. Ea a supraviețuit. Noi de ce nu puteam? Asta nu era adevărat totuși. Kate o făcuse. Kate reușise. Kate știa cum să se descurce cu tot.

— Sora ta mi-a spus că a încercat să te ajute.

„Nu mă ajuți.”

— Hannah, trebuie să o ascuți. Trebuie să-ți revii. M-auzi? Tu nu ești așa.

— Nu prea vorbim, îi spun lui Pam.

Dar trebuie să audă altceva în locul răspunsului meu, pentru că expresia feței ei se împlânzește.

— Îmi pare rău. Uite ce e, știu că par o răsfățată – ar trebui să fiu recunoscătoare pentru că părinților mei le pasă. Și chiar e minunat aici. Dar nu e real, zice ea și oftează.

Aș vrea să-i spun că abia „aceste lucruri sunt reale”: tunelurile antice, praful de tuf care se agață de noi, proprietara barului care încearcă să supraviețuiască de pe urma orarului trenurilor și a câtorva turiști.

— Nici facultatea nu mi se pare reală. Doar ne jucăm. Eu sunt pregătită să încep cu lucrurile serioase, știi? Sunt pregătită pentru restul vieții.

Mă gândesc la asta preț de un moment. E cu aproape un deceniu mai tânără decât mine și deja știe exact ce vrea. Are o hartă clară a drumului ei și orice nu se află pe ruta principală e irelevant. Calea mea a devenit încurcată, având o serie de ocolișuri. Sunt într-o țară din care ar fi trebuit să plec, într-un apartament pentru care nu am plătit. Nu mai știu nimic, nici măcar ce vreau. Poate doar să supraviețuiesc. Și să merg înainte, spre... nu știu ce.

— E bine, îi spun, să fii pregătită pentru viitor.

— Păi, am doar nouăsprezece ani. Vocea ei devine un pic mai caldă. Ce naiba știu?

— Vești bune și vești proaste, ne anunță Peter. Angela e bolnavă, dar unchiul ei, Paolo, vine cu taxiul lui. Mi se pare că deja cunoaștem pe toată lumea din Cortona. Doamne, iubesc locul ăsta!

După câteva minute, o mașină albă oprește la un stop din fața noastră. Paolo, un bărbat mai în vârstă,

cu nas coroiat și ochi strălucitori, ne salută călduros și am o senzație ciudată că am ajuns acasă. Când află că avem doar o oră în oraș, urcă repede coasta dealului, arătându-ne atracțiile turistice în timp ce trecem pe lângă ele: două biserici – Santa Maria delle Grazie la vest și Santa Maria Nuova la est; lacul Trasimeno; cimitirele antice; zidurile romane și, în interiorul lor, zidurile etrusce; căsuța lui de la marginea orașului. Când ajungem în centru, înțeleg de ce există doar cinci taximetriști aici. Cortona e un oraș foarte mic – doar o grămadă de clădiri medievale – și străzile înguste fac șofatul aproape imposibil. Paolo se târăște pe una dintre căile antice, iar oamenii care închid magazinele sau se plimbă înainte de cină se dau încet din calea lui, ca niște vite. Ne lasă apoi în mica piață principală, Piazza della Republica, promițând că se va întoarce după o jumătate de oră.

Locul acesta e magic. Simt asta imediat ce pășesc în piață. Ca în multe dintre orașele Italiei, biserica e așezată în centru. Soarele e deja prea jos ca să ne ajungă cu razele lui, iar cafenelele și restaurantele, unele la parter, altele în logii, la etaj, sunt luminate de lumânări. Chiar dacă mesele sunt ocupate, bâzâitul conversației e înăbușit de țipetele, fluierăturile și ciripitul păsărilor care coboară și dansează, ieșind și intrând în turnul clopotniței, apoi încercuind scena. Mă întreb de ce Cortona e un magnet pentru păsări.

— Scârbos, spune Pam.

— Extraordinar, îi răspunde Peter.

În timp ce Pam și Peter beau câte un pahar cu vin în piață, eu hoinăresc pe străzile lăturalnice. Urcă abrupt, apoi coboară, răsucindu-se brusc într-o parte, apoi în alta. Dacă sunt oameni dincolo de piața principală, eu nu-i văd. Aș putea fi singură aici. Urmăresc indicatoarele care duc la biserica Santa Margherita – sfânta orașului Cortona, după cum ne-a spus Paolo –, dar probabil că merg pe o străduță greșită, pentru că indicatoarele dispar. Cortona e un oraș magic, iar străzile lui, care se

curbează peste tot, ascund ce se află înainte și ce a fost în urmă. Orașul absoarbe trecutul și viitorul, absoarbe oamenii și sunetele, cu excepția strigătelor continue ale păsărilor. În lumina care dispare, clădirile din piatră gălbuie devin albăstrii. Toate par să se aplece, iar micile lor acoperișuri sunt îndoite ca vârfurile unor degete. Îmi imaginez că acele mâini mă fac să dispar în timp ce mă întorc, luând-o după alt colț.

În cele din urmă, unul dintre drumuri mă duce la marginea orașului, unde cuplurile fac o plimbare de seară pe fundalul soarelui care apune, o *passeggiata*, formând o paradă ce avansează încet de-a lungul zidului. Mă alătur lor, singurul om neînsoțit, și mă uit la pământul din jur. Sunt o mulțime de păsări și aici, urcând din zona rurală ca să danseze pe acoperișurile acestui oraș. În dreapta e Toscana, iar în stânga, Umbria.

Mă străduiesc să văd orice ar arăta ca Orvieto, dar totul e neclar din cauza ceții serii. „Dar de ce?” ne-a întrebat ghidul nostru. Îi tot aud întrebarea, urmată de aceeași cerere. „Fiți atenți!” Mă gândesc la Giacomini Nazzarino și la planul lui prostesc de a face cariere sub oraș – de a goli fundația, de a construi orașul din măruntaiele lui și de a-i săpa astfel propriul mormânt – și asta îmi dă fiori. Cuplurile se îmbrățișează și câteva blițuri strălucesc în timp ce soarele își începe coborârea finală. Aproape imediat a dispărut cu totul, luând mulțimea odată cu el. Îmi găsesc drumul înapoi spre piața centrală, pe întuneric.

Paolo vine la timp, coborând dealul grăbit ca să se asigure că nu pierdem ultimul tren. Chiar insistă să iasă din taxi și să ne conducă pe jos până la linia noastră.

— *A Firenze*, spune el dând din cap.

În locul sărutărilor standard, ne îmbrățișează și ne cere să-i promitem că ne vom întoarce. Arată ca și cum i-ar părea rău cu adevărat că plecăm.

— Hai să luăm niște vin pentru călătorie, spune Pam de îndată ce el pleacă.

— De ce nu? zice Peter ridicând din umeri.

— Mă întorc imediat.

O urmărește cu privirea în timp ce coboară de pe peron, îndreptându-se spre micul bar luminos unde bătrâna își strânge încet panoul dublu. Apoi se întoarce și îmi zâmbește. Suntem singurii oameni din gară și, cu excepția neonului de la bar și a felinarelor cu lumină slabă de pe peron, e întuneric.

— Îmi pare rău pentru Pam, spune Peter. E cam vehementă, dar e o fată drăguță când ajungi să o cunoști.

— Văd asta. Voi doi... încerc să spun, dar îmi pierd vocea.

— Nu, nu chiar. Într-un fel. Știi... zice el și zâmbește jenat.

— Sigur, îi zâmbesc și eu.

Am aproape treizeci de ani și bârfesc cu un puști de la facultate. Cine ar trebui să-și ceară scuze?

— Mergi mâine la club? mă întreabă el.

— Probabil. Am încercat să merg în fiecare zi.

— Grozav! Entuziasmul lui rămâne în atmosferă preț de un moment, înainte să continue: Ai văzut-o pe Francesca?

Își pierde vocea, deconspirându-se, și aud întrebarea pe care nu mi-o pune.

— Nu, îl mint.

Am văzut-o pe Francesca de câteva ori în vestiar, dar nu a spus nimic despre Peter. Mi-a vorbit doar despre părinții ei, care erau în vizită și insistau să stea cu familia ei.

— Trebuie să fie ocupată. La Francesca mă refer.

Îi ține numele ca o sferă de sticlă, oferindu-mi-o cu delicatețe în întuneric. Îmi amintesc de puterea de a rosti numele cuiva și de a-l auzi de pe buzele altora, așa că spun:

— Francesca a fost bună cu mine.

Iar Peter zâmbește.

„*Francesca.*” Silabele se ridică, apoi cad. La fel ca orașul Cortona, numele are ceva magic. Nu mă mai simt singură, ci recunoscătoare. Recunoscătoare fiindcă sunt un corp singuratic,

nelegat de nimic și imun la această magie, respirând în întuneric.

— A fost distractiv, spune el, mă bucur că ai venit, Hannah.

— Și eu.

Și chiar așa e. Aș putea fi în Roma acum, gata să plec. Dar sunt aici.

— *Perfetto!*

Pam se întoarce cu trei sticlute de vin în timp ce lumina trenului apare la distanță. Îl ține de braț pe Peter și tremură ușor.

— Știi, cred că sunt singura clientă pe care femeia de acolo a avut-o toată ziua.

În noaptea aceea, eu și *signora* Rosa facem același dans. Ea continuă să bată la ușă, iar eu să mă ascund. Sper că nu va folosi o cheie ca să-mi deschidă ușa. Nu o face. Nu încă. De parcă mi-ar simți jocul disperat, sora mea mă sună. Încearcă să mă contacteze încă de când mi-a primit mesajul. Și mi-a deschis scrisorile. Mi-am verificat extrasul de cont? Știu cât e soldul meu? Bineînțeles că știu. Sunt banii *mei*.

— Ce vei face acolo? Ai nevoie să-ți împrumut niște bani? mă întreabă ea.

— Nu, îi spun, încercând să rămân calmă.

Dar sunt furioasă și pe mine însămi – pentru că aceste săptămâni m-au distras de la ceea ce am știut de când am venit aici. Fără un plan – un plan adevărat nu voi avea de ales decât să mă întorc acasă.

— Ei bine, va trebui să găsești ceva, îmi spune Kate. Tace o vreme, apoi adaugă: Pe lângă asta, ar trebui să-ți spun...

— Ce să-mi spui?

— Julian m-a sunat – de câteva ori – și a întrebat de tine.

Continuă, dar nu o aud.

Anotimpurile cu Julian. Anotimpurile cu limite clare. Năvala rece a toamnei, când simțeam fericirea, adevărata fericire, când fiecare colț era un nou loc pentru a fi împreună și fiecare stradă cerea

să ne vadă mergând unul lângă celălalt. Viața mea era plină, satisfăcută.

Dar simțeam deja iarna – vechea durere se întorcea, iar tristețea se furișa înăuntru. Apoi am simțit prăpastia dintre noi și am văzut momentul în care relația noastră s-ar fi învechit, când aș fi fost din nou singură. Julian mi-a cerut cuvinte când m-am închis în sinea mea. „De ce nu vorbești cu mine? De ce ții totul în tine?” Oare atunci am început să mă cioplesc?

Când a venit primăvara pe coasta de est, el plecase deja, iar eu încă dispăream. Ciopleam exteriorul, ciopleam interiorul.

— Hannah, mai ești? mă întreabă Kate acum.

— Sunt aici. Nu mă pot întoarce acolo. Nu pot.

— Mi-a cerut numărul tău, dar n-am știut dacă mai vrei să vorbești cu el. Aș vrea să-mi spui ce s-a întâmplat.

— Păi, mulțumesc. Asta e tot ce spun. Pentru că nu i-ai dat numărul meu. Mersi.

Găsesc șervețelul mototolit pe masa din bucătărie. Luca răspunde după primul sunet al telefonului.

— *Pronto?*

— *Ciao*, Luca. Sunt Hannah. E prea târziu?

— Hannah! *Come stai?*

Pare surprins, dar vocea lui e caldă.

— Te-am sunat în legătură cu cina. Să văd dacă ai vrea să iei cina cu mine.

Inspir și îmi țin respirația, dar răspunsul lui e la fel de relaxat și de fluid ca tot ce face.

— *Sì, certo*. Când ești liberă?

— Miercuri?

— *Perfetto*. Miercuri. La șase fără un sfert, e bine? Putem să mergem undeva cu mașina?

— *Va bene*. Știi unde stau?

— *Sì*, bineînțeles, spune el. *Ciao*, Hannah, *ciao*, *ciao*!

Capitolul IX

Clădirea arată ca un mic palat italian, fortificat cu ferestre cu gratii și cu pietre tăiate grosolan. Se află exact lângă râu, înghesuită între construcțiile mai înalte de lângă ea. De îndată ce trec de ușa ei groasă, sunt înghițită de întuneric și mă simt de parcă aș fi iar în Orvieto, intrând într-o peșteră rece și liniștită, cu margini necunoscute. Mi se face pielea de găină, chiar și pe sub sacou. Sunt într-un hol pustiu. Un alt loc ascuns în acest oraș. Găsesc scara și urc treptele de piatră, cu lumina zilei crescând la fiecare nivel, până când văd câteva litere de plastic apăsate pe pâslă: „Biblioteca Serroni”. O săgeată mă conduce spre un hol, care e deschis într-o parte dezvăluind curtea de jos, sursa acestei lumini eterice. Cealaltă parte e acoperită de tablouri, toate portrete – un bărbat călare pe un cal, un copil posomorât care ține strâns o pasăre, doi bărbați cu începuturi de chelie identice și, la capătul holului, o femeie cu fața în formă de inimă și cu mâna pe o carte deschisă. Se uită înainte cu ochii ei verzi și strălucitori.

— *Buongiorno!*

Privesc în jur – o cameră mare, cu tavane înalte și rafturi de cărți – înainte să mă opresc la posesoarea vocii. O femeie în vârstă, minionă, cu ochelari. E ascunsă în spatele unui birou mare din lemn, aflat într-un colț.

— *Posso aiutarla?*

— Aici e Biblioteca Serroni?

Mă bâlbâi, încălcându-mi jurământul de a vorbi doar în italiană.

— Intră! Ia loc!

Vorbește cu un accent britanic și spune asta cu hotărâre, pe un ton profesional, gesticulând spre scaunul de vizavi de ea.

De aproape, totul e mai mic la ea – bărbia ascuțită, ochii verzi, mâinile îndoite pe birou. Dar nu pare fragilă. E solidă ca o fortăreață. Un coc de

păr negru e cocoțat în creștetul capului ei. Plăcuța de identificare de pe birou – pe care scrie Lorenza Ricci – e întoarsă cu fața spre mine.

— Eu sunt Hannah, mă prezint.

— Ești americană, spune ea hotărâtă. Ești studentă?

Are aceeași expresie precum femeia din portret, distantă, dar curioasă.

— Nu... Vreau să spun, da, sunt americană, dar nu sunt studentă. Caut un loc de muncă.

Vorbesc prea tare și încep să transpir, dar asta e ultima și cea mai bună șansă a mea.

„Biblioteca Serroni caută o persoană motivată...” Asta după două zile de căutare frenetică și două conversații dificile – una într-un magazin în care se vindeau genți și pantofi, cealaltă în casa unei familii bogate –, ambele cu două italience drăguțe care vorbeau prea repede, făcându-mă să mă înroșesc tot mai tare și să le cer să repete de nenumărate ori. „Dar, *signora* – încetineau ele ritmul cu priviri cunoscătoare –, în anunț scria fluentă.”

— Avem un post disponibil, spune Lorenza, cercetându-mă din priviri. Dar trebuie să te avertizez că e temporar – doar pentru trimestrul acesta. Și nu e nimic grozav.

— E bine. Nici nu caut ceva grozav, răspund foarte repede, apoi adaug: Am o diplomă în istoria artei și am lucrat pentru un muzeu din Boston.

— Hm... Bine. Fizionomia ei se schimbă, de parcă, în sfârșit, aș avea ceva să îi ofer. Ei bine, avem nevoie de cineva care să ne ajute cu catalogarea. Spune „noi”, dar nu mai e nimeni altcineva acolo. Mai presant însă e că trebuie să fac o călătorie urgentă săptămâna viitoare, așa că avem nevoie de o persoană în spatele biroului, preferabil cineva responsabil care știe despre ce vorbește. Am avut aici o tânără care a fost complet nedemnă de încredere. Nu-mi pot permite așa ceva din nou.

Încuviințez.

— Ai CV-ul la tine?

— Nu. Aș putea încerca să-l găsesc și să mă întorc...

— Nu-ți face griji. Îl facem acum.

Lorenza deschide sertarul biroului și scoate un carnet. Sunt udă learcă pe sub costum. Îmi strâng mâinile. Primele întrebări sunt ușoare: educația, fostele locuri de muncă.

— Ai lucrat cu colecții?

— Da.

Îmi păstrez vocea relaxată când îmi detaliez experiența. Tot ce spun e adevărat. Am fost bună în ceea ce făceam – la început, am fost. Și totuși mă tem, în ciuda costumului, în ciuda anilor de experiență, că nu mai am un sine profesional, că a dispărut împreună cu restul.

— Acesta a fost cel mai recent loc de muncă al tău?

Încuviințez. Cum îi voi explica lunile care au trecut de atunci? Adrenalina circulă prin mine și cea mai primitivă parte a creierului meu iese la iveală. Partea care *țipă: fugi!* Cum de m-am trezit din nou aici, într-o cameră, pe un scaun, vizavi de o persoană care vrea răspunsuri, care nu dezvăluie nimic și care îmi cere să îi destăinui tot?

Apoi nu mai văd decât camera aceea din trecut.

Directorul m-a chemat în biroul lui, în după-amiază în care Claudia mă găsise ascunzându-mă în curtea muzeului, în timp ce îi urmăream pe studenți. Era cândva în mai, după ce începusem să vomit.

— Hannah, e a treia greșală, mi-a spus Robert stânjenit.

Era mai în vârstă decât mine – era în muzeu de o veșnicie. Și-a dres glasul de mai multe ori în timp ce mi-a vorbit despre greșelile mele. Veneau unele după altele fără oprire. Fuseseră mai multe, nu doar trei, eram sigură de asta.

— Parcă nu ești tu.

Am dat din cap. L-am asigurat că voi fi mai atentă.

Și-a dres glasul, și-a dat jos ochelarii, apoi și-a frecat ochii.

— Mai e ceva. E o chestiune delicată, a oftat el. Oamenii au observat...

„Ce oameni? Cine a observat?” Claudia. Ea trebuie să fi fost.

— ...că ai slăbit. Și-a dres glasul din nou. Destul de mult.

— Merg la sală, i-am spus eu.

— La sală... a repetat, dând din cap.

Îi făceam treaba. Îi ușuram totul.

Camera a început să devină neclară din când în când.

— Și am fost ocupată – un pic stresată.

El a dat din cap din nou. Asta era o explicație bună. Și-a frecat ochii, și-a pus din nou ochelarii pe nas și a spus:

— Nu te obosi prea tare. Dacă ai nevoie de timp liber...

— Bineînțeles. Vă voi anunța. Va trebui să fiu mai atentă.

Și am fost mai atentă. Am rămas până seara târziu, verificând detaliile de mai multe ori. N-aveam să mai fac greșeli care să mă dea de gol. Am început să mănânc în public, să mănânc mai mult. Am mâncat într-un fel sfidător. Știam că oamenii mă priveau și am lucrat cu încredere. „Da, mi-ar plăcea să mă alătur. Da, mi-ar plăcea să gust și eu.” Apoi, singură, în baie, vomitam tot ce mâncasem.

Baia. Toată din oțel, cu ecouri ce se propagau peste tot. Două uși: o ușă exterioară grea, pentru care era nevoie de o cheie și care făcea un zgomot puternic atunci când se deschidea; și o ușă interioară mai ușoară. Trei chiuvete. Trei toalete închise. Am ales-o pe cea mai îndepărtată. Am fost atentă la început. Am așteptat până după program, când aproape tot personalul era plecat. Știam clicul făcut de cheie și zgomotul produs de deschiderea acelei uși exterioare și puteam să mă ridic. Când devenisem neglijentă? Am început să mă duc tot mai devreme de fiecare dată. De două ori am auzit ușa deschizându-se și m-am ridicat. Dar cineva trebuie să fi auzit, trebuie să fi spus.

A doua discuție. Și-a dres glasul, și-a dat jos ochelarii, și-a frecat ochii. Nu voiam asta. Și nici eu.

— Hannah, câțiva oameni mi-au menționat...

„Ce oameni? Cine?”

— Nu m-am simțit bine, l-am întrerupt. Dar știu, trebuie să am mai multă grijă de mine. Să fac din asta o prioritate.

— Da, a spus el ușurat. Și-a pus din nou ochelarii pe nas și a adăugat: Ai grijă de tine. Dacă ai nevoie de timp...

— Bineînțeles.

— Și de ce ai plecat din postul acela? mă întreabă Lorenza.

Adevărul cel mare, pe care nu l-am împărtășit, stă greu între noi. Mă uit în jos, la mâinile mele. Te rog. Mă gândesc că ar putea simți disperarea profundă pe care o eman. Nimeni nu vrea pe cineva atât de disperat. Nimeni.

Lorenza se uită ciudat la mine. „Și tu o să-ți dai jos ochelarii.”

— Nu era potrivit pentru mine.

— Înțeleg, spune ea. Și ce te face să crezi că acesta ar fi mai potrivit?

Mă uit prin cameră, observând rafturile liniștite și rândurile de cotoare groase din piele.

— Iubesc cărțile, spun în cele din urmă. Iar lucrul ăsta e adevărat. Citeam tot timpul – înainte să încetez să mănânc.

— Hm... Nu scrie nimic.

— Am citit că această colecție a aparținut unei familii.

Mi-am făcut tema. Măcar atât pot să-i arăt.

Lorenza încuviințează.

— Familia Serroni. A locuit aici, în acest palat. *Signora Arcelli* – arată spre portretul care m-a oprit în pragul ușii – s-a măritat cu cineva din familie. Aceste cărți au fost zestrea ei. Din anii '50, am extins colecția cu cărți în engleză, ca să o facem mai accesibilă. Dar camera aceasta și cea învecinată

conțin în întregime volume din biblioteca originală a doamnei Arcelli.

— Incredibil.

Lorenza încuviințează, dar rămâne tăcută, așteptând să spun mai multe. Respiră. Fii sinceră.

— La slujba mea de la muzeu, n-am mai simțit că ce făceam conta cu adevărat.

În timp ce spun asta, îmi dau seama că e adevărat. Am fost bună în ceea ce făceam, dar slujba mea mi s-a părut cu adevărat... goală. O privesc drept în ochi.

— Un loc ca acesta contează. Înseamnă ceva. Cred că munca mea ar însemna ceva aici.

Chipul Lorenzei devine mai blând.

— Ce-ar fi să facem un tur? Să-ți dau o idee ca să știi în ce te bagi.

Nu știu dacă mă dă afară într-un mod amabil, dar, înainte să-i pot răspunde, se ridică și traversează camera. Trebuie să fie cu un cap mai scundă decât mine, dar tot sunt nevoită să mă mișc repede ca să țin pasul cu ea.

— Biblioteca are două etaje întregi și acest nivel de mijloc – de interes specific regiunii.

Citesc etichetele în timp ce trecem pe lângă ele: *Arheologie, Marele Turneu, Călătorii în Toscana, Renașterea italiană, Familia de Medici, Marele Război*. Coborâm pe scări la următorul etaj, unde câțiva studenți, printre care și o versiune a lui Pam, stau cocoșați deasupra computerelor. Ea e singura persoană care își ridică privirea când Lorenza Ricci spune „*buongiorno*”, înainte să mă conducă la rafturile de dincolo.

— Avem parteneriate cu universități, programe internaționale... Punem la dispoziție materiale pentru o mică taxă. Nu te speria de câți studenți sunt astăzi aici. Nu e tot timpul atât de aglomerat.

Nu pot fi mai mult de șase oameni, dar dau din cap cu seriozitate.

— E aproape mijlocul trimestrului, așa că au examene, îmi explică ea. Nu că aceste programe ar

mai fi riguroase. Au mai puține standarde. E o rușine.

Arunc o privire în spate, spre fata care îi șoptește ceva, peste masă, unui băiat.

Lorenza se întoarce în forță și mă conduce din nou sus, pe scări.

— Avem inclusiv ziare și jurnale la dosar. Și ai multe locuri în care poți lucra. Merge prin camera principală, apoi trece printr-un set de uși duble. Camera Arcelli, de exemplu, e un loc frumos, chiar și când copiii sunt aici.

Îmi dau seama că discursul și turul ei sunt bine coregrafiate. Camera în care suntem îmi taie răsuflarea: are mese lungi de lemn, cărți foarte vechi în spatele vitrinelor și trei ferestre înalte, cu vedere la râu. „Asta e o adevărată bibliotecă”, mă gândesc.

— Acesta e salonul original pentru citit. Cărțile de aici pot fi folosite, dar nu împrumutate. Sunt primele ediții ale colecției Serroni. Ei bine, spune ea, ai întrebări pentru mine?

— Ce vă interesează la acest tip de muncă? Ce o face...

— „Potrivită” pentru mine? zâmbește ea. Conservarea istoriei, spune apoi, cântărind cu grijă fiecare cuvânt. Trebuia să-ți fi spus mai devreme – tata a fost un Ricci, dar mama provine din neamul Serroni.

— Chiar așa?

— Sî. Eu sunt ultima Serroni – sau, ar trebui să spun, ultima căreia îi pasă. Am veri care ar vrea să vândă acest loc, să scoată profit de pe urma colecțiilor. Și poate că vor face asta. Dar nu cât timp trăiesc eu. Aceste cărți sunt aici de secole și au trecut prin vremuri mai grele – știi, o parte a colecției a fost pierdută la inundație.

— Inundație?

— Sî. Cea din 1966. Nu știi nimic despre ea? Așteaptă un moment. Dispare și se întoarce cu o carte mare. Imaginile o vor prezenta mai bine.

O pune pe masa lungă de citit și îmi face semn să mă apropiu. Mi se pare ciudat de intim să stăm una lângă alta, cu capetele aplecate, mai ales că reticența ei dispare în timp ce îmi arată paginile. Textul e în italiană, dar pozele vorbesc de la sine. Fiecare scenă e de un cenușiu fantomatic, de parcă imaginile ar fi fost immortalizate exact înainte să dispară. Pozele de la început sunt cu râul Arno în dimineata potopului. Suporturile podului Ponte Vecchio sunt scufundate în întregime, iar magazinele par să stea pe suprafața râului Arno, ca niște vapoare. În fundal, clădirile se evaporă în ceață, ca ruinele goale ale unui oraș antic. Clubul de canotaj e sub apă: curenți rapizi trec prin peștera în care sunt depozitate bărcile, umplând cafeneaua și estompând ecourile din vestiare. Malurile de pe care punem bărcile pe râu au dispărut în întregime.

— Doamne, șoptesc eu.

— Și acesta e doar începutul.

În paginile care urmează, dezastrul se desfășoară în timp real. Apa năvălește peste zidurile de lângă râu, curge în oraș, umple curtea lungă dintre laturile Galeriei Uffizi și urcă pe laturile marelui Dom și ale Baptisteriului. Fiaturile sunt transportate pe bărci improvizate și un autobuz plutește în piața din fața Spitalului pentru Orfani.

— Peste 10.000 de opere de artă au fost deteriorate sau distruse, spune Lorenza încet, fără să-și ridice privirea. Și mă refer la toate genurile de artă – sculptură, pictură, manuscrise. Inclusiv o parte din colecția noastră, cum ți-am spus.

Întoarce o altă pagină și tresar. Apa trece repede printre sculpturile logiei din Piazza della Signoria, învârtindu-se în jurul lui Perseu, Menelau și Hercule, până ajunge la mâinile deschise ale femeii sabine, care se răsucesc. Îmi imaginez curentul aspru lingându-i vârfurile degetelor. Pare să se înece.

— Îngrozitor...

— Și, spune Lorenza. Chiar dacă e... cum se zice? Și o parte bună. Mii de voluntari au venit să

salveze operele de artă – în primul rând, studenți. A fost un eveniment îngrozitor, dar și o mărturie a solidarității umane. Cred că poți să-ți imaginezi cât de multe s-ar mai fi putut pierde. Ar fi fost îngropate.

Dă din cap, apoi face un pas în spate, de parcă și-ar fi amintit *brusc* de ea însăși. Mă întreb cum e să fii Lorenza și să petreci atât de mult timp în locul acesta pe care strămoșii ei l-au numit casă vreme de secole întregi, înconjurată tot timpul de fantomele lor.

— Cum am spus, conservarea istoriei. Acum am treabă, dar poți să stai aici și să te bucuri de cărți – și să iei asta cu tine dacă vrei.

Mi-a oferit slujba? Am ratat momentul acela?

— Poți să-ncepi de mâine? întreabă ea după câteva momente de tăcere.

Vreau să strig de bucurie, vreau să o îmbrățișez pe această femeie ca o mică fortăreață, dar zâmbesc cu gura largă și îi spun doar:

— Da, da! Iar sunt fata care spune „da”... Da, spun din nou și strâng mâna pe care mi-o oferă.

Strânsoarea ei, chiar dacă mâna îi e mică și osoasă, e surprinzător de caldă.

Mai târziu, în aceeași după-amiază, când vâslesc pe sub Ponte Santa Trinita și mă uit spre vest, peste râul Arno, liniștit acum, nu pot să nu mă gândesc la imaginea lui dezlănțuindu-se cu indiferență. Sursa vieții orașului s-a întors împotriva lui fără vreun motiv, fără să-i pese. Acum, podul stă sus, deasupra apei, străzile sunt uscate, iar magazinele sunt pline de viață. Dar totul pare temporar, pândit de primejdii.

În drum spre casă, hotărâsc să mă opresc pentru cină mai devreme. Comand un pahar de Prosecco – de ce nu? Am o slujbă, oricât de neînsemnată ar fi. Am mijloacele necesare pentru a rămâne un pic mai mult aici. Îmi mănânc peștele și salata și privesc cerul, care devine roz. Lucrurile abia încep. E un nou capitol. Apoi scot cartea despre inundație. Descopăr partea bună la care s-a referit Lorenza.

Tineretul se înghesuie într-un hol slab luminat, formând o linie de asamblare pentru comorile salvate din ruinele bibliotecilor și ale muzeelor. Într-o fotografie, Ted Kennedy le recunoaște eforturile. În alta, mai mulți tineri stau în umbra unei coloane, sprijinindu-se unii de alții, murdari de noroi peste tot, cu excepția fețelor. Woodstock în repaus. *Angeli del Fango*, scrie în legendă. Îngerii noroioși. În ultimele imagini, își câștigă titlul în timp ce volumele îngreunate de apă și de resturi circulă în lanțul uman și, din mână în mână, istoria e scoasă din ruine la lumină.

Capitolul X

În prima mea zi oficială de lucru, Lorenza Ricci insistă să iau notițe. Îmi prezintă detaliat procesele de verificare, înregistrare și catalogare a cărților, apoi mă plimbă prin toate sectoarele bibliotecii, explicându-mi organizarea. E ușor să o urmăresc printre rafturi, să o ascult și să scriu. Îmi place că aceste unelte – foile lungi de hârtie europeană, cu liniile lor de un verde șters, pixul clasic, un pic mai subțire decât cele cu care sunt obișnuită –, pe care le simt străine în mâinile mele, au un scop și, în curând, știu că mi se vor părea firești. Când Lorenza deschide ușile din sticlă ale vitrinelor din Sala Arcelli, un nor subțire de praf începe să plutească în jurul nostru. Scoate dintr-un sertar mic o pereche de mănuși albe, așezate cu grijă unele peste altele, cu care apucă apoi unul dintre volume, impresionându-mă cu delicatețea paginilor în timp ce prinde doar marginea fiecărui colț atunci când le întoarce. Nu ating nicio carte, dar abia aștept vremea când va fi plecată, pentru a-mi lăsa degetele să se plimbe pe marginile lor aspre.

Când ajung acasă, trebuie să mă pregătesc în grabă pentru cină. Apoi mă aplec pe fereastră, așteptându-l pe Luca. E răcoare, cerul e senin, iar strada de jos e goală, cu excepția unui motan gri care aleargă în cercuri, apoi se ascunde sub un Fiat mic și galben. Ușa clădirii de vizavi se deschide și iese o femeie.

— Tommaso! strigă ea, făcând câțiva pași greoi.

Telefonul sună în spatele meu, iar ea își ridică privirea din cauza sunetului. Privirile noastre se întâlnesc înainte să mă ascund în apartamentul meu și să ridic receptorul, sigură că Luca va anula întâlnirea.

— Hannah, sunt Lorenza Ricci. Poți să vii puțin mai devreme mâine? La opt și jumătate? Am o programare – mă tem că voi fi plecată aproape toată

ziua și aș vrea să mai discut despre câteva detalii finale cu tine.

— Da, bineînțeles, *signora Ricci*.

— Lorenza.

— Bineînțeles, Lorenza.

„Sunt angajată”, mă gândesc eu, iar ușurarea mă cuprinde din nou când mă întorc la fereastră. Femeia se apleacă pe stradă acum. Ar trebui să strig, să divulg locul micului fugar, dar plânsul jalnic al motanului deja a început, ca al unui copil care nu e sigur dacă ar vrea să fie găsit. Femeia devine o pată albă, lărgindu-se în timp ce se ghemuiește lângă mașină. Își întinde mâna sub ea și îl trage încet afară. Îl cară pe stradă, cu membrele lui înțepenite, apoi deschide ușa lovind-o cu piciorul și dispare înăuntru. Pe stradă e liniște din nou.

La șase, Luca nu a dat încă niciun semn și încep să cred că nu va mai veni. La scurt timp însă, mașina lui coboară zgomotos pe stradă și oprește rapid. El iese din mașină, se uită în jur și merge la ușă. Nu îl strig, ci îl privesc apăsând butonul soneriei înainte să închid obloanele și să-mi iau haina. În drum spre ieșire, *signora Rosa* apare ca la comandă, cu aceeași privire. Îi spun că îi voi plăti în scurt timp chiria pe octombrie. Am o slujbă.

În mașină, Luca e prietenos, dar tăcut. Conduce cu viteză, ca să ajungem la restaurant înainte să apună soarele. E localul prietenului lui din Chianti.

— Un loc perfect, spune el.

Când îi povestesc despre bibliotecă, entuziasmul lui umple mașina. Apoi revenim la tăcere. Încep să mă simt stânjenită și îmi dau seama cât de puține știu despre el.

— Tu te ocupi cu ceva? îl întreb. În afară de canotaj.

— *Sì. Lavoro in un negozio di sport. Un magazin de articole sportive. Eu sunt... come si dice... il direttore?*

Încuviințez.

— Directorul. Ai făcut vreodată canotaj profesionist?

Oftează.

— Am fost în echipa națională pentru o vreme. Dar a fost plictisitor. Mă antrenam în țară. Îmi venea să mă împușc de cât de plictisitor era.

În scurt timp urcăm pe dealuri, iar mașina mică a lui Luca merge greu. Sunt puține clădiri aici, doar case adunate din loc în loc, cu sârme de rufe întinse între ferestre. În rest, e doar natură – o pătură de câmpuri de fân, dumbrăvi de măslini și podgorii, nuanțe de auriu și de verde coborând pe pante și în văi. Totul e viu și fertil. Invidiez vița-de-vie pentru frunzele ei groase și cerate. Invidiez măslinii rezistenți, care supraviețuiesc din aproape nimic.

Luca arată spre un indicator în timp ce trecem în grabă pe lângă el. O vilă a familiei de Medici.

— *Li conosci, i Medici?*

— *Sì, certo.*

Luca dă din cap.

— Soția lui Lorenzo a stat acolo. Clarice. Dar e o poveste tristă.

— *Perché?*

Luca dă radioul mai încet.

— *Perché* Lorenzo era nebun, știi? fugea cu alte femei în Florența. Iar Clarice a rămas în vilă, la țară.

— Tot timpul?

— *Sì.*

— S-au văzut vreodată?

— *No, perché* nu a fost o căsătorie din dragoste, *capisci?*

— A fost aranjată?

— *Esatto.* Clarice venea din Roma. Mama lui Lorenzo, Lucrezia...

— Lucrezia Tornabuoni?

Îmi amintesc de bătrâna din frescele de la Santa Maria Novella.

— *Sì.* Lucrezia a ales-o pe Clarice. Pentru că avea șolduri mari. Luca își ia mâinile de pe volan ca să

îmi arate mărimea, râzând. Șolduri mari. Bune pentru făcut copii.

Mă întreb din nou când voi sângera, dacă voi mai sângera. Nu obișnuiam să mă gândesc la asta. Întotdeauna am presupus... dar câte luni au trecut? Una, două, trei. Cred că mai multe.

— Și era dintr-o familie bună, continuă el. *Allora*, s-au căsătorit. Au avut mulți copii – nouă, *penso*.

— Nouă?

— *Sì*. Nove. Lorenzo nu a iubit-o. Dar Clarice l-a iubit. I-a scris: „Te iubesc” și „Vino acasă, *per favore*”.

Luca e un povestitor pasionat și, cu cât devine mai însuflețit, cu atât arată mai tânăr. Mașina pare mai ușoară, iar eu mă relaxez și mă aplec ca să-l aud mai bine.

— I-a scris: „Copiii te așteaptă” e „Sper să-ți văd umbra în grădină”.

— Ce trist!

— *Sì*. Dar Lorenzo a rămas în Florența cu politica și femeile. *Allora*, Clarice știa că mâncarea lui preferată è *la quaglia*. *Conosci*?

— Prepelița?

— *Sì*. I-a scris: „În fiecare zi mă uit după tine. Păstrez pentru tine cele mai bune prepelițe”. *Tragico, no?*

— Foarte tragic. Dar nu are niciun sens.

— *Cosa?*

— Lucrezia – mama lui Lorenzo – era o femeie puternică.

— *Certo*. Lucrezia era o femeie *forte e... particolare*.

Își alege cuvintele cu grijă. Vrea să spună unică, specială. Deși se poate traduce și prin ciudată.

— Dar nu a avut grijă de Clarice.

Luca întoarce pe drumul spre Radda din Chianti și urcăm un alt deal.

— Nu. De ce să facă asta? Lorenzo era sânge din sângele ei.

— Păi, amândouă erau femei. Poate s-ar fi înțeles.

— Poate. Apoi îmi aruncă o privire. Dar uiți că Lucrezia era florentină.

— Și?

— Clarice era romană. De-asta a fost imposibil.

— Nu, spun eu. Chiar așa?

— *Sì*. Chiar așa, râde el.

După aceea, conduce în liniște. Dă muzica mai tare din nou, iar eu privesc peisajele în trecere. Mă întreb dacă mândria regională a fost adevăratul motiv pentru care Lucrezia s-a purtat cu răceală cu nora ei. Clarice, cu șolduri mari și nouă copii, a tot așteptat un bărbat care nu a iubit-o. Păstra cele mai bune prepelițe și pregătea un loc la masă, care rămânea întotdeauna gol.

În cele din urmă, spun:

— A greșit.

— *Chi?*

— Clarice. Când i-a scris lui Lorenzo acele scrisori triste. A fost o prostie.

— Prostie? râde Luca. *Perché?*

— Probabil că el nici nu le-a citit. Ar fi trebuit să meargă la Florența și să-și găsească și ea niște bărbați.

— Să-și găsească niște bărbați? Nu. Așa ceva nu era posibil.

Își pune mâna pe a mea, încă râzând.

— Sau măcar să fi mâncat prepelițele acelea bune!

— *Sì*. Asta... poate că da. Apoi arată spre o grămadă de lumini albe și roșii, care licăresc în umbra dealurilor de deasupra noastră. *Eccolo!*

Când oprim în micul loc de parcare din vârful dealului, îmi dau seama că luminile sunt într-o grădină, iar cele roșii sunt lămpi de încălzire. Mi se face frig când ies din mașină; aerul de octombrie e mai rece aici, sus, decât în centrul Florenței.

— *Signor* Galletti, spune Luca, îmbrățișându-l pe proprietar – un bărbat mai în vârstă și mai rotunjit care ne întâmpină la poartă.

Conversează pe tonuri joase până să-mi aud numele.

— *Piacere*, spune bărbatul, luându-mi mâna fără să zâmbească și privindu-mă din cap până-n picioare într-un fel care mă face să-mi doresc să mă acopăr.

Ne face semn cu capul să îl urmărim în grădină. Sunt doar cupluri și îi simt pe toți cu ochii pe noi atunci când trecem. Am nevoie de un pahar cu vin. Ne oferă ceea ce trebuie să fie cea mai bună masă, aflată exact la marginea grădinii. Mai jos, lumina soarelui de seară curge pe vale ca apa.

— Un loc perfect, spune Luca atunci când proprietarul ne lasă singuri, la masa noastră. Apoi adaugă: Cred că locul ăsta nu e în *Ghidul Baedeker*, *no*?

— Cu siguranță nu e, râd eu surprinsă. Și nici în ghidul meu, *Lonely Planet*.

Nu mă grăbesc când mă uit în meniu, dar când vine ospătarul, sunt tot nehotărâtă.

— Nu e nicio problemă, spune Luca. Pot să comand eu pentru amândoi?

— Bineînțeles.

Dar seara se schimbă din acel moment. Pentru că Luca cere fiecare fel de mâncare. Comandă prea mult. Bruschete, supă, paste cu midii, mistreț, desert. Doar faptul că aud enumerările din listă mă face să mă încordez. Blestem prânzul, blestem faptul că i-am sugerat seara asta. Mi-am făcut-o cu mâna mea. Voi fi epuizată încercând să ciugulesc din tot, în așa fel încât să pară că mănânc. Am experiență la asta – am fost convingătoare chiar și când sora mea a început să mă urmărească la masă. Totuși, va fi epuizant.

— Ne antrenăm, așa că trebuie să mâncăm, spune Luca zâmbind. Suntem *buone forchette*, *no*?

„Furculițe bune.” Expresia italiană pentru o persoană cu apetit sănătos. Cineva care lasă farfuria curată.

— Un loc perfect, spune Luca din nou și încuviințez.

„E sănătos, ca vițele-de-vie, ca măslinii, îmi spun. E bun.”

Dar e prea mult. Prea multă mâncare, prea mult timp, o conversație care devine din nou dificilă. Beau un pahar cu vin repede, în timp ce stăm în tăcere. Când mi se aduce bruscheta, tai pâinea în jumătate, iau roșiile și le mănânc încet, dând la o parte cojile de pâine. Oare Luca observă această operațiune atentă? Cu supa e mai ușor. Bag lingura în ea, luând doar lichidul, și las fasolea și pastele lipite de fundul castronului. Dacă păstrez destul loc în mine, voi supraviețui și felurilor de mâncare suplimentare.

Soarele începe să dispară în spatele celui mai apropiat deal și sunt recunoscătoare pentru întunericul care se apropie. Ospătarul ne aprinde lumânările și ajutorul lui așază două farfurii goale și o tavă cu paste aburinde între noi. Midiile negre sunt cuibărite printre pastele lungi.

Luca îmi pune o grămadă de paste în farfurie. Trebuie să spun ceva, să umplu aerul cu vorbe, ca să nu observe că nu mănânc. Dar el vorbește primul.

— Hannah, ai pe cineva acasă? În Boston?

Clatin din cap. Nu am.

— *Non credo*, spune el zâmbind, în timp ce își învârte furculița, încercând-o de paste strânse ca niște frânghii. Mai mulți, *no*?

— Nu. Mă uit în farfuria mea. Sunt singură.

Deschid o midie și o înțep cu furculița, dorindu-mi să dispară când o ating.

— Bine, spune Luca. Dacă spui tu, te cred.

Vreau să se întâmple ceva. Un dezastru natural, un uragan, măcar un vânt puternic care să ne răstoarne masa. Pun midia în gură, o mestec încet, apoi las furculița jos. E un început bun, dar cum o să înaintez prin aceste paste groase? Par tari, înspăimântătoare. Îmi iau furculița și deschid o altă cochilie. Luca mănâncă repede, cu înghițituri mari, zâmbindu-mi din când în când. Iau câteva paste. Spun ceva.

El soarbe o gură de apă, oftează, apoi spune:

— Cred că ești *un mistero*.

Îmi ridic privirea când spune asta. Știe.

— Un mister?

— *Sì*, zice Luca, încântat de el însuși. Își ia furculița și împunge o midie din castronul meu, care încă e aproape plin. Așa. *Un po'...* greu de văzut.

Sau poate că nu știe. Oricum, răsucesc sfidătoare grămada mea de paste, urând-o, urându-l și pe el. Alunecă și tot alunecă, însă doar una groasă ajunge în gura mea.

— *Scusami*, Hannah.

Luca pare îngrijorat. Cum arată fața mea? Trebuie să par nebună. Știe, nu știe. Nu știu. Sunt extenuată. Nu e rău – misterul e bun, *no? Come un enigma. Un gioco.*

Un joc. Înghit.

— Un puzzle.

— *Sì*.

Ridică din umeri și își îndreaptă din nou atenția spre farfuria lui, lăsându-mă cu bățalia mea. Mai iau câteva înghițituri, în timp ce el își folosește pâinea ca să șteargă sosul – *face un pantofior*, cum spun italienii. *Fare la scarpetta*. O face cu ușurință. Mai iau două înghițituri. Apoi își pune o mână pe umărul meu și se scuză. Îi fac semn imediat ospătarului și îi spun că am terminat.

Mă uit în jur, prin grădină – toată lumea e absorbită în conversații –, apoi îmi dau jos haina și îmi suflec mânecile, ca să îmi cercetez brațele. Îmi las mâinile pe stomac, unde deja simt pastele umflându-se. Simt cum devin mai mare. Trebuie să mă uit.

— *Va tutto bene?* mă întreabă Luca atunci când se întoarce, așezându-se pe scaunul lui. Ți-e cald?

Dă din cap uitându-se la brațele mele dezgolite, iar eu îmi simt fața caldă în timp ce îmi trag în jos mânecile puloverului.

— Mi-a fost pentru un moment.

Dacă aș putea să mă văd, să mă asigur că nu m-am schimbat iremediabil, aș putea rezista tot restul

noptii. Îi zâmbesc lui Luca, dar fața lui devine neclară. Trebuie să mă văd.

Am o adevărată istorie cu băile. Erau locuri sigure și locuri mai puțin sigure. Cea de acasă, din apartamentul meu. Era curată – nu albă și goală ca a surorii mele, dar curată. Cu pereți de un albăstriu-deschis. O oglindă clară. Avea deasupra un bec cu lumină puternică, pe care îl stingeam ca să las doar becul slab de noapte de lângă chiuvetă. Aplecată deasupra toaletei, mă simțeam în siguranță. Camera se învârtea când terminam, dar eram în siguranță. La muncă. Toată din oțel, doar ecouri. Nu era sigură, niciodată nu era sigură, dar era cunoscută. Apoi era baia din acea clădire înaltă, care se tot legăna, unde m-a găsit Claudia. După-amiaza în care s-a destrămat totul.

Această baie se afla la capătul unui hol lung, după bucătărie. Pereți galbeni; o podea cu plăci de faianță negre și albe; un singur bec cu lumină slabă în spatele unui accesoriu din tavan; o oglinjoară aburită deasupra chiuvetei. Încerc să mă golesc cât de mult pot fără să vomit. Nu voi vomita. Am ajuns prea departe pentru asta. Aud sunete din bucătărie – conversația, mai sonoră sau mai estompată, sâsâitul cuptorului. Trag apa la toaletă, îmi ridic pantalonii și mă spăl pe mâini. Mă uit la mine în oglinda atârnată prea sus. Ochii mei sunt întunecați și se mișcă dintr-o parte într-alta. Arăt ca o nebună. Încerc să fac cearcănele să dispară frecându-mă sub ochi, dar ele persistă. Afară, râsul personalului se stinge când intervine vocea proprietarului. Va trebui să mă mișc repede. Pornesc apa din nou ca să înăbuș zgomotele, apoi mă descalt, îmi dau jos pantalonii și lenjeria. În timp ce mă chinuiesc să dau jos totul, îmi lovesc cotul de perete.

— La naiba! Se va învineți.

Îmi trag cămașa și puloverul peste cap și le adaug la grămadă, apoi îmi desfac sutienul și îl arunc deasupra. Simt podeaua rece sub șosete – dar tot le dau jos și pe ele.

Fac un pas în spate, închid ochii, apoi îi deschid și mă uit. Tresar. Sunt acolo, în oglindă sau, oricum, o parte din mine, până sub sâni. Nu pot observa totul deodată.

Ochii.

Obrajii.

Gâtul.

Umerii și zona dintre ei.

Coastele puțin pronunțate sub piele.

Brațele atârnă, mă apasă.

Sânii, lăsați.

Închid ochii și mă gândesc. Încep cu dimineața.

Cafea. Fără lapte, fără zahăr.

Pâine prăjită. Două felii, un strat subțire de unt.

Salată, în barul de lângă bibliotecă.

Oțet. Probabil o lingură mare?

Mozzarella, două felii rotunde.

O jumătate de felie de pâine. Deja lucrurile se adună și nu am ajuns nici măcar la cină. Simt un nod în stomac.

Bruscheta, o grămadă de roșii îmbibate în ulei, un miez umed de pâine.

Supă. Cinci linguri mari.

Midii. Trei.

Paste. Frânghii groase – câte? Nu știu.

Vin. Două pahare – sau au fost trei?

Deschid ochii.

Obrajii mei arată mai plini, sunt mai plini.

Partea de sus a brațelor, sânii – și ei arată mai plini.

Sub ei, ceață, așa că încerc să iau oglinda, dar e prinsă cu șuruburi.

Mă întorc la toaletă și mă holbez la apa din ea. Mă simt rău, cu adevărat rău. Dacă vomit, acesta va fi motivul. Sunt, într-adevăr, bolnavă. Mă uit la plăcile de gresie ale podelei dintre picioarele mele. Pătrate negre încadrate de dreptunghiuri albe. Trandafiri cubici, cu centrele ca niște pupile negre holbându-se la mine. Mă întorc. Toaleta nu are colac și, sprijinindu-mă cu o mână de fiecare perete, mă urc pe marginea de porțelan. Astfel, mă uit în

oglindea din celălalt capăt al camerei. E prea întunecată, iar eu sunt prea departe, o pată roz cu un petic negru. Îmi mijesc ochii. Unde sunt marginile? Nimic, nimic. Nu văd nimic.

Mă uit în jos, iar plăcile de faianță se holbează la mine. Modelul se mișcă, podeaua se estompează. Ce văd uitându-se la mine? O femeie adultă, cu genunchii îndoiți, cu picioarele pe o toaletă murdară, ca o insectă bizară sau o fiară greoaie. Cu un corp mare – asta trebuie să fie adevărat, corpul mi-a mai crescut. Ce fac aici, sus? E rușinos.

Abia când cobor din nou pe plăcile de faianță îmi dau seama că îngheț. Stau pe marginea toaletei, imaginându-mi că îmi șterg urmele picioarelor, și îmi strâng brațele în jurul meu, tremurând. Simt o greutate în gât. Nu pastele, deși mi se pare că și acelea mi-ar putea veni pe gât. În schimb, îmi vine un hohot de plâns ce mă face să tremur și să tot tremur și care pare să nu se mai oprească. E prea mult. Am crezut că mă simt destul de bine pentru asta, am crezut că mă însănătoșesc, dar nu e așa. Nu mi-e deloc mai bine. Mă îndoii din cauza hohotelor de plâns și aștept ca ele să încetinească, încercând să mă liniștesc, dar continui să tremur.

O bătaie ușoară în ușă mă face să tresar și să devin atentă. A doua lovitură se aude mai tare. Apoi aud apa curgând în chiuvetă, bâzâitul becului de noapte, vocile din bucătăria de afară. Rămân încremenită, sperând că persoana de la ușă va renunța și va pleca, pentru a se întoarce mai târziu, când voi fi din nou așezată confortabil la masă. Cât timp am lipsit? Mi-l imaginez pe Luca așteptând îngrijorat. Deschid ochii și văd plăcile de faianță negre și albe. Nu pot. Îmi înalț capul și mă uit la hainele mele îngrămădite lângă chiuvetă. Nu mă pot îmbrăca; nu mă pot întoarce acolo. Nu mai am putere să stau drept, să zâmbesc, să vorbesc. E prea mult. Mult prea mult. Mă iau cu mâinile de cap. Mă holbez la podea printre degete, la umbra pe care o face corpul meu, la pata de pe peretele galben. Dacă

aș putea să mai stau aici câteva minute și să mă uit la lucrurile astea...

O altă bătaie în ușă. Intru în panică.

Îmi dreg glasul și îmi ridic capul, cu umerii încă tremurând.

— *Un momento*, șoptesc.

Nu pot. Cum să dau ochii cu persoana care bate în ușă? Să trec pe lângă bucătărie și să ajung înapoi în grădină? Să vorbesc fără să plâng în hohote? Cum voi fi normală? Nu sunt normală.

O altă bătaie în ușă.

— *Va tutto bene?*

E vocea unui bărbat. Dacă e el? N-am lipsit atât de mult, nu-i așa? Închid ochii și îi strâng. Există o cale de a ieși din situația asta.

— *Va tutto bene?* întreabă vocea din nou.

Acesta e un puzzle și are un răspuns.

— *Chiuda l'acqua, per favore.*

Oprește apa. Nu mă gândesc la mai mult. Mă ridic, merg la chiuvetă, opresc apa, apoi rămân acolo. O altă bătaie în ușă.

— *Scusi, signore, signora. Va tutto bene?*

Nu e el. Vocea nu știe dacă aici e un bărbat sau o femeie, nu știe cine stă atât de mult timp, lăsând apa să curgă.

— *Sto bene*, spun eu. *Un momento.*

Îmi iau fiecare piesă vestimentară și mă îmbrac încet, fără să mă mai uit în oglindă și fără să privesc în jos. Trebuie să continui să mă mișc. Îmi întind mâinile la spate ca să îmi potrivesc sutienul. Îmi trag fermoarul la pantaloni, închei nasturii cămășii, îmi trag mânecile în jos, pe sub pulover. Îmi trag șosetele, mă încălț cu pantofii. Când sunt din nou îmbrăcată, pornesc iar apa pentru scurt timp, apoi mă stropesc pe față și mă usuc complet. Inspir și expir încet, numărând. Apoi mă întorc spre ușă, o descui, răsucesc clanța rotundă și o deschid ca să descopăr expresia încruntată a proprietarului, *signor Galletti*.

— *Madonna, sta bene?* rostește el îngrijorat, chiar dacă fața lui spune: „E ea, bineînțeles că e ea”,

iar ochii lui rămân mijiiți.

Se holbează la mine, în timp ce încerc să ies pe holul lung.

Dar cum să trec pe lângă acest omuleț furios?

— *Mi dispiace*, spun eu. Îmi pun mâna pe stomac. *Non mi sento bene*. Trebuie să fie ceva ce am mâncat.

Nu înțelege.

— *Qualcosa che ho mangiato*, spun eu, iar el pricepe.

Își ridică sprâncenele și își cere scuze imediat.

— *Mi scusi, signora*.

Pleacă grăbit spre bucătărie, iar eu mă simt vinovată când îi aud vocea ascuțită începând investigația.

Merg șerpuit prin grădina întunecată, simțindu-mi picioarele devenind tot mai puternice cu fiecare pas. Nimeni nu se uită la mine, cu excepția lui Luca, atunci când ajung din nou la masă. Previn orice întrebare cu un zâmbet.

— Îmi pare rău că am stat atât de mult. Mă așez și mă străduiesc să nu îmi tremure vocea. A fost coadă.

Luca pare îngrijorat, dar încuviințează, de parcă totul ar fi perfect logic. Nervii mei sunt la suprafața corpului și mi se face pielea de găină din cauza brizei. Luca a pus deja bucăți mari de carne în farfuriile noastre și porția lui e aproape gata.

— *Scusami*, spune el. Am așteptat o vreme. Pot să cer să o reîncălzească.

Mă uit la grămada de carne de mistreț din fața mea și mă mir când rostesc cu ușurință:

— E în ordine. Nu-mi mai e foame.

El saltă sticla de vin și își ridică sprâncenele. Dau din cap și îmi umple paharul.

Mă simt stoarsă de energie. Mă dor ochii. Trebuie să vorbesc, să rămân atentă.

— Faci asta des? îl întreb apoi.

— *Cosa?*

Pare confuz.

— Asta, gesticulez eu spre grădină. Cina.

El ridică din umeri.
— Nu prea des.
— Ai multe, *no?* încerc să zâmbesc.
Luca chicotește sec. Tace o vreme, ia o gură de vin, apoi spune:
— Acum, nu.
— Și înainte?
— Când eram tânăr, *sì. Certo. E poi* a fost o femeie. Timp de mulți ani. Începeam relația și ne despărțeam, reluam relația și ne despărțeam... Dar... *non lo so*. Italiencele sunt dificile.
— Dificile? repet cu o mirare evidentă.
Brusc, mă simt din nou trează.
— Era foarte geloasă, explică Luca.
— Dar bărbații? întreb, de vreme ce tot generalizăm. Durerea m-a înăsprit și simt răutate în vocea mea. O aud când adaug: Bărbații nu sunt dificili? Nu sunt geloși?
— *Scusami*, spune Luca. Vorbesc ca un idiot. Dar femeia asta era geloasă tot timpul.
— De ce?
— Din nimic. Nu aveam pe altcineva. Când eram împreună, nu aveam pe altcineva. E ferm. *Capisci?* Era nebună.
Dau din cap, dar nu spun nimic.
Luca își lasă jos furculița.
— Mi se pare că nu mă crezi. De ce nu?
— E prea ușor.
— *Cosa?*
— Să spui că era nebună. Oricum, eu cred că poți să-ți dai seama atunci când e altcineva.
— *Ma davvero*, Hannah. Nu a fost nimic. Era nebună cu ideile astea.
— Și eu am fost crezută nebună. Dar nu eram nebună.
Nu sunt sigură de asta însă.
— Cine-a spus asta?
Îi ignor întrebarea și continui să vorbesc repede:
— Poate că eram nebună. Când îți pasă destul de cineva – sau de ceva poate că pari nebun.

— A, bine, răspunde Luca. Dar asta e problema. Nu era nebună din dragoste. Nu m-a iubit, *non credo*. Eu am iubit-o. Pentru mine, ea a fost unică. Tot timpul îmi spunea că știe de doamna cutare sau de doamna cutare, dar nu era nimeni. *Dopotutto*, cred că eu am fost cel nebun. Pentru că nu am înțeles că ea nu mă voia. Eu o voiam. Eu voiam să ne căsătorim. Voiam copii. Dar ea... șoptește, apoi se oprește.

— Și acum? întreb după un moment. Mai vrei aceste lucruri?

Luca se uită spre peisajul întunecat, iar ochii lui reflectă lumina lumânărilor. Toată valea e cufundată în întuneric. Suntem înconjurați de beznă. Suntem o singură lumină în toată această întunecime. Mi se pare că restul lucrurilor alunecă departe. Mă întristează, de parcă și eu aș aluneca mai departe.

— Poate că a fost vina mea, spune el. *Non lo so*.

Și, cu asta, se închide o ușă.

— Îmi pare rău, n-am vrut să...

— *Non fa niente*, spune Luca în timp ce își întoarce privirea la masa noastră. Nu mă cunoști prea bine. Înțeleg.

— Nu e vorba de asta. Nu e vorba de tine. Eu... am trecut și eu printr-o perioadă grea.

Nu-mi pot termina ideea. Mă uit în jos. Nu plânge. Ai supraviețuit în baie. „Nu renunța la restul acum. Nu fi femeia care plânge în mijlocul restaurantului, femeia care are nevoie să fie salvată. Nu ai nevoie să fii salvată.”

— *E poi?* întreabă Luca blând.

— Sau poate că eu am fost rea.

Pentru că cine altcineva putea fi de vină? „Lasă-mă în pace”, îi strigasem lui Julian. Îl împinsesem, îi alungasem pe toți departe.

— Tu, rea? Tace o vreme, ca să se hotărască, apoi spune: *No*.

— Păi, nu m-ai cunoscut atunci.

Mă forțez să zâmbesc.

— Când erai rea? *Non e possibile*.

Mă uit fix la lumânare, trăgând lucrurile înapoi în centru. Nu voi plânge acum.

— *Allora*, spune Luca în timp ce își coboară capul ca să mă privească în ochi, cu fața luminoasă din nou. Prea serios, *no*? Avem nevoie de ceva. Ceva dulce?

Dau din cap.

— *Un espresso*?

Încuviințez recunoscătoare, în timp ce el comandă cafeaua.

În drum spre casă, începe să plouă. Îl privesc pe Luca, pentru că nu mai e un străin. Se concentrează intens la drumul întunecat din fața noastră. Radioul e fixat pe un post de rock clasic și cântă Bruce Springsteen. *Il boss*. Ai crede că Italia are mai multe pretenții decât New Jersey. Vocea lui e peste tot – în magazine și în cafenele, la evenimente sportive, în cluburi și în baruri, iar adesea, ca acum, în mașina lui Luca. Toate asocierile pe care le am cu muzica îmi trec repede prin minte înainte să se piardă în noaptea trecătoare. Totul e prea îndepărtat și e prea dificil să asimilez amintiri vechi în acest moment. Ploaia se întetește, repezindu-se spre noi în forță. Prin ea, se văd luminile Florenței.

— *Che pioggia*, spune Luca. Ce ploaie! Mărește viteza când coborâm într-o vale și orașul dispare din nou. *Povero Argo*!

— Argo?

— Motanul meu, spune el zâmbind.

— O, ai un motan...

— *Sì*. Argo. Ca pe câinele lui Ulise.

— Argo al tău e la fel de loial?

— E un motan, *allora*, e mai independent. Dar în seara asta, sigur așteaptă la ușă. Plângând, *penso*. Ploaia... nu m-am așteptat să plouă. E afară.

Urcăm un alt deal și, după câteva secunde, ne apropiem de Porta Romana. Străzile sunt aproape goale și cele câteva siluete pe care le vedem sunt cocoșate și fără umbrele. Stau comod în mașină și

nu vreau să merg acasă, dar ajungem imediat la râu, traversăm podul și ne întoarcem pe strada mea.

— *Eccoci*, spune Luca, oprind brusc.

Stăm uitându-ne înainte, de parcă am privi un film proiectat pe parbrizul stropit de ploaie, un caleidoscop de lumină. Aud sunetele de bas din bar.

— Așadar, spun în cele din urmă, mulțumesc.

Sacoul lui Luca se freacă de scaunul șoferului în timp ce se răsucesc, apoi ne sărutăm. Mă sprijin de el, aplecată incomod în fața schimbătorului de viteze. După un moment ne despărțim, inhalând aerul cald dintre noi, această nouă atmosferă.

— Ce vrei să faci? mă întreabă el.

— Nu știu. Tu ce vrei să faci?

— Aș vrea să te sărut mai mult, spune el scurt și direct.

Îmi pun mâinile în jurul gâtului lui și mă aplec pentru a-i întâlni din nou buzele, ușor îndepărtate și surprinzător de delicate. Nu e ca trecerea printr-un tunel, dar e ceva. Îmi amintesc, îmi amintesc, îmi amintesc.

Se retrage și se uită la mine serios.

— Te respect.

Dau din cap.

— *Davvero*, spune el. Te respect. Asta e important.

— Și eu te respect.

Încerc să imit seriozitatea tonului lui, dar nu mă pot abține să nu zâmbesc.

— Of, vorbesc ca un prost, zice uitându-se pe geam.

— Nu! îi răspund, punându-mi mâna pe fața lui. Nu ca un prost. E bine. E frumos să aud asta.

Îi cercetez ridurile obrazilor și ale gâtului cu degetele, până când se uită, în sfârșit, din nou la mine.

— Ești o femeie *particolare*, spune el.

Nu știu ce vrea să spună. Unică. Ciudată. Înainte să-l pot întreba, mă trage mai aproape de el și nu mă mai gândesc. Nu știu dacă merg înapoi sau înainte, dar mă simt bine și mi se pare ceva serios. Sărut

pielea aspră din jurul claviculei lui, simțindu-mă mai liberă, de parcă nu aş mai fi eu însămi.

— Bietul Argo, spune Luca printre sărutări. Trebuie să aştepte *nella poggia*. În ploaie.

Râd şi, în cele din urmă, mă retrag.

— Trebuie să mă trezesc devreme, îi spun.

— *Va bene. Allora, vai, vai!* zice el zâmbind, apoi se apleacă şi mă sărută pe obraji. Dar doar dacă spui că ne vedem în curând. Mâine? La club?

— Bine, spun, coborând din maşină. Pe mâine.

— *Povero Argo*, murmură Luca în timp ce închid portiera. *Povero Argo nella poggia*.

Capitolul XI

„Eram mai aproape de ceva, m-am gândit cu mândrie. Eram mai aproape de ceva ce ei nu puteau vedea.”

Până când am văzut ei însămi.

Într-o după-amiază, într-o vitrină de pe strada Beacon, într-un ciob de sticlă, pentru o scurtă perioadă de timp, am văzut. Totul era scris pe mine în spații goale și scobituri.

Bostonul se grăbea în jurul meu, trecând prin mine de parcă n-aș mai fi fost acolo. Și nu mai eram acolo. Altcineva era în vitrină. O femeie singură, care dispărea. Era dispărută aproape în totalitate.

Exact înainte de prânz, a doua zi, o găsesc pe Sfânta Angela.

Așez cărțile din nou pe rafturi, recunoscătoare pentru redundanța sarcinii și pentru apariția unui nou subiect în mintea mea cu fiecare text pe care îl pun înapoi la locul lui. La lumina zilei, seara precedentă pare ireală, iar faptul că am fost goală în baie pare la fel de imposibil precum intimitatea din mașina lui Luca. Am supraviețuit acelei nopți, la mai mult de atât. Și totuși...

Apoi apare Sfânta Angela. Nu o caut, iar dacă aș fi făcut-o, nu aș fi început de aici. *Cartea binecuvântatei Angela din Foligno* – un volum subțire, așezat pe raft la nivelul ochilor, de parcă m-ar fi așteptat. Nu e locul lui în sectorul acesta. Cineva a fost neglijent. Lorenza ar fi îngrozită. Iau cartea. E veche și îngălbenită și, în timp ce o răsfoiesc, paginile par să se dezintegreze în mâinile mele. Coperta din spate lipsește, iar ultimul paragraf se termină la mijlocul unei propoziții. O răsfoiesc, căutând alte semne, și o propoziție îmi sare în ochi:

„M-am lepădat de tot”.

Doar o fulgerare de cuvinte pierdute printre paginile întoarse. Le dau înapoi, în direcția opusă,

apoi fac din nou prima mișcare, iar hârtia care se fărâmițează se împrăștie sub degetul meu mare. Până când găsesc propoziția din nou:

„M-am lepădat de tot. De toate atașamentele față de bărbați și femei, față de prieteni și rude, chiar și față de mine însămi.”

Citesc o dată, apoi recitesc. Cuvintele își găsesc drumul în interiorul meu și se așază undeva în profunzime. Și nu o fac cu blândețe.

„M-am lepădat de tot.”

Noaptea trecută, când tremuram și plângeam în hohote în baie, intrând în panică.

„Chiar și de mine însămi.”

Apoi, în dimineața asta, teamă. Era acolo chiar dinainte să îmi amintesc cauza ei. Cunoașterea faptului că am alunecat, reapariția femeii din trecut, violentă și mușcându-mă de călcâie.

Și mai e ceva. Dincolo de alunecare, dincolo de impulsul care m-a condus la baie, care m-a îngenuncheat, care m-a dezbrăcat de tot din nou, așa cum o făcuse de atâtea ori înainte. „Chiar și de mine însămi.” E sentimentul care a inspirat acest lucru. Familiaritatea de a fi în acel loc, în ciuda lacrimilor și a panicii. Certitudinea pe care o promitea – ești singură, dar nu cu totul singură. „M-am lepădat de tot.” Mâncam mai bine, dormeam mai bine, mă gândeam la asta mai puțin, dar tot a reapărut. Acel lucru care spune: „Nu ai lăsat asta în urmă” – de parcă nu va rămâne niciodată în urma mea –, cu cârligele prea adânc înfipite în mine ca să scap, deja simt cum mă trage. Îmi simt vechiul prieten așteptând, acel prieten pentru care am pierdut totul înainte și pentru care, mă tem, voi pierde din nou totul cu bucurie. „M-am lepădat de tot.” E ultimul an al vieții mele. E fiecare moment din fiecare baie. „Chiar și de mine însămi.” E fiecare minciună pe care am spus-o, fiecare persoană pe care am pierdut-o, fiecare bucată din mine pe care am lăsat-o să cadă – chiar dacă adevărul e că nu am lăsat-o să cadă pur și simplu, că nu am fost o privitoare pasivă. Am lepădat-o în mod activ, violent, cu

mândrie. Pe toată. „Chiar și de mine însămi.” E ca și cum Sfânta Angela s-ar fi întins după mine din trecut și și-ar fi pus o mână pe inima mea și pe cealaltă, pe gâtul meu. „M-am lepădat de tot.” Se agravează tot mai tare.

Așa că, în loc să așez cartea despre Sfânta Angela în locul ei necorespunzător și să mă întâlnesc cu Luca la club, așa cum am spus că voi face, încui ușa bibliotecii, duc cartea în Sala Arcelli și mă așez lângă fereastra luminată de soare. Are o prefață scurtă. Născută într-o familie bogată, Angela s-a măritat de tânără. Transformarea ei s-a petrecut doar în urma tragediilor din viața sa – moartea copiilor, a soțului și a mamei. A intrat în Al treilea Ordin al Sfântului Francisc și, la fel ca Sfânta Ecaterina, a trecut prin experiența unei nunți mistice cu Hristos. Restul volumului cuprinde relatarea Angelei sau relatarea scrisă de duhovnicul ei, un călugăr franciscan, iar traducerea e arhaică. Începe cu „Tratatul I: convertirea și căința binecuvântatei Angela din Foligno și felurile ei ispite”. În paginile care urmează, sunt cei optsprezece pași spirituali care au dus la convertirea ei. Numeroasele feluri în care Angela a păcătuit și încercările pe care le-a îndurat înainte să fie salvată. Apoi îndemnul ei de a trăi conform existenței controlate a credinței și instrucțiuni de a reuși acest lucru. Totul scris cu solemnitate și măsurat cu grijă.

Chiar dacă stilul scrierii e reținut, devotamentul Sfintei Angela e departe de a fi astfel. Când mama, soțul și copiii ei mor, la câteva luni distanță unii de alții, ea jalește, dar e și recunoscătoare – pierderea răspunde rugăciunii ei de a fi eliberată de toate lucrurile pământești. Ce fel de femeie e recunoscătoare pentru moartea familiei ei? „M-am lepădat de tot.” Iar când Iisus îi apare, imaginile sunt grotești: Hristos îi arată rănilor Lui, firele de păr smulse din sprâncene, fiecare loc de pe trup care i-a fost biciuit. El îi poruncește să bea din rana de pe coasta Lui. „Ce poți face pentru Mine pentru a egala această suferință?”

Cadența cuvintelor – limbajul repetat al iubirii și suferinței – devine hipnotică, liniștindu-mă.

Până când ajung la pasul optsprezece. „Am uitat să mănânc”, mărturisește Angela.

„Am uitat să mănânc.” Am spus fraza asta – am folosit-o, de fapt – de multe ori. Era o acoperire ușoară, mai ales la început. Nu eram singura – femeile o spun tot timpul, cu mândrie, cu plăcere. „Ups! Am fost prea ocupată. Am uitat să mănânc.” Chiar dacă e ceva inocent, e și o provocare: „Încearcă să dovedești că greșesc”. Postul Angelei nu este unic, mai ales pentru o persoană cu un asemenea devotament religios din Evul Mediu. Mâncarea e doar una dintre plăcerile lumești de care se leapădă. Ciudat nu e postul, ci ceea ce inspiră acesta. Pentru că, uitând să mănânce, Angela are, pentru prima dată, o viziune extatică: „focul și fervoarea unei iubiri divine atât de mari, că am plâns cu voce tare”.

Totuși, lipsește ceva. E un gol între renunțarea la hrană și începutul viziunilor. Recitesc fragmentul – care are doar câteva rânduri – de două, trei, patru ori, căutând o confirmare a legăturii dintre refuzul hranei și momentul extazului. Dar nu e nimic, nicio explicație a motivului pentru care aceste două experiențe se petrec împreună în acest pas final și, probabil, esențial din convertirea Angelei. Nicio senzație că ar exista vreo legătură între ele. Pur și simplu, există una lângă cealaltă. „Am uitat să mănânc. Am început să am viziuni.” Golul rămâne. Și asta mă oprește. De ce? Nu sunt creștină, nu sunt cuprinsă de dragostea de Dumnezeu care umple sufletul Angelei. Dar e ceva cunoscut în ea, ceva ce e al meu.

„Hannah, nu poți uita.” Asta era mantra medicului pe care l-am vizitat la insistența lui Kate, așteptând în fiecare săptămână într-o cameră plină de femei mult mai tinere decât mine, unele cu mamele lor, ceea ce m-a făcut să mă întreb dacă nu cumva se așteptau să vină și fiica mea. Era iunie, eram șomeră și eram singură, așa că unica sarcină

pe care o aveam era tema pe care mi-o dăduse: să țin un jurnal cu tot ce mâncam.

— Tot?

— Tot.

Nu m-am uitat la acest medic, ci peste umărul său, la femeile zâmbitoare, toate mai tinere, care erau probabil cele norocoase. Cele vindecate.

Un iaurt.

O cafea.

Două lingurițe de lapte.

Nu era greu. Făceam asta de câteva luni deja în mintea mea.

O salată fără sos.

Un măr.

O bucată de brânză.

Dar era altceva când vedeam lista pe hârtie, descompusă în toate părțile, ceea ce făcea să pară totul mult mai mult, chiar dacă, în fiecare săptămână, această doctoriță se uita la jurnal, apoi la mine, zicând:

— Și cina?

— Am uitat.

— Hannah, înțelegeți ce ți se va întâmpla?

Trei lame de gumă.

Un pahar de vin.

— Asta nu e suficient.

Dar era mai mult decât suficient, lista mea umflată era un memento permanent. Era prea mult ca să mă uit la ea, deși o făceam – înainte de vizite, citeam și reciteam cuvintele sperând să fie suficiente, ca oamenii pe care îi vedeam în tren în fiecare dimineață, cocoșați peste mici biblii, cu buzele mișcându-se mutește în timp ce degetele lor urmăreau rândurile, pasaje fiind citite și recitate de atâtea ori, că paginile se subțiau și se umpleau de pete de cerneală, un cuvânt curgând în următorul.

În Salonul Arcelli, ceasul bate ora unu și jumătate, iar afară, pe râu, trece o barcă. Sunt patru siluete pe care le recunosc, cu Luca pe al doilea scaun. Trăsăturile îi sunt imperceptibile, dar

mișcările sunt incontestabil ale lui și îmi vine să mă ascund până când îmi amintesc că nu poate să mă vadă, reflexia soarelui din ferestre ascunzând ceea ce pentru el ar fi doar un mic punct dintr-o siluetă. Barca dispăre sub pod și stau cu ochii pe apă până când re apare, îndreptându-se în cealaltă direcție. Apoi mă întorc la cititul meu. Când ceasul bate ora două și jumătate, descui ușa bibliotecii și mă întorc la biroul meu. Bărbații vor lua prânzul la club, chicotind în timp ce Luca le va povesti despre seara noastră, mărturisind poate că sunt ciudată, tristă, *una donna particolare*. Sau poate că nu le va spune nimic. Poate că așteaptă să apar eu. Când ceasul bate ora trei, mi-l imaginez plecând, confuz din cauza faptului că nu am venit.

După câteva ore, încui ușa după ultimul student și mă întorc la scaunul meu de lângă fereastră. Râul e acum întunecat și liniștit. În timp ce Sfânta Angela își descrie viziunile, am din nou senzația că această femeie, care a trăit cu multe secole în urmă, e aici, în cameră, alături de mine. În extaz se vede „fără trup și fără suflet, așa cum și-a dorit dintotdeauna să fie... de parcă nu ar mai fi existat”. Cunossc această senzație. Am simțit o parte din ea. Și eu am dispărut.

— Unde ești? m-a întrebat Julian în ultima noapte pe care am petrecut-o împreună, când eram cu mintea departe și nu puteam sta cu el.

— Cum ai ajuns în halul ăsta? m-a întrebat Claudia după ce s-a destrămat totul.

M-am apărat în fața lor, dar mințeam. Mințeam întotdeauna în perioada aceea. Nu știam încotro merg. Și nu-mi mai aminteam nimic. Eram altundeva. Eram altcineva. Dispărușem.

„Sunt fără încetare în starea asta, scrie Sfânta Angela. Mi se pare că nu mai sunt în lumea asta. Iar când sunt în starea asta, nu-mi mai amintesc nimic altceva.”

— *Ciao*, Hannah. Te-am sunat prea târziu?

De îndată ce îi aud vocea, îmi amintesc amabilitatea lui din seara precedentă, felul liniștit în care mă convingea să particip la conversație, umbra de regret pe care încerca să n-o arate.

— *Ciao*, Luca! Nu, nu. E bine.

Apoi îmi amintesc căldura mâinilor sale și buzele lui zâmbind când ne-am sărutat. Îl doresc și vreau să cred că există speranță în asta. Că nu o va vedea pe cealaltă femeie, femeia care minte.

Mă întreabă cum mi-am petrecut ziua și îi vorbesc despre muncă, dar nu și despre Sfânta Angela. În cele din urmă însă, vine întrebarea:

— De-asta nu ai venit la clubul de canotaj?

— Da, îl mint.

— Of, spune el. Te-am așteptat. Nu e nicio acuzație în vocea lui, ci doar puțină tristețe. *Allora*, continuă el, revenindu-și repede, când ne mai vedem?

— Mâine? În weekendul ăsta? răspund repede, simțindu-mă ca o proastă pentru că sunt atât de disponibilă.

— *Sì*, spune el, apoi rămâne tăcut o vreme. Nu pot în weekendul ăsta, dar mâine, *sì*. De fapt, e un festival. Putem să mergem împreună.

— Un festival?

— Da, zice el, lungind vocala. Pentru Santa Reparata. Îți explic mâine, *va bene*?

După ce închid telefonul, încerc să mă agăț de vocea lui, de speranță, de lucrurile reale, de noul meu început. Dar ziua m-a schimbat. Sfânta Angela m-a schimbat. „În sufletul meu e o odaie în care nu intră nicio bucurie, nicio tristețe și nicio plăcere”, scrie ea. Și cine nu ar apăra un loc care e doar pentru sine, care nu poate fi atins de criticile duhovnicilor, de atracția insistentă a pământului, de loviturile puternice ale existenței? E izolare, dar e și extaz. E și una, și alta, e totul. „Sufletul meu a suferit și și-a dorit să zboare departe.” E ultimul lucru pe care îl citesc înainte să mă pierd în vise ciudate despre carne arzândă, lumină orbitoare și gene căzând din cer.

Capitolul XII

„Nu există niciun sfânt care să-mi poată spune ceva despre patima aceasta de care încă nu am auzit, dar pe care sufletul meu a văzut-o, care e atât de mare, încât nu găsesc cuvinte pentru a o exprima?” E vineri după-amiază și încă citesc cartea despre Sfânta Angela, ascunsă în colțul Sălii Arcelli în timpul prânzului. Dar e trecut de mult de ora prânzului când vocea Lorenzei Ricci mă trezește din citit. Lorenza mă va lăsa să mă ocup de toate începând de luni.

— Îmi pare rău. Nu mi-am dat seama că este atât de târziu.

— Ce citești? e tot ce spune ea.

Îi înmânez cărticica și îmi amintesc sentimentul pe care îl aveam de câte ori îi cedam jurnalul meu acelei doamne doctor, care nu era destul de în vârstă pentru a fi mama mea, dar tot mă făcea să mă simt ca un copil, prinsă, la fel cum mă simt și acum.

Dacă Lorenza îmi observă disconfortul, nu arată nimic.

— Sfânta Angela – cunoști sfinții mistici?

— Am citit despre Sfânta Ecaterina.

— Bineînțeles, dar sunt câteva sute. Vino!

Mă conduce mai jos cu un nivel, pe lângă sectorul în care am găsit cartea pe care o țin acum de parcă ar fi ultimul meu bun, apoi după un colț unde, pe un mic indicator, stă scris „Spiritualitate și misticism”.

— Cealaltă jumătate a bisericii, spune Lorenza, arătând spre cotoare: *Între exaltare și infamie; Noaptea întunecată a sufletului; Ordinul săracelor Clarise*. Sfânta Ecaterina era mai cunoscută, dar celelalte...

Scoate o carte despre Margareta din Cortona, cu brațul tremurând din cauza greutății, și mi-o întinde.

— Sunt femei de care probabil n-ai auzit niciodată. Nu te amăgi. Pe vremea lor, erau celebrități. De neatins. De fapt, familiile florentine

au avut o legătură strânsă cu sfinții. Mai ales cu cei locali, cum ar fi Ecaterina de Ricci. Zâmbește privindu-mă peste umăr. Strămoașa mea. Florența a fost întotdeauna un oraș de femei – chiar dacă, poate, nu întotdeauna *pentru* ele.

Își plimbă degetul-de-a lungul raftului și se oprește la o altă carte. *Viața Ecaterinei din Genova*.

— Ce s-a-ntâmplat?

— Ce a fost sfânt a devenit erezie. Își ridică sprâncenele și întoarce o carte, deschizând-o la pagina de titlu. Sfânta Maria Maddalena de Pazzi.

Îmi amintesc plăcuța despre ea din San Frediano din Cestello.

— Oamenii ca Maria Maddalena au devenit periculoși.

— De ce?

— Zi-mi tu de ce, îmi spune Lorenza, întorcându-se spre mine cu zâmbetul pe buze. Nu acum. Întâi citește. *Allora*, înapoi la lucru?

Înainte să plec din bibliotecă, o caut pe Santa Reparata. Există o singură înregistrare: *Santa Reparata: martiră de la începuturile creștinismului și sfânta patroană a Florenței*. Asta e tot. Deși e sfânta patroană a orașului, nu am auzit vorbindu-se despre ea. Întorc pagina și găsesc o a doua înregistrare: *Santa Reparata. Catedrala originală a Florenței. Ruinele ei zac acum sub Santa Maria del Fiore*. Sub Dom. Ea și biserica ei au fost îngropate, iar Florența a primit un idol nou, pe Fecioara Maria.

Când ajung la Dom, piața e deja plină de siluete. Bicicletele merg în zigzag prin mulțime, iar carabinierii se plimbă prin zonă, gonind acrobații, magicienii și muzicienii care își umplu cămile aici. Lângă catedrală, oamenii așteaptă într-o grămadă uriașă, care se mișcă foarte încet. Și cafenelele din piață sunt pline. Luca a menționat un loc anume, dar ar putea fi oriunde, iar soarele strălucește orbitor, acoperind totul cu lumină. Îmi pun mâna streășină la ochi și încerc să disting fețele, până când îmi aud propriul nume.

Luca mă ia de mână cu un zâmbet larg și mă salută formal – cu două săruturi rapide pe obraji.

— Avem locuri bune, nu? Primul rând.

În marea de măsuțe din cafeneaua din spatele lui, recunosc doi bărbați – tovarășii lui de canotaj, prezenți amândoi în seara în care leșinasem în timp ce dansam – și toată adrenalina iese din mine. Am înțeles ceva greșit.

— Toți vin azi, continuă Luca, punându-și un braț în jurul meu ca să mă conducă până la ei. Prietenul nostru, Enzo, mășăluiește spre Santa Croce. *Allora*, mergem să-l aclamăm.

Își ridică mâinile în aer și își agită pumnii, iar eu aș vrea să-l îmbrățișez, dar nu în fața celorlalți bărbați.

— *Ti ricorda di Hannah?* întreabă Luca, iar ei se ridică într-un mod intenționat formal. *Ecco Sergio*.

Bărbatul cu păr roșcat și cu dinți mari zâmbește timid. Și Gianni. Bărbatul înalt, cu barbă. Mă întâmpină cu sărutări și cu un cor de „*certo, sì, ciao bella*”, extrem de prietenoși. Mă simt de parcă aș purta o armură sau o aureolă. Oricum, sunt protejată.

— Ce se va-ntâmpla? întreb când ne așezăm.

— *In realtà*, spune Luca, nu e normal să venim azi aici – vezi că sunt mulți turiști. Toți sunt turiști. Dar o facem ca să-l vedem pe Enzo.

— Eu ar trebui să mă uit la meci, intervine Gianni.

— Mare meci, spune Sergio. Fiorentina contra Milan.

— Și Carlo? întreabă Luca, apoi trec la un nou subiect.

Încă nu știu la ce să mă aștept și asta e ceva specific italienilor. Nimic definit, doar sugerat, iar seara se întinde vag în fața noastră. Nu pot urmări conversația, deși recunosc tonul diferit de cel pentru glumele obișnuite – acum e ancorat, serios.

— *E molto triste*, spune Luca întorcându-se spre mine. *Lo sai?*

Dau din cap. Nu știu.

- Carlo se desparte de soția lui.
- Divorțează, spune Gianni. E foarte rău.
- E rău și în America? întreabă Luca.
- E ceva foarte comun.
- Cunoști multe cazuri?

Sergio spune asta de parcă s-ar referi la celebrități sau la leproși.

— Multe. Părinții mei. Numindu-i, mă simt brusc nelalocul meu – „părinții mei” nu își au locul în această piață.

— *Davvero?* întreabă Luca.

Sergio și Gianni se uită la mine de parcă aș fi bolnavă.

— Nu sunt catolici, declară Sergio.

— Nu. Nici pe departe. Ei... păi, cel puțin mama mea, ea nu are nicio religie.

Sergio dă din cap, iar Gianni îi face semn ospătarului și comandă espresso pentru toți și niște dulciuri. Văd o sclipire aurie pe degetul lui și mă întreb dacă se va referi la soția lui în seara asta. Rareori îi aud pe bărbați vorbind despre familiile lor, de parcă viețile lor nu ar exista dincolo de limitele clubului.

— Înțeleg să nu crezi în Dumnezeu, spune Luca, dar să divorțezi? Nu. Asta nu înțeleg. Asta e despre oameni. „Dumnezeu” nu e important.

Sunt surprinsă de rigiditatea lui și aș vrea să-l întreb mai multe, dar cineva care strigă „*ragazzi*” ne întrerupe. Apoi apare Carlo, înalt și lat în umeri. Razele soarelui licăresc pe silueta lui întunecată. Mi-l amintesc din seara de la clubul de dans. Era beat, la fel ca mine. E la fel de amabil acum, chiar dacă își dă jos ochelarii de soare și mă ia de mână cu o plecăciune exagerată.

— Hannah di Boston, spune el, înainte să își tragă un scaun lângă Gianni.

Datorită lui Carlo, conversația e din nou veselă. Variaza în mod natural, cufundându-se din când în când în tăceri confortabile. Coada din fața catedralei se lungește. Înainte de a intra, oamenii se opresc lângă o statuie ascunsă într-o nișă de lângă ușă,

făcând poze. Trebuie să fie Santa Reparata. În fiecare zi, sfânta trebuie să privească oamenii intrând în catedrala aceasta care a fost a ei și, în fiecare zi, cu excepția acesteia, probabil că nimeni nu se uită la ea de două ori.

Când vine cafeaua, conversația se oprește, ca pentru o rugăciune, apoi se aud doar sunetele celor cinci lingurițe agitând espressoul, urmat de *pac, pac, pac*, zgomotele metalului pe porțelan înainte ca fiecare bărbat să își pună jos lingurița, pentru a-și bea cafeaua. Refuz fursecul pe care mi-l oferă Luca și sorb din ceașca mea în timp ce conversația bărbaților reîncepe. Îi zăresc pe Peter și pe Pam, apoi, în partea cealaltă a pieței, o parte a unui grup de studenți care urmează un italian mic de statură, ținând o umbrelă roșie deasupra mulțimii și gesticulând agitat în timp ce intră undeva, cu umbrela legănându-se dintr-o parte într-alta.

— *Che succede?* întreabă Luca urmărindu-mi privirea. *A, l'Americano.*

Începe bombardamentul comentariilor, fiecare bărbat încercând să-l întreacă pe celălalt, și trebuie să mă concentrez ca să-i urmăresc.

— Băiatul de la club?

— Da, *celălalt* american.

Și, pentru prima dată, îmi dau seama că ei mă văd ca pe o jumătate a unei perechi – *americanii* chiar dacă acum nu par să mă mai vadă deloc.

— Ai vorbit vreodată cu el?

— Nu, dar cred că e arogant.

— Vâslește singur. Întotdeauna singur.

— În *Borea*.

— Nu e așa de rău, *no?*

— Nu, e bun, dar...

— Și, pentru un american, e bun.

Toți râd.

— Doar glumim, spune Luca trecând la engleză.

— Blonda arată bine, spune Carlo după aceea.

Mai mult decât bine.

— Da, o blondă mică și drăguță, încuviințează Gianni.

Luca îmi zâmbește precaut. El și Sergio nu spun nimic în timp ce Carlo și Gianni aruncă adjectivele încolo și înapoi. Lângă intrarea catedralei, Pam și Peter se uită în sus, spre locul către care arată cel care agită umbrela.

— Drăguță, spune Carlo, dar nu e mică, nu e *prea* mică. Nu e mică peste tot.

— Ar trebui să o invităm la noi?

Aș vrea ca Pam să dispară. Aș vrea ca eu să dispar. „În sufletul meu e o odaie.”

— *Bionda*. Carlo face semn în direcția ei. *Biondiiina...*

— Carlo, începe Luca.

— Ce? Sunt doar prietenos.

— *Sì*, spune Gianni întorcându-se spre Luca. Doar ziceam că blonda arată bine.

— Da, zise Carlo dând din cap. Și poate că ea...

— *Carlo, scusa*, spune Luca pe un ton tăios, aruncându-mi o privire. Carlo ridică din umeri.

— Hannah, îi cunoști pe americani? mă întreabă Sergio încet.

— Un pic. Nu chiar, mint eu.

— *Allora. La bionda...* o cunoști? întreabă Carlo. Toți sunt cu ochii pe mine.

— Pam.

— *Sì*, Pam, Pam, repetă Carlo. Bineînțeles.

— Și pe băiat? întreabă Sergio repede.

— Peter.

— Luca, e foarte tânăr și foarte chipeș, spune Carlo încet și tăios. *Fai attenzione*.

Luca nu mai pare să fie supărat din cauza jocului lor. Îmi zâmbește și spune:

— Ar trebui să fiu gelos?

Vechiul joc al copilăriei – adevăr sau provocare – când oricare alegere îți poate crea probleme. Întotdeauna m-am întrebat de ce „fuga” nu era o opțiune. Adevăr, provocare sau fugă. Nu există un răspuns corect.

— Poate, spun în cele din urmă, făcându-i pe ceilalți să râdă.

— *No!*

Luca se preface șocat, punându-și mâna pe inimă în timp ce râsul bărbaților îl înconjoară. Simt că e o altă femeie în locul meu, care stă lângă acest bărbat și râde cu prietenii lui. E femeia care flirtează cu un bărbat din altă țară pe care nu îl cunoaște prea bine și, chiar dacă nu îl cunoaște suficient de bine, tot vrea să-i facă pe plac și să-i mulțumească prietenii. Dar mă tem că tot ea ar putea fi cea care se va sprijini de acest bărbat, abandonând orice altceva, începând timid să se modeleze după el, acomodându-se cu temperatura lui, adaptându-se la dorințele lui, transformându-se în femeia care poate nu e cea pe care el a cerut-o, dar sigur e cea pe care crede că a cerut-o, până când ea dispare în întregime și rămân doar el și străina de lângă el. Nu știu care dintre acestea sunt, dar, în timp ce îl privesc pe Luca, asaltat de bătaia de joc a prietenilor lui, știu că vreau să gonesc râsul lor de lângă el. Și că pot să îl protejez.

— E foarte chipeș, continui eu, dar...

— *Però?* Luca își ridică sprâncenele și își înalță mâinile în aer. *Silenzio, ragazzi, silenzio*, spune el întorcându-se spre mine, așteptând, cu zâmbetul încă larg, dar cu privirea serioasă, așa cum l-am văzut cu câteva seri înainte. Continuă, spune el cu mâinile încă ridicate. E foarte chipeș, dar...

— Dar e prea tânăr, spun eu, și nu la fel de chipeș ca tine.

Asta îi face pe toți, cu excepția lui Luca, să mormăie sceptici, dar el îmi strânge mâinile într-ale lui și mă sărută înainte să se întoarcă spre ceilalți bărbați.

— Vedeți? spune el. *Allora, basta. Un aperitivo, no?*

La patru și jumătate fix, după ce bat clopotele din Dom, încep să se audă tobele în depărtare și bărbații se ridică de pe scaune. Carabinierii mână oamenii să se îndepărteze de centrul pieței, ca să creeze un drum liber până la catedrală în timp ce tobele se aud tot mai tare. Luca mă ia de mână și mă trage mai aproape de sunet. Pe stradă vine o paradă de oameni

purtând îmbrăcăminte medievală. Tăcerea se lasă în mulțime până când se aude doar bătaia ritmică a tobelor.

— Procesiunea Republicii, spune Luca.

Parada înaintează șerpuind prin piață și în scurt timp i se alătură trompetele. Luca îmi face semn și arată spre patru bărbați care par a fi politicieni, fiecare dintre ei purtând un costum de culoare închisă, cu o panglică diferită și viu colorată – în alb, albastru, verde și roșu – pe piept.

— Culoarea – spune el în timp ce își mișcă mâna peste piept – e pentru zonele Santa Croce, Santo Spirito, Santa Maria Novella și San Giovanni.

Cele patru cartiere ale orașului, cele patru biserici majore. Unul dintre bărbați ține o ghirlandă împletită cu panglici.

— *Bravio*, explică Luca. Premiul pentru *calcio storico*. Un fel de meci de fotbal.

— E un meci azi?

— Nu, nu, spune Luca. S-a întâmplat deja. În vară.

După politicieni urmează un gol în procesiune, apoi pânzele flutură în vânt când aruncătorii de steaguri intră în piață. Materialul se învâрте în diferite forme, ca niște păsări viu colorate. Tobe se aud mai tare. Toată lumea din jurul meu vorbește în engleză.

— Pentru ce e?

— Sună ca un bocet.

— Trebuie să fie pentru un cardinal în vizită.

— O zi obișnuită de vineri în Florența. Cine-ar fi crezut?

Chiar și în această zi în care e cinstită, Santa Reparata e invizibilă. Maleabilitatea istoriei – ușurința cu care ea a fost ștearsă – e înspăimântătoare. Mulțimea începe să aclame și să fluiera când bărbații în uniforme medievale apar în urma aruncătorilor de steaguri. Toți sunt tineri, cu picioarele uimitor de musculoase și cu fețele solemne. Patru rânduri de câte cinci. Douăzeci de fețe solemne.

— *Eccolo* Enzo, spune Luca. Cu steagul pentru Santa Croce. Vara trecută, Santa Croce a câștigat *calcio storico* – Enzo joacă pentru Santa Croce.

— Foarte serios, șoptește Carlo, imitând expresia împietrită a lui Enzo.

— *Sì*, râde Gianni. Foarte diferit de vinerea trecută.

— Enzo! strigă Carlo, dar prietenul lor rămâne cu ochii ațintiți asupra steagului pe care îl cară – unul alb, cu o cruce albastră.

În spatele atleților sunt bărbați și femei în haine de epocă. La capătul liniei, patru copii îmbrăcați în culorile fiecărui cartier bat în câteva tobe mici. Când ultimul copil dispare în Dom, carabinierii formează o semilună la intrare.

— Și acum, spune Luca, așteptăm, *perché* trebuie să-i binecuvânteze pe *bravio*.

Zgomotele din piață ajung din nou la volum maxim, iar noi ne întoarcem la masa noastră din cafenea.

— Francesca și Marco, spune Gianni.

Francesca și un italian mai în vârstă sunt în fața Baptisteriului. Vorbesc repede, făcând o grămadă de gesturi.

— *Attenta*. Probleme, spune Gianni, provocând un alt val de comentarii.

— Unde e Francesca sunt întotdeauna probleme.

— Unde sunt probleme, e întotdeauna Francesca.

— *E milaneză*.

— Dacă ar fi nevasta mea...

— Poate că Marco nu știe.

— Crezi? E un tip deștept.

— Da, dar amintește-ți de anul trecut – la regată.

— Adevărat, adevărat. Nu se certau atunci.

— Dar Sergio... ce înseamnă asta? Nu-l vedem niciodată. La meci, de exemplu.

— La regată? Nu atunci a apărut Nicoletti?

— Da, idiotul. De parcă, dacă venea la o cursă, ne-ar fi prostit să votăm pentru bufonul ăla.

În timp ce ei vorbesc, Peter și Pam reapar de după un zid al catedralei. Le arunc o privire

bărbaților, dar ei au terminat de discutat despre Francesca și nu văd momentul în care Peter aproape că se ciocnește cu ea. Încruntătura intensă a Francescăi se transformă într-o expresie mirată, apoi – atât de repede că e aproape imperceptibilă – într-una de teamă, înainte să se liniștească din nou. E calmă, strălucitoare. Dacă soțul ei a observat ceva, nu o arată chiar dacă entuziasmul lui Peter e bătător la ochi. Poate că bărbatii au dreptate și Francesca face într-adevăr ce vrea. Și ce dacă face? Soțul ei arată în direcția noastră, iar ei se întorc spre noi. Peter își mijeste ochii, iar eu îmi flutur puțin mâna. Apoi Francesca le spune ceva oamenilor din grup, iar asta îi face pe toți să râdă înainte ca ea și Marco să plece de lângă ei. Abia când sunt aproape de noi, cu soarele încadrându-le siluetele în lumină aurie, Luca și prietenii lui își ridică privirile. Chipul Francescăi e imposibil de citit în timp ce îi salută, prezentându-mi-l pe soțul ei.

— Marco, ți-o amintești pe americanca despre care ți-am spus, Hannah?

Îmi strânge mâna cu putere. Ochii lui – de un albastru intens – sunt rari în acest oraș plin de ochi de culori închise. Îmi ține mâna și îmi atrage privirea cu o secundă prea mult, iar în acea secundă, nu mai e nimeni altcineva la masă. De fapt, sunt sigură că suntem singurii oameni din piață.

— Încântat să te cunosc, spune el. Mă bucur că Francesca are o femeie la club.

Colțurile gurii i se ridică și nu-mi dau seama dacă glumește sau nu. E fermecător și înțeleg de ce s-a îndrăgostit Francesca de el. De ce s-ar îndrăgosti oricine.

— Te-au târât aici și pe tine? sunt primele ei cuvinte după ce se așază lângă mine.

Marco și-a tras o altă masă și stă lângă Carlo, lăsând femeile singure.

— E ridicol, dacă mă întrebi. Mai vezi italieni pe-aici? Dar Enzo mășăluiește și suntem aici. *Scusami – Marco – un bicchiere di vino, per favore.*

Marco dă puțin din cap, dar continuă să vorbească. Francesca oftează și își dă ochii peste cap în fața mea.

— Știi ceva despre ea? Despre Santa Reparata? o întreb.

— A fost o sfântă de demult – dinainte de toate astea, spune ea fluturându-și mâinile în jur, spre tot ce e în piață, înainte de a se întoarce spre bărbați. Santa Reparata?

— A fost sfânta patroană a Florenței, spune Gianni.

— De ce? întreb. Ce-a făcut?

— A fost arsă de vie, zice Gianni.

— Sî, e de acord Sergio, cu fruntea încruntată. *O farse è stata decapitata.*

— Decapitată? întreb eu.

— *Ma dai, ragazzi,* exclamă Luca. Inventai lucruri!

— A apărat Florența de barbari, îi întrerupe Carlo.

— Păi, mi se pare că orașul ăsta încă e plin de ei, spune Francesca.

De îndată ce vine ospătarul, Francesca cere vin, apoi caută prin poșeta ei și scoate un ruj.

— Sincer, nu pot să țin socoteala atâtor sfinți, spune Francesca după ce își colorează buzele. Oriunde te întorci, dai de unul. Sunt prea mulți. Vei mai fi aici de Crăciun?

— Nu știu.

Crăciunul e peste două luni. Voi mai fi aici? Habar n-am.

— Dacă vei fi, vei vedea cel mai nebunesc lucru – prezentarea Brâului Sfintei Fecioare.

— Brâul ei?

— Da, cureaua ei. Se pare că a scăpat-o în timp ce se înălța la cer. Și a ajuns până la Prato, dintre toate locurile.

Prato e un alt oraș, „sora mai mică” a Florenței.

— Nu poți inventa lucrurile astea, continuă Francesca. Oricum, de câteva ori pe an, poți vedea

brâul. Hei, Luca, spune ea în timp ce se întinde dincolo de mine și îl apucă de încheietura mâinii.

— *Si?*

— Ești un bun catolic, nu-i așa?

— *No*, spune el.

— Dar știi povestea Brâului Sfintei Fecioare? *La cintola?*

— *Certo*. I l-a dat Sfântului Toma, explică el, vorbind mai rar ca să mă includă și pe mine. Pentru că nu a crezut că ea era Maica Domnului.

— Toma necredinciosul, spun eu.

— *Sì*. I-a dat *la cintola* din rai ca dovadă.

— Mulțumim Domnului pentru o dovadă solidă, spune Francesca.

Aici intervine Marco, vocea lui străpungând aerul, clară și răsunătoare. La fel ca a Francescăi. Iar engleza lui e perfectă.

— Nu, e vorba de credință. Cureaua a fost în jurul pântecului – imaculata concepție. E începutul întregii credințe. Sfântul Toma s-a îndoit, dar cureaua a fost un dar de credință, nu o „dovadă”.

Oricare ar fi credințele noastre, Marco are un fel de a vorbi care te face să vrei să-l asculți sau măcar să vrei să crezi în el.

— Pornografie glorificată, dacă mă întrebați pe mine, spune Francesca. Și de ce o are Prato?

Ei ridică din umeri.

— De ce nu? întreabă Carlo înainte de a atrage bărbății înapoi în discuție.

— Întrebarea *mea*, îmi spune Francesca, e de ce bărbății conduc totul în țara asta dacă într-adevăr cred că femeile sunt atât de importante. Nimic nu se schimbă, nu-i așa? Pot să-ți spună ce să crezi, dar doar atât. Multe vorbe goale.

Ospătarul se întoarce cu băuturile lor, iar Francesca își ridică paharul spre Marco, dar el nu îl observă.

— Vezi la ce mă refer?

Vreau să o întreb pe Francesca despre cum s-au cunoscut ea și Marco, dar lângă catedrală începe agitația, în timp ce clopotele bat de ora cinci, iar

bătaia unei tobe anunță întoarcerea procesiunii, premiul fiind binecuvântat acum.

— *Allora, finalmente!* spune Francesca.

Pe măsură ce carabinierii fac loc, toboșarii ies urmați de restul procesiunii. Toți stăm în picioare în timp ce ei se deplasează pe un drum șerpuit din piață și în jurul Baptisteriului.

— *Vai Enzo! Vai! Vai!* strigă bărbații când trece Enzo, cu un zâmbet discret pe fața împietrită.

Parada iese din piață, luând cu ea și o parte din spectatori. Luca îmi spune că vor înconjura toate piețele mari, bătând din tobe și cântând.

— Și după aceea? întreb.

— După aceea, nimic, zâmbește el. După aceea se termină festivalul. Dar noi mai stăm un pic să mâncăm ceva și poate să-l vedem pe Enzo, *va bene?*

Stăm până când piața se întunecă. O parte din mulțime se împrăștie, dar unii se așază pe treptele catedralei sau se înghesuie în puținele locuri libere din cafenele. La masa noastră, bărbații comandă paste.

— Francesca, ce vrei? o întreabă Marco.

— Nimic, răspunde Francesca scoțându-și o țigară. Un alt pahar de vin.

— *Va bene*, spune Marco ridicând din umeri, apoi îi zice lui Carlo: E o pasăre.

— Toți bem vin, anunță Gianni, comandând o sticlă.

Când ospătarul se uită la mine, comand o salată.

— O altă pasăre! strigă Marco.

Dar Luca își pune mâna pe a mea și spune:

— Pot s-o împart cu ea. Nu prea mi-e foame.

— Pentru prima dată! spune Carlo.

Când ni se aduc pastele, îmi întind furculița peste ele și iau câteva înghițituri. Luca nu se uită la mine, dar își lasă mâna pe spatele meu pentru un moment, zâmbind. Cu vinul, conversația devine și mai animată, dar mai puțin concentrată. Se trece de la politică la canotaj, apoi la sezonul de fotbal și la scandalul în care e implicată Fiorentina – „Va fi sau

nu va fi viabilă anul ăsta?” Apoi începe o ceartă și Sergio dispare înăuntru ca să verifice scorul meciului. După aceea se discută despre viitorul maraton al Florenței, despre călătoria lui Marco la Geneva, la conferința despre Calvino, despre clasificarea celor mai buni autori italieni, a celor mai bune opere și a celor mai bune actrițe – aici începe un alt dezacord, argumentul lui Carlo fiind, în principal, mărimea sânilor –, apoi despre restaurante, în special cel despre care Marco pretinde că e *singurul* loc din oraș unde poți mânca un fazan bun, deși Sergio îl contrazice, iar Gianni se pronunță în favoarea unui mic restaurant din afara Florenței. Luca îmi spune că le vom încerca pe toate.

Francesca rămâne tăcută aproape tot timpul – e mai tăcută decât e vreodată la club. Comentează din când în când sau îmi explică una sau alta, dar mai mult se uită la Marco. Și eu mă uit la el. Când participă la conversație, e complet concentrat la vorbitor, iar când e el vorbitorul, nimeni nu-l întrerupe. Când se retrage, privește piața, iar ochii lui observă fiecare femeie care trece înaintea să-și îndrepte din nou privirea spre masă. După ce mâncăm, Francesca se scuză, motivând că ar vrea să își sune fiica, și dispare de la masă. Carlo își ridică sprâncenele, dar nimeni nu spune nimic și nici nu întreabă de fiica ei când Francesca se întoarce la masă, după douăzeci de minute.

— *Andiamo*, îi spune ea lui Marco.

— Plecați? întreabă Sergio.

— Francesca, *tranquilla*, zice Marco. Terminăm de mâncat și așteptăm să vină Enzo.

— *Sono tranquilla*. Plec. Sunt obosită. Ai cheile?

La masă se lasă tăcerea. Marco o privește pe Francesca în ochi. Apoi își bagă mâna în buzunar și scoate cheile, legănându-le în fața ei.

— Pleacă, spune el. Carlo poate să mă conducă.

Francesca pare mâhnită, iar fața ei se înăsprește brusc când ia cheile și spune:

— *Grazie. Ciao a tutti!*

Apoi dispare în noapte, iar eu sunt din nou singura femeie de la masă. Grupul se potolește. Bărbații rămân la subiecte sigure, iar conversația nu își mai recapătă ritmul și energia de dinainte. Sergio verifică meciul și se întoarce să anunțe că Florența tocmai a pierdut.

— Din nou, Milano, oftează el, aruncând pe masă niște bani.

— Măcar Francesca se va bucura, spune Marco pe un ton imposibil de descifrat.

Luca începe să caște și se întoarce spre mine zicând:

— *Andiamo?*

Încuviințez, iar el se ridică și ne anunță plecarea.

— Când îl vedeți pe Enzo, rostește Luca, spuneți-i că sărbătorim mâine, la club.

Bărbații se ridică din nou foarte formal, ca să mă sărute pe fiecare obraz.

— Ar trebui să iei cina cu noi într-o seară, spune Marco înainte să-mi elibereze mâna. Francescăi i-ar plăcea. Apoi, aruncându-i o privire lui Luca, adaugă: *Tutti e due*. Amândoi.

Luca a parcat lângă casa mea, așa că mergem înapoi pe jos. De îndată ce rămânem singuri, îmi dau seama că sunt obosită – atât de la vin, cât și de la urmărirea conversației, mai ales că am ținut garda sus ore întregi. Îl iau de braț și ascult ecoul pașilor noștri pe strada goală, precum și foșnetul sacoului lui Luca.

— Îmi pare rău că nu a fost ceva doar pentru noi, spune Luca.

— E în ordine. Sunt prietenii tăi.

— *Sì*. Sergio și Gianni – întotdeauna. Marco? Cred că el e greu de cunoscut. Carlo – da, dar altfel. Îmi pare rău pentru Carlo. Uneori, se poartă ciudat. Furios și jenat.

— Din cauza divorțului?

— *Sì*. Dar Carlo a avut tot timpul probleme cu femeile.

— Nu-l plac femeile?

— Nu. Lui îi plac prea multe femei, *hai capito?*

— Se culcă cu cine apucă.
— *Come și dice?* Se culcă cu cine apucă.
— Exact. Soția lui a cerut divorțul?
— Nu, Carlo l-a vrut. Ea nu.
— Ea n-a știut de aventuri?
— Ba da. Dar și ea a fost cu un alt bărbat. Iar Carlo a aflat – și atunci a vrut divorțul.
— Glumești.
— *Cosa?*
— I-a convenit să aibă aventuri, dar imediat ce a avut ea una, a devenit o problemă?
Luca ridică din umeri.
— E diferit.
— De ce? Cum e diferit?
— Nu știu.
— Tu crezi că e diferit?
— *Non lo so.* Un cuplu e format din doi oameni. Nu unul. Nu poți arăta cu degetul doar pe unul. Nu m-aș bucura dacă soția mea – *come si dice?* S-ar culca cu cine ar apuca.

Dau din cap.

— Dar nici eu nu m-aș „culca cu cine aș apuca”, spune Luca scurt și la obiect. *Allora*, îmi pare rău pentru ei. Pentru amândoi. E rușine.

Nu știu dacă vrea să spună că e *o rușine* sau că e *rușinos*.

Intrăm în Piazza della Signoria, care e aproape goală, cu excepția cuplurilor care, la fel ca noi, se plimbă încet, amânând sfârșitul serii. Luca arată spre un loc în care oamenii s-au adunat în jurul unui vânzător de titirezi strălucitori. Când sunt învârtiți, titirezii sar în aer ca niște discuri rotitoare de lumină. Oamenii privesc, cu capetele lăsate pe spate, exclamând și strigând. Vânzătorul îi aruncă tot mai sus în timp ce ne apropiem și îmi imaginez că prind unul și că sfera mă ridică până când suntem o singură formă, un cerc strălucitor și îndepărtat de pe cer. Mă simt ușoară – dar încă aici – și îmi așez brațul pe spatele lui Luca în timp ce privim în liniște.

— Vrei să vii la mine un pic? îl întreb eu când ajungem la clădirea mea.

— Să văd unde locuiește această femeie faimoasă? spune Luca zâmbind. *Ma certo.*

— Bine, răspund în timp ce împing și deschid ușa grea.

Apoi aprind becul de pe hol și îmi iau singurul vizitator de mână.

La fel ca întotdeauna, ușa de la primul etaj se deschide și în cadrul ei apare capul alb al *signorei* Rosa. Se uită urât la Luca, dar el face o plecăciune adâncă și spune cu mult respect:

— *Buonasera, signora.*

Și, pentru prima dată, *signora* Rosa zâmbește. Dă din cap încântată, apoi închide ușa.

— Ce fel de magician ești tu? îi șoptesc lui Luca.

El joacă teatru chiar și când intrăm în apartamentul meu, observând spațiul cu seriozitate.

— Bine, spune apoi, dând din cap cu un interes exagerat, și îl urmez pe hol și în camera de zi. Drăguț, nu e rău, nu e rău. Ferestre bune. Aici ai fost în ultimele zile?

Se oprește și zâmbește înainte să urce treptele spre bucătărie. Zărește sticla de vin de pe tejghea și își ridică sprâncenele.

— *Posso?*

— Bineînțeles, spun, scoțând tirbușonul pentru el.

Toarnă câte un pahărel pentru mine și pentru el, apoi deschide ușile balconului, zicând:

— Uau. Foarte bun, *sì.*

Arată în jos, spre bătrâna care încă mai stă la fereastra ei.

— O cunoști?

— Nu! îi șoptesc eu, apucându-l de braț. Întoarce-te înapoi.

Telefonul sună și femeia își ridică privirea. E telefonul meu.

Luca își ridică sprâncenele din nou.

— Alt prieten?

— Un minut.

Mă îndrept spre dormitor în timp ce sunetul ascuțit continuă să se audă. Doar sora mea poate fi la ora asta. De ce? I-am scris deja despre slujba mea. Îl privesc sunând de încă trei sau patru ori, apoi ridic receptorul și îl pun din nou jos. Nu o vreau aici. Nu acum. Iau câteva guri de vin, număr până la zece, apoi mă întorc în camera de zi.

Luca stă la fereastră, uitându-se la priveliștea mea preferată.

— *Che bello*, spune el.

— Așa e.

Stau alături, iar el își pune brațul în jurul meu fără să vorbească.

Mă uit la turnul din Palazzo Vecchio, luminat acum în auriu de dedesubt, și mă gândesc la numeroasele dimineți în care am stat singură, privind orașul luminându-se. „În sufletul meu e o odaie.” Dar nu e corect. Nu poate fi corect să fiu tot timpul atât de singură. Așa că îl îmbrățișez pe Luca, trupul lui devenindu-mi deja cunoscut, și încep să-l sărut. Mă trage mai aproape, mâinile lui plimbându-se pe sub cămașa mea și pe spate, și mă gândesc la cealaltă femeie, cea care dispare în bărbatul de lângă ea. Dar nu mai am senzația că dispar. Simt că nu mai sunt singură. Apoi nu mai gândesc, ci doar îi simt mâinile și buzele. Îmi simt corpul trezindu-se, întorcându-se ca după o lungă absență. Și e adevărat. O parte din mine a fost plecată, dispărută, vreme de câteva luni.

— Vrei să rămâi? îi șoptesc, surprinzându-mă pe mine însămi.

Și Luca e surprins.

— Vrei să rămân? mă întreabă el.

— *Sì*.

Dar ezit.

— *Sicura?*

— Da, îi spun, încercând să par sigură, dorindu-mi să rămân cu mine însămi, dar și cu el.

Dar îndoielile continuă să se strecoare. Pentru că, dacă Luca rămâne, atunci ar putea să mă vadă cu adevărat. Ar putea să mă vadă cum mă zbat și cum

mă întorc în visele mele violente. Ar putea să vadă cântarul meu rupt, numeroasele mele liste, detaliile cutremurătoare ale existenței mele controlate. Va vedea corpul la care nu m-am mai uitat de câteva luni.

— Nu-ți face griji, spune Luca strângându-mi mâinile. Mi-ar plăcea să rămân, dar poate nu în noaptea asta, bine?

Dau din cap, simțindu-mă deopotrivă ușurată și naivă.

— Cred că ar trebui să fie, continuă el, *non lo so...* putem lua o cină plăcută sau ceva de genul ăsta, *no*? Crezi că sunt nebun?

— Nu, cred doar că poate nu ești italian.

— Dar nu sunt italian. Sunt florentin.

Nu-mi dau seama dacă glumește sau nu.

— Așa că ești un italian *adevărat*, *cel mai bun* italian.

Luca își golește paharul, apoi mă trage mai aproape din nou, cu un zâmbet, și răspunde:

— Cel mai bun italian. *Nu*. Nu cel mai bun. Unul diferit. *A Roma, a Napoli, in Sicilia* – într-adevăr, oamenii sunt diferiți.

— Nu crezi că e un stereotip?

Se uită în jos, la mine, gândindu-se la asta.

— Poate, dar... Se oprește. *No*. Chiar cred că suntem diferiți.

— Nu cred asta. Oamenii nu sunt doar locul din care provin.

— Dar, spune Luca ridicându-și degetul, în felul acesta tu crezi că toți italienii – toți bărbații – sunt la fel. Toți sunt lupi, *no*?

— *Touché*. Doar unii dintre ei.

— *Va bene*, spune el. Zâmbește și mă sărută repede – și pentru ultima dată – înainte să-și pună paharul jos. Acum e timpul ca acest *florentino* foarte *gentile* și amabil să plece acasă. Pentru că o să-l înnebunești dacă vei continua să-l săruți. Îmi întinde mâna, iar eu i-o iau, în timp ce mergem spre ușă. Mulțumesc pentru acest grandios tur. Dacă vrei, pregătesc eu cina, *va bene*? Săptămâna asta

sunt foarte ocupat, dar vineri e bine? Ne întâlnim la club, apoi mergem acasă la mine. O să gătesc.

— Cum rămâne cu Carlo? îl întreb brusc.

— Carlo? Ce-i cu Carlo? Nu gătesc pentru el.

— Sî, Carlo. E un lup. Un lup florentin. Ce-i cu el?

— *Esatto!* spune Luca rîzînd. Carlo nu e florentin. Dar acolo de unde vine Carlo, bărbații sunt lupi, *hai capito?*

— Asta e ridicol.

— Dar e adevărat, spune el în timp ce mă strînge în brațe, încă rîzînd. Sunetul reverberează adînc în corpul lui, scuturîndu-l pe-al meu pînă cînd încep să rîd și eu. *Da dove viene lui*, zice Luca recăpătîndu-și răsufierea, *ci sono piu lupi che stelle.*

Acolo de unde vine el, sunt mai mulți lupi decât stele.

Capitolul XIII

Lorenza pleacă la Milano – „treburi imobiliare”, spune ea cu hotărâre iar eu lucrez cu normă întreagă și nu merg la club după-amiaza. E o săptămână pe care mi-o petrec în singurătate. Nu-l voi vedea pe Luca până vineri, așa că îmi petrec serile cu misticii. De îndată ce încep să citesc, nu mă mai pot opri. Mi-e foame de cuvinte.

La suprafață, femeile sunt toate foarte diferite. Au trăit la o distanță de câteva secole una de alta, în diferite regiuni ale Italiei, provenind din diferite clase sociale. S-au alăturat diverselor ordine religioase – Dominican, Franciscan, al Carmelitelor – sau au fondat altele noi. Sfânta Clara de Assisi s-a născut în bogăție, dar a renunțat la bunurile materiale pentru viața ascetică a Franciscanilor, apoi și-a creat propriul ordin, Săracele Clarise. Sfânta Margareta din Cortona, născută după câteva decenii, a fost săracă și a urmat calea păcatului până la convertirea ei. Metodele lor de a-și practica credința și de a-și dovedi devotamentul au fost diferite. Sfânta Agnes a înmulțit pâinile pentru săraci. Sfânta Margareta a descoperit diferența dintre cuminecătura sfințită și cea nesfințită. Proba sfințeniei Clarei din Montefalco a venit după moartea ei, când surorile ei augustine i-au deschis cadavrul și au găsit în inima ei crucifixul, biciul și coroana de spini.

Au fost fecioare, văduve sau soții devotate care nu și-au părăsit niciodată casele. Sfânta Ecaterina din Genova a fost un model de „soție sfântă”. Prizonieră a unei căsnicii abuzive, nu a plecat niciodată la mănăstire. A îngrijit bolnavii în timpul ciumei fără să se îmbolnăvească și ea. Au fost figuri politice, ca Sfânta Ecaterina din Siena și Binecuvântata Lucia din Narni, faimoasă pentru profețiile ei politice; în plus, erau pustnice, ca Maria Maddalena de Pazzi, mistica florentină a cărei biserică am vizitat-o cu câteva săptămâni în urmă –

foarte retrasă, avusese viziuni care o ținuseră la pat.

Erau naive pure și precocce sau păcătoase încercate și căite. Erau din Toscana, Umbria sau Emilia-Romagna. Au fost bogate sau sărace. E ca și cum orice femeie – fie că era născută în 1200 în Cortona, într-o familie de țărani, fie în 1500, în Florența, din rândul nobilimii – avea potențialul de a trece acel prag evaziv. De parcă prima apariție a crucii, a lui Dumnezeu sau a lui Satana aștepta pe oricine avea să se poticnească de ea. Ecaterina din Siena, Angela din Foligno sau Clara din Montefalco. „De aici începe.” Dar nu există niciun punct de plecare consecvent, nicio predicție, iar aceste femei, unele după altele, au devenit sfinte.

Simt ceva ademenitor în comportamentul lor – Margareta se tăia până la os când se flagela, Angela bea din rănile leproșilor, Maria Maddalena lingea rănile surorilor ei Carmelite bolnave și își pedepsea propriul corp cu apă fiartă sau înghețată – și nu sunt scârbită, ci doar curioasă. La fel ca la Sfânta Angela, există un dor, o dorință intensă care fierbe și, în cele din urmă, explodează în viziuni febrile și sunt martoră, iar și iar, la efortul lor de a se îndepărta de o lume care nu le mai poate satisface. Viața e tortură, existența e o pedeapsă...

„În timp ce trăiesc, mi se pare că mor în chinuri.” Sfânta Ecaterina din Genova.

„Îmi doresc să mor de o mie de ori pe zi.” Sfânta Margareta din Cortona.

Viziunile oferă alinare și dau dependență – când încep, singura dorință mistuitoare a acestor femei este să se piardă în extaz. Nu vreau izolarea lor, nu vreau să fiu întotdeauna singură, cu diminețile mele tăcute, nu vreau să fug de această viață pe care mi-o construiesc încetul cu încetul. Abia aștept să-l văd pe Luca, să vâslesc pe râu, să renunț la unele ritualuri, la numărare și la echilibrul precis și precar care mi-a dictat viața vreme de atâtea luni. Dar sfintele acestea au ceva magnetic.

„Ochii sufletului meu s-au deschis.

În afara trupului meu.

Pe deplin adevărați. Pe deplin siguri. Pe deplin cerești.”

Când Sfânta Margareta descrie momentul extazului – în care sufletul ei se separă de trup și i se dezvăluie adevărul –, cuvintele ei sunt un ecou al cuvintelor Sfintei Clara și le anticipează pe cele ale Sfintei Maria Maddalena. „Am ajuns la culmea perfecțiunii. Înțeleg toată lumea.” Există atâta siguranță – atâta încredere – într-un adevăr absolut și în locul cuiva în acel adevăr, chiar și atunci când se confruntă cu îndoiala, cu un duhovnic sau cu o soră care ar putea spune cu suspiciune: „Nu părea să fie aceeași persoană”. Și mă întreb din nou cum e posibil așa ceva. Să fii atât de sigur de claritatea vederii tale și de sinele tău chiar și când oamenii îți spun că ești orb, nebun, un străin.

„Asta nu ești tu.

Unde ești?

Uită-te la tine.”

Când acțiunile lor devin tot mai extreme, sunt acuzate că ar fi bolnave. Dar ele nu încearcă să pară normale și nu au încredere în oamenii care se străduiesc să le schimbe obiceiurile. „Preoții nu o pot predica, spune Angela. Nu înțeleg ce predică. Trăncănesc.” Și, într-adevăr, comportamentul lor trebuie să fi fost celebrat – ceea ce e înregistrat nu e dovada bolii, ci dovada sfințeniei. „Nu mă mai urmări”, i-am spus surorii mele. Dar ceream martori tot timpul. Era vorba doar despre public? „Cum de tai atât de aproape de os?” Toate au făcut parte din acest proces la început. Înainte să devină altceva. Ceva cu dinți.

Când am încetat să mănânc, nu am avut iluminarea, înțelegerea sau viziunile pe care misticii le-au descris; nu am simțit vreo legătură cu Dumnezeu. Dar am avut altceva, nu în întregime diferit. Ceva ce nu am vrut să vadă alții pentru că era doar al meu. Și nu am vrut să vorbesc despre acest lucru pentru că nu aveam cuvinte să îl descriu. „Știu mai mult, văd mai mult, voi nu știți, voi nu

vedeți.” Trebuia să știți – dar ei nu puteau să știe. „Această viziune nu e tangibilă sau imaginabilă, scrie Sfânta Angela, ci e ceva inefabil.”

Chiar dacă nu fiecare sfântă a fost sărbătorită din timpul vieții ei, fiecare femeie care a intrat în această stare celebrată – Ecaterina, Clara sau Margareta – a câștigat, inevitabil, adepți, culte și mănăstiri ce s-au ridicat în urma ei, în timp ce femei tinere și bătrâne au năvălit în comunitățile închise sau au practicat în intimitatea clandestină a propriilor case, în Genova, Mantova sau Perugia, comportamentele miraculoase și ritualurile pentru care au devenit cunoscute misticele. În cele din urmă, puține au ajuns să poarte mantia de sfântă, dar au fost sute care au încercat să ocupe acel spațiu sfânt, așa că ritualurile, comportamentele și practicile – de la Angela, din secolul al XIII-lea, până la Maria Maddalena, în secolul al XVI-lea – au câștigat popularitate și s-au răspândit rapid, ca o epidemie.

Sfintele se învârt prin gândurile mele întreaga săptămână, aducându-mi amintiri și insinuându-se în visele mele. În fiecare seară vâslesc, dar nu văd pe nimeni cunoscut și, fără realitatea conversației, percep doar vocile lor. Iar când Luca mă sună într-o seară, mi-e greu să fac legătura cu el – vocea lui sună ca și cum ar fi prea departe, iar a mea îmi pare necunoscută; și îmi amintesc acea senzație de dispariție, când toate vocile au devenit îndepărtate și a rămas o singură voce, îndemnându-mă să merg înainte.

Apoi mai sunt mementourile. Când umblu prin Florența, sunt peste tot. În străzile numite după sfinți, în clopotele care răsună continuu la ora exactă sau la jumătatea orei, în orice îmi atrage privirea. În fiecare dimineață merg pe un drum mai lung, ca să trec pe lângă biserica în care a practicat Maria Maddalena de Pazzi. Porțile înalte ale mănăstirii învecinate sunt închise întotdeauna și mă opresc ca să mă uit în sus, la zidurile ei. Aici, în

locul acesta, s-a înfometat până la moarte. Și nu a fost singura care a făcut asta. Referințe fragmentate despre hrană apar în toate rapoartele, menționate ocazional ca o parte a refuzului lucrurilor pământești, bogățiile și mâncarea fiind considerate la fel de grele. „Trebuie să postim în fiecare zi, cu excepția duminicii”, scria Sfânta Clara când și-a înființat ordinul. „Prin urmare, plăcerile mele au fost trupești și rele, pentru că sunt un trup”, spunea Sfânta Angela. Și întotdeauna erau goluri între refuzul hranei și experiența extazului. Unii duhovnici sugerează că, pur și simplu, uitau să mănânce. „A uitat să mănânce și să bea, de parcă spiritul ei nu ar mai fi existat în trupul propriu.” Din nou, aceea propoziție: „Am uitat să mănânc”. Dar e mai mult de atât. Postul lor nu e slab și neglijent – e un război pe față. „Fie ca limba de carne să fie mută când caut să-mi exprim iubirea pentru Tine”, strigă Sfânta Clara într-un moment de extaz. „Leapădă-te de tine însăși”, cere Sfânta Ecaterina. „Nu-mi cereți să cedez acestui trup al meu, îi roagă Sfânta Margareta când e îndemnată să mănânce. Între mine și trupul meu trebuie să fie o luptă până la moarte.”

Dintre misticii care au trăit în Italia în Evul Mediu și în Renaștere, majoritatea au refuzat hrana și mulți și-au petrecut o parte a vieții ținându-se la pat, murind din cauza complicațiilor subnutriției. Doar Ecaterina din Genova a evitat postul extrem și a devenit faimoasă pentru apetitul ei insașiabil.

Ritualurile mele. Ce mâncam, când mâncam, când număram și categorizam, când puneam la o parte farfuria ca să iau bucățile acceptabile, întorcându-mă într-una dintre numeroasele băi când deveneau inacceptabile. Mi-am construit treptat ziua în jurul acestor ritualuri și am renunțat la orice planuri care interveneau. În iunie, nu am mai acceptat invitații la mese, iar în scurt timp am refuzat orice întâlnire seara, pentru că oboseam imediat, nu puteam păstra vinul, nu-mi puteam

menține atenția și nu mai puteam să mă apăr – „am uitat să mănânc” – de întrebări și sugestii.

Încă o vizitam pe acea doamnă doctor. Îi înmănam jurnalul cu listele mele frugale, știind că ea avea să spună: „Nu poți uita”. Așa că le-am editat, umflându-le cu alimente pe care sigur le-aș fi mâncat dacă nu aș fi uitat să mănânc. În felul acesta, am crezut că listele sunt sincere.

Dar ea spunea întruna: „Nu e destul”. Fetele vindecate îmi zâmbeau de peste umărul, ei, în timp ce ea îmi prescria o doză de supliment lichid pe zi, o substanță dulce și vâscoasă cu gust de metal când o înghițeam dintr-odată, turnând-o pe gât fără să mă mai gândesc. Deși îmi doream să o vomit, mă forțam să o păstrez. Ea m-a felicitat pentru asta, de parcă ar fi fost un triumf. Dar nu era un triumf. Era o înfrângere. Compromiteam echilibrul; această crăpătură amenința să răstoarne întregul.

— *E bine*, a spus ea.

Dar nu am avut încredere. Nu am avut încredere nici în ea, nici în dozele ei de lichid, nici în sala ei de așteptare plină de femei mai tinere care nu aveau nicio legătură cu mine. Încerca să mă îngroape cu etichetele ei, să mă prindă în capcană cu vorbele rostite. Dar vorbea limba greșită. În cele din urmă, tot ce a reușit să facă a fost să îmi perturbe ritualurile – numărutul și categorizarea, consumul și eliminarea, împărțirea corpului meu în părți la care mă puteam uita. Acestea erau lucrurile pe care ea nu le înțelegea; în acestea credeam eu.

În iulie, nu am mai mers la medic. Mi-am luat salariul compensatoriu. Mi-am făcut propriul plan. Am lăsat-o în urmă, cu toți ceilalți.

— *Scusami*, Hannah.

E vineri dimineață. Vorbesc la telefon cu Luca, iar el anulează planurile noastre. Pentru că am fost atât de distantă? Dar el spune:

— Trebuie să merg în Arezzo să-mi vizitez tatăl. Nu se simte bine.

— Va fi bine?

— *Sì, sì*, spune el, dar nu pare prea sigur și continuă să vorbească repede. *Allora*, mă întorc mâine. Ne întâlnim la clubul de canotaj? *Scusami ancora*, Hannah.

Dau din cap la telefon, apoi spun:

— Bineînțeles, nicio problemă, pentru că nu e vina lui că nu am pe altcineva.

Și îmi dau seama cât de mult m-am bazat pe faptul că aveam să-l văd, acum, că nu mai pot s-o fac.

Îl sun pe Peter, dar nu îmi răspunde, așa că îi las un mesaj prin care îl invit să mi se alăture în Piazzale Michelangelo în seara aceea. „Și pe Pam”, adaug eu.

Ziua trece încet. E senin și doar doi oameni, unul dimineța și celălalt după-amiaza, vizitează biblioteca. Am terminat munca pe care mi-a lăsat-o Lorenza, așa că citesc scrisorile Sfintei Angela, care sunt pline de iubire, erotismul limbajului ei fiind foarte comun la aceste femei. „Cuvântul a intrat în mine, m-a atins peste tot și m-a îmbrățișat, spunându-mi: «Vino, iubirea mea, mireasa mea!»” Într-una dintre cele mai ciudate viziuni, e într-un mormânt cu Hristos. Îl sărută și își lasă obrazul pe al Lui. „El, la rândul Lui, și-a pus mâna pe celălalt obraz al ei, trăgând-o mai aproape de El.” Îmi închid ochii și încerc să înțeleg alinarea pe care ar putea să o ofere o asemenea imagine morbidă. Mă face să-mi simt singurătatea mai intens. Nicio veste de la Peter, iar Luca a plecat. Îmi strecur cartea în geantă și mă hotărâsc să petrec o seară frumoasă pe cont propriu.

Plănuiesc să merg la clubul de canotaj, dar începe să burnițeze. Nu e vremea potrivită nici pentru Piazzale Michelangelo, care e așezată pe un deal. Dar poate că ploaia se va opri la apus. Între timp, mă opresc într-un bar, unde beau un pahar de vin și continui să citesc despre experiența Angelei cu iubirea, care e inseparabilă de suferință. „Iubirea a luat forma unei seceri.” Dar suferința ei nu e trupească. Este durerea de a se întinde departe de

pământ și de ea însăși, pentru a ajunge la acel moment de extaz care, odată experimentat, produce propria suferință – teama de a ieși din acea stare înaltă, de a se întoarce pe pământ, în corp. Apoi durerea de a fi cunoscut acea plăcere și de a trăi tot timpul în ecoul ei. „Tot timpul sunt în starea asta.” Ceea ce nu e adevărat. Să fie tot timpul în acea stare e o dorință – realitatea e altceva, un lucru care o lasă să-și dorească mai mult. „Era plină de iubire și de o satisfacție inestimabilă care, chiar dacă o săturau, generau în același timp o foame inestimabilă.”

Privesc strada în timp ce ploaia se rărește, până când rămâne doar o ceață alburie și oamenii se întorc afară. E vineri seara și sunt singură, dar acum nu mai las melancolia să pună stăpânire pe mine. Îmi termin vinul, apoi pornesc de-a lungul râului și străbat o distanță mare, până când fațadele magazinelor se schimbă, iar strada devine mai liniștită. Apoi ajung la treptele abrupte care se răsucesc în sus până în locul numit Piazzale Michelangelo. În timp ce urc, mă opresc la fiecare nivel și privesc cum orașul devine tot mai mic, mai îndepărtat, mai inteligibil.

Când ajung în vârf, apusul e aproape și piața e plină. Romantismul nu e ignorat de vizitatori sau de localnici, care se aliniază ca să privească orașul de deasupra. E o cafenea în aer liber, despre care știu că va fi scumpă, dar mă așez la una dintre măsuțe. Ospătărița vine imediat ca să șteargă picăturile de ploaie rămase. Comand un vin – și de ce nu? –, apoi privesc cum soarele coboară, iar cuplurile pozează frenetic pentru străinul amabil căruia i-au înmănat camera, sperând să capteze cu adevărat lumina acelui moment, realitatea iubirii lor. Mă uit în jos, spre orașul în care formele clădirilor se șterg, până când e prea întuneric pentru a distinge diferitele culori, dar însă prea luminos pentru a se aprinde becurile. Mă uit din nou la siluetele de lângă zid. Unul dintre bărbați arată ca Luca din profil și inima îmi stă în loc. Nu e el, dar, odată ce mă gândesc la

asta, mi-l imaginez peste tot în acest oraș, cu o altă femeie – poate aceea care i-a frânt inima înainte și care acum s-a întors –, scuza convenabilă cu tatăl bolnav ținându-mă în ignoranță. Apoi îmi amintesc descrierea geloziei iraționale a fostei lui prietene. E acesta genul de femeie pe care el o atrage? Sunt și eu genul acesta de femeie? „Nu bănuiesc nimic pe lumea asta mai mult decât iubirea, spune Sfânta Angela, pentru că penetrează sufletul mai mult decât oricare alt lucru.” Și, în timp ce o altă siluetă trecătoare pare a fi Luca, încep și eu să bănuiesc iubirea sau măcar decizia de a-mi deschide inima pentru ceva asemănător.

Comand o altă băutură, dar când mi se aduce, mă simt descurajată. La ce mă gândeam? Voi termina băutura aceasta încet, foarte încet, apoi voi pleca. Trag lumânarea mai aproape, întorcându-mă la experiența Sfintei Angela cu iubirea, care e, de fapt, un ciclu continuu de euforie și de suferință, ce o lasă în întregime plină sau complet goală pe dinăuntru, iar când e goală pe dinăuntru, singura ei dorință e să sufere destul ca să se întoarcă în locul acela de satisfacție. „Te voi lăsa într-o iubire atât de mare de Mine, îi spune Dumnezeu, că sufletul tău va arde tot timpul din cauza ei.” Aceste cuvinte produc ecouri peste ecouri. „S-a retras apoi treptat și cu foarte multă blândețe. Atunci am pierdut acea Iubire pe care o purtam în mine.”

— Hannah, îngheți, mi-a spus Julian în ultima noastră noapte petrecută împreună.

Radiatorul zăgănea, de parcă un mic toboșar ar fi fost în interiorul lui. Era începutul lunii mai, dar mi se părea că era iarnă, așa cum mi se părea întotdeauna atunci. Încercam neobosit să înfășor pătura în jurul nostru, să nu mai am pielea de găină, să-mi încălzesc picioarele, brațele, buzele și inima, pe care o simțeam plină, amorțită și prea fragilă, la fel ca nervii mei iritați.

În timp ce Julian mă trăgea spre el, am simțit căldura care emana din corpul lui, dar m-am simțit rece și incapabilă să i-o absorb. Ne-am atins și ne-

am sărutat și, deși am încercat să stau cu el, mintea îmi fugea.

— Unde ești? m-a întrebat Julian, fiindcă nu-și putea da seama.

Dar mă tot întorceam la lista mea din ce în ce mai lungă, la ceea ce mâncasem mai devreme în acea zi, înainte să ne întâlnim la bar, încercând să nu mă destram. Baia lui Julian era chiar lângă dormitorul lui, prea aproape, așa că urma să rămân plină în noaptea aceea. Am încercat să stau cu el. L-am văzut cum mă privește și cum mă atinge, iar când m-am uitat în jos, la noile mele văi, am fost surprinsă și fericită. Le-am privit cum ar privi cineva un tablou. Înainte să fiu trasă înapoi, în greutatea din mine, apoi spre cealaltă ființă, care era cu mine tot timpul pe-atunci.

— Hannah, unde ești? m-a întrebat el din nou, iar eu am devenit mai agresivă, ca să compensez, și l-am sărutat cu forță, apoi m-am mișcat cu putere peste el, de parcă aș fi vrut să-i spun „sunt aici, sunt aici, sunt aici”, dorindu-mi să mă doară doar ca să simt ceva. Nu mai aveam orgasm, corpul meu refuza, și mă simțeam goală pe dinăuntru chiar și atunci când mă mișcăm violent pentru ca el să-mi simtă durerea. Până când l-am auzit strigând în întuneric.

„Nu-mi pot imagina o moarte destul de groaznică pentru a egala dorința mea”, scrie Sfânta Angela. Dar nu Julian era cel care mă umplea și mă golea. Era celălalt lucru, pe care îl strângeam și îl țineam aproape. Pe care îl iubeam și care mă rănea. Ambele erau adevărate. Dar îl iubeam pentru că mă rănea? Nu știu. Dar înțeleg bucuria profundă și pierderea din rugămintea Angelei: „Cine nu ar arde cu o asemenea iubire? Ce inimă nu s-ar frânge?”

E aproape întuneric când îmi aud numele. Îmi ridic privirea prin ceața alcoolului și îl văd pe Peter traversând piața, cu haina lui de culoare deschisă strălucind în jurul lui.

— Tocmai am primit mesajul tău, spune el, așezându-se. E frumos aici. Romantic.

Din nou, ospătărița apare imediat.

— *Whisky con ghiaccio*, spune Peter repede.

Arată altfel, înăsprit, de parcă ar avea mai multe margini ascuțite – pe față, în voce –, și își mișcă ochii dintr-o parte într-alta.

— Mă bucur că ai venit, îi spun când rămânem singuri.

Peter are nevoie de un moment pentru a înțelege asta și mă întreb dacă m-a auzit.

— O, da. Ce mai faci?

Îl întreb despre cursurile lui, iar el ridică din umeri. Așa că îi povestesc despre ce am citit, descriindu-i detaliat istoria misticelor și limbajul lor, lucruri care l-ar interesa în mod normal. Mă simt bine să le împărtășesc cuiva, mai ales lui, dar el nu înțelege nicio idee, ci doar își învârte băutura și mă lasă să vorbesc, în timp ce ochii încă i se mișcă, privind siluetele de pe zid – și mă întreb dacă nu cumva caută și el pe cineva. Sub noi, Florența strălucește, ca o mare de lumini care înoată în jurul turnurilor și al domurilor. Pallazo Vecchio pare o mare navă care navighează spre Arno. Peter se uită în jos, spre orașul luminat, apoi în sus, la cerul plin de stele, înainte să mă întrerupă.

— Ai vorbit cu Francesca? mă întreabă el după ce a așteptat o perioadă adecvată de timp. E într-o misiune.

E motivul pentru care a venit să mă întâlnească.

— La festival, săptămâna trecută... ai fost acolo, îți amintești?

— O, da, atunci l-ai întâlnit și tu.

— Pe Marco? Da.

Peter tresare vizibil la auzul numelui.

— E arogant, nu crezi? O ignoră complet. Cum ar putea să o ignore cineva?

Tace o vreme, așteptând o validare.

— Nu știi, Peter, oftez eu.

Mi se pare că îl văd pe Luca din nou, de data asta în silueta unui bărbat din depărtare, care se

dovedește a fi o femeie când trece pe lângă masa noastră.

— E aiurea. De ce s-ar mărita cu un asemenea om? Doamne, mă înnebunește!

— Niciunul din ei nu pare fericit. Tac o vreme, apoi adaug: Dar nu știm toată povestea. Nu știm nimic.

— Ei bine, eu *știu* că e un nesimțit.

Vocea lui e prea sonoră, iar cuvântul nu-i aparține. Fața i se strâmbă ca a unui copilaș din cauza unei furii ce vine din dezamăgire.

— Și, dacă ai fi auzit ce a spus Francesca despre el, nu l-ai fi apărat, Hannah. Crede-mă!

— Nu mă îndoiesc.

Dar el continuă, prezentându-și acuzațiile la adresa lui Marco una după alta. Apoi trece la socrii Francescăi, la prietenii lor, la bărbații din club, la toți cei care au ignorat-o sau au înțeles-o greșit – și cine sunt eu ca să spun că nu au făcut-o? Ar putea avea dreptate. Bineînțeles că ar putea. I-am auzit pe bărbații de la club și înțeleg problemele femeilor de aici – sus, pe un pedestal, într-un moment, apoi pe rug în următorul. Peter ar putea avea dreptate în legătură cu tot. Asta nu înseamnă că nu cedează nervos în fața mea. Continui să dau din cap, așteptând o pauză în revărsarea aceea de ciudă. Îmi amintesc masa cu Claudia din urmă cu multe luni. „Ai o problemă.” Îmi las mâna pe cea a lui Peter – el se încordează, dar nu schițează niciun gest de respingere.

— Nu îl apăr, îi spun apoi, încercând să ne întoarcem la masa noastră, la noaptea aceea, care se desfășoară atât de rapid.

Efectul alcoolului se duce și mintea mi se limpezește, așa că, pentru un moment, cred că pot să o fac, cred că pot să îl scot din mizeria aceea, că ne putem regăsi echilibrul.

— Tot ce vreau să spun e că nu știm toată povestea. Dar asta nu înseamnă că nu ai dreptate.

Peter își retrage mâna.

— Ea are dreptate, spune el pe un ton tăios. Nu poți avea încredere în bărbații italieni. *Tu* ar trebui să ai grijă.

— Despre ce vorbești?

— Nu te întâlnești cu unul dintre tipi?

— Cine ți-a spus asta?

Sunt furioasă și simt că trebuie să îi iau avertismentul în serios.

— Francesca a spus...

— Francesca nu știe nimic despre mine, îi răspund pe un ton dur, iar Peter pare să mă vadă pentru prima dată de când s-a așezat.

Rămâne însă tăcut.

— Îmi pare rău, spun apoi, coborându-mi vocea. Dar nu știe. E o femeie nefericită într-o căsnicie nefericită. Nu mă mir că nu are încredere în nimeni, dar asta nu are nicio legătură cu mine. Îmi pare rău că m-am răstit la tine – nu-mi place să se vorbească despre mine.

— Chiar crezi că are o căsnicie nefericită?

Nu a auzit nimic altceva.

— Da, cred că e nefericită. Și îmi pare rău pentru ea. Dar nu cred că cineva ar putea rezolva asta, îi spun. Când ai văzut-o ultima oară, în noaptea festivalului?

Dă din cap, aplecându-se în față ca să nu rateze niciun cuvânt și arătând, în nerăbdarea lui, foarte tânăr din nou.

— A dispărut multă vreme, apoi a plecat într-un mod dramatic. A fost ciudat. Și da, cred că Marco ar putea fi mai atent, dar e mult mai mult în povestea asta, Peter. A făcut o declarație. Practic, a anunțat că va merge la o întâlnire cu altcineva. Cu tine, presupun.

Peter arată confuz, așa că adaug:

— Dar a spus că merge acasă, la fiica ei. Sunt sigură că voia doar să transmită o idee.

— Nu vrea să stea de vorbă cu mine, spune el după aceea. Dar asta e tipic, nu-i așa? Mă refer la cineva aflat într-o relație abuzivă. Nu poate să facă altceva.

Își golește paharul dintr-o înghițitură și îl trăneste jos atât de tare, încât cuplul de la masa alăturată ne privește cu suspiciune.

— Îmi pare foarte rău, Peter.

— În fine. Nu contează. Poate că vouă vi se părea nefericită. Dar nu e nefericită cu mine. Își va da seama de asta.

— Dar e căsătorită. Tot ce face în afara căsătoriei... încearcă să supraviețuiască.

— Nu crezi că e fericită cu mine? Ei bine, să știi că e.

— Are un copil. Are un soț. Nu poți schimba asta.

— Nu înțelegi, spune Peter ridicându-se și dând din cap. Nu o înțelegi deloc. Nu înțelegi nimic.

Scoate niște bani din portofel, apoi se uită în jos, spre mine, cu dezgust. Nu pot să fac niciunul dintre lucrurile care l-ar putea ajuta. Nu pot să i-o dau pe Francesca și nici să-l readuc înapoi la el însuși.

— Îmi pare rău!

— Oricum, ce fel de persoană ești? Cuvintele lui mă lovesc cu putere și mulți își întorc ochii spre noi acum. Ai lăsa-o să moară pentru că e căsătorită? Doar pentru că a luat câteva decizii proaste? Își lasă banii jos, pe masă, dând iar din cap. Felicitări pentru slujbă. Noroc!

Apoi dispare în întunericul pieței, iar eu sunt din nou singură. Ce fel de persoană sunt? Nu cred că trebuie să ne resemnăm cu deciziile noastre greșite. Cred că putem crește. Dar știu și că Peter nu vede situația așa cum e. Ospătărița se întoarce ca să mă întrebe dacă e totul în regulă și aud șoapte la celelalte mese. N-au decât să șoptească...

Sunt complet trează când plec din piață. Viziunile cu Luca în mulțime alături de o altă femeie mi se par prostesti în comparație cu situația lui Peter. Suferința lui mă protejează de a mea. În scurt timp, Lorenza se va întoarce, iar eu voi putea să revin la ritmul obișnuit – citit, muncă, vâslit. Iar când Luca mă sună să confirme că se va întoarce a doua zi, mă

simt mai echilibrată în sinea mea, mai prezentă la telefon.

Dorm bine și adânc și nu mă mai gândesc la Peter până în următoarea dimineață, când trec pe lângă biserica San Frediano din Cestello. Când clopotele încep să sune, îmi amintesc de povestea pe care am citit-o despre Maria Maddalena. Extazele ei – sau răpirile ei, cum le-au numit surorile – puteau dura zile la rând, în timpul cărora cutreiera mănăstirea ca o somnambulă, experimentând fizic ceea ce trăia. Într-una dintre rătăcirile ei târzii în noapte, a ajuns în turnul bisericii – într-o „stare de isterie”, după cum scriu surorile ei – și a început să tragă clopotele – aceleași clopote care m-au oprit aici. Acestea au răsunat neîncetat, regulat, în timp ce ea psalmodia cu încăpățănare: „Iubirea însăși nu e iubită”, cu fiecare ton intonând un cuvânt al acelei propoziții repetate. „Iubirea însăși nu e iubită.” A spus-o de nenumărate ori în răpire, cu o claritate isterică. „Iubirea însăși nu e iubită.” Mă gândesc la Sfânta Angela – „Să iubești și să-ți dorești să suferi pentru iubirea cuiva...” –, apoi mă întreb dacă Peter e diferit de ele atunci când aspiră să ajungă la o persoană care poate doar să-l rănească, pierzându-se pe sine însuși în acest proces.

Ascult zăngănitul metalic al clopotelor, când pline de sunete, când goale în ecoul lor, până când încep să semene cu un plâns. „Iubirea însăși nu e iubită.” Închid ochii. Zgomotul îmi atinge pielea și mă ridică, iar cuvintele își schimbă forma, devenind: „Cauți? Cauți?” Și, pentru încă un moment, clopotele, cuvintele, vocile închise ale acelor fecioare palide strigă în mine.

Capitolul XIV

— *Boh*, spune Gianni uitându-se spre cer.

E o după-amiază târzie de sâmbătă. Sunt în echipamentul de canotaj și gata să îmi scot bărcuța când îi găsesc pe Carlo și pe Gianni evaluând vremea. E senin și soarele strălucește, dar Gianni arată spre câțiva nori, mai mult cenușii decât albi, aflați departe, pe dealuri.

— Poate vine o furtună.

Apoi apare Sergio, care mă sărută pe fiecare obraz și se uită și el în sus.

— *E poi?*

— *Boh*, spune Gianni din nou. Nu știu.

Tresar când simt mâinile cuiva pe talia mea și mă întorc ca să-l revăd pe Luca.

— *Ciao, bella*, spune el, iar imaginarii Luca din seara precedentă dispar cu toții. Ai venit de data asta!

— Tatăl tău? îl întreb eu.

— Bine, bine. Nu prea bine de fapt, dar nici prea rău. *Allora*, vâslești? Și noi.

— *Boh*.

Carlo pare să se îndoiască.

— Poate ar fi mai bine să stăm înăuntru, spune Sergio.

— Gianni? întreabă Luca.

— *Boh*. S-ar putea să plouă.

— *Boh, boh, boh!* exclamă Luca, ridicându-și brațele. Băieții ăștia nu știu nimic. Uită-te la soarele ăsta!

— *Va bene*, spune Gianni ridicând din umeri, apoi dispare înăuntru cu Carlo, care trebuie să vâslească azi pentru Stefano.

— *Allora*, mi se adresează Luca. Luăm cina după asta? Fără alți băieți de data asta.

— Sună bine.

— *Amore*, hai să mergem! strigă Gianni din spatele corpului bărcii.

Îl găsesc pe Correggio ca să mă ajute cu barca mea, dar când o cărăm la lumina soarelui, după câteva minute, observ că ambarcațiunea de patru oameni nu s-a mișcat de lângă chei.

— Alessandro! strigă Luca după tânărul lor timonier.

— *Aspetta*, oftează Correggio, făcându-mi semn să pun barca jos. Nu putem intra în apă până nu pleacă bărbații.

— Alessandro!

— Alessandro *non ce*, spune Correggio, mergând pe chei cu mâinile în șolduri.

— *Non ce! Ma perché?*

— *Perché* o să plouă, strigă Gianni din spatele bărcii.

— *Madonna*, zice Luca. Ce grămadă de copii, *no? Allora, ragazzi*, ce facem? O după-amiază frumoasă, patru bărbați puternici, o barcă bună, dar fără Alessandro.

E nevoie doar de câteva schimburi de fraze înainte ca cineva să spună:

— Hannah!

— Hannah? întreabă Carlo sceptic.

— *Sì*, spune Luca, în timp ce își lasă vâsla jos și iese din barcă. *Perfetto!* Tu poți fi Alessandro astăzi!

Nu știu nimic despre ce înseamnă să fii timonier, dar, când Luca mă ia de ambele mâini, fața lui e atât de încrezătoare, încât spun „bine” și îl urmez pe chei. Sergio îmi zâmbește cu entuziasm de pe al doilea loc.

— *Allora*, spune Luca, ajutându-mă să intru în barcă.

Simt cum se leagănă corpul de lemn, dar bărbații se țin bine de chei și cadrul rămâne drept în timp ce mă las în jos, pe scăunelul din partea din spate a bărcii, cu fața la ei.

— *Grazie*, Hannah, spune Carlo. Salvatoarea noastră.

Nu-mi dau seama dacă e sarcastic sau nu.

— *Brava*, zice Luca, mișcându-și trupul lung în jurul vâslei și așezându-se pe scaunul lui, în prima poziție, cu picioarele îndoite ca ale unei lăcuste.

Două frânghii se întind de fiecare parte a bărcii și mă înconjoară, întâlnindu-se la cârma din spatele meu. Apoi trec prin două mânere de lemn de lângă mine.

— Le ții așa, spune Luca strângând mânerele. Barca e dreaptă. Le miști, zice apoi trăgând mânerul drept, care trage la rândul său frânghia și cârma. Doar un pic, iar barca va merge în direcția asta. La fel și cu celălalt, adaugă în timp ce mișcă mânerul stâng.

Iau mânerele de la el și le împing în talia mea. Fiecare bărbat are câte o singură vâslă și sunt așezați astfel: Luca în stânga, Sergio în dreapta, urmați de Carlo și de Gianni, aflat în ultima poziție. Acum, vâslele sunt rezemate de marginea bărcii în timp ce ei așteaptă.

— Și strigătele? întreb eu. Luca pare confuz. *Uno, due, uno, due*, adaug.

— A, nu-ți face griji, zâmbește el. Am să strig eu.

Mă atinge ușor pe genunchi, apoi, simultan, împing și lovesc de câteva ori, îndepărtându-se de chei, înainte să alinieze barca față de Ponte alle Grazie, în așa fel încât eu să fiu cu fața la pod, iar ei, cu spatele.

— *Ciao, ragazzi!* strigă Correggio de pe mal. *Buon viaggio!*

Reglez mânerele până când frânghia e din nou întinsă, cârma e dreaptă, iar botul bărcii se oprește.

— *Aspetta*, le strigă Luca bărbaților. Se uită peste umăr, la pod. Vrem să mergem... Fluieră și gesticulează. *Dovete scegliere un punto*, explică el. Alege un punct. Apoi imaginează-ți o linie între tine și punct. Stai cu ochii pe țintă și cârmește ca să urmezi linia.

„Alege un punct.” Aleg unul dintre felinarele de pe pod, apoi îmi imaginez o linie care mă leagă de el și strâng tare mânerele. Nu e ceva foarte diferit de vizualizarea pe care o încerc atunci când îmi

cârmesc propria barcă – doar că, de data asta, sunt cu fața în direcția potrivită.

— *Tutto a posto?* întreabă Luca.

— Da, îi spun. Sunt pregătită.

— *Pronti!* strigă cu un glas tăios. *Via!*

Începem să ne mișcăm încet, în timp ce bărbații vâslesc doar cu brațele. După câteva mișcări și fără nicio indicație de a face asta, încep să-și folosească și picioarele, așa că ne deplasăm un pic mai repede, ca un motor care pornește încet. Stau cu ochii pe felinar și, când barca începe să devieze, trag ușor frânghia, pentru a se întoarce la centru. Când ne apropiem de Ponte alle Grazie, reglez frânghia ca să mergem în diagonală. Apoi bărbații se opresc. Luca și Carlo își cufundă vâslele, trăgând împotriva apei noroioase, iar Sergio și Gianni fac mișcări mici până când suntem cu fețele în direcția opusă, cu Ponte Vecchio înaintea noastră. Din nou, ne oprim.

— Stai, îmi spune Luca, apoi adaugă: *Pronti... Via!*

Nu mai facem încălzirea de data asta și, dintr-odată, suntem un corp care se mișcă rapid, croind-ne calea prin apă. Spatele meu lovește lemnul în timp ce vâslele se întind înainte și înapoi, dar țin strâns mânerul, încercând să mențin linia dreaptă. E ceva complet diferit de singurătatea liniștită a bărcuței mele. Puterea și viteza creează un nou animal, care împinge apa din calea lui în loc să urmeze agale o linie subțire. Îmi împing picioarele mai mult sub scaun, iar mâinile lui Luca aproape că le ating. Cu excepția strigătelor lui, bărbații sunt tăcuți, mișcându-se cu forță și cu o asemenea precizie, încât barca nu se clatină. Cârmesc sub arcul mijlociu al podului Ponte Vecchio, apoi aleg o țintă nouă de pe Ponte Santa Trinita.

— *Uno! Due!*

Luca strigă mai repede în timp ce prindem viteză între cele două poduri. Strigătele lui nu sunt prea necesare. Bărbații sunt fără cusur. Anii de antrenament îi fac să-și miște automat articulațiile și mușchii și acționează ca un singur corp în timp ce

alunecă înainte, împingând cu putere în spate și lovindu-și piepturile cu vâslele la fiecare mișcare. Probabil că ar putea face asta și în somn, să încetinească și să se grăbească fără ca vreo vâslă să iasă din ritm. Doar eu nu sunt sincronizată. Mă simt dezechilibrată și strâng mânerurile tare, ca să păstrăm drumul drept în timp ce descriem o linie groasă spre al doilea pod.

— *Brava*, zice Luca în timp ce ne cufundăm în umbra lui răcoroasă.

Apoi ieșim pe cealaltă parte și mă concentrez spre cel de-al doilea arc din stânga al podului Ponte alla Carraia, aflat în fața noastră. Cu excepția norilor îndepărtați, cerul e imaculat, iar soarele îmi arde umerii. Oamenii se aliniază pe poduri, iar blițurile camerelor strălucesc în direcția noastră – vom fi străinii din albumul cuiva. Patru vâsle se cufundă în apă cu un vâjâit profund și patru palme cu dungi roșii și albe sar ușor peste suprafața râului, în timp ce bărbații alunecă înainte. Vâslele se prind în inelele metalice în formă de „u” cu un clic satisfăcător, apoi alunecă în spate cu alt vâjâit. Luca e cu capul în jos, cu părul atingându-i umerii și cu fața concentrată, dar din când în când își ridică privirea și îmi zâmbește aproape tot timpul. Îi înțeleg euforia – e emoționant să gonești pe Arno.

— La dreapta, spune Luca între două mișcări, în timp ce ne apropiem de barajul care întrerupe râul înainte de Ponte Amerigo Vespucci.

Apa se varsă peste el inegal, iar oamenii care stau la soare se întind pe porțiunile uscate. Încetinesc cu o mână și trag cu cealaltă. Bărbații nu se opresc, nici nu se uită peste umăr ca să vadă unde îi duc. Apoi trag și mai tare, lăsând cârma să întoarcă ambarcațiunea. Când ne apropiem de zidul de lângă râu se opresc, în cele din urmă, din mișcare, apoi își cufundă vâslele în apă.

— *Bionda!* strigă Carlo respirând greu, către o blondă minionă cu bikini negri care face plajă pe baraj.

Ea se uită cu răceală în direcția lui, apoi își îndreaptă atenția spre bronzul ei, inexpresivă și dezinvoltă, iar bărbații râd. Gianni și Sergio fac mișcări rapide ca să ne întoarcem. Când ajung cu fața în direcția din care am venit, bărbații își cufundă din nou vâslele în ape, pregătiți să facă drumul de întoarcere, dar, brusc, Luca țipă spre un pește mort, plutind pe suprafața râului, spunându-i în italiană să se trezească și să se miște. Apoi, într-o secundă, redevine serios.

— *Pronti!* strigă el. *Via!*

Gianni și Sergio continuă să chicotească, iar barca se oprește din nou.

— *Ragazzi! Ragazzi!* geme Luca. Își dă ochii peste cap când se uită la mine. O grămadă de copii!

Barca reverberează din cauza râsului, clătinându-se până când Luca strigă a doua oară:

— *Pronti! Via!* Și pornim. *Tutti insieme!* strigă el. Toți împreună!

Ne întoarcem pe sub cele trei poduri, apoi trecem de club și ajungem acolo unde am început cursa. Încerc să rămân concentrată și fac mici reglaje în timp ce ne urmăm din nou calea pe sub cele trei poduri și înapoi. Cu fiecare pod și fiecare circuit, fac parte tot mai mult dintr-un întreg, iar sinele meu dispăre în corpul mai mare care ne poartă. „M-am lepădat de tot.” Dar nu simt că mă micșorez sau că mă pierd. Simt că devin o parte din ceva.

În mijlocul celui de-al treilea circuit, bărbații își închid ochii cu toții. Vâslele lovesc apa în timp ce barca înaintează cu viteză maximă, iar eu sunt singura cu ochii rămași deschiși, navigând prin realitatea podurilor, a altor bărci și a crengilor căzute. Paza de noapte. Simt o ușurare pe care nu am mai simțit-o de multă vreme și vocile săptămânilor anterioare – a lui Peter, a surorii mele, chiar și a sfințelor – dispar. Ascult vâjâitul și loviturile vâslelor, simt frigul de sub poduri, briza ocazională, felul în care mă strânge scaunul de lemn. Mă concentrez asupra țintelor mele și păstrez cursul nostru.

— *Brava*, spune Luca încet, cu ochii încă închiși, în timp ce trecem pe sub un pod, apoi pe sub altul.

Toți ochii se deschid când bărbații decid să întoarcă barca pentru un alt circuit.

Sergio simte primul strop când ieșim de sub Ponte alla Carraia. Vâsla lui lovește barca, în timp ce el își ridică brusc capul.

— Plouă! strigă Gianni. Știam eu!

Picăturile încep să cadă din ce în ce mai des, iar bărbații rămân tăcuți, concentrându-se asupra întoarcerii la club – care încă e la o distanță de trei poduri. Suntem înaintea vremii, dar, până când ajungem la Ponte Santa Trinita, ploaia cade constant. Deasupra noastră, umbrelele se deschid de-a lungul zidului râului, iar luminile de pe Ponte Vecchio licăresc în timp ce soarele dispare în spatele unei fortărețe crescânde de nori.

— *Via! Via!* strigă Luca tot mai grăbit, în timp ce picăturile cad grele asupra noastră. *Uno! Due! Uno! Due!*

Mă țin strâns și încerc să păstrez cât mai drept drumul nostru, dar mâinile mele umede încep să alunece, iar vântul se întetește, făcând valuri pe apă, și mă suflă dintr-o parte în alta. Îmi amintesc de fotografiile cu marea inundație și de caracterul schimbător al râului. Acum e într-un fel, apoi e cu totul schimbat.

— Curaj, *ragazzi!* strigă Gianni. Curaj, Hannah!

Împing mânerul cu putere în talia mea, ca să nu se miște. Acum zburăm și abia mai respirăm între strigătele lui Luca. Imaginea bărbaților se înceteșează în timp ce ploaia se întetește. Stau cu ochii pe singura lumină de pe Ponte Vecchio, singurul punct vizibil printre picăturile oblice. Trag ușor de frânghia dreaptă ca să rămânem aliniați, apoi o țin nemișcată în timp ce trecem pe sub pod. Văd două siluete la capătul cheiului.

— Sunt oameni care așteaptă să ne ajute, spun.

— Cine? întreabă Luca răsuflând greu.

Îmi mijesc ochii.

— Correggio și Stefano.

— *Madonna*, zice Luca.

— Stefano! *Stiamo arrivando!* strigă Carlo prin zgomotul vântului.

— *Forza ragazzi!* țipă Gianni, cu râsul încă simțindu-se în vocea lui. Dacă e să mor acum în apele râului Arno...

Se oprește, căci efortul e prea mare ca să continue. Toți se încordează acum. Suntem uzi leoarcă și un strat subțire de apă s-a format pe fundul bărcii, lucrând împotriva noastră și a eforturilor pe care le facem pentru a o îndrepta spre casă. Țin strâns mânerul stâng și stau cu ochii pe Stefano în timp ce bărbatii trag – *unu, doi, unu, doi* –, iar barca se întoarce încet spre pământ. Valurile îi lovesc marginile și apa se revarsă în interior. Sergio și Gianni își ridică vâslele în timp ce ne apropiem de mal. Botul bărcii lovește primul cheiul și zăngăne puternic, anunțându-ne sosirea dificilă. Correggio ne ghidează înăuntru, apoi îmi întinde mâna și aproape cad în timp ce mă ridic cu picioarele amortite. Stefano e furios și strigă, dar tace când bărbatii ies din barcă, ajutând la prinderea corpului ei și întorcând-o astfel încât apa să curgă din ea. El și Gianni o cară pe umeri până în club, iar noi urcăm în fugă rampa în urma lor. Începe să plouă tot mai tare, iar Luca și Sergio își ridică brațele în aer de parcă tocmai ar fi câștigat un maraton. Șosetele mele pleoscăie pe cărămizi.

Ajunși înăuntru, ne scuturăm și ne uităm la apa de afară prin ușile de sticlă încețoșate. În ciuda furiei lui Stefano, toți zâmbesc ca niște copii prinși jucându-se afară de mult prea mult timp. Gianni își pune brațele în jurul lui Luca și lui Carlo, lovindu-i ușor pe fiecare pe obraz, înainte să-și ridice mâinile în aer din nou.

— *Grande!* exclamă el.

Tremur, iar Luca mă îmbrățișează.

— *Bravi ragazzi*, spune el.

Când Stefano se întoarce după depozitarea bărcii noastre, încruntându-se când ne vede, ei rămân tot

optimiști, iar Gianni îl cuprinde și pe el cu brațul ud.

— *Capo*. Ne-am întors dintr-o mare *odissea*, spune el, scuturându-l până când zâmbește și directorul, care ne spune cu seriozitate:

— Să nu se mai întâmple.

În vestiar mă dezbrac și îmi simt corpul agitat din cauza adrenalinei aventurii noastre. În timp ce las apa fierbinte să mi se scurgă pe pielea rece, îmi amintesc ceva ce era să uit din cauza entuziasmului – momentul în care bărbații și-au închis toți ochii, iar liniștea din barcă a fost spulberată doar de sunetele făcute de vâsle. Momentul în care ei au avut încredere în mine, încredere că văd.

După espresso, bărbații pleacă spre activitățile lor de sâmbătă seară, iar eu decid să merg acasă la Luca, în Fiesole, chiar dacă m-a avertizat că, din cauza călătoriei lui, nu e pregătit pentru ospățul pe care l-am plănuț. E seară, iar mașina lui urcă anevoios pe drumurile șerpuite din orașelul de deasupra Florenței. Virăm brusc după un colț și orașul apare sub noi, un amestec de forme, de parcă toate clădirile ar fi alunecat pe dealuri și s-ar fi ciocnit în vale ca să creeze adunarea haotică de străzi. De aici, catedrala pare o caricatură, iar Domul roșu și bulbos iese în afară, supradimensionat. Trecem printr-o poartă îngustă și o luăm pe o alee pietruită, flancată de un zid înalt de piatră și de câteva case apropiate una de alta. Luca oprește încet acolo unde pământul se înclină în jos.

— Viața, spune Luca făcându-mi semn spre oraș. Și moartea, arată el în cealaltă direcție, spre un cimitir din valea învecinată, unde mormintele sunt îngrămădite ca niște cutii de pantofi, fiecare cu câte o lumânare strălucind slab în lumina zilei care se stinge.

Cenușă din cenușă pe aleea acoperită de marmură albă și mă gândesc la femeile mistice, apoi la toate cadavrele care umplu țara asta. Mă mir de

capacitatea lui Luca de a privi moartea în fiecare zi și de a continua să zâmbească.

Deschide ușa casei lui cu exuberanță. Se bucură că mă are aici, e mândru de ceea ce a creat. Casa lui are un etaj, dar seamănă cu o peșteră. Pereții sunt albi, iar tavanele, foarte înalte, la fel ca și ușile dintre camere. Luca, de obicei chircit în mașina lui sau în barcă, într-un oraș construit pentru oameni mai mici în urmă cu sute de ani, trebuie să se simtă, în sfârșit, confortabil într-un spațiu ca acesta.

— E o casă pentru un uriaș, remarc.

— *Sì*, confirmă el serios, punându-și cheile jos. Argo! strigă el. Argo! Vezi? Argo nu mă așteaptă niciodată. Argo vorbește doar greaca. *Solo greco*. Și e un mare artist. Dar foarte misterios, nu-i așa?

— Ca majoritatea artiștilor.

— *Sì*. Bine, fără Argo azi. *Allora*, ți-e foame?

— Un pic.

— *Andiamo*, îmi face el semn și îl urmează până în bucătărie, care e îngustă, dar la fel de înaltă.

Dincolo de o fereastră mică sunt dealurile înconjurătoare, slab luminate; sunt pictate în verde și în portocaliu în această toamnă târzie, ridicându-se precum burțile unor uriași care dorm sub pământ.

— Să vedem, să vedem, spune Luca în timp ce își deschide frigiderul și se uită prin câteva dulapuri. Sunt *un po'* burlac. *Mi displace*. Aș fi pregătit un mare ospăț.

— E în ordine, nu mi-e atât de...

— *Aspetta!* își ridică un deget în aer și trece pe lângă mine, apoi se întoarce zâmbind cu o bucată mare de prosciutto. Am uitat de asta!

— Impresionant, spun. Ești un magician.

— *Certo!* răspunde el. *Allora*, adaugă în timp ce deschide un dulap și îmi întinde o sticlă cu ulei de măsline.

După aceea, deschide cuptorul și scoate o pungă de hârtie pe care mi-o pune în brațe.

— Pâine, spune el. *E poi...*

Adaugă încărcăturii mele o roșie dintr-o farfurie de pe blatul bucătăriei și, ca un gând venit prea

târziu, un borcan de oregano pe care îl cuibărește între celelalte obiecte.

— Mâncare instant! spune el. Cum spune un magician?

— Ta-da!

— Ta-da! Mă împinge afară din bucătărie și zice. *Allora, va!*

Zona camerei de zi și a sufrageriei lui Luca e aproape goală, cu excepția câtorva piese de mobilă veche și grea. Așez proviziile noastre pe masa din sufragerie, iar Luca mă urmează cu șervețele, farfurii, pahare de vin, furculițe și un tocător. Apoi pleacă și se întoarce cu o sticlă de vin.

— *Bop!* spune el în timp ce scoate dopul de plută și umple paharele. Apoi toastăm: Pentru noul membru al echipei noastre!

Taie câteva felii groase de pâine și altele subțiri de prosciutto.

— Am câștigat *questo prosciutto*...

— L-ai câștigat?

— *Sì*. Pentru o cursă. În Milano. Cu Sergio, Gianni și Stefano.

— Țsta a fost premiul?

— *Sì. Aspetta.*

Își scutură mâinile de firimituri, apoi dispare din nou, întorcându-se după aceea cu o fotografie – patru bărbați și o femeie pe care nu o recunosc, toți în echipament de canotaj. Luca și Gianni strâng bucata de prosciutto, zâmbind larg.

— Vezi? spune el. Când mâncăm acest prosciutto, gustăm victoria.

— Abia aștept, îi spun. Cine e? întreb apoi, arătând spre femeia de lângă ei.

— Mariella, răspunde el. Ea e *il timoniere* – cum ai fost tu astăzi! Doar când suntem în Milano. În Florența, avem băiatul.

Sunt un pic geloasă, dar înainte să pot spune mai multe, Luca exclamă:

— *Allora, mangiamo!*

Și pune feliile de prosciutto cu grijă pe o farfurie, lângă pâinea tare și nesărată. Trage apoi unul dintre

scaunele mari pentru mine și se așază pe partea cealaltă a mesei. Îmi place masa asta simplă – e mult mai ușor de mâncat aici decât a fost la ultima noastră cină împreună. Nu ne grăbim când stropim pâinea cu ulei, întindem feliile de prosciutto deasupra, feliem roșiile.

— Victoria are un gust delicios, rostesc după prima înghițitură.

— Da, întotdeauna. Ca astăzi. A fost o victorie.

— Nu cred că Stefano s-a bucurat.

— A fost bine. Doar că nu-și permite să fie... nu poate.

— Pentru că el e directorul?

Luca ia o înghițitură de vin, gândindu-se la asta.

— Nu. Întotdeauna a fost așa. De când eram copii, spune el și îmi amintesc cât de departe ajung rădăcinile lor. Sâmbătă seara, oftează el după aceea. *Finalmente*. Măine, fără muncă!

— Îți place munca ta?

— *Sì*. Destul. Ridică din umeri. Nu e interesantă, dar e bună. Oricum, am clubul. Am casa. E o viață bună. Crezi că-i bună?

Dau din cap în timp ce mă uit în jur, apoi zâmbesc.

— E o viață foarte bună. Unii oameni ar spune că trăiești un vis.

— Trăiesc un vis, murmură el. Și tu lucrezi, Hannah, cum e?

— Îmi place. E liniște. Și, sincer, îmi petrec aproape tot timpul citind.

— Ce citești?

— Chiar acum citesc despre sfinte. Femei.

— *Le sante*, spune el. *Interessante*. Caterina, Teresa, Chiara...

— Sunt multe.

— De ce te interesează?

— Cred că le înțeleg în anumite feluri. Nu că aș fi excesiv de credincioasă, dar...

Tac o vreme. Cum aș putea să-i explic? Sunt foarte multe lucruri pe care nu pot să i le spun lui

Luca. Pentru un moment, aud doar sunetele ploii de afară și pe Luca mestecând alene.

— Le admir, spun în cele din urmă.

— *Perché?*

— Păi, pentru că au putut să facă mai multe decât alte femei din vremea lor.

— Aha, spune Luca, turnând încă un pahar de vin. Pentru că nu erau forțate să se mărite.

— Da, dar nu doar de-asta. Și-au controlat viețile.

— Și au fost faimoase.

— Dar nu au cerut să fie. Au fost faimoase datorită credinței lor.

— Și pentru viziunile lor mistice. *Erano molto sensuali, no?* mă întreabă Luca, ridicându-și sprâncenele cu un zâmbet răutăcios. De-asta îți plac?

— Da, pentru viziunile lor erotice, zâmbesc eu.

— Dar ce crezi despre viziuni? Au fost reale sau doar inventate?

— Dacă sunt de părere că le-au inventat?

Luca dă din cap.

— Păi, au crezut cu adevărat în experiențele lor.

— Dar *tu*, ce crezi tu?

— Dacă cred că au fost în prezența lui Dumnezeu?

— Asta e marea întrebare, *no?* zâmbește Luca.

— Nu știu dacă asta contează. Credința lor e cea care contează. Realitatea? Mi se pare irelevantă.

— Mulți catolici nu ar fi de acord cu tine.

— Dar ceea ce credem că e real chiar *este* real. Mă opresc, fiindcă nu știu cum să continui din această poziție. Nu cred că au fost în prezența lui Dumnezeu. Dar cred că ele au crezut cu adevărat asta. Sau poate că doar și-au dorit mai mult decât li se oferea și au continuat să caute acel lucru. Real sau nu.

— *E poi?*

— Înțeleg asta. Respect asta.

Se lasă tăcerea, apoi Luca spune:

— *Ho capito.*

— Ce crezi?
— Nu cred.
— Ce nu crezi?
— În Dumnezeu. În rai. În viața de apoi. Cred că asta e viața, doar asta. Doar asta.

Se uită în jos, la mâinile lui, mari, cu bășici din cauza anilor de canotaj.

Tresar când ceva mă atinge ușor pe picioare, iar Luca se apleacă sub masă și reappare cu o grămadă gri.

— *Ecco Argo!* Ridică motanul deasupra capului. Credeai că e un spirit?

— Nu, râd eu. Păi, poate...

Îl pune pe Argo jos, iar motanul dispare într-o fracțiune de secundă.

— Vezi? spune el. Apoi se ridică în picioare și se întinde. Ai terminat?

Dau din cap, iar el pleacă și se întoarce cu o rolă de folie alimentară.

— Crezi că vei lucra toată viața la magazin? îl întreb în timp ce adună feliile de prosciutto proaspăt tăiate, împachetându-le în folie.

— *Forse*. Câștig suficient de mulți bani pentru mine. Eu sunt directorul, așa că pot să fac ce vreau. L-aș schimba doar dacă... Se oprește aici, îndoind marginile foliei și rupând încă o bucată. Am crezut, când eram mai tânăr, am crezut... *non lo so*.

— Ce-ai crezut?

El oftează.

— Am crezut că o să am copii.

— Dar încă poți avea.

— *Sì*, poate, poate... Dar nu doar asta. Am crezut, spune el, apoi tace.

Și el se luptă cu ceva. Poate cu lucrurile pe care nu mi le poate spune. Sau cu viața care l-a dezamăgit. Trece totul ca un val pe fața lui, apoi dispare. Îmi zâmbește, dar tremură.

— *Niente*. Asta e viața, *si?*

Și îmi dau seama, pentru prima dată, cât de diferită e viața lui față de aceea a celorlalți bărbați

de la club. Niciodată nu vorbesc despre familiile lor, deși toți au familii.

Luca împachetează cu grijă în folie ce a mai rămas din pâine, de parcă ar fi mulțumit cu toate aceste lucruri, printre care cred că mă număr și eu. Dar nu mă simt mărunță și, pentru prima dată după luni întregi, am senzația că nu doar iau – milă, caritate, furie. Așa că nu aștept ca el să-și regăsească zâmbetul larg și merg lângă el, apoi îi îmbrățișez trupul aplecat din spate până când el se întoarce și se reazemă de mine. Simt mirosurile și gusturile care încep să mi se pară cunoscute – detergent, șampon, sare, vin și, de undeva, din profunzime, o aromă unică a lui. Ne sărutăm multă vreme stând acolo, apoi ne mutăm pe canapea, uitând de pachetele de aluminiu.

— E bine? Vrei să rămâi?

Camera e întunecată, cu excepția micii lămpi din colț, și în această lumină îl văd cum trebuie să fi arătat cu ani în urmă, cu fața netedă, poate râzând mai puțin decât acum, dar crezând mult mai mult. Mă simt în siguranță; simt că dețin, în sfârșit, controlul – un control care nu are nimic de-a face cu hrana – și dau din cap hotărâtă. În timp ce continuăm să ne sărutăm, îndreptându-ne apoi spre camera lui, nu e nicio părțică din mine care să-și imagineze că, la fiecare sărut, înlocuiesc ceva stricat cu ceva proaspăt, sănătos, nou. „E bine”, mă gândesc, bucuroasă când simt greutatea lui Luca deasupra mea. Nu bâjbâim, deși Luca se mișcă încet, dar tot pot spune cu sinceritate „E bine”. E bine să fiu cu această persoană, e bine să am această formă diferită, care devine cunoscută.

Dar când corpul meu e expus și îi simt mâinile pe pielea mea, ceva se schimbă brusc, de parcă tocmai aș fi fost trezită, și devin dureros de conștientă de faptul că sunt întinsă în această cameră, având corpul aproape gol, corpul meu la care nu m-am mai uitat cu adevărat de săptămâni întregi. Apoi nu mai dețin controlul deloc și, chiar dacă încerc să rămân în această cameră, în acest corp, cu Luca

aproape de mine, simt că momentul e distrus, iar schimbarea e atât de rapidă, că nici măcar nu am timp să strig, să spun ceva. Parcă aş fi în afara mea, privind totul de sus. „Pentru că, atunci când iubirea e pură, te vezi moartă, ca un nimic.” Văd formele din cameră şi aud sunetele – păsările bat din aripi pe câpriori, vântul suflă cu putere în zidurile exterioare, Luca respiră mai greu. Văd şi aud toate aceste lucruri, dar nu le simt. „În sufletul meu e o odaie.” De ce singură? De ce întotdeauna singură? Nu vreau asta, nu vreau să fiu întotdeauna singură. Nu asta mi-e sortit. Pot să fiu în anumite feluri cu alţi oameni. „Nu îmi pot imagina o moarte destul de rea.” Văd mâinile lui Luca alunecând pe spatele meu, dar nu le simt, apoi mă văd sărutându-l, dar buzele mele sunt reci. Nu pot să simt nimic. Sunt un trup într-un mormânt, sunt un om fără trup, sunt o minte, sunt o pereche de ochi care plutesc şi aş vrea ca cineva să mă tragă înapoi în pat, înapoi în corpul meu, înapoi sub greutatea lui, doar ca să simt povara, doar ca să simt ceva. Doar atunci când sunt complet goală simt ceva – şi atunci e durerea. „Nu îmi pot imagina o moarte destul de rea ca să îmi egaleze dorinţa.” Trupul meu e întins acolo, sub mine, şi nu pot să mă uit la el. Nu mă recunosc. E prea mult. Închid ochii.

Luca se opreşte. Îi simt corpul încordat, apoi îi aud vocea.

— Hannah, *stai bene? Che è successo?*

Îmi ating faţa. Plâng.

— Hannah, uită-te la mine!

Deschid ochii. Luca se uită la mine cu îngrijorare, cu capul în palmă.

— Eşti bine?

Încuviinţez.

— Ce s-a-ntâmpat?

Îşi plimbă mâna cu tandreţe în susul şi în josul braţului meu, acel braţ la care nu mă pot uita.

Inspir şi simt o uşă care se deschide în timp ce spun:

— Mi-e ruşine.

— *Perché?* Pentru că plângi? Plângi și tot ești frumoasă – nu e nimic tragic.

— Nu mă simt frumoasă. Nu știu.

Lacrimile continuă să-mi curgă. E ridicol și umilitor și tot nu mă pot opri. Nu ar fi trebuit să vin aici.

— *Madonna!* strigă Luca atunci, stând în genunchi cu brațele ridicate; și, chiar printre lacrimi, zâmbesc când îl văd atât de relaxat în goliciunea lui, cu o expresie de șoc comic pe față.

Apoi spune:

— Uită-te la tine. *Uitā-te.*

Eu dau din cap.

— Uită-te la mine! repetă el.

— *Davvero?* Doar pentru un moment.

Stau cu ochii spre el, cu un nod de groază în stomac.

— Hai să stingem lumina, spun apoi.

— Categorie nu! Mie mi-ar fi rușine să sting lumina cu o asemenea frumusețe. *Aspetta!*

Se lasă în jos, lângă mine, astfel încât fețele noastre să fie apropiate. Îmi amintesc corpul meu în acea oglindă încețoșată. Îmi amintesc de mine în multe oglinzi. Ce ar spune dacă ar ști toate astea? Se pare că vede frumusețea în tot, dar ce ar spune despre realitatea corpului meu gol în baia unui restaurant?

— Am o idee, spune apoi, rostogolindu-se pe spate ca să stea întins lângă mine.

Își ridică mâinile deasupra noastră, cu degetele arătătoare și cele mari formând un cerc.

— Uită-te, *per favore*, spune el.

Îi urmăresc mâinile în timp ce folosește ferestruica pe care a creat-o pentru a încadra lampa, grinzile din tavan, un teanc de cărți și, în cele din urmă – după ce se ridică și își duce mâinile la față –, ochiul lui strălucitor, cu pielea aspră din jur. Apoi mută ferestruica pe care a creat-o în fața obrazului meu și sărută locul, înainte de a o deplasa la ochii, la buzele și la bărbia mea, făcându-mă să râd.

— Acum, uită-te, spune el mișcându-și degetele în josul brațului meu, fiecare încadrare fiind urmată de un sărut și de un „*bella*” șoptit.

Îl urmăresc cu privirea, forțându-mă să am încredere în el în timp ce mă uit doar la imaginea dintre degetele lui – stomacul și coastele mele, un sân și un genunchi și de fiecare dată câte un sărut. Și îmi dau seama că pot să o fac, că pot să mă uit la toate acestea fără să tresar, că pot să mă uit la o bucată, apoi la următoarea și la cea de după. Când ajunge la degetele mele de la picioare, dându-se jos din pat ca să facă asta, își ridică privirea spre mine, cu sprâncenele ridicate, și mă uit la toată lungimea corpului meu, doar un moment, dar în clipa aceea nu mai simt durere. Îi zâmbesc și îi fac semn să se întoarcă la mine. Dar când începe să mă sărute din nou, foarte încet, rămân cu el și simt totul: sărutările, mâinile lui pe mine și ale mele pe el.

— E bine? mă întreabă el.

Dau din cap.

— *Sicura?*

— Sunt sigură, spun.

Și sunt.

E un fel de dragoste liniștită, ce nu are nimic din violența ultimei dăți cu Julian. Și chiar dacă acest calm este întrerupt de momente de incertitudine, de data asta nu mai plutesc departe.

Capitolul XV

Mă trezesc într-un pat care nu e al meu, într-un loc nou, cu propriile sale priveliști și sunete de dimineață. Aud cântecul insistent al unei păsări înainte să deschid ochii. Pe perete e un pătrat perfect de lumină roz – un tablou temporar de nuanțe schimbătoare – și mă întreb de cât timp e acolo, ignorat de corpurile noastre adormite. Mă ridic și merg la fereastră, apoi îmi sprijin capul de ochiul de geam, cu mâna pe burtă, simțind-o cum se ridică și coboară, și mă uit la grădina luminoasă, dincolo de care sunt nenumărate văi. Îmi amintesc de toate diminețile în care m-am trezit ca să stau singură lângă fereastra mea. Fereastra mea, aflată undeva departe, în jos, care e goală în dimineața asta, cu priveliștea nevăzută. Mă uit înapoi spre Luca, încă în pat, căruia i se văd doar fața și o mână ce se îndoaie peste marginea saltei, și simt afecțiune – e o bucurie să simt asta din nou. Respirația mea se împrăștie și se retrage de pe sticlă. Aștept până când pătratul roz își parcurge drumul pe perete și se evaporă, iar soarele își schimbă culoarea într-un portocaliu-deschis, căldura lui arzându-mi genele. Sunt speriată de o mișcare – două păsări, una după alta, lovesc fereastra cu aripile, apoi zboară mai departe. Le privesc în timp ce dispar și mă întorc în pat.

Când deschid ochii, după câteva ore, Luca încă e ghemuit ceva mai departe de mine, iar respirația lui e ușor fluierătoare. Mă întorc și mă lipesc de el. El se mișcă, apoi se trezește încet din somn. Tresare, se întoarce, oftează și mă privește cu ochii încețoșați. Fruntea i se încruntă, dar îngrijorarea trece și e înlocuită de un zâmbet discret. Mă strânge de braț.

— *Giorno*, spune în cele din urmă. Apoi zâmbește larg și mă trage spre el. *Giorno, bella!* Măinile lui fac cercuri ușoare pe spatele meu și simt cum corpul lui devine greu, dar oftează și spune: *Mi*

dispiace. Trebuie să plec. Și se retrage. Tu rămâi. Odihnește-te aici.

Acesta e Luca dimineăta. Propoziții scurte.

— Unde pleci?

Îl privesc în timp ce traversează camera, un pic cocoșat. Se uită pe fereastra la care am stat mai devreme, întinzându-și mâinile deasupra capului și îndreptându-și spatele, apoi se întoarce zâmbind.

— Merg la sora mea. E duminică.

De parcă asta ar explica totul.

Dispare în baie, iar eu trag păturile și rămân nemișcată, ascultându-i coregrafia. Ușurința ei. Fluieră și fredonează și toate temerile pe care le-am trăit noaptea trecută sunt lepădate acum. Dar unde e locul meu în dimineăta asta luminoasă? De parcă mi-ar citi gândurile, el se întoarce în cameră și sare pe pat. E curat de la duș, iar corpul lui e parfumat și cald. Din părul lui cad picături care îmi lovesc obraji.

— *Madonna*, zâmbește el, privind în jos, spre mine. Aș vrea să pot rămâne.

Se ascunde sub gâtul meu și primesc câteva sărutări umede, făcându-mă să râd.

— *Allora*, zice apoi. Plec, dar voi lua cu mine imaginea asta. Închide ochii, îi strânge, apoi îi deschide. Și te voi vedea în curând, bine? Mergem mâine la un film?

— Sună grozav, spun.

— *Sicura?* întreabă el șovăitor.

— *Sì*. Fără jocuri.

— Fără jocuri, repetă el. Îmi place asta. *Perfetto*. Mă mai sărută de câteva ori înainte să sară din pat. *Va bene*. Plec.

După ce pleacă, fac un duș și mă îmbrac fără grabă. În bucătărie găsesc un bilețel cu numărul unei companii de taxi, o promisiune de a suna și „*un bacio*” urmat de semnătura lui Luca într-o scriere frumoasă de mână. Fac cafea și mă plimb prin camera de zi în timp ce o beau. Corpul meu e obosit, epuizat chiar, iar acum, când sunt singură, simt și un pic de melancolie. Ziua se întinde în fața

mea fără promisiunea unei întreruperi. Clubul e închis, biblioteca e închisă și nimeni nu mă așteaptă în oraș, așa că decid să mai rămân un pic.

Găsesc un pachet de țigări pe un raft de cărți; iau una, o fumez în grădină și mă gândesc la noaptea trecută. La panica mea dinainte de calm. La cuvintele Sfintei Angela: „În sufletul meu e o odaie”.

„Extazele ei au fost reale?” m-a întrebat Luca. „Nu exista niciun intermediar între mine și Dumnezeu”, spunea Angela. Și era atât de sigură... Nu se temea în răpirile ei. Chiar și când a dispărut, fără să consume nimic, dar consumată de iubire, încrederea ei în acel adevăr unic nu s-a clătinat. Mă gândesc la refuzul meu de a-mi privi corpul, la imposibilitatea de a renunța la propriul meu adevăr chiar și când Luca mi-a cerut, cu blândețe, să iau în considerare unul diferit. Voi avea nevoie tot timpul de astfel de convingere?

Întind mâna după o altă țigară când aud ceva sunând în casă – nu e sunetul ascuțit al unui telefon fix, ci tonul specific unui telefon mobil, o melodie necunoscută. Mi se pare că sunetele continuă multă vreme înainte să înceteze brusc. Aștept într-o liniște grea. Desigur, tonul metalic începe din nou. Mă întorc în casă, unde telefonul lui Luca stă pe masa din sufragerie, uitat. Îl privesc până când începe să sune. I-aș invada intimitatea dacă aș răspunde, dar cine sună cu atâta perseverență într-o dimineață de duminică? După câteva secunde, sună din nou și ridic telefonul repede, fără să spun nimic.

— *Luca, dove sei?*

E vocea unei femei. Pare grăbită și sigură pe sine, de o seriozitate pătrunzătoare în această dimineață lentă. Nu spun nimic și simt că îmi arde fața. O femeie. Bineînțeles.

— *Luca, stai arrivando?* continuă vocea. *Silvio deve partire alle 14 oggi.*

— *Pronto?* spun apoi, de parcă abia atunci aș fi răspuns, cu vocea răgușită din cauza țigării și cu un nod în gât.

— Luca? Vocea e confuză acum și tonul ei se schimbă, ca și cum apelanta și-ar fi îndepărtat telefonul de obraz. *Ma questo e il numero di Luca. Ce Luca?*

— *No*, îi spun.

Îi explic cu greutate că e telefonul lui Luca, dar el nu e aici – tocmai a plecat.

— *Ma chi parla?*

— Hannah. *Un'amica di Luca.*

O prietenă de-a lui Luca. Ia asta – oricine-ai fi.

— *O?* își ridică vocea ușor, oarecum sever, și, brusc, pot să o văd pe această femeie, pot să-i văd sprâncenele ridicându-se înaintea ca gura ei să se lase în jos într-o încruntătură.

— *Allora*, spune ea după aceea, vorbind repede în italiană, deși trebuie să-și fi dat seama după accentul meu imperfect că sunt americană. Sunt Simona, sora lui Luca. Sora lui. Îl așteptăm la prânz. Dacă îl vezi... spune ea, apoi se oprește, de parcă ar fi realizat că am mințit-o, de parcă Luca ar fi chiar aici, în cameră, cu mine, amândoi goi și chicotind din cauza micii noastre glume. Hannah, *dacă* îl vezi, repetă ea, pronunțându-mi numele într-un fel care mă face să-mi doresc ca ea să nu-l fi aflat, spune-i că a întârziat și că îl așteptăm aici. *Di nuovo. Din nou.*

Închide cu un „*Ciao, grazie*”, și simt că s-a pierdut ceva. De parcă prin acel cuvânt, spus pe un ton ridicat – „*o?*” –, a luat ceva din mine, din noi.

Când plec din casa lui Luca, străzile sunt goale, iar piața e liniștită, cu excepția sunetului muzicii înăbușit de ușile bisericii. Trupul mi se agită din cauza unui exces de energie când mi-l imaginez pe Luca mergând cu mașina spre casa surorii lui, unde mi-am făcut simțită prezența fără să vreau. Nu chem un taxi – simt nevoia să mă plimb. Dealurile din jurul Florenței sunt împânzite de drumuri și trebuie să fie unul care să mă ducă înapoi în centru. Trec repede prin oraș, oprindu-mă la un bar mic pentru o sticlă de apă, pe care mi-o pun în geanta cu hainele de canotaj. Merg pe un drum până la

fundătură, apoi mă întorc în piața încă goală și aleg un altul, care se curbează până în afara orașului. Aproape imediat, sunt înconjurată de ziduri de piatră ce se ridică pe fiecare parte. Privesc florile și iedera ce se revarsă peste ziduri și îmi imaginez frumusețea de pe partea cealaltă – dumbrăvile de măslini, întinse în văi, oaze verzi de chiparoși și, mai departe și mai jos, Florența în ceață, unde magazinele sunt acum închise, dar unde turiștii încă merg pe urma oaselor orașului. Îmi pot imagina totul, dar nu pot vedea nimic. Priveliștea e rezervată acelor care trăiesc dincolo de ziduri, iar cei care nu sunt membri ai acelei comunități sunt lăsați să cuture spațiul din jur.

Câteva drumuri se intersectează cu cel pe care sunt, dar niciunul nu arată promițător: cele mai mici sunt prea riscante – fiind înguste și întunecate –, iar cele mai mari au pericolele lor cauzate de trafic. Așa că rămân pe calea aleasă. E dreptă și, chiar dacă încă nu cobor, nici nu urc.

E atât de multă liniște aici – o liniște absolută pe care nu am mai simțit-o până acum, nici măcar pe râu. Se aud doar strigătul ocazional al unei păsări și vântul bătând printre chiparoși. Natura pune stăpânire pe tot și, odată cu ea, seara trecută, convorbirea telefonică jenantă, chiar și imaginea lui Luca sosind la sora lui devin la fel de îndepărtate precum orașul, dizolvându-se în singurătatea pașilor mei. Frunzele uscate dansează, zgâriind pământul. Soarele se ivește plin din spatele norilor și, pentru un moment, nu mai rămâne nimic din mine în afară de umbra mea. După o curbă, cărarea se nivelează. Văd o intersecție în care sunt trei siluete. O familie: un bărbat, o femeie și un băiat. Bicicletele lor sunt proptite undeva, iar ei se uită la un indicator pe care scrie „Villa Alba”. Dau din capete în timp ce trec pe lângă ei, dar nu spun nimic. Băiețelul mă urmărește cu ochi muți. Familie. Un concept atât de îndepărtat acum, chiar dacă îmi amintesc destul de clar cum eram la vârsta băiatului – frustrată de întreruperile impuse la orice ieșire oferită; adulții având nevoie

întotdeauna să se oprească, să ia o pauză, să reevalueze. Iar eu eram legată de acea funie invizibilă, incapabilă să mă eliberez și să merg pe calea mea. A fost o vreme când încă mai aveam sentimentul acela de invincibilitate specific copilăriei, când nu mă gândeam la corpul meu, care nu era nimic mai mult decât ambarcațiunea pe care o foloseam ca să navighez prin lume. Mă întreb cum era Luca la vârsta aceea, dacă ochii lui au privit vreodată cu atâta solemnitate precum aceia ai băiețelului de pe drum, dacă și el a așteptat nerăbdător, legat. Mi-l pot închipui doar zâmbind în timp ce înaintează în grabă.

După o altă curbă, zidurile se micșorează până când dezvăluie un petic de pământ și o vilă ce se întinde galbenă pe deal. Pe proprietate, câțiva măslini răsfirați pornesc de la clădire și coboară spre Florența și astfel îmi dau seama că am mers pe o buclă lungă din jurul orașului, fără să înaintez prea mult. Dacă voi continua în felul acesta, voi avea nevoie de zile întregi ca să ajung în centrul orașului. Am nevoie de o rută mai rapidă până jos.

Familia trece cu bicicletele pe lângă mine, băiatul claxonând încă o dată înainte să dispară, și sunt din nou singură. Urmez traseul lor, sperând că drumul nu se sfârșește după următoarea curbă – pentru că această casă trebuie să fi fost o destinație, iar drumul lung pe care am mers, poate doar aleea ei. Dar familia nu re apare, ceea ce-mi dă speranță, iar după câteva minute, ajung la o altă intersecție – Via del Rosario dispăre pe dealurile din stânga mea. Merg pe drumul din dreapta – Via Virgilio –, care nu e nici prea larg, nici prea strâmt, și încep să cobor.

Soarele e sus, deasupra capului meu, când mă opresc. La marginea drumului, rădăcinile puternice și răsucite ale unui măslin au creat o spărtură zimțată în zid. Pare o gură care zâmbește dintr-o parte, urându-mi bun venit. Ar trebui să merg mai departe – nu știu ce oră e –, dar simt că această

deschidere mă cheamă sau poate faptul că l-am văzut pe băiețelul acela mă îndeamnă să merg înainte. Nu e nimeni aici care să mă facă să mă opresc, să mă odihnesc, să reevaluez; nimeni care să-mi spună cine sunt, cine nu sunt. Așa că îmi pun piciorul pe piatra crăpată, folosind rădăcinile sălbatică ca puncte de sprijin pentru mâini, și mă ridic ca să descopăr o mare dumbravă de măslini înaintea mea, o vale dincolo de aceasta și un alt deal înălțat peste drum. Ascunzându-mă pe sub crengi, mă furișez în față, de parcă cineva ar putea sări strigând: „Intrusa!” Dar nu se vede nicio clădire, iar măslinii nu sunt proprietatea cuiva. Sunt prea mari, iar tufele și ierburile se îngrămădesc lângă trunchiurile lor. Spre deosebire de dumbrava de dincolo de vale, structura acestui câmp e invizibilă. Mă ridic, apoi merg până la marginea dumbrăvii și mă așez pe iarba uscată. În fața mea e o priveliște cunoscută. Sunt pe partea cealaltă a potcoavei din Fiesole – am ajuns mai departe decât am crezut. Dealurile înconjoară orașul, iar ecourile sunetelor de duminică se aud în vale și ajung cu claritate la mine – scârțâitul pietrișului, strigătul unei femei. Dedesubt e Florența și recunosc turnurile fiecărei biserici din oraș, așa că le citesc de la stânga la dreapta: biserica Santa Croce, care se termină într-un triunghi, catargul bisericii Bargello, Pallazo Vecchio, cu micul lui leu, de nerecunoscut, dar vizibil, calota Domului, micșorată de aici.

În Fiesole, clopotele bat sfertul de oră. Un iepure sălbatic aleargă prin apropiere și doi greieri se cheamă unul pe altul. Lumina soarelui e atât de strălucitoare, încât trece prin frunze și totul se leagănă, totul se mișcă. Am senzația că acest loc m-a așteptat să sosesc în această zi, la această oră, fiecare pas al călătoriei mele îndreptându-mă spre această întindere de cer. Involuntar, spun încet și cu blândețe „*of*” – nu un „*of*” pe tonul ridicat al surorii lui Luca, ci unul calm, plin de aer și de mirare.

Clopotele bat repede jumătatea de oră, apoi din nou bat după cincisprezece minute. Dar tot nu plec.

Ador această dumbravă sălbatică, ador copacul rebel care mi-a oferit ajutor ca să ajung la ea, dar și copacii mari printre care mă ascund, simțindu-mă din nou echilibrată. „Complet sigură.” Așa s-a simțit Angela? „Nimeni nu ar putea să mă convingă de contrariu, scria ea, și, chiar dacă toată lumea mi-ar spune că e altfel, i-aș râde în față cu dispreț.” Cunoșteam acel sentiment, cunoșteam acea convingere și m-am ținut strâns de ea. Și pentru ce? „Am pierdut onoare, demnitate, scrie Margareta, am pierdut totul, cu excepția credinței.” Oare chiar a fost totul pentru credință? Pentru inima lui Hristos, pe care Ecaterina o simțea bătând în pieptul ei, pentru inelul care era vizibil doar pentru Clara, pentru trupul lângă care s-a întins Angela într-un mormânt rece? Și întotdeauna au fost lăsate să-și dorească mai mult. Îmi amintesc cuvintele Sfintei Margareta în timp ce implora să fie primită în mănăstire, rugându-se cu acea voce care nu putea fi satisfăcută: „Am fugit din lume. Mi-am schimbat viața. Nu e destul?”

Doar când clopotele încep să bată ora exactă, ecoul lor auzindu-se în vale, îmi dau seama că nu am mâncat. Nu am mâncat nimic toată ziua. E ora trei și nu am consumat nimic în afară de cafea și o țigară. Preț de un moment, mă simt mândră de asta și ușoară. Obişnuiam să procedez așa și înainte – să mă abțin până când nu mai puteam, triumfătoare în timp ce amețeam, înălțată în golul meu interior, cu aerul din jur vibrând în timp ce obiectele și oamenii străluceau prin ceață. Chiar aici, în acest moment, aș putea ceda în ușurința aceasta, m-aș putea lăsa purtată de ea, ca să văd unde merge. Dar știu unde merge. Știu unde merge și nu mă pot îndrepta într-acolo. Nu pot să nu mănânc, pentru că, acum, calea pe care trebuie să o văd e alta. „Voi aștepta până la și un sfert, mă gândesc, voi aștepta până când clopotele vor bate din nou și apoi voi pleca.”

Apoi decid să plec imediat, știind că până și cele mai solide limite pot deveni flexibile și pot aluneca. Părăsesc dumbrava în grabă, oprindu-mă doar ca să

cobor cu grijă prin spărtura din zid. Mi se pare că ies dintr-un basm, că lumea modernă e îndepărtată. Singura întunecime vine dinspre siluetele pomilor în timp ce cobor pe drum, iar singurele sunete care se aud sunt picioarele mele care lovesc trotuarul. Sunt plină de magia după-amiezii, sunt schimbată de ea. Și, în această clipă, am din nou senzația de apartenență la viitorul îndepărtat. Doar că, de data asta, nu mă mai tem de sinele meu din viitor, care se va uita înapoi, la femeia mai tânără a cărei călătorie a fost oarecum dificilă, plină de margini ascuțite și de fisuri întunecate, găsindu-și drumul pentru prima dată până în locul acesta, fără să știe cum să se miște sau cum să iasă. Nu mă mai uit înapoi atunci, ci merg repede înainte pentru a fi cuprinsă de altceva. Părăsesc sfintele și extazele lor insațiabile, o părăsesc pe acea femeie pierdută. Merg repede spre oraș, spre mâncare, spre toate lucrurile care abia încep să crească.

Capitolul XVI

— *Ciao, cara*, spune Luca vesel când mă apropii de club în următoarea seară.

E aproape întuneric, iar el aşteaptă în faţa uşii verzi. Mergem la un film şi mi se pare că facem ceva ciudat de american.

— *Allora*, ai vorbit cu Simona, spune el zâmbind cu jumătate de gură în timp ce ne îndreptăm spre cinematograful. *Mi dispiace*. Simona e *un po – come si dice* – autoritară?

— Da, spun eu uşurată. Sora mea, Kate, e la fel.

— E mai mare sora ta?

Încuviinţez.

— Aha, atunci amândoi suntem copilaşii, spune el cu un aer cunoscător, trăgându-mă mai aproape.

Oraşul e mai gol decât înainte şi un saxofon cântă *Autumn Leaves* în curtea Galeriei Ufizzi, pentru un public aproape inexistent. Melodia tristă se înalţă încet, apoi coboară. Dar nu sunt tristă acum, în timp ce mă plimb cu Luca, ci mă simt plină – nu de o euforie sentimentală, ci de un fel de calm luminos.

Vedem un film de groază american, mediocru şi prost dublat în italiană, dar tot rămânem cu gura căscată la fiecare apariţie.

— Îmi stă inima în gât, îi şoptesc lui Luca.

— *Anch'io*, spune el într-un fel dramatic, cu ochii mari, înainte să mă strângă de braţ şi să mă apropie de el.

După film mă conduce acasă şi urcă până la etaj, dar de data asta, când îl invit să rămână, nicio voce nu mă mai opreşte. Nu mai sunt la fel de timidă când ne dezbrăcăm şi încercăm să nu ne grăbim, să ne învăţăm încet unul cu celălalt. Sfânta Angela nu mai apare.

În următoarele două săptămâni, viaţa mea capătă un ritm uşor. După întoarcerea Lorenzei, pot să petrec orele de prânz la club, împreună cu Luca şi ceilalţi, în unele zile pe post de timonier, în altele,

vâslind singură. Când e senin, suntem afară, pe apă. Când plouă, ne antrenăm înăuntru. După ce ne antrenăm, mănânc alături de ei, pe cheiul de sub spalierile cu iederă pe care Correggio o taie la fiecare câteva zile. Sunt obosită, flămândă și mănânc mai ușor. Și conversația e mai ușoară. Sunt puține femei aici, iar bărbații sunt diferiți – nu se mai fac comentarii suplimentare. Se discută despre politică și sport, alegându-se câte un mic detaliu și dezbătându-se cu voce tare, fiecare dezacord fiind la rândul său un sport. Iar Luca îmi face loc. Și el se simte mai comod la club. Lucrurile care îl deosebesc de prietenii lui, lucrurile pe care nu le are – familia, șovinismul fățiș – nu contează aici. Bărbații au aceleași conversații pe care le-au avut și înainte de soții, copii, amante și divorțuri. Se antrenează împreună, mănâncă împreună, își petrec fiecare după-amiază în același fel, iar restul lumii e departe. Sunt trecuți de patruzeci de ani, dar pe râu, în sala de sport, pe malurile râului Arno, cu un castron de paste între ei, rupând bucăți din pâinea pe care Luca o aduce sub braț în fiecare zi, au treizeci, au patruzeci sau sunt adolescenți în jurul unei mese pe care o împart de ani întregi.

Nu fac parte din trecutul lor, dar sunt o bucată tot mai mare din prezentul lor. Și chiar dacă nimeni nu declară asta direct, brusc și fără nicio ceremonie, eu și Luca suntem un cuplu. Faptul că e într-un cuplu îl prinde bine pe Luca și, când se întoarce spre mine, în mijlocul câte unei povești, cu un zâmbet larg, și își lasă o mână pe brațul meu, simt că îl observ în cea mai naturală stare a lui – de parcă e mai mult *Luca* atunci când e unul din doi. Oare și eu sunt mai mult *Hannah* cu el? Nu știu. Nu simt că alunec mai departe. Nu mă simt pierdută în Luca. Dar când îl privesc agitându-se prin bucătăria lui sau dormind liniștit, cu un chip mulțumit, nu îmi pot imagina că m-aș sătura vreodată de aceste lucruri.

În serile fără Luca, gătesc pentru mine și mă duc în pat devreme, ca să citesc – la sugestia Lorenzei, m-am apucat de cărți despre istoria artei, încercând

să reanalizez lucrările pe care le-am studiat în urmă cu câțiva ani. Duminica, atunci când Luca merge la sora lui, mă plimb pe dealuri, pentru o perioadă nedeterminată de timp oprindu-mă în duminică ca să treacă după-amiaza.

Îi scriu consecvent lui Kate, dar nu și altcuiva de acasă. Nici măcar Claudiei, după ce primesc un al doilea e-mail de la ea, care îmi promite „vești bune” chiar de la subiect – îl șterg fără să-l citesc. Când mă gândesc la viața mea de dinainte de asta, îmi pare tot mai îndepărtată. Atât de îndepărtată încât, atunci când sunt pe apă, în bărcuța mea, îmi imaginez că renunț la ea ca la o frunză pierdută în curent. Nu mă gândesc la trecut și nici la viitor, ci încerc să trăiesc așa cum par să trăiască Luca și prietenii lui, întotdeauna în prezent.

În timpul celei de-a doua săptămâni, vine ploaia. Plouă tot timpul, iar bărbații sunt de acord, cu oftaturi lungi, că sezonul ploios va mai dura, așa că ne petrecem fiecare după-amiază la capătul holului cu bărci aliniate, în sala de antrenament. Când sosesc vineri, găsesc sala goală, iar bărbații sunt toți întârziați – am învățat că întârzierea e ceva cert atunci când plouă în Florența. Îmi aleg aparatul de vâslit pe care îl folosesc de obicei, apoi îmi introduc picioarele și mă întind după bara în formă de T, trăgând-o împotriva rezistenței. Când Gianni intră cântând, sunt deja epuizată. Dau din cap spre reflexia lui de pe peretele cu oglinzi, iar el continuă să fredoneze cu zâmbetul pe buze. În spatele meu e bazinul dreptunghiular cu apă. Patru vâsle plutesc pe suprafața lui, precum picioarele întinse ale unei insecte acvatice. Gianni se așază pe primul dintre cele patru scaune glisante de la marginea bazinului, apoi apucă vâsla de lângă el și își face încălzirea cu mișcări lente.

Un orificiu de ventilație de lângă tavan oferă o vedere parțială spre curtea Ufizzi. Aproape tot timpul se văd picioarele trecătorilor, iar în unele zile, am văzut apărând chiar și fețe, încercând să localizeze sursa zgomotelor din club – vâjâitul

curelelor ergometrelor, zgomotul de aspirație profundă de fiecare dată când vâslele scot apa din bazin, ecoul vocilor prin holuri. În aceste zile ploioase însă, chiar și doi bărbați care glumesc se aud ca o mulțime. Dar azi e prea multă gălăgie afară; bate vântul, plouă întruna și nimeni nu își face timp să se uite în jos, la noi.

Aud vocea lui Luca dinainte să îl văd ghemuit în spatele poliției cu vâsle de lângă intrare. Se uită peste ea, apoi fuge prin spatele meu. Râd și mă opresc ca să îl sărut repede.

— Ai întârziat, îi spun.

— *Certo*. Plouă, spune el cu zâmbetul pe buze.

Sergio sosește cu Stefano și, după ce se așază toți, încep să facă valuri lente în bazin. În sala de antrenament, Gianni conduce și, după ce dă semnalul, trece la viteza maximă, rânjind în timp ce restul încearcă să țină pasul. Apoi se ajunge la un ritm normal. Mi-e dor să fiu timonier. Când ne antrenăm înăuntru, nu sunt cu adevărat o parte din ceva, chiar dacă încerc să țin pasul cu ritmul lor. Îi arunc o privire lui Luca în oglindă. Sub aceste lumini stridente – cu fața concentrată, cu părul ud, cu fiecare mișcare storcându-i și ultima picătură de energie din corp, până când, miraculos, și-o adună pe următoarea –, arată din nou mai bătrân. Tunetul zguduie pereții și îl aud pe Correggio mergând încoace și încolo pe holul de afară, pregătit să tragă docul plutitor la mal în caz că ploaia se întetește, cum se pare că se va întâmpla în după-amiaza asta. După un alt tunet se sting luminile. Oscilația apei din bazin se oprește, iar bărbații se odihnesc. Singurele sunete care se aud sunt expirația aparatului meu și cureaua care se încolăcește și se întinde. Apoi se aude un alt sunet pe deasupra acestora.

— Hannah... geme Luca, iar ceilalți i se alătură ca un cor de bocete fantomatice.

Mă opresc și zâmbesc în întuneric până când se aprind din nou becurile. Apoi auzim strigăte.

— Stefano! Vocea panicată a lui Correggio ricoșează în sus și în jos pe hol. Stefano!

Apare apoi în cadrul ușii și cuvintele îi zboară din gură. Într-o clipă, bărbații se ridică de pe scaune și sunt în picioare, iar eu bâjbâi ca să mă eliberez din aparat. Alerg după ei pe hol, pe lângă bărci și prin cafenea, apoi ies în ploaie prin ușile de sticlă și sunt imediat udă până la piele. Ne alăturăm mulțimii de oameni care se uită la râu de pe treptele de cărămidă. Stefano e la capătul cheiului, strigând și tras la față. Cerul s-a întunecat și, prin stratul dens de picături de ploaie, disting o siluetă într-o bărcuță aflată la baza podului Ponte Vecchio. Pare blocată, vâslind inutil împotriva vântului.

— Cine e? întreb.

— *L'Americano*, spune Luca.

Peter. Îmi amintesc că l-am văzut în Piazzale Michelangelo. Îmi amintesc asprimea feței lui, hotărârea. Asta s-a întâmplat acum câteva săptămâni? Atât de mult timp a trecut?

Peste tot în jurul meu, vocile sunt purtate de vânt.

— De ce e acolo? Nu știe că nu e bine? Exact ca un american.

Peter, cândva ca o pasăre în barca aceea, se chinuiește să se întoarcă la mal. Picăturile de ploaie împung apa ca niște ace ascuțite, colorând râul într-un maroniu noroios. Vântul îi contracarează eforturile, inspirând și mai multe comentarii.

— Nu va ajunge niciodată la chei. Barca va fi distrusă. Uită-te la Stefano – o să-l omoare. Dar de ce nu ia barca cu motor ca să-l ajute? E prea periculos. De ce să distrugă două bărci? Exact ca un american.

— Nu-ți face griji, spune Luca, punându-și brațul în jurul meu. Va fi bine.

Dar nu văd cum ar putea fi. Nu e nimic bun în asta. Vântul își schimbă direcția și mă împinge în spate, însă asta îl ajută pe Peter, care începe să înainteze. Tricoul lui roșu strălucește ca un far, devenind tot mai vizibil pe măsură ce se apropie de chei. Stefano încearcă să prindă marginea bărcii, dar

unghiul e greșit și vârfurile degetelor lui doar ating ușor marginea, apoi alunecă de pe ea în ultimul moment, în timp ce Peter se lasă pe spate ca să nu cadă în apă. Barca plutește mai departe și zăresc fața lui Peter, palidă și furioasă. Stefano își agită brațele și îi strigă să se întoarcă. Va trebui să facă încă un circuit și să încerce din nou. Toți bărbații mormăie, nevenindu-le să creadă, iar Peter vâslește înapoi, în direcția podului Ponte Vecchio. De pe pod se vede un bliț – cineva face o fotografie. Apoi un alt bliț și încă unul. Aș vrea să fug până acolo și să le smulg aparatele de fotografiat din mâini.

Mă uit în jur, la fețele bărbaților, toate șiroind de apă. Cu toții sunt furioși, cu excepția lui Luca. Mă strânge de mână și se întoarce să vorbească cu Gianni. Apoi iese Francesca prin ușile de sticlă și coboară treptele de parcă ar merge printr-un tablou creat de ea, cu ochii strălucitori din cauza agitației.

— Ce se-ntâmplă? strigă ea către mine.

— Peter e pe apă. Nu știu de ce. Știa că e vreme rea. Nu înțeleg de ce ar face asta.

Dar știi. Uneori, ai nevoie să evadezi și nu ai unde. Iar în următoarea clipă, te dai în spectacol într-o furtună.

Francesca își țuguie buzele și îl privește.

— E un băiat încăpățânat, nu-i așa?

Apoi ploaia se transformă în grindină. Bucăți mari de gheață îmi lovesc brațele înfrigurate, sărind de pe chei ca niște aplauze zgomotoase. Probabil la fel izbesc și barca lui Peter, cu o intensitate ce trebuie să fie înnebunitoare. Tocmai a făcut întoarcerea înaintea podului și se îndreaptă din nou spre noi, cu barca legănându-se dintr-o parte într-alta. Nu își mai folosește picioarele, ci doar brațele, încercând să păstreze echilibrul bărcii. Dacă se poate întoarce din circuitul acesta, înainte să fie prea multă apă și prea multe bucăți de gheață care să îngreuneze barca, atunci va fi bine. Îmi strâng pumnii și unghiile îmi intră în piele. În spatele meu, Luca și Gianni se ceartă și, după un ultim strigăt, Luca vine să stea lângă mine, punându-și o mână pe

spatele meu. E îngrijorat, iar acum sunt și eu mai speriată. Francesca se întoarce și își ridică sprâncenele, iar după un moment, Luca se grăbește să coboare lângă Stefano și începe să-i vorbească repede. Apoi își înfige picioarele în pământ cu fermitate și, cu ambele mâini, apucă brațul lui Stefano, permițându-i să se aplece cu totul peste apă atunci când barca se apropie la circa un metru de chei. Peter pune vâsla dreaptă în barcă și trage frenetic cu stânga pentru a se apropia cât de puțin. Vocile din jurul meu amuțesc în timp ce degetele lui Stefano alunecă și, în cele din urmă, prind marginea bărcii ca niște cârlige. O trage cu mare efort până când Peter e destul de aproape ca să-și întindă mâna și să apuce cheiul. Preț de un moment, niciunul dintre ei nu se mișcă, ci doar respiră. În spatele meu, bărbații aplaudă, dar știu că nu o fac pentru Peter.

Correggio coboară în fugă și ia vâslele, iar Luca îl ajută pe Peter să iasă din barcă, lovindu-l pe spate cu un zâmbet încurajator. Peter tremură și fața îi e acoperită de pete roșii și de șiroaie de apă – lacrimile sau ploaia, nu-mi dau bine seama. Stefano nu spune nimic. El și Gianni ridică barca încet, cu grindina și apa curgând pe spinările lor, urcând-o apoi pe umeri și cărând-o în club.

— Pfiiii, fluieră Francesca lângă mine. A fost o nebunie, nu-i așa?

Membrii clubului încep să se retragă înăuntru, cei mai tineri vorbind înflăcărați, iar bărbații mai în vârstă dând din cap cu înțelese. Luca rămâne, discutând încet cu Peter, care stă cu mâinile pe genunchi și cu capul în jos, respirând greu. Apoi își ridică privirea, de parcă ar observa mulțimea pentru prima dată, și o privește fix pe Francesca. Aștept ca ea să îl observe, dar spune doar:

— Ei bine, spectacolul s-a terminat. Mergem înăuntru?

Apoi se întoarce ca să urmeze mulțimea. Mi se pare o cruzime. Dar, bineînțeles, ea încă are ceva de pierdut.

Peter își lasă capul în jos, iar Luca își pune un braț în jurul lui și îl îndeamnă să urce treptele, încă vorbind cu el. Peter nu își saltă privirea în timp ce se apropie amândoi de mine, nici măcar când încep să vorbesc, așa că îi las să treacă și mai aștept un minut în ploaie. Când mă întorc înapoi, observ că atmosfera din club a revenit la normal; mesele din bar sunt deja pline și aud zăngănitul greutatea în sălile de antrenament. Nu îl văd pe Peter și Luca îmi spune, mai târziu, că nici măcar nu și-a schimbat hainele, ci doar și-a luat lucrurile și a plecat.

În seara aceea îl sun pe Peter de câteva ori, dar nu primesc niciun răspuns. Sunt îngrijorată, dar simt și o ușurare. E o împăcare să nu mai fiu eu întotdeauna persoana care alunecă de pe margine în ceața aceea. Sunt ușurată că mă aflu aici, acum, ghemuită în brațele lui Luca și ascultând răpăitul ploii. Și, chiar dacă viitorul meu nu e mai vizibil decât acela al lui Peter, prezentul nu pare mai periculos decât răsuflarea înceată a lui Luca pe ceafa mea în timp ce adorm.

Capitolul XVII

E prima zi din noiembrie. Aștept lângă club, dimineața devreme. E zi liberă în Italia și toată lumea răsuflă ușurată. Multe companii sunt închise, dar piețele sunt încă deschise, ademenindu-i pe oameni să înceapă să cumpere pentru sărbători. Luca mă ia pentru „o mică vacanță”. Nu l-am mai văzut de câteva zile. Tatăl lui e mai bolnav decât mi-a spus și a fost cu el în Arezzo. Nu a vorbit despre asta, nu direct. Știu cum e să fii presat prea devreme, prea tare, așa că nu l-am zorit în niciun fel.

Octombrie a venit și a plecat. „Pierzi timpul aici”, mi-a spus cândva Francesca. Are dreptate. E incredibil că sunt aici deja de trei luni și în e-mailurile surorii mele s-au furișat referințe indirecte, dar tăioase, privitoare la viitor. Am avut grijă să ascund detaliile vieții mele de Kate, dar într-o seară, după câteva pahare de vin și provocată de comentariul ei cum că ar fi trebuit să mă simt singură în Florența, i-am spus:

— Nu sunt. Nu sunt singură deloc. Am o slujbă. Am prieteni. Și mă văd cu cineva.

— Cu cine? a intervenit Kate, regretându-mi imediat mărturisirea.

— Cineva de la club.

— E italian? a întrebat ea, de parcă posibilitatea tocmai i-ar fi trecut prin minte.

— Bineînțeles.

Ea a oftat într-un fel care sugera că făceam asta doar ca să mă răzbun pe ea.

— Ce?

Îi simțeam furia.

— Nimic. Doar să fii atentă! Nu te implica prea mult, bine? apoi a adăugat: Hannah, nu vreau să fii rănită. Și, oricum, unde poate ajunge asta?

— O să mă descurc, Kate.

— Cum îl cheamă? m-a întrebat după un minut.

Minciuna a venit ușor.

— Antonio.

Luca mi-a spus că nu o să am nevoie de cămașă de noapte, ci de un costum de baie și, eventual, de ochelari de protecție. E frig și nu știu cum voi avea ocazia să folosesc aceste articole, dar tot stau lângă club, cu ambele în geantă, simțind tresărirea obișnuită a stomacului când îi văd mașina apărând după colț. Oprește lângă mine zâmbind și deja se apleacă pentru a deschide ușa.

— *Giorno*, spune el, oprindu-se ca să mă sărute. Mi-a fost dor de tine. Apoi adaugă: *Pronti?* ca atunci când dirijează barca. *Via!* și pornim pe pod.

Plecăm devreme ca să evităm mulțimile care vor ajunge mai târziu și, în timp ce ne repezim pe străzile goale, Luca îmi spune că vom merge la băile termale aflate la sud de Florența. Îmi explică și că e cea mai bună perioadă pentru a merge acolo. Chiar și pe frigul acesta din noiembrie, băile tot calde vor fi. Îmi strâng haina pe mine și privesc cum se trezește orașul. Clădirile fantomatice din stuc sunt albastre în lumina dimineții, iar străzile sunt goale, cu excepția piețelor în care vânzătorii se pregătesc pentru promisiunile acestei vacanțe. Felinarele de pe străzi se văd prin ceață, iar lumina lor slabă e consolatoare în cenușiul din jur. Promisiunea căldurii, promisiunea unui cămin. La fel ar putea fi și în Boston în perioada asta a zilei. Dar e Florența și mă întreb, pentru prima dată după câteva săptămâni, dacă e corect să mă simt atât de liberă și de acasă aici.

Luca mă strânge de mână.

— *La nostra piccola vacanza*. Mica noastră vacanță.

— Băile sunt în apropiere de Bagno Vignoni? întreb apoi.

— *Sì*, spune el surprins. Le cunoști!

— Sfânta Ecaterina – tatăl ei a dus-o acolo. Ca să o vindece.

— *Sì*, încuviințează Luca. Și?

— Nu a funcționat.

— Dar noi nu suntem sfinți, zâmbește el. Stai puțin – nu ești, nu-i așa?

Dau din cap, râzând.

— Bine. Atunci, putem fi vindecați în ape.

— Da, răspund.

Pornește radioul, iar eu privesc din nou pe geam în timp ce trecem cu zgomot de una dintre porțile orașului. După câteva minute, ajungem lângă o gară dintr-o mică suburbie, unde câteva siluete aplecate așteaptă pe platformă, și îmi amintesc vizita singuratică la Siena, apoi călătoria cu Pam și Peter – Peter pe peronul întunecat la sfârșitul nopții. Mă simt vinovată. Dar de ce ar trebui să am eu grijă de el? Pentru că suntem din același loc? Pentru că nu suntem din acest loc? Deși cred că, dacă situația ar fi inversă, el ar face mai mult pentru mine, chiar dacă doar pentru că încă ar crede că, având suficientă voință, îi putem convinge pe alții de propria noastră fericire, de siguranța că totul va fi bine, în cele din urmă. Dar știu că acest lucru nu e adevărat, nu atunci când o persoană a alunecat atât de jos, încât nu mai vede dincolo de mâinile ei agățându-se pentru a trece de următorul obstacol imediat – trezirea de dimineață, purtarea unei conversații, respirația –, fiecare victorie istovitoare fiind prea mărunță ca să poată fi numită un progres. Fericirea altora e un sentiment uitat, nu poate străbate totul. „De ce nu vorbești cu mine?” m-a întrebat Julian. Dar ce ar fi putut el să facă? Nu cred că l-aș putea ajuta pe Peter, dar vinovăția persistă.

Mă uit la Luca. Fredonează melodiile de la radio, lovind ușor volanul în ritmul lor, dar fără zâmbetul lui discret, obișnuit. Când îl întreb cum se mai simte tatăl lui, îmi spune:

— Bine, bine, *grazie*, cu o convingere care mă împiedică să spun mai mult.

În mașină e liniște, cu excepția murmurului lui Luca și a radioului, iar eu continui să ațipesc și să mă trezesc, moleșită de bâzâitul motorului și de cântecele de rock clasic cu sunete triste, când mai înalte, când mai joase. Când deschid ochii, trecem

pe lângă o altă gară și mă mir de tabloul familiilor de pe peron – trebuie să fie familii toate grupurile acelea înghesuite de tineri și bătrâni, unii strângând pachete, alții ținând flori, cu fețele împietrite, în afara timpului. Singura figură singuratică e o fetiță. S-a eliberat de mulțime și stă aproape de capătul peronului, strângând un buchet de flori viu colorate în mâini. Văd toate acestea într-o clipă și mă gândesc că îl voi întreba pe Luca despre ele, dar adorm din nou și, până deschid iar ochii, peisajul calcaros s-a schimbat într-un roz șters și suntem în provincia Siena. În nuanțele triumfătoare de galben și portocaliu ale zilei, nu-mi pot aminti dacă am visat gara aceea, scena fiind nelalocul său în această nouă lumină.

— Ai dormit bine? mă întreabă Luca, strângându-mă de mână din nou înainte să oprească pe drumul principal dintr-un orașel. *Altora, un caffè?*

Cafeneaua e mică și aglomerată. În față, oamenii sorb câte un espresso și vorbesc tare și o coadă lungă s-a format la tejgheaua cu produse de patiserie din spate. Luca își păstrează zâmbetul relaxat, iar mâna lui o strânge pe a mea în timp ce ne facem loc spre bar.

— *Due caffè!* spune el, oprind-o pe tânăra ospătăriță în timp ce trece pe lângă noi.

Mă uit în jur, spre fețele însuflețite. Mi se pare că e o sărbătoare. Luca îmi pune un braț în jurul taliei și împinge un espresso spre mine.

— Ce se-ntâmplă astăzi? întreb.

— *La festa di Ognissanti.*

— Ziua tuturor sfinților.

— *Sì. Și mâine – Il Giorno dei Morti.*

Ziua morților. Bineînțeles. Acasă, oamenii și-ar reveni după Halloween, iar decorațiunile de Ziua Recunoștinței ar apărea deja în vitrinele magazinelor. Nu am văzut așa ceva aici. Fără costume, fără prefăcătorii, fără dulciuri, probabil, cu excepția produselor de patiserie din baruri ca acesta.

— Ce fac oamenii cu ocazia asta?

— Poate că unii merg la biserică, deși nu e doar o ocazie religioasă. Unii le duc flori morților.

Mirajul de pe peronul gării devine clar – vizitatori la morminte.

— O zi de comemorare. E la fel peste tot, *no*?

— *Forse*. Dar nu e ceva trist. Să-ți amintești de cei morți, da, dar nu să te gândești doar la moarte, nu să rămâi... își trage buzele în jos cu degetele, o expresie pe care nu o văd aproape niciodată la el. E pentru sărbătorirea vieții, zice apoi.

Și, într-adevăr, atmosfera din bar e festivă. Dacă Luca se teme sau e trist, nu se mai observă asta – și el e luminos și cald. Își lasă mâna pe brațul meu, spunând repede „*aspetta*”, și o strigă pe ospătăriță. După un minut, în fața noastră apare o farfurioară cu două prăjituri rotunde, acoperite cu pudră albă.

— E o specialitate ce se pregătește pentru sărbătoarea asta, spune Luca. *Ossi dei Morti*.

— *Ossi*?

Își plimbă degetul pe antebrațul meu – are mai multă carne pe el și îmi amintesc că asta e bine, carnea e bună. Sunt aici.

— Oase, spun. Oasele morților.

— *Brava*, confirmă el, oferindu-mi o prăjitură cu un zâmbet.

E tare, iar ronțăitul ei îmi reverberează în urechi. Dintr-odată, îmi amintesc de senzația pe care mi-o dădeau oasele mele atunci când atingeau câte o suprafață de care îmi sprijineam corpul și înțeleg acum cum trebuie să fi arătat atunci. Dar amintirea nu e înspăimântătoare. Completează momentul. Iau o înghițitură din prăjitura lui Luca și el zâmbeste, aparent mulțumit să mestece moartea.

Când ne întoarcem la mașină, privesc cu interes peisajul schimbător și orașele izolate prin care trecem – Isola d'Arbia, Quinciano, Torrenieri –, până când Luca întoarce la ieșirea din San Quirico d'Orcia și oprește.

— *Eccoci!* zâmbeste el.

Mă aștept ca băile să fie piscine mari din piatră în care romanii se relaxau între cuceriri, dar singura

rămășiță din construcția originală e o colonadă ce înconjoară un bazin acoperit de alge. Ne plimbăm în zona vechii băi, apoi intrăm într-o clădire ce împrejmuește o piscină modernă, cu cascade artificiale în care apa e împinsă din izvoarele termale. Primim fiecare câte un halat alb și moale la recepție și, când ies din vestiar ca să mă întâlnesc cu Luca, nu mă pot abține să nu râd din cauza imaginii noastre, tremurând în halatele de baie asortate.

— *Allora*, spune Luca. E prea frig ca să stăm pe loc – *andiamo!*

Băile sunt împărțite în două sectoare, unul rece și celălalt cald. Ne dezbrăcăm halatele și, încă tremurând, îl urmez pe Luca și coborâm împreună scările în sectorul cald, auzind ecourile pleoscăiturilor pe care le facem. Luca mă trage până la capăt și ne rezemăm cu brațele de margine, privind afară. Piscina e undeva pe o pantă și peste tot în jur și mai jos e o zonă rurală, cu dealuri cât vedem cu ochii, neîntrerupte de intervențiile omului. Roșul și portocaliul brăzdează peisajul. Piscinile sunt moderne, dar priveliștea trebuie să fie cea pe care a văzut-o și Ecaterina atunci când a fost forțată să intre în apele termale. Poate că nu au vindecat-o, dar tot i-au dăruit ceea ce și-a dorit. Libertatea.

Mă relaxez la căldură. Mă bucur că sunt aici acum, departe de realitățile de acasă și de cele din Florența. Și Luca e mai relaxat. Piscinile sunt aproape goale, cu excepția unui cuplu care se îmbrățișează de când am sosit și a unui bătrân așezat la marginea apei, care citește. E îmbrăcat într-un costum de baie roșu, demodat, ce se întinde de la gât până la genunchi și care, alături de barbă, îl face să arate ca Moș Crăciun. Îi spun asta lui Luca, iar el râde, apoi mă apucă de mână și mă trage spre cascada artificială. Stăm sub ea unul lângă altul, iar apa îmi lovește tare umerii, încălzindu-i până când mușchii îmi sunt aproape amorțiți. Luca oftează tare și spune ceva ce nu aud

din cauza zgomotului apei. Mă apropii de el, mergând cu greu prin apă, apoi ajung în fața lui și îi găsesc corpul cu aceleași mâini cu care i-l găsesc de câteva săptămâni, degetele mele urmărindu-i contururile.

— E bine? Îți place? mă întreabă el.

Îi găsesc mâna sub apă și i-o strâng.

— *Sì*. E perfect. Vindecător, spun zâmbind.

Ne holbăm unul la celălalt preț de un moment, strângându-ne de mâini de parcă am fi la o margine de prăpastie, gata să sărim. Apoi Luca face un pas înapoi, până când e învăluit complet de apă. Fața lui se estompează când reapare, cu șiroaie curgându-i pe obraji. Zâmbește și se apropie cu ochii mari și strălucitori.

— Bine, spune el, iar cuvântul se înalță și rămâne sus.

Sunt niște sunete pe care am ajuns să le îndrăgesc – *bi-ne*. Apoi își așază mâinile pe talia mea și buzele pe ale mele, doar pentru ca în următoarea secundă să simt că sunt ridicată și dusă la margine. Țip când ne aruncăm în apa rece, apoi îmi pun brațele în jurul gâtului lui și îmi las picioarele mele susținute de el, și plutim ca un singur corp. El își freacă nasul de al meu, apoi mă sărută, iar trăsăturile lui când sunt clare, când nu.

— Ca niște peștișori, îmi spune printre sărutările grăbite. *Piccoli pesci* care fierb în apă.

Ne deplasăm din piscina caldă în cea rece, mai întâi împreună, apoi separat. Eu fac câteva lungimi de piscină în timp ce Luca se întinde pe spate, plutind pe suprafața apei. Apoi ne rezemăm amândoi capetele de margine, ținându-ne de mână, și ne uităm la albastrul intens al cerului. Când ne uităm din nou în jur, piscina e goală. Fără spectatori, ne sărutăm până când încep să tremur în ciuda apei calde.

— *Andiamo*, spune Luca printre sărutări.

Nu mă grăbesc în vestiar. După ce fac duș, mă dau cu cremă hidratantă pe tot corpul – pielea mea e uscată și se descojește din cauza apei de izvor. Mă

simt mulțumită, într-un fel de ceață caldă. Cumva, mi se pare că se repetă prima noastră întâlnire, așa că mă îmbrac încet și mă întreb unde vom merge după asta. Stau sub uscător multă vreme, trecându-mi mâinile prin păr, care încă mai are un miros slab de sulf. Când ies afară, e mai frig. Băile se închid pe ziua de azi. Îl văd pe Luca mai în față, cu spatele la mine, plimbându-se în parcare. Mă simt îndrăgostită de forma umerilor lui și de linia brațelor care mi-au devenit atât de cunoscute.

Îl ajung din urmă și merg în spatele lui, mirosind parfumul dulce și curat pe care îl emană corpul lui. Se gândește la ceva și e concentrat, așa că nu mă aude. În cele din urmă îmi întind mâna și îl apuc de mâneca jachetei. Când se întoarce, un zâmbet aproape ca o scuză se întinde pe fața lui în timp ce iese din transă. Bagă mâna în buzunar și scoate o sticlă cu apă.

— E foarte important să bei acum, *sì*? Altfel ți se face rău.

— Deshidratată, spun eu, luând o înghițitură prelungă.

Ne oprim într-un oraș medieval înconjurat de ziduri, nu departe de băi. E cocoțat pe un deal, iar clădirile sunt strâmbe acolo unde pământul s-a scufundat. E aproape pustiu, cu excepția câtorva bătrâne care stau afară, pe scaune pliante, și a unor copii cărora li se aud ecourile vocilor, dar ale căror siluete nu reușim să le vedem. Ocupăm o masă din fața singurului bar deschis.

— Un sandvici? mă întreabă Luca.

— *Sì*. Și o cafea.

— *Americano*?

Mă prefac jignită de oferta unei cafele obișnuite.

— *Un caffè normale!*

— Bine, zâmbește el, iar cuvântul se înalță și se lungește din nou, înainte ca el să intre în cafenea.

Vizavi, pe stradă, lumina după-amiezii târzii se adună în ochiurile strâmbe de geam, iar pe aleea dintre clădiri, cearșafuri cu modele florale flutură în briză, uitate.

Luca se întoarce urmat de un ospătar foarte tânăr, care zâmbește timid în timp ce ne așază pe masă sandviciurile, cafelele și o farfurioară cu două produse de patiserie pudrate – mai multe oase de morți.

— De sărbătoare, îmi spune el într-o engleză afectată, apoi se grăbește să intre în bar.

— Foarte drăguț, zice Luca.

Mâncăm sandviciurile repede, flămânzi după orele petrecute în apă. În timp ce Luca plătește, îmi beau cafeaua dintr-o înghițitură, apoi mănânc prăjitura în formă de os. Când iese din cafenea, vorbește la telefon și îmi face semn cu mâna, ridicând un deget înainte să meargă în direcția opusă, spre capătul străzii, unde dealul se lasă în jos. Mi se pare că nu există nimic dincolo de locul acesta, că peisajele zilei sunt o falsă amintire. Privesc spatele lui Luca în timp ce se apropie de marginea orașului și îmi imaginez că ar putea să continue să meargă în acel vid. Mă întreb ce formă ar lăsa în urma lui. Pierderea are o formă. Contururile celui dispărut, unghiurile absenței. Momentul în care a plecat tata. Apoi Julian. Apoi eu însămi. Mai puțin clare cu tata, liniile sunt mai subțiri, întrerupte de scurte apariții. Cu Julian, mi s-a părut inevitabil. Dar pierderea mea a fost ceva complet diferit. „Unde ești?” m-a întrebat el. Dar nici atunci când vedeam clar că mi se schimbau marginile, că îmi cădea carnea, nu am simțit vreo pierdere. Aveam cu mine și celălalt lucru. A devenit o parte din sinele meu, în felul în care se întâmplă cu oamenii. Pătrund în tine și rămân acolo chiar și când nu mai sunt prezenți – forma lor e întipărită pentru totdeauna. La fel ca în capul Angelei după extaz, absența e intens simțită, palpabilă și crescândă.

Luca se întoarce fără să spună nimic, dar se apleacă pentru a șterge niște zahăr de pe buza mea. Apoi mă sărută.

— E totul în ordine? îl întreb în timp ce ne întoarcem la mașină, cu brațele atingându-se ușor.

— *Sì*, spune Luca. A fost unchiul meu – Silvio. Trebuie să iau cina cu el.

— În seara asta?

— Trebuie să vorbim. Să hotărâm niște lucruri.

— În legătură cu tatăl tău?

— *Sì*, spune el. Tace un timp, apoi își drege glasul: Măine pleacă pe coastă, așa că trebuie să mă văd cu el în seara asta. Am uitat. Mă strânge de mână. Apa m-a înnebunit, *no? Mi dispiace. Allora*, te voi duce acasă. Te-aș invita...

— Bineînțeles că nu. E vorba de familia ta.

— Iar Silvio e un pic ciudat, spune Luca repede, de parcă ar fi așteptat să adauge asta.

— Ciudat? Cum?

— *Lui e molto tradizionale. Capisci?*

Se uită la mine îngrijorat.

— Tradițional.

Îmi bag mâinile în buzunare și mă uit în jos, la picioare.

— *Sì*. Nu ar înțelege...

Gesticulează între noi.

Asta. Nu ar înțelege asta. Pentru că sunt mai tânără? Pentru că sunt străină? Pentru că nu prea e locul meu aici? Îmi amintesc cum a rostit sora lui „o?” și o aud acum în tăcerea lui Luca – e absența aceea care se tot întoarce.

Clopoțele bisericii strâmbe din oraș încep să bată, iar el își pune brațul în jurul meu.

— E bine? mă întreabă pentru a doua oară astăzi.

Nu răspund, dar îi cuprind mijlocul cu brațul. Sunt înaltă în comparație cu majoritatea femeilor de aici, dar și el e înalt, așa că mergem restul drumului nesincronizat. Se oprește după ce îmi deschide portiera, observându-mi expresia.

— De ce mi-ai spune asta? îl întreb în cele din urmă. Ce înseamnă? Că vrei să terminăm relația?

— Nu! Nu, spune el.

Mă ia de mână, dar eu mi-o retrag.

— Sau e un fel de avertisment? Că nu poate fi mai mult decât... orice ar fi. Doamne, doar nu cer mai mult!

Luca oftează și se uită iar în sus, spre oraș.

— *Non lo so. Mi dispiace.* Nu-mi place că Silvio e așa. Dar uneori mă gândesc la asta. Mă gândesc la viitor. Se uită iar la mine. Încerc să-mi imaginez cum ar fi. Pentru că îmi place să fiu cu tine. Dar nu e ușor cu familia mea. Nici pentru mine.

— E în ordine. Nu contează.

— Nu, Hannah. E important. Chiar e. Pentru mine, e bine așa. Nu e bine și pentru tine?

— Este, oftez eu. E bine.

— La ce te gândești? Te gândești la viitor?

— Bineînțeles.

— *E poi?* întreabă Luca, așteptând să spun mai mult.

Dar nu știu ce să spun. Mă cunoaște foarte puțin. Dacă ar ști cine am fost – cine am fost cu adevărat –, ar mai vorbi despre viitor? Mă simt departe de el.

— Sunt obosită, îi spun. E bine, chiar e bine. Nu sunt supărată.

Mă aplec pe sub brațul lui și urc în mașină.

— *Va bene*, zice el încet.

Nu vorbim mai deloc pe drumul spre casă. Radioul e pornit pe același post, iar Luca fredonează încet în timp ce Bruce Springsteen cântă despre dansul în întuneric.

— *Cazzo*, spune Luca atunci când oprim lângă clădirea mea. Sunt un idiot. Am avut o zi frumoasă. E sărbătoare. Nu ar trebui să o terminăm așa. O să-l sun pe Silvio de acasă.

— Ești sigur?

— *Sì. Sono sicuro.* Silvio vrea ca lucrurile să fie făcute doar într-un singur fel. Dar putem vorbi la telefon.

Și după câteva minute urcăm pe dealuri, din nou spre casa lui.

Capitolul XVIII

Timpul trece. În fiecare zi, pierdem câte un minut de lumină, iar acum se simte iarna, care sosește mai târziu decât ar fi făcut-o acasă. Aerul se răcește imediat ce apune soarele. Simt schimbarea vântului, ce poartă cu el mirosul vânzătorilor de castane care prăjesc această delicată sezonieră în toate piețele mari, anticipând festivitatea ce va veni – și, odată cu asta, am o întrebare. Unde voi fi când natura va lua o nouă înfățișare, iar iarna se va instala definitiv? Pentru că asta nu mai e Florența în care am sosit, dar nici orașul ultimelor săptămâni, cu toamna care se tot prelungește.

Când stau pe balcon dimineața și îmi sorb cafeaua, port o haină și o căciulă. Vizavi, bătrâna încă stă de pază, dar mirosul care vine dinspre apartamentul ei s-a schimbat – simt miros de carne și apoi, din când în când, de ceva dulce și ușor. Anotimpul în schimbare, zilele mai scurte și apropierea sărbătorilor la care nu știu dacă voi participa mă fac să simt că trebuie să iau un fel de decizie. Și cealaltă viață a mea, cea care se desfășoară pe o linie paralelă, dar la kilometri distanță, se reafirmă. Claudia îmi scrie din nou – de data asta, cu subiectul „Hannah?” – și șterg din nou e-mailul. Apoi mai sunt mesajele de la Kate – voi fi acasă de Ziua Recunoștinței? De sărbători? –, pe care nu pot să le ignor. Unde voi fi când decorațiunile vor fi instalate, când clubul își va închide ușile, iar Domul și toate bisericile se vor umple și... și...! apoi mai sunt întrebările despre Luca.

Chiar dacă rutina noastră a rămas neschimbată, iar Luca e la fel, îmi imaginez tot mai des lumea de care el e atașat și căreia eu nu îi aparțin, iar întrebările despre viitor se adună, izgonindu-l.

Răspund cufundându-mă în viața mea de aici. Merg pe un drum mai lung până la bibliotecă și înapoi. Încep să bifez lucruri de pe o listă invizibilă.

Cumpăr o carte de bucate și încerc specialități toscane. Supă de roșii cu pâine și calamar umplut, după care tot apartamentul îmi duhnește a pește.

— *Buona*, zâmbeste Luca în ciuda mirosului.

Citesc tot timpul despre arta pe care o conservă acest oraș, mergând mai în profunzime decât am făcut-o vreodată ca studentă. Caut piesele pe care încă nu le-am văzut. Lazăr înviat miraculos, pe pereții bisericii Santa Trinita. Frescele ascunse în capela Brancacci a bisericii Santa Maria del Carmine. Într-una dintre acestea, Adam și Eva lui Masolino acceptă mărul cu zâmbete goale. Într-un panou oglindit, Masaccio înfățișează alungarea lor din paradis, cu corpurile topindu-se și chipurile îngrozite.

La o săptămână după călătoria noastră la băi, merg la Galeria Uffizi. Am vizitat-o ultima dată în iulie, în a doua mea zi petrecută în oraș, zăpăcită de fusul orar, într-o stare de delir. Muzeul era arhiplin și a fost imposibil să mă apropiu de vreo operă de artă. Dar acum e noiembrie și mai e o oră până la închidere, așa că nu trebuie să aștept. Nu e zgomot deloc, cu excepția cântecului trist al aceluiași saxofon singuratic. Muzeul are mii de lucrări, din secolul al XIII-lea până în al XIX-lea, dar nu trec de secolul al XV-lea în vizita aceasta, petrecându-mi cea mai mare parte a timpului în primele saloane, cu trei versiuni diferite ale Madonei întronate. Două sunt niște Marii plate, sobre, cu capetele alungite și înclinate în unghiuri ciudate, cu brațele țepe, cu mâinile palide ca ale unor cadavre, strângând la piept un copil la fel de ciudat. Ambele sunt așezate înaintea fundalului auriu al cerului, în afara oricărui spațiu și timp. Al treilea tablou e cel care îmi atrage atenția. De aproape, îi înțeleg puterea pentru prima dată. Pentru că, dintre aceste Madone solemne – și dintre fecioarele de pe toate altarele înaintea lor această Marie a lui Giotto se leagănă senzual în lume, cu ochi înțelepți, cu mantia regală albastră căzând ca să-i dezvăluie sânii, două globuri strălucind sub faldurile moi ale cămășii albe. E

încadrată de arhitectura perioadei, iar îngerii, desenați în perspectivă, își întind mâinile luminoase spre ea și îngenunchează la picioarele ei cu vase de flori, flori adevărate, care vin din pământ. Maria ține copilul rotunjour cu dragoste, dar fără îngrijorare, părând să nu se preocupe prea mult nici din cauza vălului care îi alunecă de pe cap, iar gura ei ca o migdală, nu prea întunecată, aproape că zâmbește. Giotto a creat o minune. E prima femeie reală de la Antichitate încoace, iar ea știe asta.

Am ajuns doar până în al cincilea salon – unde m-a oprit un tablou de altar ce înfățișează viața vechii mele prietene, Sfânta Reparata – când vine un paznic ca să anunțe închiderea muzeului. Așa că merg repede prin restul galeriilor – observ corpurile a căror umanitate e tot mai expresivă; chipuri de femei care se uită în jos, spre un copil, sau care privesc cu teamă către un înger ce se apropie; Venus pe o scoică și, după câteva secole, întinsă pe un pat, cunoscătoare.

— Ai nevoie de cel puțin trei zile întregi în Uffizi, îmi spune Lorenza în următoarea dimineață. Ai văzut-o pe Isabella de Medici a lui Alessandro Allori?

Dau din cap.

— Un portret frumos, dar o poveste tragică – a fost ucisă pentru adulter. Strangulată. Ai văzut tablourile lui Lippi?

Mă simt incompetentă, cum mi se întâmplă uneori în preajma Lorenzei. Nu îmi amintesc toate detaliile, doar corpuri și ochi. Nu cred.

— Sunt doi. Filippo și Filippino, tată și fiu. Prefer lucrările tatălui. A fost călugăr, dar a pictat Madone frumoase – întotdeauna aceeași femeie. O călugăriță. Tace o vreme, încercând să confere cuvintelor ei un efect dramatic. Amanta lui.

— Chiar așa?

— Sunt o grămadă de detalii sordide în acel muzeu dacă știi unde să cauți. Au fugit împreună – Filippo și călugărița –, a fost o poveste de dragoste cu adevărat remarcabilă din Renaștere.

Mai târziu, găsesc tablourile în cărțile de referință supradimensionate. Piese realizate de Lippi – de amândoi – sunt eterice. Dar portretul Isabellei de Medici realizat de Allori e tulburător. Tânăra cu buze țuguiate și cu gât ivoriu e foarte departe de acuzațiile reale sau inventate care aveau să se încheie cu strangularea ei. Când s-au declanșat asemenea evenimente? Când și-a dat seama că lucrurile au scăpat de sub controlul ei?

Gătesc, mănânc, citesc, observ, sărut și fac dragoste, în timp ce zilele devin tot mai întunecate, iar aerul, tot mai rece. Și, brusc, e jumătatea lui noiembrie și luminile de sărbători se furișează peste tot – se pare că, în fiecare noapte, lucrătorii municipali cocoțați pe scări înșiră câte o stea, un coș, un baldachin de lumini de-a lungul altei străzi pietruite. Și mă gândesc: „deja”, apoi „unde voi fi?”

Dau de Pam într-o după-amiază de vineri. Ies din bibliotecă în timp ce ea intră cu un grup de fete. Le face semn să meargă mai departe și rămâne pentru a sta de vorbă cu mine, exuberantă până când o întreb de Peter.

— Nu l-ai mai văzut? Nu a mai venit la cursuri, iar când a fost acolo, părea o fantomă sau ceva asemănător. Poate a plecat acasă. Știi cumva ce s-a întâmplat?

Dau din cap – măcar atât pot să-i ofer.

— Nu a mai venit nici la club.

— Hm, spune ea, uitându-se la mine cu îndoială.

— Mai ai doar o lună de cursuri. Trebuie să fii entuziasmată. Te întorci la viața adevărată, nu-i așa?

Pam ridică din umeri și își strânge fularul mai tare ca să se apere de vânt.

— Nu știu. E ciudat – începe să-mi placă aici. Acum nu-mi mai pot imagina cum ar fi să plec.

— Știu la ce te referi, îi spun și, brusc, îmi doresc cu disperare să-i cer sfatul acestei femei mai tinere decât mine – dar ea trece deja la următoarea idee.

— Da, bine, zâmbește ea, mă ajută și faptul că am un iubit italian. Oricum, îți doresc mult noroc.

Salută-l pe Peter din partea mea dacă-l vezi, bine?

Duminică, Luca pleacă la familia lui, iar eu mă întorc în duminică. Imediat ce trec prin spărtura din zid, timpul dispare, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic între ultima mea vizită și acest moment, de parcă existența mea aici ar fi o linie continuă, neîntreruptă. Mă așez în tufișul cu vedere spre oraș și rămân astfel multă vreme. Mă uit în jos, în vale, și mă gândesc la văile de acasă, la mare și la oceanul din depărtare. Cercetez cioturile măslinilor și iarba care e tot timpul uscată, ca fânul. De ce nu crește iarba niciodată, în timp ce măslinii prosperă, absorbind toți nutrienții, toată viața? De ce unele plante sunt susținute, iar altele, nu? Apoi mă gândesc la vechea mea viață și mă întreb dacă nu cumva am fost în locul greșit, la fel ca aceste ierburi joase.

Soarele coboară, pictând vârfulurile frunzelor. Culorile și sunetele sunt diferite față de data trecută. Acum sunt insecte de seară și o cioară care cârâie insistent. Pe cealaltă parte a văii, scena se estompează odată cu amurgul. Devine de culoarea lavandei, albastră, apoi cenușie pe măsură ce soarele o lasă în umbră. Orașul lui Luca se decolorează în monotonia coastei dealului, o pânză goală pentru orice ar putea apărea în următoarea zi. Cârlitul și bâzâitul se aud tot mai tare, apoi, când soarele coboară, se opresc. Înainte de apus, totul e nemișcat, chiar și vântul, de parcă ar aștepta noaptea ce se apropie. Păsările vor fi înlocuite de lilieci. Apoi apare Florența, care nu mai este ascunsă sub ochiul strălucitor al soarelui. Luminile ei sclipesc și par să revendice seara. Mă uit la picioarele mele, cu degetele îndreptate spre oraș, de parcă aș fi pe o sanie, iar lumina continuă să se stingă în jurul meu. Expir în fața acestei priveliști. Apoi decid că nu sunt pregătită să plec. Încă nu. Am lucruri de făcut. Trebuie să fac ceva. Am uitat să fac ceva. Aștept să dispară ultima rază de lumină

înainte să-mi croiesc drum pe cărarea mea cunoscută, în întuneric.

— Vii acasă de Crăciun? mă întreabă Kate.

— Cred că da. Nu știu sigur.

— Păi, anunță-mă, spune ea.

Dar simt ceva în spatele vorbelor ei.

— Ce e?

— Sunt lucruri de care ar trebui să te ocupi aici. Sunt facturi. E apartamentul...

— Dar e subînchiriat.

— Și mă ocup de el în locul tău. Ei bine, felul în care ai plecat...

Se oprește și aud în ezitarea ei toate lucrurile pe care nu mi le-a spus, simt grija pe care mi-a purtat-o în tot acest timp.

— Trebuia să mă ocup de asta în felul meu, îi spun apoi.

Apoi varsă tot din ea.

— Ai *plecat*... pur și simplu. Hannah, ai lăsat în urmă o harababură. Crezi că e ușor să răspund pentru tine tot timpul? Să mă comport de parcă știu ce faci? Să-mi fac griji pentru tine, să te verific și să nu știu dacă vei suna sau vei scrie?

Cuvintele ei încearcă să mă atragă, dar nu reușesc. Mă simt prea distantă acum.

— Îmi pare rău, Kate. Nu ți-am cerut să mă acoperi.

— Au trecut luni întregi. Am copiii mei de care trebuie să am grijă. Ce vreau să spun e că există o limită. Este exact ca atunci când ai fost bolnavă. Nu e nicio diferență. Ești atât de... atât de...

— Ce? insist eu.

— Ești atât de egoistă, spune ea, apoi adaugă imediat: N-am vrut să spun asta. Îmi fac griji pentru tine.

— Sunt bine, îi spun. Sunt bine. O să rezolv totul. O s-o fac. Doar că mai am nevoie de puțin timp.

Oftează.

— Și, Hannah? Te rog, nu te supăra – dar ai grijă! Italianul ăsta nu o să rezolve totul.

Mă supăr.

— Kate, nu e vorba despre el. E vorba despre mine. *Eu* încerc să-mi rezolv singură totul.

„Am o viață aici, îmi vine să-i spun, chiar dacă nu e ca a ta.” Dar are dreptate în legătură cu un lucru – sunt egoistă. Și am fost egoistă și înainte. Nu am putut vedea nimic dincolo de mine însămi. Și, în același timp, nu mi-a păsat – dacă trăiam sau dacă muream. Nici asta nu mai conta. Și nu e mai bine pentru mine să fiu aici, acum, departe de ea, decât să fiu umbra unei persoane împreună cu ea? Am scăpat de acest lucru, i-am supraviețuit, am mai multă carne pe mine acum decât în urmă cu multe luni. Eu... Eu... Eu... Am fost egoistă și sunt egoistă, dar nu aș fi putut ieși din situația asta în felul în care am făcut-o aici. Și, în timp ce stau pe balcon mai târziu, în aceeași noapte, privind cum răsar stelele, oftez de ușurare că încă nu plec, oricât de egoist ar fi acest fapt.

A doua zi e senină, însorită și mai caldă, așa că îi cer voie Lorenzei să plec mai devreme. Apoi mă grăbesc să ajung la club în după-amiaza târzie. Bărbații deja au plecat, dar, în timp ce intru în vestiar, nerăbdătoare să mă schimb și să ies pe râu înainte să apară norii, o găsesc pe Francesca aplecată în fața oglinzii, la fel ca întotdeauna. Pare obosită.

— Cred că soarele îi scoate pe toți din ascunzătoare, spune ea. Unde-ai fost?

— Am lucrat.

Pare surprinsă.

— Lucrezi? Unde?

— La o bibliotecă – Biblioteca Serroni.

Îmi despachetez repede hainele.

— Hm, bravo ție! Poate mai stai o vreme. Bine! Începe să-și acopere genele cu rimel, cu ochii larg deschiși. O bibliotecă. Asta m-ar ucide, dar bravo ție. Și, când nu-i răspund, adaugă: Nici nu știam că locul acesta există.

— E un loc retras. Mai mult pentru studenți.

Francesca se uită în spate, spre mine, apoi își întoarce privirea spre propria față și mă întreabă:

— Îl vezi pe Peter câteodată pe-acolo?

— Nu.

Mă așez și îmi trag pantofii.

— E un puști drăguț, continuă ea, cotrobăind prin geanta de pe polița chiuvetei. Dar un pic cam prea copilăros. Cascadoria de pe apă...

Tace, așteptând o confirmare, până când îi spun:

— Îmi pare rău pentru el.

— Hm... Stoarce un pic de fond de ten pe un burete și îl întinde pe obraji, pe sub ochi. Cui nu-i pare? Dar știi că am deja un copil. Ultimul lucru de care am nevoie e încă unul.

Nu răspund, iar ea continuă în forță:

— Se poartă de parcă ar fi o mare surpriză că viața nu e perfectă. Că nu e corectă. Asta e viața. Nu e ceea ce te aștepti să fie. Și eu trebuie să-i explic asta?

Încuviințez. Înțeleg foarte bine la ce se referă.

— Bineînțeles, ești destul de matură ca să știi asta, continuă ea. Ești adultă. Dar el nu e. Închide micul tub și își freacă mâinile una de cealaltă. Nu mă poți învinui.

Mă ridic imediat ce spune asta.

— Nu te învinuiesc. Chiar nu o fac. Vorbesc serios.

Îmi întâlnește privirea în oglindă și dă din cap.

Mă schimb repede. Îmi dau jos pantalonii lungi și îi iau pe cei scurți, fără să mă uit la corpul meu, deși nu mă mai tem atât de mult de el ca înainte. Nu e perfect. Dar e mai bun. Când mă uit înapoi, Francesca e tot în fața chiuvetei, nemișcată.

— Dar e un copil bun, spune ea, privindu-mă din nou în ochi. Ești prietenă cu el, nu-i așa?

— Cred că da. Mă simt vinovată.

— Păi, asta e bine. Aș zice că voi ar trebui să vă întâlniți, dar cred că deja ai un bărbat, nu? Mă privește cu viclenie. Încă aștept detalii.

— Sigur. Îmi arunc hainele în dulăpior. Altădată, *va bene?*

— Da, spune ea. Cine știe cât va mai dura vremea asta însorită?

O las pe Francesca cu îndoielile ei. Mă bucur de după-amiază pe râu. Apa e eliberatoare, iar lumina soarelui e caldă pe umerii mei. Dar, în ciuda luminii după-amiezii și a senzației că am loc să respir pe apă, am și eu îndoielile mele. Nu cred că putem trăi așteptând un dezastru, dar adesea se întâmplă să credem că tragedia a trecut pe lângă noi sau că am supraviețuit celei mai grele părți a ei, când, de fapt, am fost martori doar la lovitura inițială.

Capitolul XIX

— Hannah?

În următoarea seară – o marți obișnuită – sunt la supermarket, rugând-o pe tânăra de la tejgheaua de delicatese să măsoare *due etti* de brânză, când îmi aud numele, urmat de câteva șoapte. Apoi mă întorc și o văd.

— Hannah! spune ea veselă, apropiindu-se de mine după ce ocolește legumele.

Are aceeași față calmă și părul strâns la spate. Și aceeași voce de acum câteva luni – „Uită-te la tine” –, dar e prea mieroasă, așa cum a fost în după-amiaza aceea în care am devenit neglijentă. Nu e îmbrăcată în costum, ci are o jachetă lucioasă de piele ce pare nouă-nouță, poate cumpărată chiar de aici, din piață. Nu pot decât să spun încet:

— Claudia?

— Tu ești! Doamne, nu te-am recunoscut preț de un minut. Arăți foarte bine, spune ea, apoi adaugă repede: Nu că nu ai fi arătat bine și înainte, dar pari mai sănătoasă. Foarte bine.

„Mai grasă”, asta nu spune.

— *Basta cosi?* întreabă femeia de la tejghea, aruncându-i Claudiei o privire. Fața trebuie să mă trădeze, pentru că adaugă: *Tutto a posto? Sunteți bine?*

— *Sì, grazie*, spun repede.

Îmi iau pachetul și o privesc în ochi o secundă prea mult, dorindu-mi să rămân cu ea până când dispăre Claudia, să pot uita că am văzut-o vreodată și să-mi văd de viață. Dar ea s-a întors și strigă spre un bărbat înalt care cercetează cărnurile din apropiere: Matt, vino aici!

— Matt, ea e Hannah. Prietena mea de la serviciu. „Prietena mea.” Ți-o amintești, nu-i așa? De la evenimentul caritabil? Ți-am spus că era ea.

— O, sigur că da, zice el, iar pielea i se adună în jurul ochilor în timp ce zâmbește. Și atunci știu că ceea ce își amintește nu e cum a vorbit cu mine la

petrecere, ci orice s-a întâmplat după aceea, poate conversația pe care au avut-o în mașină, în drum spre casă, încă piliți, în timp ce analizau seara, el întrebând despre fata care era un pic cam slabă și care bea un pic cam mult – iar Claudia l-ar fi asigurat, având conștiința curată, că a încercat deja să intervină. „Uită-te la tine!”

Și așa, vechea mea viață năvălește în acest mic supermarket din Florența.

Simt un nod în gât.

— Ce faci aici? reușesc să spun.

— Păi, ne-am logodit, răspunde Claudia.

— O, Doamne! Felicitări, îi spun când își întinde mâna ca să îi văd inelul mare, sclipind pe deget.

— Nu ai primit mesajele mele? mă întreabă ea.

Arată surprinzător de rănită.

Dau din cap. E-mailurile. La naiba!

— Oricum, abia așteptam să-ți dau vestea. Apoi, în ultimul minut, Matt a găsit oferta asta grozavă pentru Italia și m-am gândit: de ce nu? Știu că e în săptămâna dinaintea Zilei Recunoștinței, dar i-am spus lui Robert că *trebuie* să profit de ea. Toată lumea spune că asta e cea mai bună perioadă pentru a fi aici, între sezoanele turistice. Și e adevărat – nu cred că a trebuit să așteptăm la vreo coadă, nu-i așa, Matty?

Apoi începe să-mi povestească despre tot ce au făcut până acum și mă gândesc la ultima noastră întâlnire când am văzut-o pe Claudia, deschizând ușa acelei băi ciudate cu zâmbetul pe buze, de parcă nu ar fi auzit nimic, de parcă nu ar fi văzut roșeața din jurul ochilor mei și nici nu ar fi mirosit fierea din respirația mea.

Era începutul lunii iunie. Eram în casa unei membre a comisiei. Apartamentul se afla în vârful unei clădiri înalte din sticlă, ca un mare ochi privind pe deasupra orașului. Peste tot erau geamuri și nu aveam unde să mă ascund. Era gol peste tot, cu excepția spațiilor destinate băuturilor și mâncării, care veneau întruna: „Nu vrei un pic? Nu ți-e foame? Trebuie să pui niște carne pe oasele alea”.

„Sunt invidioase”, m-am gândit atunci. Dar le simțeam privirile – a Claudiei, a directorului, ale membrilor comisiei –, așa că am luat tot ce mi-au oferit. Cât de mult? Am pierdut șirul. Nu mai puteam să țin nimic. De fiecare dată când cineva spunea ceva, mâncam. Prea mult. Mult prea mult. Am și băut prea mult.

Gazda noastră s-a alăturat cercului nostru și a început să vorbească despre ceva ce părea amuzant, dar privirea ei îmi spunea că greșeam atunci când râdeam, așa că m-am scuzat și am mers lângă una dintre numeroasele ferestre ca să mă uit afară. Am încercat să îmi păstrez echilibrul, dar eram prea sus și mi se părea că se clatină clădirea sau că eu mă clatin. Totul se clătina.

Încet, ceața a început să se ridice, apoi am simțit în mine toată mâncarea și tot vinul. O bombă cu ceas. Și pentru ce? Trebuia să mă văd. Să mă golesc. Nu mai puteam aștepta.

Am găsit baia la capătul holului. Era din ardezie și marmură, cu o oglindă largă. Mi-am scos bluza și pantalonii și mi-am privit imaginea care se legăna. Apoi m-am aplecat peste toaletă – simțeam o presiune în cap și plăcile reci și tari de gresie sub genunchi –, strângând vasul cu putere. Nu aveam de ales. Mă vedeam în apă. „Dacă ai fi...” Apoi am încetat să mai gândesc și am lăsat totul să iasă. Am plâns. Întotdeauna plângeam când vomitam.

Și n-am mai ascultat. Am fost neglijentă. Ușa s-a deschis. Am crezut că o încuiasem, dar ușa s-a deschis. Chiar dacă nu am observat asta până când nu am auzit un „o” șoptit. La intrare era o siluetă mică. O fată. De șapte, opt ani? Fiica. Fiica administratorului. M-am ridicat, am îndrugat ceva, am încercat să mă acopăr, dar ea a fugit. Camera se învârtea. Am închis ușa, am încuiat-o, m-am îmbrăcat, am pornit robinetul și am lăsat apa să curgă până când am auzit bătăi în ușă.

— Hannah? a rostit o voce.

Era Claudia.

Și așa s-a terminat. Am știut că s-a terminat.

— *Hannah, unii oameni vorbesc...*

Din nou, în biroul lui Robert. Din nou, și-a dat jos ochelarii și s-a frecat la ochi.

— Poți să vorbești cu cineva?

— Sunt bine, am spus. Trebuie doar să am grijă mai bine de mine.

El a oftat.

— Eu... noi nu putem...

Atunci am știut că nu-și vor lua niciodată ochii de la mine.

— Vom avea grijă de tine, bineînțeles – vei primi un salariu compensatoriu pe trei luni.

Am dat din cap. Se terminase.

Nu s-a mai uitat la mine atunci și și-a lăsat ochelarii pe birou.

— Îmi pare rău, e tot ce a spus.

Sora mea, în apartamentul ei ordonat:

— Ar trebui să-i dai în judecată.

— S-a terminat. Am făcut greșeli – alte greșeli. E în contractul meu.

— Chiar și-așa. Nu ești tu însăși. Ești bolnavă. A tăcut, apoi a adăugat încet: Poate că ai nevoie de ajutor.

— Sunt bine, i-am spus eu.

— Hannah...

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu te mai uita la mine!

— Mă bucur foarte tare să te văd, spune Claudia în acest moment, în supermarket. Ești aici de multă vreme?

Cine i-a spus asta? Mă îndepărtez câțiva pași de teighea, dând din cap către prietena mea, de parcă, dacă i-aș conduce pe Claudia și pe Matt la o distanță sigură de ea, aș păstra acest loc doar pentru mine.

— E doar o vacanță, spun apoi.

Dar observând expresiile lor, simt nevoia să mă apăr și continui:

— O vacanță prelungită, ca să înțeleg experiența de a trăi aici.

Și le povestesc că fac parte dintr-un club de canotaj, că am o slujbă, că am „prieteni italieni”, ceea ce înseamnă, bineînțeles, că învăț să vorbesc italiana și mai bine – nu fluent, dar mai bine. Încearcă să pară interesați, dar zâmbesc și dau din cap prea mult, așa cum faci ca să liniștești un copilăș. Așa face acest cuplu, cu relația lui sigură și cu alegerile sale excelente. Chiar dacă li se pare întemeiat ceea ce spun, îmi dau seama că nu vor recunoaște asta. Alegerile mele sunt alegerile unui om care se zbate și doar la asta mă pot gândi în timp ce încerc să-mi păstrez viața de aici. „Uită-te la tine!” Cu cât spun mai multe, cu atât mă simt mai mică. Așa că tac. Deja le-am oferit prea mult. Iar ei le vor spune tuturor.

— Pare frumos, nu-i așa, Matt? zice Claudia, uitându-se la ceas. Dragul meu, te duci tu să plătești pentru cumpărăturile noastre? Aș vrea să mai stau un minut cu Hannah.

Supus, el se îndreaptă spre casiere.

— Să vorbim ca între fete, îmi spune imediat Claudia, punându-și o mână pe brațul meu, exact cum a făcut și în după-amiaza aceea, în baie, cu entuziasmul ei camuflat de îngrijorare.

Mă uit în jos, spre brațul ei acoperit de noua jachetă de piele.

— Te vezi cu cineva aici? întreabă ea.

— Nu, spun. Nu.

Nu am s-o las să afle și asta, și de Luca.

— La naiba! Speram la puțin romantism – meriți asta!

Vocea ei e mai ascuțită acum. Așteaptă să spun mai mult, dar nu am nimic de zis.

— Păi, arăți grozav. *Mult* mai sănătoasă. „Mai grasă.” Trebuie să iei cina cu mine și cu Matt. Ce zici de sâmbătă? Oricum, trebuie să fie sâmbătă. După aceea, plecăm în Cinque Terre.

Spune asta cu un *c* moale, ca un *s*, nu cu *ch*-ul dur italian.

— Toată lumea vorbește despre asta. *Sinkwa Terra. Sinkwa Terra.* Apoi trebuie să mă întorc

acasă – timpul trece atât de repede... Doamne, cât te invidiez că stai pe-aici! Tresar, dar ea continuă: Atunci, cina sâmbătă? Am găsit un restaurant cu cea mai uimitoare friptură – iar ospătarii sunt delicioși. Poate te combinăm cu vreunul?

Dau din cap.

— Am planuri.

Și chiar am. Eu și Luca mergem cu mașina pe coastă. Dar vocea mea pare goală.

— Păcat! Tace, oferindu-mi un moment ca să mă răzgândesc. Atunci, ce zici de asta? Putem merge la o cafea mâine sau poimâine. *În niciun caz* nu plec din orașul ăsta fără să te mai văd o dată. Doar un pic, la o cafea. Îți trimit un e-mail mâine, e bine așa?

Așteaptă, privindu-mă cu ochii ei pătrunzători, fără să lase loc de întrebări sau de îndoieli. Nu am cum să scap de umiliința prelungită, așa că îi promit că ne vom întâlni și o îmbrățișez cu prea multă căldură.

Rătăcesc apoi pe culoare, așteptând ca ei să plece, cu mintea plină de scuzele pe care le voi inventa și de locurile în care mă voi ascunde. Plec fără să cumpăr nimic, abandonând punguța cu brânză pe un raft. Orașul mi se pare altfel când ies afară. Ca și cum ar putea fi dărâmat de un vânt puternic.

Ceva s-a destrămat. Ceva mărunț, dar e destul.

A doua zi, merg la muncă dimineața și la club după-amiaza. Aproape că mă ciocnesc de Luca atunci când ies din vestiar și trebuie să arăt îngrozită pentru că mirarea lui se transformă în râs atunci când mă strânge în brațe.

— Ai crezut că sunt o fantomă? mă întreabă.

Iau prânzul cu el și cu bărbății; zâmbesc și continui să dau din cap, dar mă simt departe de ei. Când mă întorc la bibliotecă, mă uit în jur, de parcă aș putea să-mi găsesc vechea viață la fiecare colț. Claudia e încă în oraș, așa că nu sunt nebună – de fapt, asta e o posibilitate. „Nu ai unde să te ascunzi

aici.” Și, precis ca ceasul, vine și e-mailul ei – întâlnire! –, conturându-i itinerarul și numeroasele ferestre libere în care ne putem întâlni. „Avem atât de multe de povestit – toate lunile în care ai fost aici de una singură. Uau! Mă bucur să văd că îți merge atât de bine. Trebuie să îmi spui secretul tău!” Și, chiar dacă nu o zice, în spațiile dintre cuvintele ei sunt cuvintele: „Vei derapa. Vei derapa din nou”. Nu răspund.

Dar senzația aceasta rămâne cu mine toată ziua de joi și e cu mine și seara, acasă la Luca.

— *Stai bene?* mă întreabă Luca și îmi dau seama că m-am holbat o vreme pe fereastra bucătăriei lui, fără să vorbesc.

— *Sî,* îmi pare rău. Sunt bine, îi spun zâmbind.

Continui să zâmbesc, apoi îl îmbrățișez și simt căldura emanată de el, dar nu pot să scap de frig. Vorbim, dar nu știu ce spun. Facem dragoste, dar simt că e altcineva în locul meu. „Vei derapa.” Pentru că mă prefac tot timpul. L-am mințit, am mințit pe toată lumea, mi-am dat trecutul deoparte de parcă nu mi-ar fi aparținut, de parcă n-ar fi fost al meu. Ce-a fost în capul meu când am venit aici?

În dimineața următoare, fac duș și mă îmbrac și abia aștept să plec. Când ies din dormitor tremurând, cu părul ud, miroase a cafea și îl găsesc pe Luca în bucătărie, pregătind micul dejun în timp ce fredonează vesel.

— Dar o să întârzii!

Zâmbesc și încerc să arăt precum femeia cu care se vede de câteva săptămâni. Încerc să îmi amintesc ce ar spune ea, ce ar face ea.

— Mai întâi luăm micul dejun, după aceea plecăm. Ia o roșie de pe blatul bucătăriei și mi-o aruncă. *Dio spero*, spune el.

— Roșia? îl întreb, lăsând-o să se rostogolească dintr-o mână în cealaltă.

— Nu, nu. Scoate un cuțitaș și o ia de la mine, tăind-o în două bucăți egale, de la degetul arătător la cel mare. E ca un fruct. E dulce.

Îmi înmânează cu grijă o jumătate. Interiorul gelatinos e mai mult portocaliu decât roșu și vibrează slab. Dinții mei străpung pielea, descoperind un fruct ca o prune. Sucul mi se scurge pe degete.

Luca râde și îl prinde în palmă.

— Ți place?

— Mmm... șoptesc, mestecând încet. E grozav.

Îl terminăm amândoi și mă simt, pentru un minut, la fel ca întotdeauna când suntem împreună.

— *Dio spero*, repet eu numele. Dumnezeu speră?

— Fruct divin, mă corectează Luca în timp ce se întinde după încă unul, oprindu-se ca să îi inspire adânc mirosul cu zâmbetul pe buze și punându-și un braț în jurul meu. *Diospiro*.

Încerc să mă agăț de moment, să mă agăț de el în timp ce coborâm cu mașina pe străduțele mici până în oraș. Mă lasă pe podul de lângă bibliotecă, amintindu-mi că o să ne vedem în dimineața următoare pentru călătoria noastră până pe coastă. Încerc să cred că totul e real, că doar asta contează. Dar, în timp ce îmi îndeplinesc sarcinile obișnuite, e greu să îmi amintesc dulceața dimineții, chiar și când continui să traduc greșit „Dumnezeu speră”, în speranța că există cineva, undeva, oricât de îndepărtat, care ne susține pe mine și pe Luca pentru un sfârșit bun al acestei zile – dar simt, în schimb, greutatea trecutului, profunzimea minciunilor mele și dorința de a mă ascunde.

Așa că nu sunt surprinsă că speranțele mele nu primesc niciun răspuns când mă sună Luca în aceeași seară.

— *Ciao, Hannah, mi dispiace*, nu ne putem întâlni mâine.

— E în ordine. Sunt mai mult ușurată decât dezamăgită. Nu e nicio problemă. Totul e bine?

— Trebuie să merg din nou în Arezzo. Pentru weekend și... cred că pentru mai mult timp. Vocea lui e calmă, dar tremură când adaugă: Tatăl meu... păi, *ci vediamo... Ne vedem*.

— Îmi pare foarte rău, Luca.

El oftează.

— *Grazie*. Pot să vin în seara asta? Să-mi iau rămas-bun?

Aud nevoia din vocea lui. Dar nu mă pot convinge să spun da. Trebuie să mă gândesc. Trebuie să mă întorc la mine însămi.

— Nu mă simt prea bine.

— *Davvero?* Atunci pot avea grijă de tine, spune el mai încet.

— Nu vreau să te îmbolnăvesc și pe tine, Luca. Trebuie să dorm. Când te întorci, vom merge pe coastă. Când te întorci.

Sâmbătă dimineața, primesc un alt mesaj de la Claudia – „Alo???” Mă gândesc să răspund cu o serie de scuze despre viața mea ocupată de aici. În schimb, mă întorc la supermarket și încarc un cărucior, apoi îmi petrec toată ziua acasă, pregătind o masă, hotărâtă să demonstrez faptul că am planuri, chiar dacă acestea sunt doar gătitul și sorbitul vinului, în timp ce muzica de la micul meu radio îmi ține companie.

Nu mănânc în bucătărie, ci pregătesc masa în camera de zi, folosind cea mai frumoasă argintărie și veselă pe care le pot găsi. Am făcut pui înăbușit cu legume și o salată de chimen dulce, cu semințe de pin și parmezan. Aprind o lumânare și îmi torn un pahar de vin, apoi sting lumina din bucătărie și duc radioul în camera de zi. Dar când mă așez să mănânc, îmi dau seama că nu mi-e foame. Iau câteva înghițituri, apoi renunț. Mă culc devreme fără să mănânc.

În următoarele zile, încerc să mă întorc la ritmul meu, să fiu prezentă în totalitate în ceea ce fac: îmi sorb cafeaua de dimineață pe balcon, discut cu Lorenza despre ce citesc, trag cu mișcări lungi de ergometru, iau prânzul la cafenea, merg încet până acasă de-a lungul râului, beau un pahar de vin la cină, pornesc radiatorul un pic când merg la culcare. În toate aceste senzații – cafeaua aburindă întotdeauna în aceeași cană, zâmbetul discret al

Lorenzei când sosesc în fiecare dimineață, degetele mele care țacăne pe tastatura computerului, salutarile calde ale bărbaților de la club, vââitului ritmic al ergometrului, bâzâitul conversației din jurul mesei mele la prânz, clinchetul ce se aude când închid biblioteca, frigul care îmi dă fiori în drum spre casă, pocnetul ușor de pe casa scârilor, mirosul gazului când aprind aragazul, sâsâitul radiatorului atunci când adorm –, în toate acestea există promisiunea că viața poate fi susținută. De parcă, dacă aș executa aceste acțiuni în fiecare zi, în același fel, aș putea să țin de ea. „Vei derapa.” De parcă trecutul, cu fantomele lui, nu ar exista dacă nu l-aș privi direct, ca o copilă care își închide ochii și crede că, în orbirea ei, acele lucruri de care se teme încetează să existe.

Vine apoi Ziua Recunoștinței, dar nu sun acasă. Când sună Luca, în următoarea seară, încă nu sunt eu însămi. E foarte multă greutate în vocea lui – e plecat de aproape o săptămână și trebuie să fie un coșmar, cu tatăl lui pe moarte. Aud din nou nevoia lui, apoi dezamăgirea când îi spun, după câteva minute afectate, că trebuie să plec. Reținerea mea pare o provocare și mă întreb dacă va căuta pe cineva care să umple golul lăsat de îndepărtarea mea. Dar tot rămân detașată. Pentru că nu sunt femeia care crede el că sunt. Ceva s-a schimbat în mine. E o greutate tot mai mare în interiorul meu, de care nu pot să mă eliberez, iar când închid telefonul, liniștea din apartamentul meu mă asurzește.

Așa începe. Mai întâi încet. Furișându-se. Vine fără să o invit, chiar dacă încă merg la bibliotecă în fiecare zi, mă antrenez la club în fiecare după-amiază și gătesc în fiecare seară mese elaborate pe care le mănânc. Chiar le mănânc. Nu mai mănânc dimineata, doar dimineata. Nu e o decizie, ci așa se întâmplă, iar după ce se întâmplă, e ușor să continui astfel. Dorm un pic mai mult și îmi spun că sunt prea ocupată, prea ocupată chiar și pentru o cană de

cafea dimineața sau pentru un espresso în drum spre locul meu de muncă. „O amân pentru prânz, mă gândesc, să o aștept cu nerăbdare.” Oricum, e doar pentru câteva ore și am multă energie dimineața. Câteva zile, las totul așa.

Euforia vine repede – sunt surprinsă de cât de repede se instalează – și, cu cât aștept mai mult până să mănânc și cu cât mănânc mai puțin, cu atât se acumulează mai intens. În loc să merg la club sau la cafenea în pauza de prânz, urc pe dealurile din spatele bibliotecii – e ciudat că nu mi-a trecut prin minte să fac asta până acum. Îmi petrec cele două ore mergând, frigul și burnița ocazională mă înviorază. Lorenza comentează întotdeauna culoarea obrazilor mei când mă întorc. Mă simt trează și vie.

Așa că mă forțez tot mai tare în fiecare zi. Mănânc prânzul un pic mai târziu și ajung să-l iau după-amiaza. E foarte ușor să îl amân cu câteva minute, cu încă o jumătate de oră, cu încă o oră, apoi cu încă una. Și e o promisiune în asta – un premiu care mă așteaptă la sfârșitul fiecărui minut în care mă abțin, așa că mă abțin tot mai mult. Când mănânc, nu prea mi-e foame, așa că reduc prânzul la o gustare – un iaurt, o bucată de fruct. Mă simt plină doar după atât. Mănânc seara, așa că e ușor să-mi spun mie însămi și oricui ar întreba că nu e nicio problemă, în timp ce îmi imaginez de-a lungul zilei masa pe care o voi pregăti, vizualizând-o detaliat.

Euforia crește și, odată cu ea, apare un sentiment de claritate: tot ce nu e esențial e abandonat. Orașul capătă o lumină. Vibrează ușor și parcă pot să văd viața emanată de clădiri, de mulțimi, de râu.

Nu durează mult. După câteva zile, sunt din nou unde am fost în urmă cu câteva luni, dar nu mă tem. Mi se pare logic să fac aceste lucruri și nu înțeleg acum de ce am așteptat atât de mult. Mănânc doar un singur lucru înainte de a se întuneca – o bucată de fruct, ușor de cuantificat. Beau un espresso, dar fără zahăr, doar un sprijin pentru după-amiaza târzie. Și lucrurile merg bine – întotdeauna e bine

pentru o vreme. La muncă, sunt plină de energie, sunt la înălțime. Lorenza îmi cere să reorganizez sectoare întregi de cărți sau cataloage de membri ce se întind pe câteva decenii și îmi îndeplinesc aceste sarcini ca un fel de atlet olimpic. Continui să urc pe dealuri la ora prânzului și simt întinderea satisfăcătoare a mușchilor mei. Sunt mândră de golul care mă poate susține timp de o oră sau mai mult la urcare, apoi la coborâre, iar Lorenza încă mai comentează culoarea din obrajii mei. Seara, merg la club și sunt de neoprit, un izvor nesecat de energie. Ard, ard, ard, iar entuziasmul și puterea caloriilor sunt folosite la maximum... Consum mai mult decât iau, mult mai mult, și acesta este un triumf. Rareori mă întâlnesc cu bărbați pe care îi cunosc, dar, atunci când se întâmplă asta, îi salut cu căldură, fără să mă rușinez, și le mărturisesc, cu seriozitatea cuvenită, că nu, tatăl lui Luca nu se simte bine deloc și nu, nu știu când se va întoarce.

Îi trimit câte un e-mail surorii mele o dată la câteva zile, cu descrieri detaliate ale mâncărilor pe care le-am consumat sau le-aș fi consumat. Mint. E foarte ușor și mă întreb de ce am fost sinceră toate lunile acestea, cum de am devenit atât de distrată. Când mă sună, Luca are o voce tristă și, poate din acest motiv, nu observă o schimbare la mine. Mă bucur că nu e aici ca să întrerupă acest proces.

După o săptămână se lasă ceața. Dar nu sunt confuză. Totul mi-e clar. Sunt conștientă, foarte conștientă. Nervii îmi sunt întinși la maximum, așteptând să fie loviți. Iar orașul răspunde. Devine mai zgomotos și mai luminos, sunetele sunt mai ascuțite, culorile sunt mai vii, lumina e uneori orbitoare. Ecourile vocilor trecătoare și ale clopotelor îndepărtate se aud lung și puternic. Statuile din Piazza della Signoria se răsucesc și se întorc. Când merg pe lângă ele noaptea, luminile de jos cioplesc umbre adânci în chipurile de piatră ale lui Hercule, Perseu și al femeii sabine, care arată cu degetul ascuțit spre cer. Fiecare pare să aibă ceva de

spus, la fel ca tot ce se află în orașul acesta, iar senzația e atât de intensă, că trebuie să mă uit în altă parte. Iar când îl aud, într-o seară, pe bărbatul cu saxofon cântând în fața Galeriei Uffizi, doar un pic din cântecul lui – o notă sau două – îmi umple ochii de lacrimi, cum poate face orice acum, chiar dacă nu sunt tristă. Doar mai aproape de ceva. Ceva esențial care e ignorat de toată lumea din jurul meu, ceva ce doar eu pot vedea în timp ce capcanele dispar. „M-am lepădat de tot.” Propoziția plutește în aer – e înțeleaptă, e adevărată.

Când sunt singură; ceața, luminile și sunetele care o străbat mi se par sigure și mă fac să mă simt lucidă. Dar când sunt cu alți oameni – cu Lorenza, cu bărbatii de la club sau la telefon, cu Luca –, claritatea mă părăsește. De fapt, nu e chiar așa – eu încă simt claritatea, dar știu că ei nu ar înțelege și simpla lor prezență îmi întunecă propria înțelegere. Așa că îmi fac de lucru la bibliotecă, dar evit privirea Lorenzei și stau cu capul aplecat. Apoi, la două săptămâni după plecarea lui Luca, dau de Stefano când iese de la club, iar el mă oprește cu o privire îngrijorată.

— *Hannah, stai bene?*

Așa că nu mai merg deloc acolo, de teama martorilor care ar putea raporta ceva.

Faptul că nu merg la club mă obligă să fac altceva. Nu pot lua cina fără asta și sunt destul de deșteaptă ca să știu că, dacă nu aș mai mânca deloc, totul s-ar duce de râpă. Trebuie să mă hrănesc cât să țin totul sub control, cât să mențin această stare de claritate fără să cad de pe marginea prăpastiei. Așa că seara mă plimb tot mai mult, aleg restaurante care sunt dincolo de porțile Florenței, mă pierd pe drum, ajung târziu, comand câte o salată cu calamar la grătar, sau o farfurie cu legume, sau o supă de iarnă. Mă doare stomacul când mănânc, așa că mă hrănesc mai puțin și beau mai mult. Apoi fac o plimbare lungă până acasă, cu un oarecare regret și abia așteptând tabula rasa următoarei zile, când sper că mă voi descurca mai bine.

Nu mă simt singură. Totuși, într-o seară, după câteva pahare de vin, răspund privirilor unui tânăr ospătar – un băiat, de fapt, de vârsta lui Peter –, ai cărui ochi sugerează că am nevoie de el, că trebuie să am nevoie de cineva, ca o femeie tristă ce sunt. Îl las să mă conducă până acasă cu mopedul lui, chiar dacă știu că va trebui să compensez plimbarea pierdută a doua zi, și îl invit la etaj. După ce ajunge în apartamentul meu, nu mai e deloc un băiat. E agresiv și insistent și, când îi simt greutatea deasupra mea și îi spun să se oprească, fața lui devine furioasă și mai bătrână. Îmi aruncă vorbe într-o italiană tăioasă, îmi spune că sunt o femeie bătrână și singură, o târfă care tachinează. Când pleacă, încui bine ușa, iar vorbele lui nu mă mai afectează. Iar când sună Luca, în aceeași seară, ; la ora târzie la care a spus că o va face, las telefonul să sune, pe jumătate vinovată din cauza băiatului, chiar dacă știu că e mai mult decât atât. Nici când sună din nou, după câteva zile, și îmi lasă un mesaj în care îmi spune că s-a întors, că ar vrea să mă vadă, că ar vrea să știe dacă sunt bine, nu răspund.

Pentru că băiatul s-a înșelat – nu sunt singură. Nu am nevoie de el, nici de altcineva. Uite ce e – nu sunt singură. Am ceva mai mult decât pe mine însămi. Vechiul meu prieten s-a întors. Ne strângem bine în brațe unul pe celălalt. Iar această strânsoare nu mi se mai pare dureroasă sau crudă. Nu e amenințătoare, ci intimă, imediată, necesară. E o îmbrățișare.

Capitolul XX

E vineri după-amiază. E decembrie, dar azi e mai cald, așa că aleg un alt traseu de pe dealuri. Drumul neted și șerpuit și euforia tot mai mare mă îndeamnă să continui. Aș putea să merg toată ziua – și toată noaptea dacă e nevoie – și nu aș obosi. Dar când vine vremea să mă întorc, mă rătăcesc, trezindu-mă înconjurată de ziduri înalte, fără să am cum să știu încotro e orașul din locul în care mă aflu. Rămân calmă – nu e nimic amenințător aici. Nu e grav că m-am rătăcit, ba chiar e interesant. Nu am mâncat nimic azi și mă simt atât de ușoară, că aș putea pluti în orice loc nou în care m-ar duce drumul acesta. Dar în timp ce rătăcesc pe un drum, apoi pe un altul, ajung să mă blestem singură. Pentru că mă voi întoarce prea târziu după prânz, iar întârzierea mea va însemna o conversație mai lungă cu Lorenza. Nu mai am încredere în vocea mea când vorbesc cu ea și tot ce vreau e să-și ia ochii de pe mine. Pentru că știu că ea simte ceva.

Merg pe un drum mai larg, sperând că va duce într-un oraș, oricât de mic, sau la o priveliște oarecum cunoscută, iar când dau de un zid mai mic, sar ca să încerc să văd peste el, să văd orașul, suburbiile sau orice se află în direcția aceea. Dar fiecare salt dezvăluie puțin dintr-o casă mare și văile de dincolo de ea, toate strălucind, toate tremurând la fel ca tot ce văd în zilele astea. Începe să mă doară capul și încerc un alt drum. După încă două cotituri, mă opresc și mă reazem de un zid, gata să renunț. Poate că nu voi mai ajunge la bibliotecă. Asta ar rezolva totul.

E rece, dar însorit, și simt căldura emanată de o piatră în timp ce oasele mele o apasă. Aud pași, un *răpăit* încet de undeva de jos, care se aude tot mai tare, apoi văd o siluetă care aleargă. Mă întreb dacă visez. Niciodată nu văd pe cineva în timpul acestor plimbări, în timp ce privesc pașii grei, încep să recunosc ritmul mișcărilor corpului – e Sergio de la

club. Vreau să mă ascund, dar n-am unde să merg. E doar un singur drum înconjurat de ziduri, împreună cu mine și cu Sergio.

Se uită o dată, apoi din nou, înainte ca fruntea să i se relaxeze și să se lumineze la față, arătându-și dinții. Și mi se pare că a trecut atât de mult timp de când am văzut pe cineva din lumea aceea, încât aproape îmi dau lacrimile. Apoi îmi amintesc scopul meu și senzația aceasta îmi trece.

— A! Hannah, *ciao!* Mă salută cu două săruturi supărătoare. *Che ci fai qui?*

— Doar mă plimbam, îi spun în timp ce capul îmi zvâcnește.

Se uită la mine mirat.

— Dar cred că m-am rătăcit.

Sergio dă din cap, dar nu cred că înțelege, pentru că spune:

— Ce zi frumoasă! *Ma va tutto bene?* Ne e dor de tine la clubul de canotaj. Ești mai ciudată.

O străină, vrea să spună, deși trebuie să par și ciudată acum. Încerc să par mai calmă, să-mi fac trăsăturile să arate mai puțin straniu, dar știu că tot nu sunt în ordine. De ce mă părăsește claritatea atât de repede, de ce acum, când am cea mai mare nevoie de ea? Rezistă...

— *Davvero*, ne facem griji, spune el.

Dau din cap. Îl văd prin ceață și doar urmărirea cuvintelor lui e epuizantă. Nu le pot asculta și nu pot gândi în același timp. Și trebuie să gândesc. Pentru că nu sunt în siguranță acum. Lucrurile se destramă, fiind în pericol să fie distruse total.

— Luca spune că nici el nu te mai vede. Își face griji pentru tine, adaugă Sergio.

Faptul că-i aud numele mă face să tresar. Cu cât timp în urmă m-a sunat? Acum câteva zile? Acum o săptămână? Încerc să-mi amintesc, să înțeleg, dar detaliile sunt vagi și nu le pot înțelege. Și simt ceva greu pe fundul stomacului. Ceva precum groaza.

— Tatăl lui? Îmi amintesc eu să întreb.

— *Ah, sì.*

Sergio îmi spune că e bine – păi, nu chiar bine, dar e în viață –, un mic miracol, așa că Luca s-a întors deocamdată.

În timp ce vorbește, încerc să găsesc un răspuns pentru acest moment. Separ bucățile, le cercetez, dar mintea mea e vreaște. Sergio tace, așteaptă. Ar trebui să spun ceva. Dar habar n-am ce a zis mai înainte, așa că dau din nou din cap. Trebuie să fie o cale de scăpare.

Apoi Sergio zâmbește larg, de parcă ar fi descoperit soluția.

— *Allora*, mă văd cu Luca azi. Mă întâlnesc cu el peste o oră. *Vuoi venire con me?*

Să merg cu el? O idee atât de ușoară! Iar eu, cea veche, aș fi spus da imediat, aș fi plecat cu el ca să-i asigur pe toți că sunt bine; l-aș fi văzut pe Luca, i-aș fi privit ridurile crescând ca niște mici raze de lumină în jurul ochilor; aș fi mâncat cu ei și apoi poate că aș fi mers cu Luca acasă la el, unde ne-am fi bucurat de ideea de a fi din nou împreună, încântați de apropiere, timizi la început, apoi tot mai puțin, în timp ce ne-am fi amintit unul de celălalt și aș fi încercat să fiu eu cea care alină. Îmi imaginez toate acestea și sunt gata să spun da, că voi merge cu Sergio, dar el se uită la mine ciudat și mă citesc foarte clar pe chipul lui – totul e scris pe mine.

Nu pot merge cu ei. Nu mă pot întoarce la club. E imposibil. Acea lume e prea îndepărtată, la kilometri distanță de locul unde stau acum, și văd prăpastia largă dintre noi – care va fi și mai adâncă atunci când voi fi cu Luca. Nu pot da ochii cu el, nici cu altcineva de la club. Am mai trecut prin asta și știu cum voi arăta în fața lor, în fața lui. Totul se vede pe chipul lui Sergio.

— Astăzi nu e posibil, zâmbesc eu. Îmi adun toată energia și îmi umplu vocea cu ea, vocea mea care sună brusc foarte tare, necunoscută. Dar în curând, *va bene?* Foarte curând. Îi saluți pe toți din partea mea? Și o să-l sun, spune-i asta lui Luca.

Sergio pare sceptic.

— *Digli che lo chiamo io*, îi spun eu de parcă ar fi o problemă de înțelegere.

Ceea ce și e. Nu o înțelege pe această femeie ciudată care stă în fața lui. Cum ar putea să o facă?

Chipul lui nu se schimbă, dar spune:

— *Ci vediamo presto, allora?*

Dă mâna cu mine, îmi mai oferă două sărutări supărătoare pe obraji și continuă să urce pe drum, respirând greu. Și eu respir greu și mă reazem din nou de zid. Apoi îmi amintesc că m-am rătăcit.

— Sergio! îl strig înainte să dispară după colț. *Da che parte e Firenze?*

Îi aud râsul nervos înainte să arate spre drumul din stânga mea și să dea de două ori din braț.

— *A sinistra e poi dritto.*

Își mai flutură o dată mâna și pleacă.

Merg încet, cu pași de plumb. Ușurința acestei zile luminoase s-a dus, iar ceața care a fost atât de plăcută s-a schimbat. Inima îmi bate tare în piept, împingându-mi sângele cu viteză prin corp. Simt nodul de teamă mărindu-se, iar lumea se schimbă, se întunecă. Zidurile sunt grele de fiecare parte, apropiindu-se de parcă ar vrea să mă înghită. Și până când mă întorc în oraș, transpir și mi-e rău. Respir încet, inspir și expir, împingând totul în jos — expresia feței lui Sergio, ceața mișcătoare, Luca, groaza, întunericul tot mai mare. Comprim totul până când pot să-mi păstrez chipul împietrit. Dar când mă apropii de bibliotecă, simt un gust amar în gât. „Ești mai ciudată.” Nu pot merge acolo. Nu pot da ochii cu Lorenza.

Mă întorc și o iau repede pe o stradă lăturalnică, mișcându-mă de parcă gândurile mi s-ar opri dacă nu m-aș grăbi, dar ele continuă să vină, iar capul mi se umple și pielea mi se înroșește. Dacă le-aș mai putea ține departe un pic, doar câteva zile, doar câteva ore, doar câteva minute. Nu sunt lacomă. Aș accepta orice acum. Orice.

Dar e prea târziu. Lumea s-a schimbat și simt asta. Geamătul cunoscut. Golul din jurul meu, golul din mine, nu static, ci crescând, un vid fără niciun

centru, hrănindu-se din el însuși, un vid creat de mine. „Bine-ai venit! continui să spun de nenumărate ori. Bine-ai venit! Ia corpul acesta. E al tău. Ia durerea aceasta.” Merg cu pași grei printr-una dintre porțile orașului și îmi înfig unghiile în mâini în loc să țip. O bicicletă trece rapid pe lângă mine, cu soneria sunându-i tare, iar o voce mă strigă și sar pe bordură. Trotuarul dinaintea mea se vede clar înainte să dispară, ca un obturator al unei camere ce se apropie de un punct, iar momentul, ziua, ultimele luni încep să se estompeze. Sunt aici, apoi sunt sub apă. Presiunea îmi face capul să zvâcnească, apoi se instalează greața. Lacrimile mi se adună în ochi, amenințând să se verse, iar măruntaiele îmi pulsează când într-o parte, când în alta. „Nu, mă gândesc, nu”, dar nu mai pot să țin totul în mine. Intru într-un bar și îmi feresc privirea. „Nu te uita.” Merg în spate, în baie, unde totul iese repede și tare. Nu mai am nimic în mine și totuși continui să vomit cu un râgâit care trebuie să cutremure tot barul, urmat de lacrimi pe care le las să curgă până când seacă. Stau epuizată pe podeaua murdară, gândindu-mă la toate băile în care m-am ascuns, la toate podelele, la toaletele și la pereții lângă care am îngenuncheat, deasupra cărora m-am aplecat, de care m-am rezemat.

Apoi aud din nou acel geamăt îndepărtat, dar adânc.

„Uită-te la mine.”

Îmi închid ochii, dar ceva se rupe. Ceva s-a rupt.

„Uită-te.”

Sunt pe fundul prăpastiei. Exact ca acum câteva luni, când am ajuns cât de adânc și de jos puteam să ajung.

„Uită-te la mine.”

O simt pe mine, simt greutatea ei. Îmi țin ochii închiși, așteptând să dispară, dar rămâne mare și vizibilă.

„Uită-te.”

E prea târziu. Nu va fi ignorată.

„Uită-te la mine.”

Inima îmi bate mai tare, mintea mi-e zăpăcită. Deschid ochii, merg la robinet, mă spăl pe față. Apoi mă întorc la bar.

— *Prego, signora...*

Dar continui să merg și ies pe stradă. O iau spre centru, șerpuind pe străzile lăturalnice, cu capul aplecat. Merg până când mă simt înconjurată de un zgomot ca de tunet. Îmi ridic privirea. Sunt în piață, în fața bisericii San Frediano din Cestello. Ușile bisericii sunt închise și poarta e încuiată, dar se aude de parcă înăuntru ar fi o mare forță, o cascadă ce cade cu viteză sau o ființă supranaturală care respiră zgomotos. Stau acolo și mă tot holbez, ascultând vuietul. E ca și cum biserica s-ar umple cu marea, ușile ar fi gata să se deschidă, iar eu aș fi luată de val. După toate acestea, așa se va sfârși. Mă retrag, încercând să mă îndepărtez de vuiet, și sunetul se schimbă. Acum vine din spatele meu. E râul, care se varsă peste dig, iar ecoul zgomotului făcut de el se aude din cauza fațadei bisericii. Nu sunt demoni aici. Și nici răspunsuri. O să merg acasă.

Dar văd că porțile înalte ale mănăstirii – întotdeauna bine încuiate – sunt deschise, așa că intru; traversez o porțiune acoperită cu pietriș și merg printr-un hol deschis și întunecat până într-o grădină izolată, plină de plante, cu patru copaci ancorându-i colțurile. După un zid al mănăstirii e o capelă mică, cu ferestrele luminate, și aud voci cântând într-o limbă necunoscută. Fac câțiva pași înainte să o văd – o femeie de piatră în centrul grădinii, cu ceața serii ridicându-se în jurul ei. Ea e. Trebuie să fie ea. Arată de parcă ar putea coborî de pe pedestal. Aureola ei e aplecată în spate, zburându-i de pe cap de parcă ar fi smulsă de o mână invizibilă. Merg în jurul mănăstirii până când ajung din nou în fața ei și citesc numele cioplit în piatră: *Santa Maria Maddalena de Pazzi*. Maria Magdalena a Nebunilor. Bineînțeles. Aici a trăit. Aici a murit. Mă uit în sus. Ochii ei sunt sferici. Merg într-o parte, apoi într-alta, iar privirea ei mă

urmărește. Mă așez pe o bancă din față. Pe partea cealaltă a curții sunt două indicatoare: Hostel de' Pazzi. Și, cu litere albastre și groase care se rostogolesc pe marginea cadrului unei uși, Bar de' Pazzi. Câteva scaune. O masă de joc. Totul e gol și liniștit. Așa e comemorată, în această grădină năpădită de ierburi, cu spatele la micul bar. Barul Pazzis. Barul Nebunilor.

Când se termină slujba, se aude o avalanșă de voci în timp ce oamenii ies, umbre care pleacă, abandonându-mă în întunericul tot mai dens. Aștept până când se face liniște – sunt singură și, în sfârșit, mă simt calmă. Sunt departe de după-amiază. Departe de Luca, de Sergio, de Lorenza, care trebuie să închidă biblioteca, întrebându-se ce s-a întâmplat cu mine.

O lumină sclipește dincolo de curte, bâzâind deasupra literelor căzătoare. Încremenesc. Din micul bar se aud clinchete, apoi, după câteva secunde, doi bărbați ies ținând niște beri și vorbind tare în engleză. Merg la masa de joc și încep să joace, iar eu aud ecoul clicurilor și al lucrurilor învârtite. Al treilea bărbat – înalt și cu o barbă căruntă – apare afară și se reazemă de zid, lângă literele căzute. Îmi amintesc că e întuneric aici. E întuneric. Masa se învâрте și unul dintre jucători înjură. Apoi văd cum expresia bărbatului înalt se schimbă, devenind mai concentrată, și își lasă berea în jos.

— Hei, spune el. Hei! E cineva acolo.

Nu mai respir. Clicurile și învârtitul se opresc.

— Hei, cine-i acolo?

Face un pas înainte, strigând cu o voce răgușită.

— E o statuie, idiotule.

— Nu, în spatele ei, chiar acolo.

— Ce naiba? spune a treia voce. Cine-i acolo?

Bărbatul înalt începe să mășăluiască în jurul grădinii, pe sub arcadă.

— Stai aici? Ce faci aici?

— Nimic, spun tare, iar asta îl oprește pentru un minut. Doar stau.

Dar el continuă să se apropie, cu ceilalți după el, așa că sar în picioare, ies repede din grădină și merg înapoi prin mănăstire, încep să alerg și îi aud cum mă urmăresc. Apoi o voce strigă:

— Hei!

E o lumină care mă descoperă și alerg tot mai tare spre porți. Sunt închise. Intru în panică, apoi văd un buton într-o parte. Îl apăs tare și porțile încep să se deschidă. În timp ce mă strecor prin crăpătura lor, aud:

— E doar o femeie. Care-i problema ei? E doar o femeie.

Sunt plină de furie. M-au alungat ca pe un animal dăunător. Iar acum nu mai am unde să merg. Încetinesc, apoi mă opresc transpirând și mă reazem de zid. Nu mai alerg din cauza lor. Clopotele bisericii San Frediano din Cestello încep să bată lung și tare. „Iubirea însăși nu e iubită. Iubirea însăși nu e iubită.”

Femeia care stă de pază noaptea la intrarea în bibliotecă dă din cap somnoroasă când trec pe lângă ea. Murmur că am uitat ceva.

— Am uitat să fac ceva.

Urc treptele întunecate, o iau pe hol, îmi împing cheia în broască și deschid ușa, așteptându-mă să o văd pe Lorenza. Dar în bibliotecă e liniște. Aprind un bec, îmi găsesc geanta, apoi mă întorc la rafturi, la toate acele cărți pe care le-am returnat în urmă cu câteva săptămâni. Îmi plimb mâinile de-a lungul cotoarelor lor. Acei bărbați m-au alungat. Locul acela poate fi al lor, dar acestea sunt ale mele. *Miracolele Sfintei Margareta din Cortona. Noaptea întunecată a sufletului. Ordinul Săracelor Clarise.* E foarte evident acum. Încep să trag cărțile una câte una și mi le pun în geantă. În timp ce le scot, colțurile lor se prind de raft troncănind tare. O copertă se rupe — *Binecuvântata Angela.* Bineînțeles. Dar nu contează. Nu mă mai pot întoarce niciodată aici. Rezist ispitei de a le deschide, de a citi primele rânduri. Mai târziu. Mai

târziu. E uimitor – sunt atât de multe și mi se pare că am brațele îngropate adânc în noroi, săpând cu mâinile făcute căuș. E foarte evident acum. Atât de evident, încât trebuie să fie un răspuns ascuns aici, în mijlocul noroiului. Ceva ce am ratat. Ceva ce nu mi-au spus. Ceva ce ar putea să mă elibereze. Înghesui ultima carte în geantă, apoi sting toate luminile din bibliotecă, cu excepția celei din hol, unde portretul *signorei* Arcelli se holbează acuzator la mine. Cobor scările, trecând pe lângă femeia care stă de pază. Îmi imaginez că mă va opri, că mă va percheziționa și că mă va întreba despre toate aceste cărți, dar ea doar dă din cap.

De îndată ce simt aerul nopții, sunt disperată să ajung acasă, de parcă ceva s-ar putea întâmpla cu mine sau cu aceste cărți până atunci. Traversez strada, apoi mă țin de zidul de lângă râu. Mă uit în jos, spre club, când trec pe lângă el, și mi se pare o amintire din urmă cu mult timp.

Nu mă opresc pentru mâncare, dar o fac la *vineria* deschisă toată noaptea, strecurându-mă printre bărbații adunați în jurul ferestruicii fluorescente care își strâng cămile din plastic. Zâmbesc, dar nu îl pot privi în ochi pe vânzătorul bătrân în timp ce plătesc cele patru sticle de vin. „Încearcă să arăți normal”, mă gândesc. Dar ce ar putea fi normal la ora asta din noapte, când cumperi o asemenea cantitate de vin, cu acest zâmbet ciudat? Spune ceva.

— *Grazie.*

Apoi merg repede și aproape alerg pe ultimele cvartale până acasă, dezechilibrată de geanta grea, care atârnă într-o parte. Totul pare nealiniat, iar trotuarul este instabil, de parcă pământul nu ar mai fi solid, de parcă nu ar mai fi pământ, ci ceva gelatinos. Simt frisoane în picioare și sunt amețită. M-am mai simțit așa, am mai simțit pământul cedând. Acasă, am trecut prin asta timp de câteva luni. Exact ca pe vremuri.

— *Ciao, bella,* aud în timp ce mă apropii de ușa mea.

Nu mă opresc. Trebuie doar să ajung acasă.

Becul de pe casa scării e stins și sunt nevoită să urc încet. Umărul mă doare tare din cauza greutății și pipăi peretele până ajung la etajul meu, unde îmi folosesc toată energia ca să deschid ușa. De jos, aud vocea aceea răgușită:

— *Signora...*

Dar trântesc ușa repede, încuind-o de trei ori. Păcat.

Apartamentul e întunecat și aprind doar becul mic din bucătărie. Îmi scot puloverul și îl întind pe spătarul scaunului, apoi merg la baie, mă golesc, mă spăl pe față și mă întorc în bucătărie. Deschid ușile balconului, iar aerul rece mă face să mă simt mai bine. Sunt calmă acum, când am o direcție, o misiune. Trebuie să gândesc clar. Să rezolv puzzle-ul. Există un răspuns. Trebuie să fie.

Deschid sticla de vin și îmi torn într-un pahar înalt, apoi scot cărțile și încep să dezgrop cuvintele unul câte unul. Dar cuvintele din fața mea sunt diferite, transformate, de parcă textele s-ar fi schimbat. Deși poate că eu sunt cea care s-a schimbat. Ceea ce e adevărat. Nu mai sunt femeia care a citit aceste cuvinte înainte. Acea femeie nu mai există. Dar ce s-a ales de toate femeile dinaintea ei?

Dacă aș putea să mă întorc la vremea dinainte de a purta acest gol interior, dinainte de a începe să cioplesc din mine, dacă aș putea să găsesc acel moment în care totul s-a schimbat — „Când a început asta?” —, sâmburele acela oricât de mic...

„Nu îmi cereți să cedez acestui trup.”

Pentru că a fost o vreme când mă simțeam în siguranță în corpul meu. Acum multă vreme. În anii în care eu și Kate împărțeam o cameră. Eram echilibrată, practică, oarecum indiferentă. Chiar și după ce a plecat tatăl nostru. Nu m-am comportat urât, nu am adoptat niciun comportament extrem. Nu am început să mă machiez devreme, nu am fost ultima fată din clasă căreia i-a venit menstruația,

nici prima care a purtat sutien. Am fost obișnuită, normală. Eram în siguranță.

„Între mine și trupul meu trebuie să fie o luptă.”

O sală de sport. Trei fete aliniat, stând drepte. El a început să se plimbe de-a lungul liniei, cu degetul ridicat, etichetându-ne sânii. Nu ne-am uitat una la cealaltă. Nu am vorbit despre asta.

„Între mine și trupul meu trebuie să fie o luptă până la moarte.”

Dar nu e adevărat. Asta e o poveste pe care mi-a spus-o cineva. „Așa începe”, au zis ei.

„Preoții nu pot predica despre asta.”

La ora de sănătate, ne-au vorbit despre tulburările de alimentație – am citit mărturii dramatice într-un text ce încerca să fie contemporan, fără să fie însă, ce încerca să ne șocheze, să ne determine să ne identificăm cu ele, dar fără să reușească. Niciuna dintre fetele din carte nu părea ca mine. Cunoșteam fete în viața reală care nu mâncau. Păreau niște fantome, dar băieții le plăceau chiar și așa.

„Ei nu înțeleg ce predică.”

Însă nu eram geloasă – prietenul meu nu le plăcea. Într-o seară rece de iarnă mi-a dat jos pantofii și mi-a încălzit picioarele cu mâinile lui. Și am știut că aveau să se întâmple niște lucruri și că trebuia doar să aștept.

„Trăncănesc.”

Nu eram ca fetele fantomatice și nici nu voiam să fiu ca ele. Anorexia era ceva pentru alți oameni. Alte fete erau cele care nu mâncau.

„Plăcerile mele de până acum au fost trupești și rele.”

Nici când m-am îngrășat, la facultate, nu mi-a păsat. Am făcut sex pentru prima dată când aveam cea mai mare greutate. M-am gândit oare la carnea pe care o aveam în plus, am vrut să trăiesc în alt mod? Trebuie să fi fost femei la școală care erau bolnave, dar eu nu eram ca ele.

„Pentru că sunt un trup.”

Am absolvit, mi-am găsit un loc de muncă, apoi slujba de la muzeu. Am avut prieteni. Am fost la

întâlniri și am avut relații. Niciuna n-a durat, dar ce durează când ai douăzeci și ceva de ani? Mă simțeam în siguranță în corpul meu. Eram bine.

„Nu părea să fie aceeași.”

Apoi nu mi-a mai fost bine. La un moment dat, m-am trezit în ceața aceea groasă. Stătea în jurul meu, impenetrabilă. Cât de mult timp a durat? Ani. Ani întregi am intrat și am ieșit din starea aceea.

„Nu părea să fie aceeași persoană.”

Apoi a apărut Julian.

„Am văzut o lumină.”

M-am simțit plină de speranță. Închid ochii și totul se întoarce în detalii vii, iar lunile sunt comprimate. O întrerupere a ceții. În sfârșit. Cineva bun. Cineva amabil. Începutul, căldura și euforia, de parcă o mare lumină strălucea peste mine. Mă văd cum eram atunci, mulțumită în lumină.

„Să tacă limba de carne.”

Și văd și când a început să se schimbe totul, când s-a furișat tristețea, crescând între noi. M-a bătut la cap cu întrebări în timp ce mă retrăgeam, mi-a cerut să descriu lucrul pentru care nu aveam cuvinte. „Lasă-mă în pace.” Acestea au fost singurele cuvinte pe care le aveam.

„Să tacă limba de carne când îmi exprim iubirea pentru Tine.”

„De ce nu vorbești cu mine?” m-a întrebat el în timp ce camera se rupea în fâșii în jurul nostru. Îmi amintesc mâna lui alunecând în sus și în jos pe brațul meu, de-a lungul liniei acoperite de crustă unde mă tăiasem – nu intenționat, chiar dacă mi se părea că se întâmplase din cauza unei greșeli pe care o făcusem la un moment dat. Ceva din durerea aceea era plăcut.

„Să tacă limba de carne.”

Am continuat și am cioplit tot mai adânc în carnea mea, privind-o cum dispărea din jurul meu. „Cum poți să tai atât de aproape de os?” m-au întrebat ei. Adevărul pe care nu l-am spus era: „Am găsit o scurtătură”.

„Când îmi exprim dragostea pentru Tine.”

Nu am auzit vocea lui. El nu mi-a spus niciodată: „Înfometează-te, leapădă-te de tine însăși, schimbă-ți forma, dispari”. Lui i-a păsat de mine.

„Leapădă-te de tot.”

„Lasă-mă în pace”, i-am răspuns.

„De tot.”

„Lasă-mă în pace.” Până când m-a ascultat. Iar eu am continuat să sap tot mai adânc. Am sculptat și am zgâriat, apoi m-am aplecat peste multe toalete.

„De toate atașamentele.”

Pentru că nu îmi doream îmbrățișarea lui. Mă agățam de cealaltă voce. „Dacă ai fi.” Nu era vocea cuiva cunoscut. Nu îi aparținea surorii mele, nici mamei mele sau prietenilor mei. Venea de altundeva, de undeva din mine. O nevoie. O speranță.

„Chiar și de tine.”

Iar când a apărut vocea aceea – „Dacă ai fi...” –, am apucat-o strâns. „Asta e a mea”, am spus. I-am dat cuvinte, i-am dat un limbaj. M-am învelit cu ea, am coborât în ea. Și după ce am coborât în ea, nu a mai avut nicio legătură cu altcineva.

„Nu îmi cereți să cedez acestui trup al meu.”

Știam ce spunea acea voce cu strângerea ei. „Dacă ai fi.” Am auzit-o. Am îmbrățișat-o. Și i-am răspuns. Săpând șanțuri în jurul osului, i-am răspuns: „Dacă aș fi”.

„Între mine și trupul meu trebuie să fie o luptă.”

Și tot nu mi-am amintit de fantomele de pe holurile liceului meu. Acele fete rămăseseră în sfera orelor suplimentare speciale, iar eu eram diferită. La serviciu, la sala de sport, la cină, femeile – anumite femei, colegele mele, prietenele mele – vorbeau la nesfârșit despre înfățișare și dietă, dar eu eram diferită de ele. „Cum poți să tai atât de aproape de os?” Era un secret. Era al meu și nu aveam dreptul să-l spun.

„Am ajuns la culmea perfecțiunii.”

Ele vorbeau despre eliminarea burților, a coapselor, a vârstei. Eu nu eliminam.

„Ochii sufletului meu s-au deschis.” Eu construiam. Eu dezvăluiam. Cu fiecare bucată pe care nu o mâncam, cream ceva.

„Înțeleg toată lumea.”

„Dispar.” La fel ca un sughit, această propoziție apare și dispare repede, eclipsată de alte gânduri – mâncarea, exercițiul fizic, un loc sigur pentru a vomita.

„Mi se pare că nu mai sunt din lumea asta.”

Am existat atunci în două lumi. Ca un insomniac care cedează în fața unui pui de somn, intram în cea de-a doua lume – cea în care trăiam aproape tot timpul – chiar și atunci când vorbeam cu sora mea, cu medicul, cu un prieten.

„Am văzut o plinătate, o lumină.”

În timp ce mergeam pe stradă, îmi veneau în minte cinci sau șase imagini ale acelui turn de mâncare.

„De care m-am simțit atât de umplută, că nu am mai avut cuvinte.”

În timp ce mă învârteam pe la câte o petrecere, zâmbeam instinctiv spre un chip cunoscut în timp ce mă gândeam la hainele mele, pe care le simțeam tot mai strâmte. Nu aveam nevoie de un cântar – instrumentele erau în corpul meu. Ridicându-mi fusta în baie, am măsurat distanța dintre talia fustei mele și buric.

„Sunt tot timpul în starea asta.”

La un moment dat, nu mi-am mai dat seama când eram prezentă și când mă lăsam purtată de viziuni; când dormeam și când eram trează. „Dacă ai fi.”

„E ca o piatră aruncată în fierărie ca să fie topită în var;

Am visat oare vocea aceea?

pârâie când e atinsă de flăcări,

Am visat mâncarea? Dar după ce e arsă,

Nu știu.

nu mai scoate niciun sunet.”

Zilele mele au devenit...

Frisoane.

Lumina soarelui era prea strălucitoare.

Sunetele mă atacau.
 Număram. „Trebuie să postim în fiecare zi.”
 Ce mâncam, când mâncam. Număram și categorizam, separam tot ce se afla într-o farfurie. Îmi construiam ziua în jurul acestor ritualuri.
„M-am lepădat de tot,
 Nu am mai acceptat invitații la mese. Nu mai puteam ține nici vinul.
chiar și de mine însămi.”
 Nu am mai putut să mă apăr de întrebări și sugestii. Dormi mai mult, mănâncă mai mult.
 „Am uitat să mănânc.”
 „Hannah, nu poți uita, spunea ea uitându-se în jurnalul meu, acum plin de spații goale. Înțelegi ce ți se va-ntâmpla?”
 „Preoții nu pot predica despre asta.”
 Eram plină de furie din cauza lucrurilor imposibile pe care mi le cerea. Din cauza incapacității ei de a înțelege. Tot ce făcea era să-mi întrerupă ritualurile.
 „Am ajuns la culmea perfecțiunii.”
 Pentru că nu era o negare, un refuz rebel de a consuma. Consumam ceva. Promisiunea că aveam să primesc ceva.
 „Înțeleg toată lumea.”
 Sfânta Ecaterina știa.
 „Sunt tot timpul în starea asta.”
 Număram și categorizam, îmi împărțeam zilele în consum și eliminare, îmi împărțeam corpul în părți la care mă puteam uita.
„Și când sunt în starea asta,
 Imaginea mea într-o oglindă, crescând tot mai mult.
mi se pare că nu mai sunt din lumea asta.”
 Acestea erau lucrurile pe care ei nu le înțelegeau.
 „Pe deplin adevărată. Pe deplin sigură.”
 Acestea erau lucrurile în care credeam.
 „Pe deplin divină.”
 Aici îmi puneam credința.
„Dacă toată lumea mi-ar spune că e altcumva,

Am adunat oameni în jurul meu să-mi fie martori
la ceva – la izolarea mea? La moartea mea?

aș râde cu dispreț.”

Dar nu eram tristă. Eram mândră.

„Nu mai părea să fie aceeași persoană.”

„Uită-te la tine. Asta nu ești tu. Când a început
asta?” Greșeau. Toți. Făceam mai mult decât să
elimin, dar ei nu puteau înțelege.

Preoții nu pot predica despre asta.

Ritualurile mele.

„Nu înțeleg ce predică.”

Trupul meu într-o oglindă.

„Trăncănesc.”

Și apoi am văzut. Într-o după-amiază, în vitrina
unui magazin, am văzut. Totul era scris pe mine.

*„Și, deodată, a fost umplută de o îndestulare
inestimabilă,*

Și totuși, mă agăț de asta.

care, chiar dacă o sătura,

Mă agăț de ea.

genera, în același timp, o foame inestimabilă.”

Aici e adevărul.

Când am atins-o, mi s-a părut că a luat forma
unei seceri.

Am iubit-o.

Iubirea a luat forma unei seceri.

M-a rănit, dar am iubit-o.

„Nu îmi pot imagina o moarte destul de rea

Era a mea și o iubeam.

ca să îmi egaleze dorința.”

Era ceva în durere care îmi plăcea.

Nu îmi pot imagina o moarte destul de rea.

Eram un depozit de durere. Eram un burete.

Pentru că, atunci când iubirea e pură, te vezi moartă.

Am invitat-o înapoi, înăuntru.

„Am fugit din lume.”

I-am dat cuvinte. I-am dat un limbaj.

Mi-am schimbat viața.

„Ia trupul acesta, i-am spus. Ia durerea aceasta.”

Nu e destul?

Ochii mi se umplu de lacrimi. Lovesc masa cu palmele. Zgomotul răsună în apartament, iar durerea oprește lacrimile.

„În sufletul meu e o odaie

De ce?

*în care nu intră nicio bucurie, nicio tristețe și
nicio plăcere.”*

S-au șters singuri, fiecare.

Să tacă limba de carne.

Se ștergeau, dar creau ceva.

„Am văzut o plinătate, o lumină

O personalitate, o voce, o credință în mai mult.

*de care m-am simțit atât de umplută, că nu am
mai avut cuvinte.”*

Corpul dispare, limbajul dispare, sinele dispare,
ceva însă rămâne. Ceva dincolo de limbaj.

„Pe deplin adevărat.”

Ele îl aveau pe Dumnezeu, dar eu ce aveam?

Pe deplin sigură.

De ce îmi găseam un rost în *asta*?

„Pe deplin divină.”

De ce era *asta* ancora mea?

Pentru că vei fi înțeleș.

De ce era *acesta* răspunsul meu?

Pentru că nu poți înțelege.

„Nu m-am născut când trebuia”, mă gândesc.
Și acesta e ultimul meu gând.

Capitolul XXI

Sună telefonul. Capul îmi zvâcnește și fiecare țiuit îmi intensifică durerea. Ascult până când sunetele se opresc. Probabil e de la bibliotecă. Până acum, probabil că Lorenza mi-a descoperit activitățile nocturne, rafturile goale. Sunt în pat – trebuie să-mi fi găsit drumul până aici în timpul nopții. Privesc umbra oblonului mișcându-se pe zid și ascult zumzetul orașului de afară. E lumină, dar nu știu ce oră sau ce zi e. Mă concentrez asupra detaliilor din cameră – rama oglinzii fals aurite, în formă de zâmbet, dulapul negru din colț, cu păturile grele de lână așezate pe el. Dacă mai stau aici câteva săptămâni, s-ar putea să am nevoie de ele. Radiatorul pornește și se oprește fără niciun avertisment și apartamentul s-ar putea răci. Mă gândesc la cărțile din bucătărie. Mai am de citit, dar nu cu durerea asta de cap. Mă simt ușoară, de parcă aș dispărea. Îmi pierd cunoștința din nou.

Mă trezesc mai târziu și aud de vizavi o muzică de pian. Game, game și iar game. Durerea de cap mi-a trecut, dar simt o durere în stomac. Nu-mi amintesc când am mâncat ultima dată. Timpul se deformează. Încerc să adorm din nou, dar durerea rămâne. Arunc pătura de pe mine, merg în bucătărie, iau cana de apă din frigider și îmi torn într-un pahar înalt. Există diferite moduri de a păcăli corpul. Acesta e unul dintre ele. Beau tot paharul și mă uit la ceas. E aproape trei și jumătate. În curând se va întuneca din nou. Îmi torn un alt pahar și stau pe balcon. Sunt amețită, de parcă m-aș fi jucat la soare prea mult timp, ținându-mă de mână cu cineva și învârtindu-mă. În curtea mea. Iar curtea e acum dezechilibrată și pare să se miște. Mă concentrez asupra unui singur punct. Îmi amintesc cum arătau picioarele mele în cochilia din lemn în timp ce strângeam cârma. Mă concentrez asupra unui singur punct. Și încet, îmi trece amețeala.

Dar durerea nu poate fi ignorată. Mă întorc înăuntru. Opțiunile mele sunt limitate. Scot o cutie cu biscuiți. Sunt vechi, dar mănânc unul, apoi încă unul. Dar durerea nu trece. Deschid frigiderul. Mozzarella plutește într-un borcan. Scot borcanul și ridic brânza din apă, apoi o las să picure deasupra chiuvetei. Tai o felie subțire, apoi încă una. Pe a treia o pun pe un biscuit. Apoi fac la fel și cu următoarea. Scap brânza înapoi în borcan și o bag în frigider, apoi închid cutia cu biscuiți. Mă simt trează și mult mai vie, așa că mă așez ca să continui să citesc, dar vechile sentimente se întorc imediat. Îndoială. Regret. Vinovăție.

Încep cu biscuiții și îi așez unul peste celălalt. Nu-mi amintesc câți, nu exact. Nu am cum să număr brânza. O simt mișcându-se în mine.

Iar vinul... nu mă pot gândi la vin. Știu că nu mă pot convinge că nu contează. Totul contează. Iar acum nu am unde să le pun pe toate. De ce am mâncat?

Simt atracția de la capătul holului. Închid ochii, îi strâng, apoi îi deschid. Oricum, probabil e stricat. Mă ridic, merg pe hol, cu picioarele goale lipindu-mi-se la fiecare pas, și intru în baie. Trag cântarul mai departe de perete, apoi îmi arunc pantalonii pe podea și îmi trag tricoul peste cap. Pășesc pe cântar. E rece și simt că mi se face pielea de găină în timp ce aștept. Roata se învârte. Nu e stricat. Niciodată n-a fost stricat.

Apoi se oprește.

Numerele se holbează la mine.

Grele.

Cum am putut să las să se întâmple asta? E prea mult. Prea multă greutate, prea mult vin, prea multă vinovăție. Am adunat în loc să scad. Simt că totul se umflă în stomacul meu. Nu o să-mi mai revin niciodată. Mâine voi fi și mai grea. Mă aplec peste toaletă și vărs. Dar nu tot, nu cred că tot.

Apoi mă îmbrac, mă întorc în bucătărie și mă uit la cărțile întinse pe masă și pe podea. Nu sunt răspunsuri aici. Nu sunt răspunsuri. Problema e a

mea și doar a mea, iar acum am agravat-o în loc să o rezolv. „Nu e real”, spusese Pam, stând pe bordura din Cortona. „E real”, am vrut să-i spun atunci, dar poate că avea dreptate. Poate că, doar fiindcă nu e ceva real, am supraviețuit aici atât de mult timp.

Și totuși, s-a întors. Atât de mult s-a vorbit despre boala asta, atât de mulți doctori, atât de multe studii, atât de multe voci... Și totuși, e aici de secole; încă există, continuă să existe. Ca un șobolan sau un gândac, ca un dăunător capabil să trăiască mai mult decât noi toți.

Durerea din mijlocul meu e insuportabilă acum. Îmi torn un pahar cu apă. Asta primești. Asta e. Mai torn un pahar când soneria întrerupe liniștea. Îmi tremură mâna, iar apa se varsă pe blatul bucătăriei. Primul meu gând nu e „cine e?”, ci „de unde știe?” Sticlele goale, cărțile înșirate și corpul meu umflat ies momentan în evidență. Îmi țin respirația. Trece un minut. Pun paharul jos și încep să șterg apa vărsată. Dar soneria sună din nou, apoi din nou, șocul reverberând din perete. După aceea sună telefonul. E un adevărat atac. Când telefonul se oprește, începe din nou soneria, ca un geamăt lung. Îmi acopăr urechile până când se face liniște. Aștept un minut întreg, apoi merg în vârful picioarelor până la fereastra din camera de zi. Văd o siluetă pe stradă. Capul se ridică și mă retrag repede, dar îmi amintesc că în apartamentul meu e întuneric și asta mă ascunde. Mă uit în jos din nou. Omul nu se mai uită în sus, ci la încheietura mâinii lui. Recunosc sacoul, părul, umerii lui aplecați.

Luca își freacă mâinile. Se uită înapoi și încolo pe stradă. Îmi amintesc. Apasă din nou butonul soneriei. Îmi amintesc panica din prima seară în casa lui. „În sufletul meu e o odaie.” Mâinile lui încadrând diverse părți din corpul meu. Îmi amintesc bunătatea lui. Dar ce ar face cu asta? Nu ar putea suporta. Nu ar rezista. E ceva prea greu pentru el. E ceva prea greu și pentru mine, dar singură pot suporta mai ușor.

Sonerie sună din nou, apoi văd cum ușa se deschide și Luca dispare înăuntru. Se aud sunete pe casa scărilor. Voci confuze. Apoi pași și câteva voci care se aud tot mai tare. Merg pe hol, ținându-mi respirația, și mă sprijin de zid. Vocea lui Luca, apoi vocea răgușită a acelei vrăjitoare. Sunt aproape acum. Ce fac? Nu pot, nu pot...

O bătaie puternică în ușă.

— *Signora?*

E *signora* Rosa.

— Hannah? strigă Luca.

Nu respira! Nu respira! Vor fi nevoiți să plece.

Dar el încearcă să o convingă să deschidă ușa, mai întâi calm, apoi certându-se cu ea. Aud niște cuvinte tăioase pe care nu le-am auzit niciodată de la el, dar vocea îi e întreruptă de cea răgușită și încăpățânată a *signorei* Rosa, căreia îi sunt brusc recunoscătoare. Nu va face asta. Până la urmă, există niște legi. Iar ea e foarte dură. Nu va face asta. Apoi vocile coboară, iar eu mă întorc la fereastra mea. Luca iese în stradă. Se uită iar sus, spre apartamentul meu, și îmi vine să plâng din cauza tandreței pe care o simt ieșind la suprafață. Mă gândesc că îl voi striga și că îi voi cere să se întoarcă, să umple apartamentul acesta de viață. Dar e imposibil. Vremea mea cu el a trecut de mult – și mi se pare că m-am trezit lângă el acum câțiva ani. Nu pot împăca acest lucru cu momentul pe care îl traversez. Rămân tăcută. Luca se întoarce și se îndreaptă spre mașina lui. Capul îi e aplecat. Arată frânt. Dar ce pot să fac pentru el? Nimic. Aceasta nu e femeia pe care o cunoaște el, ci femeia care sunt de fapt. Nu am ce să-i ofer.

Iar acum locul acesta nu e sigur. Nu mai e. El s-ar putea întoarce. E timpul să plec.

Soarele mă atacă. Nu mi se pare că e iarnă cu toată lumina din jur – nuanța ei portocalie devine tot mai intensă cu fiecare minut. Culoarea e grețoasă și transpir în ciuda frigului. Simt mâncarea din stomac, simt vinul, simt totul greu în mine,

încilinându-se dintr-o parte într-alta și absorbindu-se în forma mea. Îmi mijesc ochii în timp ce merg, dar nu pot distinge detaliile. Trec pe lângă silueta unei femei cu pantofi care țacăne – o fi Claudia? Dar îmi amintesc că ea a plecat. Îmi las capul în jos. Trebuie să par nebună. Când ajung la colț, mă întorc ca să mă uit înapoi la casa mea, un râu de lumină și de corpuri, cu apartamentul meu ascuns, liniștit și întunecat deasupra ei.

Continui să merg. Aproape că mă ciocnesc de două siluete de bărbați care merg după colț – dansăm în dreapta, apoi în stânga, din nou în dreapta și în stânga, până când ei râd și se despart în jurul meu. Îmi șterg fața cu brațul. Ce le pasă lor? Un clopot bate undeva departe. Trebuie să ajung la apă, să o urmez spre est, să-mi găsesc drumul până la dumbravă. Mă întorc pe o stradă aglomerată și sunt lovită de sunete. Zgomotele serii lovesc și vibrează puternic. Barurile pentru *aperitivi* sunt arhipline, cu tejghelele acoperite de mâncare, înconjurată de oameni care râd; mașinile formează cozi nesfârșite pe toate străzile și se îndreaptă spre poduri; comercianții își închid porțile din metal cu un trosnet final; clopotele bisericilor din oraș răsună: „Seara, seara, du-te acasă, mergi pe dealuri, în oraș, la familie, haide, haide, du-te, du-te!”. Ajung la Arno, la marginea căruia se adună mopedurile. Se reped în jurul meu ca o mulțime de pești argintii și strălucitori, iar bâzâitul lor insuportabil învăluie totul inevitabil. Îmi acopăr urechile și mă îndepărtez de centru, întorcându-mă doar o dată, ca să mă uit la traseul curbat al râului Arno, apoi în jos, la peticul verde al clubului, unde s-au adunat câteva siluete pentru a petrece seara. Mă întorc. Nu m-ar recunoaște. Clubul nu mai are ce să-mi ofere.

Aleg poarta cea mai estică, Porta alla Croce, care se află într-o zonă rezidențială, unde străzile devin mai largi și clădirile, mai impunătoare. Mă uit după un drum care să ducă spre nord, peste șinele de cale ferată ce despart acest loc de zona dealurilor. De-a

lungul șinelor sunt pereți groși de sticlă decorați cu siluete de păsări, de parcă toate s-ar fi prăbușit aici și s-ar fi transformat într-o grămadă de cadavre grotești. Continui să caut locul în care am traversat, dar din cealaltă direcție, în drum spre casă, de la dumbravă, în atâtea duminici. Dar, cumva, asta nu funcționează; totul arată ciudat și nu văd decât pasaje superioare aglomerate pentru mașini.

Trec pe lângă un mic stand cu mâncare, unde bărbații cumpără castroane cu supă fierbinte de burtă de vacă. Mi se face rău și îmi amintesc că mi se umflă stomacul, așa că mă opresc cu mâinile pe genunchi, dar nu vomit. Continui să merg, tremurând de efort la fiecare pas, până când văd un indicator mic către o cărare. Se întunecă, dar merg pe micul drum de sub șinele de tren până pe partea cealaltă, unde găsesc un altul, mult mai aglomerat. Nu arată deloc ca drumul pe care am mers în acele după-amiezi de duminică, dar îl urmez și caut un mod de a urca pe dealuri. Voi recunoaște bifurcația atunci când o voi vedea. Trei băieți trec în zbor pe lângă mine pe câte o bicicletă, strigându-mi niște cuvinte pe care nu le înțeleg. Tremurând, merg grăbită înainte, până când văd un drum mai mic, o ramificație. S-ar putea să fie acela și o iau într-acolo. Zidurile de piatră mă îmbrățișează în timp ce urc spre lumină. Apoi drumul se bifurcă și mă gândesc că unul dintre cele două trebuie să fie al meu. Merg într-un arc de cerc lung, iar orașul apare și dispare, devenind mai strălucitor înainte să se întunece. Apoi nu îl mai văd deloc și nu mai știu unde e. Știu doar că urc.

E frig aici, dar încă simt căldura soarelui pe pleoape. Pare că dealurile i-au captat toate razele. Și, în sfârșit, e liniște, cu excepția zgomotelor scurte care anunță prezența unor mașini sau mopeduri în colțurile întunecate. În afară de astea, nu se aude niciun sunet, cu excepția celor făcute de picioarele mele pe pietre. Imaginile plutesc, apoi dispar. Numerele care s-au holbat la mine; miile de cuvinte de pe sutele de pagini; Luca, aplecat, așteptând la

ușa mea. Acum trebuie să fie acasă, în orășelul lui, unde clopotele bisericii bat, argintăria zăngăne, iar vocile se ridică. Dacă aș fi cu el, aș merge spre sud în loc să mă îndrept spre nord. Spre sud, la cină, la băi, într-un alt oraș. Aceste amintiri mă străpung, dar sunt nimic în comparație cu tot ce a fost înainte și cu tot ce s-a întâmplat după ele – sunt încercuite și consumate.

Drumul se termină într-o comună cu case întinse pe verticală – una necunoscută. E un orășel, dar nu e al lui Luca, nu e nici măcar unul pe care să-l fi văzut vreodată. Nu vreau să mă întorc, așa că intru în acest oraș, care nu are decât o stradă cu case liniștite și un singur bar. Un grup de muncitori în construcții își împachetează lucrurile după terminarea zilei de lucru.

— *Ciao, bella*, spune unul apatic, din obișnuință sau din obligație, e greu să-mi dau seama.

Nu zic nimic. Îmi las mâna pe suprafața aspră a unei clădiri ca să-mi păstrez echilibrul și mă împing cu fiecare pas, luându-mi energia din zidurile ei calde, până când sunt singură din nou.

Drumul se bifurcă și aleg cărarea din dreapta. Aceasta mă va duce în duminică – sau nu. Ori una, ori alta. Soarele începe să apună, licărind din bucățile de sticlă înfipte în vârfurile zidurilor ca niște dinți rupți. Sunt obosită. Foarte obosită. Dar și altfel. Dezumflată. Coborâre insesizabilă. Când apare acest sentiment, intră întotdeauna în același fel, de parcă niște aripioare mi-ar flutura în inimă. Delicat. Neprevăzut. Apoi consecvent.

Aș putea să dispar. Dacă mă întind de cealaltă parte a acestor ziduri, s-ar putea să nu fiu găsită niciodată. Mă opresc și mă sprijin cu spatele de piatră ținând ochii închiși, apoi alunec în jos până când sunt la umbră și stau pe pământ. Frigul îmi trece prin haină, apoi prin pantaloni și pe spate, fiorul ajungându-mi în partea din față a corpului. Devin o parte din drum, o parte din zid, unită cu el de frig. Dacă lucrurile ar fi atât de simple... să fiu un obiect în calea cuiva, să fiu un zid ancorat de un

drum. Încep să număr, încerc să-mi amintesc biscuiții și brânza. Îi pun unii peste alții, îi separ. Mă uit la sticlele goale de vin. Câte pahare într-o sticlă, cât de mult lichid într-un pahar? Separ fiecare sticlă, o măsoar. Chiar și așa, trebuie să dispară. Îmi imaginez calea de sus, care pare lungă în mintea mea. Trebuie să fiu goală deja.

Zidurile și drumul devin încetoșate și vederea mi se deformează. Mă simt pregătită pentru ceva, mă simt aproape de ceva. Și ușoară, ca și cum aș putea pluti pe deasupra acestui drum, pe deasupra acestor ziduri, pe deasupra orașului. Cine ar crede asta? Cine ar crede ceva din asta? Și da, e adevărat. „Sunt tot timpul în starea asta.” Dacă aș sta aici destul de mult, știu că m-aș simți separată de acest loc, și aș pluti până în acel punct de dispariție unde totul se estompează și se unește.

„Sufletul meu a suferit și și-a dorit să zboare departe.”

*a suferit și și-a dorit
și-a dorit să zboare
a dorit să zboare departe
în starea aceasta
departe*

Deschid ochii tresărind. Mi-e frig, sunt umedă și simt o durere ascuțită în piept. Sunt în același loc de pe același drum, dar soarele e mai jos și totul în jurul meu e turtit de umbre lungi. Îmi strâng picioarele. Simt miros de fum de undeva de departe și mirosul nopții care coboară și aș vrea să-mi închid ochii, dar ceva mă oprește – când soarele va coborî de tot, nimic nu îmi va mai lumina calea în afară de semilună. Și habar n-am unde sunt. Tot ce știu e că am urcat, fără să cobor deloc, și că zidurile au devenit mai înalte, iar casele, mai îndepărtate. Dumbrava nu e nicăieri. A dispărut. M-am rătăcit din nou, dar de data asta nu va mai veni Sergio. Nu e nimeni aici sus, ca să îmi arate calea. Nu e nimeni. Nu e nimeni aici și nimeni care să știe că sunt aici. Nici orașul, ascuns undeva dedesubt, nu îmi

observă absența. Nu exist. Nu lipsesc, pentru că nimeni nu îmi simte lipsa. Sunt o femeie singură pe drumurile goale și închise din afara Florenței. Sunt o femeie singură. Sunt singură. Și toată viața din orașul de dedesubt, tot ce am făcut în ultimele luni, tot ce am făcut în anii de până anul acesta, totul a dispărut. „M-am lepădat de tot.” Nu contează cine am fost înainte sau cine am devenit.

Mă sprijin de piatra rece din nou și aud vocea cunoscută. Pentru că adevărul e că nu sunt singură. Nu am mai fost singură de câteva săptămâni. Am avut un însoțitor care a fost întotdeauna cu mine, încă de când l-am invitat prima dată. Am negat asta. Am căutat consolare altundeva, întorcându-i spatele vechiului meu prieten, și totuși el a fost acolo, stând în umbră discret. Chiar și când vâsleam, sărutam și mâncam, el își ținea unghiile înfipite în mine. „Nu te voi părăsi niciodată”, spune vocea mereu, cu strângerea sa. Mi-l imaginez redus la tăcere, înghețat de frig. Dar insistă. Nu respir. Nu scot niciun sunet. Nu îl pot amuți.

„Nu te voi părăsi niciodată”, spune el, deși asta înseamnă: „Nu îți voi da drumul niciodată”.

Nu.

Nu.

Întuneric. E aproape întuneric. Mă ridic cu picioarele tremurând, cu haina prinzându-mi-se de suprafața zidului. Încep să cobor dealul – încet, cu pași egali, apoi mai repede. Orașul. Mă voi întoarce în oraș și voi hotărî ce să fac de acolo. Voi hotărî acolo. Drumul devine abrupt și pietrele alunecă ușor sub ghetele mele, iar când soarele e aproape dispărut și, odată cu el, orice căldură, încă nu m-am întors în mica piață. Stau în dreapta, apoi cotesc la o bifurcație îngustă. Deasupra unei ridicături de pământ, zăresc dealurile din depărtare, albastre și cenușii, mai mult sau mai puțin înalte. Orașul trebuie să fie în direcția aceea.

Apoi știu că nu e corect, că nu poate fi corect. Dacă aș merge în direcția corectă, drumurile nu s-ar îngusta. S-ar lărgi, s-ar răspândi. Dar drumurile se îngustează. Aș putea să cobor la fel de ușor într-o vale goală precum în valea luminată a Florenței. Simt o durere îngrozitoare în piept și în cap și amețesc. Ajung la o altă bifurcație și o iau la stânga de data asta, atingând zidul cu mâna până când degetele mele sar de pe barele reci ale unei porți, cu o casă ghemuită și tăcută în întuneric undeva în spate. Nu e nimeni acasă. Nu e nimeni aici în afară de mine și de celălalt, care încearcă să călătorească prin aceste locuri alături de mine. Sunt doar eu cu el. Continui să mă mișc mai repede acum.

„Nu te voi părăsi niciodată.”

Încep să transpir și îmi dau jos haina, continuând să mă grăbesc. Încerc să mă agăț de speranța că următoarea cotitură va fi cea corectă, dar după curbă e încă un drum necunoscut. Apoi încep să alerg în jurul unui drum mai ciudat, conștientă de adevărul că s-ar putea să nu găsesc niciodată traseul corect. Că s-ar putea să nu fiu găsită niciodată.

„Nu te voi părăsi niciodată.”

Alerg tot mai tare, până când e întuneric beznă, iar noaptea e întinsă înaintea mea, așteptând să mă înghită la fiecare cotitură.

„Nu-ți voi da drumul niciodată.”

Nu pot. Nu pot. Nu pot. E tot ce aud în cap în timp ce fug fără grijă și direcție. Inima îmi bate tare. Trebuie să continui să fug, să continui să mă mișc. Drumul se curbează brusc în sus, apoi în jos, când albăstrui din cauza lunii, când negru fără lumina ei, acum îngust, cu pereții apropiindu-se din fiecare parte. Când mă împiedic și cad, iar corpul îmi alunecă, piatra îmi rupe pantalonii și îmi zgârie genunchii. Sar în picioare și continui să alerg, cu poșeta lovindu-mă într-o parte. Pantofii mei fac zgomot și se aud ecourile sunetelor lor, urmându-mă pe drumul în jos. Apoi mă văd de sus, o mică formă repezindu-se încoace și încolo pe această

mare tablă de joc, gata să întâlnească acea siluetă la fiecare colț întunecat.

„Nu te voi părăsi niciodată.”

Zgomotul se aude ca un tunet – e din cauza pașilor mei? Sau poate din cauza curgerii sângelui meu, nu-mi dau seama.

„Nu-ți voi da drumul niciodată.”

Aproape că alunec, cu mâinile întinse, cu piatra zgâriindu-mi palmele în timp ce cotesc pe la colțuri. Nu îmi dau seama dacă drumurile se îngustează sau se lărgesc. Mă las trasă de gravitație, împinsă de avânt. Alerg și tot alerg, de parcă aș fi făcut asta de când mă știu.

Până când deasupra zidurilor apare o lumină slabă ce licărește la marginea câmpului meu vizual. Sunt case. Nu mă opresc la prima, la a doua sau la a treia. Cad din nou și mă ridic, cu membrele greoaie și slăbite. Nu mă opresc când ajung, în sfârșit, în mica piață, la barul fără nume, acum întunecat. Continui să alerg, conștientă de cât de gălăgioasă trebuie să par pentru oricine locuiește acolo, sus, apoi găsesc drumul care sper că mă va duce în centru și cobor pe acesta. Alerg până când aud sunetele vieții din jur – primele voci sporadice auzindu-se de la ferestrele clădirilor joase, apoi coruri de râsete, muzică în surdină, ustensile lovind vasele. Drumul se lărgeste și ajung pe o stradă aglomerată din cauza șinelor de tren. Aștept o pauză în trafic, apoi continui să alerg pe sub șine și pe străzile cu clădiri și oameni. Civilizația se grăbește, iar luminile și zgomotele trec peste mine, zdrobitoare după liniștea în care m-am panicat. Continui să alerg chiar și când oamenii încep să se holbeze la mine. Cu toate astea, alerg până când ajung la râul Arno. Apoi alerg până la zidul de lângă râu și îmi lovesc tare stomacul de el înainte să mă opresc, răsuflând cu putere.

Treptat, vederea mi se obișnuiește cu întunericul, respirația îmi încetinește, iar presiunea din urechi îmi scade pe măsură ce sunetele orașului se separă în părți care se pot distinge – basul încet de la un

club, salutări strigate în apropiere, hârâitul autobuzului portocaliu de noapte, pleoscăitul râului de dedesubt și, undeva, o trupă care cântă muzică, muzică, muzică. Aici se află Florența – e plină de viață, dar cumva goală pe dinăuntru, indiferentă la întunecimea întinsă dincolo de perimetrul ei luminat, scârțâind și gemând.

Mă doare tot corpul, mușchii îmi zvâcnesc și sunt acoperită de zgârieturi. Mă uit în susul și în josul râului. Ponte alle Grazie se vede în depărtare. Sunt la doar câteva cvartale de casa mea. Mă holbez la râu, cu mâinile tremurând în timp ce mi le împing pe marginea zidului. Îmi suflec mânecile ca să simt suprafața aspră pe carnea mea, dar tot nu mă pot ancora. Orașul care m-a ținut cu atâta grijă pare diferit, de parcă ar fi dispărut brusc, precum standurile pliabile ale vânzătorilor stradali când vin carabinierii.

Unde e femeia care a fost protejată de locul acesta și care a găsit bucurie în el?

Apoi cade o nouă întrebare, grea. O aud. O aud clar. Întrebarea care a fost mereu cu mine. Singura întrebare care contează.

„De ce ai venit aici? Ai venit aici ca să...”

Nu termin gândul. Nu am un răspuns. Poate dacă aș ști ce a provocat toate acestea... Dar nu am găsit un răspuns nici la asta. În schimb, am ajuns să beau, să mă cioplesc, să vomit, să dispar. Iar acum sunt aici, singură din nou, înfruntând această întrebare imposibilă fără răspunsuri, fără niciun mod de a înainta. Pentru că nu văd niciun rost. Ce rost ar avea să găsesc locuri noi, oameni noi, povești noi sau să mă întorc la vechea mea viață când, oricum, acest prieten ar putea aștepta și s-ar putea întoarce oricând, indiferent cât de mult mi-aș dori eu să n-o facă? Ce rost ar avea să trăiesc ca un semn de întrebare, când răspunsul e întotdeauna la fel? Pe dealuri, am simțit că aș putea să mă eliberez, să plutesc departe, să mă alătur acelor sfinte care știau mai mult, vedeau mai mult și simțeau mai mult. Puteam dispărea împreună cu ele. În schimb, m-am

trezit în întuneric și în teamă și sunt încă aici, rece, obosită și speriată, întrebându-mă dacă sfintele au simțit această frustrare, dacă și ele și-au simțit căutările la fel de zadarnice.

Aud întrebarea din nou și încerc să bifez toate momentele ultimului an, să le aliniez în mintea mea, să le compar cu ce mi-ar putea rezerva viitorul. Mă gândesc la asprimea mamei mele, la suferința surorii mele, la singurătatea și la siguranța mea, la podeaua băii. La prima zi petrecută la club, la privirile bărbaților, la zâmbetul larg al lui Luca, la atracția variabilă a apei. La Dario transpirând în barul lui, la Francesca aplecată deasupra chiuvelei, la corpul meu ghemuit deasupra unei vâsle și la după-amiezile minunate din duminică. La praful din Orvieto, la păsările din Cortona și la toate sfintele ale căror cadavre sunt împrăștiate prin aceste orașe. La mâinile lui Luca, la cum m-am trezit în patul lui, la cum m-am trezit fără el. Și, în cele din urmă, la acea zi de acum câteva luni, când totul s-a destrămat, când am simțit greutatea acestei ființe pe care nu am putut s-o privesc în ochi. E aici din nou, holbându-se la mine.

Întrebarea se repetă.

Ai venit aici să...

Apoi simt ceva. E o senzație fizică, o mișcare în adâncul meu. Întrebarea se repetă, dar e irelevantă. Nu mai contează de ce am venit aici. Există doar un singur răspuns. A fost acolo când am plecat din Boston. Și a fost aici în noaptea asta. Da, prietenul meu a fost cu mine. Dar a mai fost și altceva cu mine – ceva mai puternic decât impulsul de a dispărea. M-a izgonit de pe acele dealuri, trimițându-mă din nou în acest oraș. Nu mi s-a părut mai puternic decât vechiul meu prieten, dar a fost, trebuie să fie, pentru că sunt aici. Sunt aici.

Încă sunt aici.

Acesta e singurul răspuns.

Deocamdată, nu există altul.

De îndată ce mă gândesc la asta, greutatea se ridică de pe mine și orașul revine în prim-plan –

zgomotul basului de la club, podul ce strălucește în depărtare, formația care își cântă muzica. Mă ridic în picioare și ascult până când se termină ultimul cântec, apoi simt o răsuflare caldă în ureche, o prezență în spate.

— *Dove va?*

Nu mă întorc ca să mă uit, ci încep să merg repede – ascultând pașii care nu mă urmăresc – pe lângă club, pe lângă pod și, în cele din urmă, acasă.

Capitolul XXII

Dorm până târziu. Apoi fac duș și îmi îndepărtez pământul de pe mâini, brațe și genunchi. Curăț tăieturile și le acopăr. Merg la magazin. Lumea e încă încețoșată, dar eu sunt hotărâtă. După ce încep să cântăresc legumele, mă simt hămesită. Mă forțez să-i zâmbesc casierei în timp ce îmi calculează prețul alimentelor, apoi merg repede până acasă cu toate proviziile. Îmi umplu farfuria cu legume, dar adaug în ultimul minut câteva felii subțiri de brânză. Voi face pași mici, ca înainte. Tai o felie de pâine, pe care o prăjesc și o stropesc cu ulei. Mănânc totul fără niciun regret.

Iau telefonul și încep să formez numărul bibliotecii, apoi îl pun jos. E duminică. Nu e nimeni acolo. Îi trimit Lorenzei un e-mail prin care îi transmit că am să mă întorc a doua zi. O sun pe Kate și sunt ușurată când aud intrând mesageria vocală. Îi las un mesaj scurt, dar prietenos. Mă gândesc să-l sun și pe Luca, dar nu o fac. Nu știu ce vreau să-i spun.

Adun cărțile împrăștiate în bucătărie și le așez una peste cealaltă pe un raft, apoi șterg petele de vin de pe blat. Umplu fundul cafetierei de aluminiu cu apă, adaug cafeaua în micul coș, pun înapoi capacul, pornesc aragazul și aștept sunetul și mirosul. Apoi stau pe balcon multă vreme. Nu e nici urmă de bătrână astăzi, iar obloanele ei sunt închise, probabil din cauza frigului.

Soneria se aude exact după ce se întunecă. Mă uit pe fereastră. E Luca. Se uită în sus, iar eu îmi ridic mâna încet, fără să știu dacă mă poate vedea sau nu. El dă din umeri, își freacă mâinile, apoi sună din nou. Nu aștept să apară proprietara. Mă îndepărtez de fereastră și apăs butonul ca să îl las să intre. Îmi cercetez fața în oglindă – știu că nu arăt prea bine. Nu arăt bine deloc. Dar nu am ce să fac. Deocamdată, asta sunt.

— *Ma cose successo?* mă întreabă Luca în grabă de îndată ce deschid ușa. Ești bolnavă? Pari bolnavă. Brațele tale. Te-ai rănit? Cum?

Își pune mâinile pe brațele mele, acoperite de cruste din cauza numeroaselor căzături, iar eu fac un pas în spate. Silueta lui în cadrul ușii mele e copleșitoare. Aș vrea să-l îmbrățișez, să-i șterg îngrijorarea de pe față. Dar nu știu ce să-i spun. Nu am cuvinte pentru asta. Au trecut câteva zile de când nu am mai spus niciun cuvânt nimănui – și mi se pare că au fost ani.

— Sunt bine.

— Ce s-a-ntâmplat? M-am temut. Am sunat. Nimic. Am venit aici. Nimic. Sergio mi-a spus că te-a văzut, dar eu nu te-am putut găsi. Am mers la locul tău de muncă...

— Când ai mers la bibliotecă?

— Vineri. Femeia... nu știa. Am crezut că ai plecat din Florența. Că ai plecat acasă – *non lo so*. Fără să-mi spui. Dar m-am gândit apoi că n-ai face asta, no?

— Nu.

Îl iau de mână și îl conduc pe hol până în camera de zi. Afară, luminile orașului licăresc. Ne așezăm.

— Ce s-a-ntâmplat? întreabă el din nou.

— Tatăl tău? întreb în cele din urmă, surprinsă de cât de clar sună vocea mea.

— E bine, spune el repede, cu ultima silabă ridicată.

— E bine?

— Acum, da, răspunde ridicând din umeri. Mâine, poimâine, nu știu, dar acum e bine. O să-ți spun mai târziu. Ce s-a-ntâmplat? Mă strânge de mână. Ai fost bolnavă? Arăți bolnavă – *no, mi dispiace*. Ești drăguță, *come sempre*, dar cred că nu te-ai simțit bine. Își pune mâna pe obrazul meu. Ți-e foame? Ai mâncat?

— Am mâncat. Sunt obosită.

Nu știu – nu știu de unde să încep. Nu mă pot uita la el, așa că mă las pe umărul lui. Totul e cald la el. Adâncitura de pe gâtul lui. Brațele lui în jurul

meu. Lângă el mă simt rănită, rece și înțepenită. Apoi, hotărâtă să nu mai fiu așa, mă aplec spre el și îl sărut, gustându-mi lacrimile în timpul sărutului. El răspunde fără să întrebe, chiar dacă totul trebuie să i se pară ciudat.

Sunt aici. Dar trebuie să fac mai mult. „De ce nu vorbești cu mine?” Pentru ca totul să fie altfel, trebuie să fac mai mult. Inspir și vorbesc stând lângă gâtul lui.

— Am avut niște probleme o vreme.

— *Sì*, spune el. *Lo sapevo*.

— Ai știut?

Mă retrag.

— Știam că e ceva. Niște... Gesticulează cu mâinile, căutându-și cuvintele. Probleme, cum spui tu.

— Atunci, de ce ai ieșit cu mine?

Luca zâmbește.

— Crezi că nu aș vrea să te văd pentru că ai niște probleme? Toți avem probleme, *no? Tutti?* Tu, tatăl meu – *sì* – și eu. Ce putem face? Să nu mai vorbim cu nimeni? Să nu mai fim cu nimeni?

Dau din cap.

— Poate că tu ai probleme mai mari. Nu știu. Ești un puzzle. Știam că sunt unele lucruri, spune el, apoi tace. Triste. Dar m-am gândit că, dacă nu vrei să vorbești despre ele... *va bene*.

Dau din cap. Rămânem tăcuți un moment.

— Vrei să vorbești despre asta acum? mă întreabă el.

Îmi dau seama că îl strâng de mână – nici măcar nu-mi amintesc să mă fi întins după ea.

— Poate că da.

— Vrei vin? întreabă el.

Dau din cap.

— Apă?

Dau din cap și el dispare, apoi se întoarce cu două pahare cu apă. Se așază lângă mine, își pune o mână pe a mea și zâmbește. Iau o înghițitură, mă uit la el și îi observ zâmbetul larg, precum și încrețiturile din jurul ochilor. Văd o durere pe

chipul lui, dar și altceva. Speranță. Resemnare. Căldură.

— Pentru o vreme, îi spun eu, nu am mâncat.

Mi se pare ciudat să o spun atât de direct. E foarte simplu. E doar punctul de pornire – sau de încheiere. Nu sunt sigură care. Dar acum, aici, cu Luca, e începutul.

— *Niente?*

— Nu destul.

— *Ah, sì. Înțeleg. În Boston?*

— Și aici.

— Aici? Nu e așa ușor în Florența – e cea mai bună mâncare din lume, *no?*

Râd.

— E adevărat.

El pare îngrijorat.

— *Scusami.* Nu am vrut să glumesc. E grav. *Allora*, nu ai mâncat. De ce? Nu ca să fii atât de slabă, nu e nevoie.

— Nu știu, oftez. Nu a fost o decizie. A început ca un lucru, apoi a devenit altceva.

Luca dă din cap.

— S-a furișat. Ca o boală.

— Cât de mult timp?

Și așa îi spun. Încet. Nu îi spun totul, nu totul, dar îi spun suficient. Mai mult decât am spus cuiva vreodată. Luca nu mă întrerupe, nici chiar atunci când tac, rușinată. Își ține mâna peste a mea, așteptând să continui. Și mă hotărâsc să continui. Luca va înțelege sau nu. Va suporta sau nu. Va pleca sau nu. Dar trebuie să vorbesc. Cuvintele capătă o viață proprie, umplând camera. E o mare ușurare să nu mă mai ascund, pentru prima dată după luni întregi, să nu mai mint.

— Și acum? întreabă el.

— Acum? Nu știu. Vreau să spun că mă simt mai bine *acum*, stând aici cu tine. Îmi strânge mâna. Dar m-am simțit mai bine și înainte. Îmi pare rău. Îmi fac griji că se va întâmpla din nou.

Luca pare confuz.

— *Ma perché?*

— Pentru că nu o înțeleg. Pentru că nu o pot controla. Pentru că nu poți... Oftez și îmi tremură vocea, dar sunt hotărâtă. Cum pot să previn ceva dacă nu știu de ce a început? Am mers la medic. Nu m-a ajutat.

— *Allora*, crezi că nu te poate ajuta nimic.

— Nu știu. Dacă așa sunt eu? Îmi pierd vocea și simt că aș putea începe să plâng din nou. Vreau să trăiesc. „Cineva care vrea să trăiască.” Asta e o parte din cine sunt. Dar există și cealaltă parte – aceea parte din mine care ar putea ajunge din nou în locul acela, la marginea prăpastiei.

Nu știu cum să-l fac pe Luca să înțeleagă. Nu am limbajul potrivit. Sau poate că boala are propriul ei limbaj, rezervat celor afectați de ea.

— E ca și cum nu mi-ar da drumul, spun în cele din urmă.

— Cine?

— Boala, tulburarea – orice e.

Luca ia o înghițitură de apă, gândindu-se.

— *Forse. Forse* nu îți va da drumul. Dar... *non lo so*.

— Ce?

— Și tu trebuie să-i dai drumul, *no*?

Dau din cap.

— Încerc. Dar nu pot să nu mă mai gândesc la trecut. Și să nu îmi mai fac griji pentru viitor.

— *Sì*, spune el. E bine. Trebuie să ne gândim la trecut și să ne pese de viitor. Dar avem lucruri de făcut și acum, nu-i așa?

Se uită la mine cu sprâncenele ușor ridicate. Nu glumește în legătură cu asta. Pune o întrebare serioasă.

„Avem lucruri de făcut și acum.” Are dreptate. M-am săturat să mă tem de celălalt, m-am săturat să trăiesc în așteptarea lui. „Avem lucruri de făcut și acum.” Destul. Deocamdată e destul.

— Lucruri, spun eu. Cum ar fi?

Mă cuprinde cu brațul.

— *Come...* ne putem plimba sau lua cina. *Se vuoi*, putem merge în Spania sau în Franța. Îl putem

vizita pe Argo, care e singur acum și căruia îi e dor de tine.

Îmi pun brațele în jurul lui, zâmbind.

— Și...

— Sau putem sta aici ca să ne sărutăm o vreme, pentru că și de asta mi-a fost dor.

Mă sprijin de el. Ne sărutăm multă vreme, apoi stau lipită de el fără să vorbesc, încercând să rămân în prezent.

Mă tem să mă întorc la bibliotecă, dar imediat ce deschid ușa luni dimineață, aud:

— *Eccola!* iar Lorenza mă îmbrățișează.

E foarte ciudat să-i simt brațele mici în jurul meu. Ea se retrage, iar eu îmi dau jos geanta de pe umăr – e grea din cauza cărților.

— Am fost îngrijorată, spune ea. Foarte îngrijorată. Mai ales când a venit prietenul tău.

Sunt aici. Dar trebuie să fac mai mult.

— Îmi pare rău. Îmi pare foarte rău. Nu am fost eu însămi. Nu se va mai întâmpla. Dar înțeleg dacă nu poți să mă mai ții. Știu...

— Nu poți pleca, spune Lorenza. E sfârșitul semestrului – ne invadează studenții. Cred că e singura muncă pe care au făcut-o tot semestrul. Privește geanta cu cărți. Acum, că am rezolvat asta, hai să le punem înapoi la locul lor, *sì*? Ai găsit ce căutai?

Mai târziu, în aceeași săptămână, îl văd pe Peter la club, mergând pe holul cu bărci.

— Hei! îl strig.

— O, scuze, spune el încercând să zâmbească. *Ciao, Hannah!*

— Ce-ai mai făcut? Mi-a fost dor să te văd pe-aici.

— Ciudat. Am fost aici.

— M-am întâlnit cu Pam și ea mi-a spus... Mă opresc când îmi dau seama că el nu ascultă și își ferește privirea. Știu cum e când ascunzi ceva. Oricum, poate ne revedem în State, nu? îl întreb eu.

— Sigur că da, spune el dând din cap în timp ce se uită spre ușă. Sigur că da.

A doua zi sunt întâmpinată cu încă o surpriză. Sânge. Îmi vine ciclul pentru prima dată după nu mai țin minte câte luni. Sunt confuză și nu știu ce să fac, iar pentru un moment sunt adolescentă din nou, îndoind cu stângăcie o bucată de hârtie igienică. Sângele e ușor și deschis la culoare și, chiar dacă sunt doar câteva picături pe zi, e încă acolo, ușor de recunoscut. E o ușurare. Pentru că, deși am mâncat din nou mai bine, părul meu e mai subțire, sânii îmi sunt mai mici și e greu să pun carne pe mine, de parcă trupul meu nu și-ar putea recăpăta echilibrul. E ca și cum m-aș trezi și aș afla că altcineva mi-a trăit viața, războindu-se cu trupul meu și lăsându-mi aceste resturi după bătălie. Sângele e o mică victorie. Încep să mănânc mai mult.

Ultima săptămână de muncă e o cursă nebună – pentru Lorenza, pentru mine, pentru studenții care caută cu frenezie, tastând și printând –, iar la sfârșitul ei, datoriile mele sunt oficial încheiate. Lorenza mă întreabă dacă vreau să mă întorc în ianuarie pentru noul semestru și îi spun ce nu i-am spus încă lui Luca, și anume că am hotărât să merg acasă. I-am promis lui Kate că voi fi acolo de Crăciun și voi fi. Nu va trebui să mă acopere și să explice de ce nu sunt acolo, pentru că voi fi. Mă voi ocupa de toate – de facturi, de apartament, de întrebări. Și după aceea? Nu știu. Știu doar că, dacă e să merg înainte, trebuie să îmi asum răspunderea pentru tot ce am lăsat în urmă.

Când îi spun lui Luca despre plecarea mea, el zice imediat:

— *Allora*, te întorci pentru *Capodanno*! Anul Nou.

Zâmbesc, dar îi spun că încă nu știu cât timp voi fi plecată.

— *Va bene*, răspunde el. Nu știi când – *va bene*. Dar te vei întoarce. *Certo*. Întotdeauna te întorci în Florența.

Apoi abandonăm total subiectul și continuăm, așa cum a sugerat Luca, să ne ocupăm de prezent, finalitatea plecării mele făcând fiecare zi să treacă mai repede.

Se pare că toți vor pleca de sărbători, iar soțiile și copiii care au fost invizibili apar acum în centrul conversațiilor de la club. Gianni va pleca în Florida cu familia lui. Îl întreb:

— De ce în Florida?

Iar el ridică din umeri și spune:

— De ce nu? E frumos acolo, *no?* Miami, fredonează el. *Meeeee-aaaa-meeee.*

Stefano și familia lui vor pleca în Lake District, iar Sergio și soția lui își vor vizita rudele din Roma. Chiar și Carlo își va duce familia la schi.

— Carlo are copii? îl întreb pe Luca, amintindu-mi de această descoperire când suntem acasă la el mai târziu, în aceeași seară, și stau cu picioarele cuibărite în poala lui.

— *Sì, sì. Due.* Un băiat și o fată, spune Luca fără să-și ridice privirea.

— Mă mir.

— De ce?

— Am crezut că era doar Carlo Lupul.

Luca râde.

— *Sì.* Dar orice persoană poate avea copii. Luca se întoarce la citit, dar după câteva secunde adaugă: *E davvero*, e un tată bun.

A doua zi, în timpul prânzului, Francesca intră în club valsând cu fiica ei și cu o punguță de cadouri în mână, ca să ne ureze tuturor sărbători fericite. Fiecare persoană primește câte o îmbrățișare și o ciocolată.

— *Buon Natale*, Hannah, spune Francesca. Ne vedem în ianuarie?

— Nu știu. Merg acasă pentru o vreme.

— Nu poți pleca! exclamă Francesca și arată cu adevărat îngrijorată, dar apoi se stăpânește. Vreau să spun, te vei întoarce, nu-i așa? Ai un bărbat aici. Avem multe de vorbit, *no?*

Și, cu două sărutări, trece la următoarea persoană. Marco sosește după câteva minute. Dă mâna cu toată lumea și își sărută soția în fața tuturor. Francesca îi acceptă afecțiunea fără să ezite. Mulțimea nu dă ochii peste cap și nu comentează cu răutate, chiar și după ce pleacă familia. Mă întreb dacă Francesca și Marco fac asta în fiecare an, dacă viața, pur și simplu, se reface pentru ei și pentru ceilalți.

— *Certo*. Întotdeauna e la fel, spune Luca. Oamenii vorbesc, dar ea e măritată. Și e Crăciunul.

E Crăciunul și orașul strălucește. Luminile din Florența transformă fiecare stradă și pictează fiecare piață cu auriu. E ciudat să fii martoră la pregătirile de sărbători de care îmi era groază când nu știam unde aveam să fiu sau unde aveam să merg. Încă nu știu unde voi merge, dar e bine că sunt unde sunt. E un dar să mă plimb prin Florența cu Luca, să ne oprim pentru castane coapte sau să intrăm în cele mai vechi brutării pentru *ricciarelli*, o delicată de sărbători. E un dar să mă trezesc lângă el, cu ziua întinzându-se înaintea noastră.

Într-o seară, îl duc la dumbrava de măslini. E surprins, chiar impresionat că am găsit-o.

— Orașul meu, spune el arătând spre vale.

Încuviințez.

— Și m-ai privit de aici? întreabă el în glumă.

— Nu, îi spun râzând. Dar uneori m-am gândit la tine.

Se pare că Luca va pleca înaintea mea cu o zi, ca să fie alături de familia lui. Mă invită să merg cu el și îmi amintesc de vremea în care credeam că nu mă va lua niciodată în cercul acela.

— Data viitoare, îi spun.

În seara dinaintea plecării lui, facem schimb de cadouri. Pentru el, un fular călduros din piață. Pentru mine, o carte despre sfinți.

— În italiană, spune Luca. Să exersezi.

Și ochii mi se umplu de lacrimi.

— Merg cu tine, îi zic în noaptea aceea, în timp ce stăm întinși unul lângă celălalt. La gară, voiam să spun, ca să te conduc.

El doarme deja. Îl prind de mână, ca să mă asigur că mai e acolo.

— Spune ceva.

— *Cosa?*

Răspunsul lui e întârziat.

— *Dimmi qualcosa.*

— Ce să-ți spun?

— Orice, îi răspund. E prea multă liniște.

Urmează un moment în care tăcerea e plină de gândurile lui.

— *Ci sono troppo poche lune per la gente.*

— Ce înseamnă asta?

— *Non lo so.* Am inventat-o. Îi simt zâmbetul în întuneric. Apoi adaugă: înseamnă că mă bucur că ești aici.

Mă apropiu de el, iar el se mișcă pentru a mă îmbrățișa.

— Ai putea rămâne, șoptește el din nou după câteva minute.

Cred că vorbește serios. Cuvintele lui vin dintr-un loc care e sincer, din convingere că viitorul poate fi la fel de ușor precum prezentul.

Îi strâng mâna.

— Te voi conduce mâine.

— Mmmm, mormăie el, deja adormit.

În următoarea dimineață, mergem cu mașina până la gară, prin ploaie. La lumina zilei, mi se pare un pic cam dramatică hotărârea de a merge cu Luca. Dar, până la urmă, oamenii fac aceste lucruri, le fac în viața reală. Își conduc iubii care nu i-au rănit și pe care nici ei nu i-au rănit, chiar dacă ar putea dispărea în curând din vieților lor, pentru totdeauna.

Urcăm pe Via Cavour, iar Luca oprește brusc.

— *Aspetta*, spune el, ieșind în ploaie cu jacheta ridicată peste cap – și îmi amintesc prima seară când m-a condus până acasă, oprind mașina ca să ia apă și pâine, din care mi-a întins, încet, bucățele.

Dar nu a fugit.

— *Panettone*, spune el când se întoarce, ștergându-și ploaia de pe față. Pentru diseară.

Deschid punga și văd o prăjitură italiană învelită într-o hârtie maro cu desene aurii.

Gara e aglomerată, iar oamenii sunt obosiți. Toți merg undeva – la familiile lor, la casele de vacanță, la Roma sau la Bologna pentru zboruri către alte destinații. Ca întotdeauna, multe trenuri sunt în întârziere, iar eu și Luca avem mai mult timp pe peron decât ne-am fi imaginat. Ne sărutăm, apoi oftăm, prijinindu-ne unul de celălalt.

Când, în sfârșit, sosește trenul lui, Luca spune:

— Ești sigură că nu vrei să vii?

Încuviințez.

— *Va bene. A presto. A prestissimo. Pe foarte curând. Hai capito?* zice el ridicându-și sprâncenele.

— *Sì. Înțeleg. A prestissimo.*

Luca se urcă în tren, iar eu mă uit după el prin geamurile chihlimbarii, urmărindu-l printre numeroasele corpuri care își caută locurile. Nu îl mai văd și intru în panică, însă aud imediat o lovitură ușoară și îl zăresc la câteva geamuri distanță, cu capul lipit de fereastră. Merg pe peron și mă aliniez cu el. Zâmbim, dar nu mai avem ce să ne spunem. Ridic din umeri, mă uit în altă parte, dar nu plec. Lângă mine, o femeie înaltă trimite o bezea către tren, apoi își mișcă soldul într-o parte, cu un zâmbet larg. Dincolo de ea, un bărbat mai în vârstă își strânge tare fiul, apoi îl privește cum urcă în tren. Rămânem dedicați locurilor noastre. Există o promisiune în fiecare așteptare. „Voi rămâne aici, exact așa cum sunt, până când te vei întoarce.” În cele din urmă, când ușile se închid, trenul scoate un sunet șuierător, se dă puțin în spate, spre bara de protecție, apoi se târăște înainte. Îi fac semn cu mâna lui Luca pentru ultima dată și încerc să îmi întipăresc în minte zâmbetul lui larg, în timp ce privesc cum trenul iese din gară. Simt cum se instalează sentimentul de pierdere.

Dar când ultimul vagon trece pe sub streășină gării dispărând din vedere, descopăr că încă nu e insuportabil. Lângă mine, tatăl se uită la ceasul lui și pleacă mai departe, cu pași mici și rapizi. Femeia înaltă merge strâmb pe peron, cu capul lăsat pe spate. Apoi ei dispar, iar gara deja se schimbă când sosește un nou set de călători. Stau un moment și privesc mulțimea, înainte ca realitatea plecării mele să mă împingă spre oraș și spre lucrurile care rămân înaintea mea. Până la urmă, am multe de rezolvat – de făcut curat, de făcut bagajele, o ultimă masă. Punguța cu *Panettone* de lângă mine mă ajută, așa cum poate că Luca s-a golit deja.

Am plănuیت să vâslesc astăzi, dar vremea nu cooperează, așa că mă întorc în centru pe ploaie, simțind absența lui Luca și timpul meu alunecând cu fiecare pas. Încă e destul de devreme ca să fiu martoră la coregrafia complexă din fiecare dimineață a Florenței, când e stăpânită doar de italieni, și înregistrez priveliștile, mirosurile și sunetele de parcă aș putea să le car în mine: vocile grăbite și expresive ale celor doi bărbați care trec rapid pe lângă mine, gesticulând agitați; tânăra mamă care își strecoară copiii pe străzile înguste repetând: „*Andiamo, ragazzi, andiamo!*”; cafenelele aglomerate, bâzâind din cauza conversațiilor; clinchetul lingurițelor scăpate pe farfurioare; mirosul dulce al produselor de patiserie alunecând pe farfurii, ce îmi amintește de prăjiturile pe care le-am mâncat cu Luca de Ziua Tuturor Sfinților.

Continui să merg pe lângă Dom, unde troncănitul valizelor pe pietre îi însoțește pe turiști în timp ce urmează această rută bine-cunoscută. Merg prin Piazza della Signoria, pe lângă zidurile Galeriei Uffizi, apoi traversez Ponte Vecchio, până la Oltrarno. Aici, străzile sunt mai liniștite și am o senzație ciudată de déjà-vu în timp ce îl recunosc pe vânzătorul de la colțul învecinat. Nu am fost niciodată în magazinul lui, dar l-am văzut întotdeauna afară. Chiar și în această zi ploioasă, stă

sub marchiză zâmbind, spunându-i „*ciao*” unui prieten aflat în trecere. Când ajung după colț, văd un bărbat care trece pe lângă o femeie cu un copil mic.

— *Dove vai?* exclamă bărbatul, punându-și o mână pe capul băiatului. *A tua nonna?*

Iar băiatul țipă și fuge într-o cafenea.

Francesca avea dreptate – Florența este un mic sat. Această dimineață e la fel ca oricare alta și fiecare dimineață e ca aceasta. Mă liniștesc când mă gândesc că, și după ce voi pleca, aceste mișcări vor continua, repetându-se în fiecare zi; și că, atunci când mă voi întoarce, ar putea fi toți aici, așteptându-mă. „Întotdeauna e la fel”, spunea Luca și mă agăț de propoziția asta cu speranță. Contracarează senzația de pierdere. Îmi promite un viitor aici.

Mă opresc pentru micul dejun la barul meu preferat. După ce mănânc, ploaia se oprește și fug până acasă ca să îmi iau hainele de canotaj. Deja burnițează din nou când mă întorc, dar rămân plină de speranță. Mă opresc la ușa verde a clubului de canotaj și inspir adânc înainte să o deschid și să intru în holul răcoros. Apoi ajung în cafeneaua mică, unde Manuele stă în spatele tejghelei, citind un ziar.

— *Ciao*, Hannah din Boston, spune el, întinzându-și mâna și obrazul.

Până când mă schimb, începe să plouă tare din nou. Nu se va face canotaj astăzi. Totuși, merg pe holul liniștit cu bărci și mă opresc lângă barca mea – *Persefone*. Când o văd, îmi dau seama cât de mult îmi doresc să mai fiu pe râu, o ultimă dată, să simt vâslele trăgând împotriva greutății, să mă opresc sub un pod, apoi sub altul, să mă uit în sus, spre siluetele aliniate pe lângă ziduri, să mă uit în jos, spre apa liniștită, să aud zăngănitul de pe chei când mă întorc și să simt greutatea lemnului de pe care apa se prelinge pe umărul meu. Gândul că aceste lucruri nu se vor mai întâmpla mi se pare insuportabil.

Apoi aud o mișcare înceată și, când mă întorc, îl văd pe Correggio mergând pe hol.

— *Posso?* îl întreb când ajunge la mine, rugăminte ieșindu-mi involuntar din gură.

Pot? De parcă el nu ar observa ploaia, de parcă, în acest moment, ar putea acționa împotriva esenței caracterului său, în întregime consecvent, plămădind din acel „întotdeauna e la fel”, care e însăși structura acestui oraș. Dar un tunet zguduie clubul, făcându-mi cererea să pară ridicolă, și mă simt rușinată. Correggio se uită la mine, apoi se uită la bărci și din nou la mine. Nu spune nu și nici nu râde. Mă lovește ușor pe umăr, zâmbind.

— *Alia prossima*, spune el, *data viitoare*, apoi își continuă mersul pe hol.

Mă antrenez în sala goală a ergometrelor; simt întinderea brațelor mele și ascult expirația înceată a roții. Fac un duș lung și, când ies, aflu că Stefano a plecat deja la prânz. Manuele îmi dă o foaie de hârtie și nu mă grăbesc când îi scriu un bilet de mulțumire, pe care el promite că i-l va oferi.

Nu merg acasă imediat, ci traversez cele două poduri până ajung la bibliotecă. Vreau să-mi iau rămas-bun de la Lorenza, așa cum i-am promis că voi face. Pășesc repede – ultima plimbare până la club m-a făcut să întârzii și mă tem că biblioteca va fi deja închisă pentru prânz. Și e. Ușa e întunecată. Sunt descurajată. Nu am parte de o ultimă după-amiază pe râu și nici nu pot să-mi iau rămas-bun de la Stefano și de la Lorenza. Cum pot pleca fără aceste lucruri?

Când ajung la Ponte Vecchio, începe să plouă mai tare, iar când intru în Piazza della Signoria, ploaia și vântul sunt atât de puternice, că trebuie să mă ascund într-un vestibul deschis. Stau acolo și privesc cum furtuna golește piața, pictând clădirile și adăugând un luciu nou fațadelor lor. Tunetul înăbușă toate sunetele străzii și un bătrân trece repede pe o bicicletă, fără să facă vreun zgomot, rânjind de parcă ar fugi de la locul unei crime. Apoi vederea îmi e blocată de un cuplu ud leoarcă,

sărutându-se în timp ce trece prin fața intrării. Îmi amintesc cum mă plimbam prin piață noaptea, cu Luca, în timp ce titirezii luminoși zburau prin aer, iar amintirea aceasta diminuează dezamăgirea zilei. Mă uit la piață, la logia statuiilor, unde femeia sabină e apărată de ploaie, dar nu și de atacatorul ei, având corpul răsucit și arătând în sus cu degetul crestat spre locul în care ar merge dacă ar putea scăpa. Nu vrea să recunoască inutilitatea eforturilor ei. Și poate nici nu sunt zadarnice; poate că deja e dincolo de mâinile care o țin – și atunci?

„Poate că tu trebuie să-i dai drumul”, mi-a spus Luca. Și am știut asta dinainte să o spună el. Am știut asta din seara aceea de pe dealuri. O știam și acum câteva luni. „Poate că tu trebuie să-i dai drumul.” Și acesta e adevărul: nu am vrut să mor, dar nici nu am vrut să-i dau drumul. Mi-a oferit un centru. Acel vid a devenit centrul meu. Putea să mă omoare, dar era captivant. Întotdeauna pe marginea prăpastiei. Pe marginea vieții și a morții. Puteam să fac orice pentru că eram în afara lucrurilor. Când m-am lepădat de tot, acestea au ieșit în evidență, precise și clare. La mult timp după ce a plecat Julian, după ce mi-am pierdut slujba și prietenii și m-am înstrăinat de familia mea, aceasta a rămas constantă. Am dispărut din propria-mi viață, dar nu eram singură. O aveam cu mine pe cealaltă ființă și o iubeam. M-a rănit, dar am continuat s-o iubesc. Era a mea. Iubeam corpul care fusese distrus de acest străin. Iubeam corpul și străinul. Iubeam celălalt sine al meu, chiar dacă eram îngrozită de el. Cum aș fi putut dori să-l izgonesc? Cum aș fi putut dori să mă izgonesc pe mine însămi?

Control, frumusețe, nesiguranță, eșec în dragoste, perfecționism. Acestea au fost explicațiile care mi s-au oferit. Dar după ce am cunoscut-o, atracția ei s-a dovedit diferită. E promisiunea unui lucru mai apropiat, ceva cunoscut doar de mistici. O existență. „Eu, Ecaterina.” „Eu, Angela.” „Eu, Clara.” „Nu mai există nimic care să fie al meu”, scria Sfânta Angela și totuși în acest „eu” se creează o ființă, un

sine al imaginației cuiva. Și chiar nu a valorat asta nimic? Îmi amintesc descrierea Angelei în extazul ei. „Raze de o frumusețe uimitoare, unele groase, altele subțiri, radiau din sânul ei, întinse sau încolăcite în timp ce se înălțau spre rai.” Corpul dispare, dar conturul rămâne, un profil arzător luminat din spate, creat din silueta dizolvată.

Propria mea dispariție insistentă. Nu e un mod de a trăi. Și totuși, în timp ce mă sprijin de cadrul intrării în vestibul și privesc cerul care se luminează și pietrele ce devin mai întunecate, simt că o parte din mine – și nu o parte mică – tânjește după asta și încă și-o dorește. Chiar și în acest moment, când tocmai am scăpat din nou de ea. Știu că vor fi seri când, cu ochii printre sticlele din oglinda unui bar, o voi vedea și îi voi simți gustul. Pot să-mi spun că o voi ține la distanță, că voi merge doar înainte. Dar adevărul e că nu știu. Pentru că nu de amintiri mă tem. Ci de acest dor. În acest dor va trebui să îmi amintesc cine sunt acum și să îmi văd trecutul fără invidie, ca să îl jelesc în loc să îl invit din nou în viața mea. Pentru că îmi *va fi* dor de el. Când îl voi zări, îmi va fi dor de vechea mea iubire. Mai mult decât de brațele lui Luca sau de după-amiezile perfecte din duminică. Mai mult decât de senzația vâslelor împingând apa ușor, în sfârșit echilibrate.

Vântul intră în vestibul, legănând felinarul vechi de sticlă de deasupra mea, și, încet, ploaia se oprește. La ora fixă, clopotele bisericilor se aud din mai multe direcții, răsunând în contratimp. Un dangăt încet în apropiere. Un altul departe, poate pe dealuri. Nu sunt sincronizate. Clopotele Domului sună cel mai tare, completând corul, și se aud mai mult timp decât celelalte, până când rămâne doar un singur clopot care bate ora. „Ești – aici, sună el tare. Ești – aici.” Piața e goală acum, când mulțimile au fost gonite înauntru, iar ultimele picături de ploaie s-au scurs în canalele orașului, lăsând doar bălți și reflexii. În timp ce ies în piață, existența mea devine intensă, planând înaintea și în jurul meu, vibrând grație noilor posibilități. Fiecare nerv e atent, gata

să recepționeze o briză, un fior, o mângâiere. Frumusețea acestui moment e prea orbitoare pentru a mai exista vreo teamă. Are propria lui forță. Pot respira ușor, fără să fiu conștientă de asta.

Și asta ar putea fi viața.

Romanul de debut al lui JESSIE CHAFFEE, *Florența la apus*, a fost publicat de *The Unnamed Press* în mai 2017, apoi a apărut sau urmează să apară în Italia (Rizzoli), Cehia (Argo), Rusia (Eksmo), Polonia (Sonia Draga) și Turcia (Altin Kitaplar). Autoarea a primit în Italia o bursă Fulbright pentru scriere creativă spre a finaliza romanul, timp în care a scris și alte lucrări, publicate, printre altele, în *Literary Hub*, *Electric Literature*, *The Rumpus*, *The Florentine* și *Global City Review*. Locuiește la New York, unde este redactor la *Words Without Borders*, o revistă on-line de literatură internațională.

O tânără americană din Boston se retrage pentru o vreme la Florența, fără să cunoască pe nimeni și vorbind italiana doar foarte puțin. Dar Hannah este izolată într-un mod mult mai profund: ea e înstrăinată de propria identitate după o lungă perioadă de infometare, care i-a ruinat trupul și i-a distrus viața. Hotărâtă să se recupereze în Florența – un oraș saturat de frumusețe și de vitalitate –, Hannah se alătură unui club local de canotaj, unde Francesca, Luca și prietenii lor o atrag în prezentul vibrant al orașului: dinamica socială complexă a clubului, pasiunea pentru fotbal, mâncarea, dragostea, relațiile oamenilor conferă consistență vieții și zugrăvesc o dimensiune diferită a timpului. Dar Hannah este răvășită în egală măsură și de trecutul orașului: nenumăratele reprezentări ale frumuseții, conflictele înrădăcinate ale politicii și credinței, precum și poveștile sfintelor mistice – femei a căror izolare autoimpusă și ale căror căutări extatice au rămas consemnate de istorie – luminează seducător propriile sale lupte.

„Hannah, protagonista lui Jessie Chaffee, ajunge să trăiască în Florența complet necunoscută, nevăzută, străină inclusiv de propriul trup: în sensul cel mai literal posibil, într-un extaz inexplicabil. Furtunosul roman de debut al lui Jessie Chaffee aduce magistral în prim-plan lupta și descoperirile lui Hannah, precum și micile sale triumfuri asupra vieții.”

Claire Messud, autoare a romanelor *Prietenie dispărută*, *Femeia de la etaj* și *Când lumea stăte în loc*

Table of Contents

Prolog	4
Capitolul I	7
Capitolul II	22
Capitolul III	35
Capitolul IV	44
Capitolul V	59
Capitolul VI	70
Capitolul VII	76
Capitolul VIII	84
Capitolul IX	102
Capitolul X	112
Capitolul XI	130
Capitolul XII	137
Capitolul XIII	157
Capitolul XIV	172
Capitolul XV	190
Capitolul XVI	199
Capitolul XVII	207
Capitolul XVIII	218
Capitolul XIX	227
Capitolul XX	241
Capitolul XXI	259
Capitolul XXII	273